

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIX. évfolyam.

Szobotica, 1928. VASARNAP, február 5.

34. szám

Telefon: Kladóhivatal 8-58 Szerkesztőség 5-10, 8-52, 370.

Megjelenik mindennap reggel, ünnepek után és hétfőn is.

Előfizetési ár negyedévre 165 din.

Szerkesztőség, Kladóhivatal és könyvosztály, Szobotica

Zmaj Jovin trg. 3. (Minerva palota)

Briand esküje

A francia szenátus külügyi vitájában Briand hivatkozott a háboru alatt tett esküjére, amely szerint mindent el fog követni, hogy a háboru borzalmai meg ne ismétlődjenek. Ebből az esküből merített inspirációt, hogy Locarnóban és Thoiryban a béke megszilárdításán fáradozzék. Hasonló szubjektivitással válaszolt Briand arra a nacionalista blokk részéről elhangzott szemrehányásra, hogy a locarnói egyezmény eltérést jelent a reális és egészséges külpolitikától, hogy a döntőbírói szerződések nem érnek semmit, hogy a Népszövetség olyan bíróság, amelynek nincs csendőrsége. Elmondotta Briand, hogy két héttel ezelőtt, amikor a frontarcosok nemzetközi szövetségének küldöttségét fogadta, egy vak osztrák katoná, akinek mind a két karja hiányzik, öt millió háborus áldozat nevében biztatta a megkezdett ut csüggedetlen folytatására. Abból a tévovászból, amelyet az eskü hatása alatt elhatározott szándékának kivitele közben az eléje tornyosuló nehézségek okoztak, végkép kiragadták Briandot a karnélküli világtalan rokkant szavai és most már semmi sem tarthatja vissza, hogy a béke művét továbbépítse.

Rendkívül érdekes jelenség, hogy Briand, aki egyike az európai politika legnagyobb művészeinek és legelőkelőbb szellemeinek, milyen egyszerű, naiv és gyakorlatiatlanul látszó módszert ajánl a békepropaganda előmozdítására. Eddig az volt a jelszó, — mondja a francia külügyminiszter — hogy háborút kell előkészítenünk, ha békét akarunk. Most bebizonyult, hogy ha békét akarunk, folyton a békéről kell beszélnünk. Coué, a nagyhirű francia orvos, az autoszugesztív gyógyító erejének hirdetője, úgy kezelte a betegeit, hogy naponta többször elmondatta velük: *nem vagyok beteg, jól érzem magam.* Erre a szisztémára emlékeztet Briand pacifista elmélet. Az emberek hordozzák általában az ajkukon a béke ígét, hogy azok a szívüket is betöltsék és a világ kigyógyuljon a háboru betegségből.

Briand, miután a hivatalos fémjelzésű külügyminiszteri beszédek kimért frazeológiájával szakítva, szárnyaló páthosszal magasztalta a békét, rátért a külpolitikája ellen szegezett kifogások elemzésére. Kifejtette, hogy a locarnói egyezmény alkalmas a háboru visszatérésének megakadályozására, noha még mindig vannak jelentős ellentéteket magukban foglaló elintézetlen kérdések. A Népszövetségről sem lehet azt állítani, hogy értéktelen intézmény, hiszen a bolgár—görög konfliktust, a Danzig és Lengyelország közötti viszályt és a lengyel—litván vitát sikeresen megoldotta. Arra a német-ellenes vádra, hogy Németország a locarnói egyezményt a béke lerombolására igyekszik felhasználni, Briand Stresemann loyaltitásának elismerésével felel. Ha a német külügyminiszter elsősorban hazája érdekeit viseli szívében, az még nem megerénytel a béke ellen és természetes, hogy a hazája nevében inkább követel, mint enged. Énen így a Raina-

vidék megszállása sem provokáció, mint azt a német nacionalizmus feltünteti, hanem csak üzleti óvatosság a versaillesi szerződésben megállapított német kötelezettségek teljesítésének biztosítására.

A német—francia viszony praktikus vonatkozásainak megítélésében tehát nem feszélyezi Briandot az az entuziasmus, amellyel a világbékéért úgy száll sikra, mint egy felhőkben járó ideológus. Mindazonáltal ezen a téren is haladást jelent

az a megértés és előzékenység, amellyel a francia külügyminiszter feloldja német kollégája intencióit a békebontás vádjá alól. Ha két nép egymás jóhiszeműségének kétségbevonása nélkül fog hozzá a nézeteltérések elsimításához, akkor megvan az érdekek összeegyeztetésének legfőbb garanciája.

Briand esküvel kötelezte magát a pacifizmus eszméjének szolgálatára és erőt merít abból a tudatból, hogy a háboru ötmillió áldozatának együtt-

érzése van vele a béke országutját kövező munkájában. Egyelőre azonban Mussolini törrel, bombáról és a veszélyek fenséges megvetéséről deklamál és szavainak harsogásában erőlteti illai ömlengésként enyészik el Briand esküje. A Briand által ajánlott autoszugesztív gyógy mód sem lekicsinyelni való, de meg kellene találni az eszközöket, hogy ártalmatlanná tegyék azokat, akik a gyógy mód sikerét a háboru bálványának imádatával meghusitják.

A demokrata egyesülés vezetőségi ülésén nem tisztázódott a két párt viszonya

Mindkét klub megmaradt határozata mellett — Változatlan a kormány helyzete — A radikálisok szerint a költségvetést is a Vukicsevics-kormány fogja tétő alá hozni — Radics Istvánt a parlament elnöke jegyzőkönyvi megrovásban részesítette, mert megsértette a belügyminisztert

Hétfőn kerül a sor az adóegységesítési törvény megszavazására

Beogradból jelentik: Az általános helyzet a szombati napon lényegében nem változott és továbbra is olyan tisztázatlan, mint néhány nap előtt.

A demokrata miniszterek lemondása ügyében még most sem történt döntés.

ugy látszik, a kormány kívánságára, amely az adótörvényt tétő alá akarja hozni, főleg azért, mert a prékói vidéken a törvény elfogadása az elégedetlenség jó részét le fogja vezetni. Hétfőn az adótörvény végleges szavazás alá kerül a parlamentben. Ez a szavazás lesz egyuttal a próbaköve a mostani helyzetenek. Politikai körökben azt várják, hogy ez a szavazás adja majd meg az irányt a helyzet további kifejlődésének.

A demokrata miniszterek környezetében továbbra is tartja magát az a verzió, hogy az adótörvény megszavazása után

be fog következni a válság megnyitása.

Ezzel szemben a radikálisok úgy tudják, hogy

a kormány nem fog lemondani

és hogy a jelenlegi kormány a költségvetést is meg fogja szavaztatni. A radikálisok arra számítanak, hogy a demokrata pártban bekövetkezik a szakadás és hogy

Marinkovics Spahoval közös klubot alkot.

amely megbízható többséget biztosít a kormánynak.

A parlament szombaton délután nem tartott ülést. A pártvezérek megegyezése alapján hétfőre halasztották az adótörvény tárgyalását. A radikális klub vezetősége erre való tekintettel

táviraileg felszólította a radikális képviselőket, hogy hétfőn föltétlenül jelenjenek meg az ülésen,

mert aki távol marad, azt nem tekintik kormánytámogató képviselőnek.

A demokrata egyesülés vezetőségének ülése

A demokrata egyesülés belső viszonyainak tisztázására szombaton megtör-

tént az első lépés. Davidovics délelőtt tíz órára összehívta a demokrata egyesülés vezetőségét; az ülésen Davidovics, Marinkovics, Spaho és Hrasnica, mint az elnökség tagjai, Sumenkovics, Angyelinovics és Hadzsikadics, mint titkárok vettek részt.

Az ülés 12 óráig tartott. Spaho az ülés után az újságíróknak ezt mondotta: — Minden jól van, meg fogják látni a kommunikéből.

— Meg van-e elégedve a határozattal, miniszter ur? — kérdezték az újságírók.

— Igen, meg vagyok elégedve, minden rendben van.

Kevéssel utóbb kommunikét bocsájítottak ki, amely a következőképp hangzik:

»A demokrata egyesülés elnökségének mai ülésén megegyezés jött létre az egyes kérdések megoldásánál következő további eljárásról. Azokban a kérdésekben, amelyekben a klubok már külön álláspontot foglaltak el, mindkét klubnak joga van megmaradnia a ma-

ga álláspontja mellett. Egyéb kérdésekben szüntén megegyezés jött létre arra nézve, hogy az együttes klub elé vigyék-e, vagy pedig külön klub elé.»

Spaho a konferencia után azonnal felkereste Vukicsevics miniszterelnököt, akivel hosszasan táncskozott.

A demokrata egyesülés vezetőségének ez a határozata nem oldotta meg a belső ellentéteket és inkább annak a bizonyítéka, hogy mennyire meglazult a viszony a két párt között. A konferencián csak azt sikerült elérni, hogy az egyesülés formális felbontását egyelőre elhárították.

A demokratikus blokk végrehajtó bizottságának ülése

A demokratikus blokk végrehajtó bizottsága szombaton délelőtt ülést tartott, amelyen Davidovics, Radics, Pribicsevics és Jovanovics Jován vettek részt. Az ülésen egyideig részt vett Markovics Pera, a parlament alelnöke is.

A parlament ülése

A parlament szombati ülését tíz órakor nyitotta meg Perics Ninkó elnök, aki bejelentette, hogy Radics István javaslatot terjesztett be és kéri a sürgősség kimondását.

Az elnöki bejelentés után Radics István szólalt fel és kijelentette, hogy a pénteki parlamenti ülésen a csendőrség erőszakosságának számos szomorú esetét kellett meghallgatni. Itt nemcsak egyes kis számú esetekről van szó. Január 30-ikán Bosznia egyik falujában a csendőrség brutalitásának nem közönséges esete fordult elő. A dalmáciai Metkovicban is borzalmas esetek történtek, amelyek bennünket arra kérészeritenek, hogy a következő sürgős javaslatot terjesszük be:

— Felhívjuk a királyi kormányt, terjesszen be törvényjavaslatot arról, hogy a csendőrség minden működésére vonatkozólag mondják ki a polgári bíróság illetékességét.

Radics ezután még a következő javaslatot terjesztette elő:

— A belügyminiszter három napon belül intézzen rendeletet az összes főispánokhoz és főszolgabírókhoz és tiltsa meg a régi császári patensek alkalmazását a büntetések kiszabásánál. Szüntessék be továbbá az osztrák császári háborus rendeletek alkalmazását. Aki ezeket a császári patenseket továbbra is alkalmazza, az megsérti az alkotmányt, miért is azonnal bocsássák el a szolgálatból.

Radics ezután így folytatta beszédét:

— A képviselő urak biztosan emlékeznek a verifikációs vitából arra, hogy egyes boszniai képviselőtársaink felpanaszolták, hogy Boszniában a hatóságok egy 1916 áprilisában kiadott császári patensre hivatkoznak és annak alapján járnak el egyes polgárok ellen, holott a patens tulajdonképpen a szerbek ellen készült. Ezek alapján a rendőrhatalóságok 14—30 napig terjedő büntetéseket szabnak ki. Az angolok már

1216-ban megkapták a Habeas Corpus, nekünk még most sincs Habeas Corpusunk, amely kimondja, hogy mindenki fölött csak az illetékes bíróság ítélkezhetik. Nálunk már nincsenek kommunis-ták, sem republikánusok, mindannyian vidovdáni alkotmánypártiak vagyunk, bár az adókérdésben most is tesznek köztünk különbségeket. Sehol a világon ilyenmi nincsen. A mi népünk okos nép, az ellenzék érett, de a kormánya barbár és embertelen.

Ezután Dulics Iván esetét említette fel, akit Korcsula szigetén bántalmaztak a csendőrök. Az eset előadásánál Per-nar Radics-párti képviselő és a radikálisok között vita támadt, amely oly zajos lett, hogy az elnök tíz percre fel-függesztette az ülést. Az ülés újból való megnyitása után Radics egyéb atrocitá-sokat említett, majd támadta Tomics tábornokot, a csendőrség főparancsno-kát. Radics így fejezte be beszédét:

— Mig a kormány a horvátokkal így bánik, addig a horvátok nem léphetnek be a kormányba, pedig ezt kívánják az ország külpolitikai érdekei.

Klárius Máté Radics-párti Radics Ist-ván sürgősségi javaslata mellett szólalt fel. Beszéde alatt többször nagy lármá támadt.

A belügyminiszter válasza

Radovics Cséda belügyminiszter vá-laszolt Radics Istvánnak és a követke-zőket mondotta:

— Az egyes esetek, amelyeket a kép-viselő urak felhoztak, olyan természetűek, hogy ki kell azokat vizsgálnunk. *En szavamat adom, hogy mindenkivel szemben egyformán járok el és a tör-vényt mindenkivel szemben egyformán fogom alkalmazni.* A radikális párt min-dig a szabadságért harcolt. Én, mint en-nék a pártnak minisztere, a szabadsá-got meg fogom védeni, mert tudom, hogy az ország csak akkor fejlődhet, ha mindenki egyenlő szabadságban él. Radics István sürgősségi javaslatát nem fogadom el, mert az ellenkezik a törvényekkel.

Pribicevics Szvetozár: Tegnap itt kijelentette, hogy nem ismeri a törvé-nyeket.

Radovics belügyminiszter: Ne tessék azt mondani, hogy nem ismerem a tör-vényeket. Jobban ismerem, mint ön. Mi nem akarunk az osztrák patensek alap-ján kormányozni, de ha önök nem en-gedik, hogy dolgozzunk, nem jutunk hozzá, hogy megcsináljuk azt a tör-vényt, amelynek alapján az egész or-szágbán egyformán lehetne eljárni. Az erre vonatkozó törvényjavaslat már a parlament előtt van.

Pribicevics Szvetozár: Ez nem igaz! Miért nem hívják össze a törvényhozó bizottságot?

Radics István: Beszéljen igazat. Önök akadályozzák meg a legfelsőbb állam-igazgatásról szóló törvényjavaslat meg-szavazását. Miért hazudik itt nekünk?

Radovics Cséda belügyminiszter: Ki hazudik?

Radics István: Ön hazudik, majd meg-fogom a fülét!

Radovics Cséda belügyminiszter: Ki-csi ön ahhoz Radics ur, hogyan képzeli ezt?

Radics István: Nagyobb a nép, ame-lyet én képviselek. Ezt a horvát nép fogja megtenni. Ön egy undok rendőr-állat. Én a horvát népet képviselem, ne haragudjon!

Radovics Cséda belügyminiszter to-vább akarta folytatni beszédét, de Ra-dics azt kiabálta:

— Hazudik! A királynak is hazudik.

Radovics belügyminiszter: Radics ur a jelzőit tartsa meg magának. Én eze-ket a kifejezéseket nem érdemeltem meg és nem fogom megérdemelni.

A miniszter beszéde után Perics Nin-kó elnök bejelentette, hogy Radics Ist-vánt, mert a belügyminisztert megsér-tette, jegyzőkönyvi megrovásban ré-szesíti.

A többség elvetette Radics István in-dítványát. Az ülés ezzel véget ért. A legközelebbi ülés hétfőn délelőtt lesz.

A miniszterelnök a királynál

Vukicsevics miniszterelnök szombat este audiencián jelent meg Őfelségénél. Ugyanabban az időben a lemondott de-

okrata miniszterek Marinkovics Voja külügyminiszter kabinetjében konferen-ciát tartottak a politikai helyzetről.

Nem fixirozzák a földadó kulcsát

A demokrata képviselői klub szombat délelőtt féltizenegyétől féltizenkettőtől ülést tartott. dr. Ribar elnökletével. Az ülésen megjelent dr. Letica Dusan, az egyenes adók vezérigazgatója, hogy felvilágosítást adjon a földadó kérdésében. Dr. Letica bejelentette az ülésen, hogy

az új törvény nem fogja fixirozni a földadó kulcsát.

A törvény ezt a kérdést nyitva fogja hagyni és később novelláris uton fogják megállapítani a földadó kulcsát, ha a helyszíni tanulmányok alapján megjel-tették a számítást arra nézve, hogy mennyi lesz az egyes országrészekben átlagban a kataszteri tiszta jövedelem. A törvény intézkedni fog, hogy községi bizottságok állapítsák meg minden köz-ségben az egyes parcellák hozadékát és ennek alapján fogják hektárra átszámít-va megállapítani a kataszteri jövedelmet. A községi bizottságok becslése után szakértőkből nagy állami bizottságot fognak alakítani, amely aztán végleg meg fogja állapítani a kataszteri jöve-delmet.

Dr. Ribar alelnök megköszönte a klub nevében dr. Letica fejtegetéseit, majd azt javasolta, hogy hozzanak határozatot, amely szerint a képviselők meg fogják szavazni a parlamentben a törvényt. Né-hány képviselő ezt ellenezte, tekintettel arra, hogy Davidovics nem volt jelen az ülésen és ezért nem is döntöttek.

Nagyon valószínű azonban, hogy Davidovics hívei az ellenzékkel együtt a törvényjavaslat ellen fog-nak szavazni.

hogy ezzel szolidaritásuknak adjanak ki-

fejezést az ellenzék iránt, tekintve, hogy a kormány a szavazásnál valószínűleg felveti a bizalmi kérdést.

Radics lósol

Zagrebból jelentik: A Narodni Val-sában Radics István a jelenlegi politikai helyzetről többek közt a következőket írja:

— Mervado parlamenten kívüli hely-ről információkat gyűjtöttek, hogy a vá-asztótömegekben, hogy fogadták a de-mokrata klub határozatát. Ezek az in-formációk a Vukicsevics-kormányra néz-ve oly lesújtóak voltak, hogy ennek elő-reláthatólag az lesz az eredménye, hogy a választásokat már most is teljesen ki-zártanak tartják. Másik eredménye ennek az információgyűjtésnek az, hogy Vu-kicsevics Velja távozik, a harmadik kö-vetkezmény, hogy a demokrata klub nem szakad szét, a főeredmény pedig az, hogy a koncentrációs mozgalom a parlamentbe került és hogy ennek kiin-duló pontja a demokratikus pártok unió-ja. A muzulmánok között sem lesz sza-kadás, de ők is ott fogják hagyni Vuki-csevicsot. A pénteki klubülésükön ugy veszekedtek, mint ha valóságos ütközet lett volna, kiderült, hogy Spaho mellett csak négy képviselő áll, úgyhogy ő mint okos politikus le fogja vonni ennek kon-zekvenciáit és hozzánk áll. A radikálisok között a legkülönbözőbb kombinációk vannak forgalomban. Nincsenek az egyik központi személy, akit már február else-jén Beogradba hívtak és minden pillan-atban várják megérkezését. Még egy má-sik radikális politikusról is beszélnek, akiről azt mondják, hogy oly tehetséges, hogy képes lesz az összes radikálisokat egy táborba tömöríteni és olyan kon-centrációt teremteni, amellyel a paraszt demokrata koalíció is meg lesz elégedve. A nevét nem árulják el, de majd meg-látjuk! — fejezi be cikkét Radics.

Elkészültek az első jugoszláv tengeralattjárók

Az új tengeralattjáró naszádokat a napokban már utba indítják Angliából Kotorba

Berlinből jelentik: A Deutsche Allge-meine Zeitung londoni jelentése szerint Armstrong-műveknél elkészült az a két tengeralattjáró naszád, amelyet a jugoszláv kormány rendelt.

A két új tengeralattjáró naszád meg-tette az első próbatat Tyne és Ply-

mouth között és most készülnek fel az útra, mert

a legközelebbi napokban a két ten-geralattjáró naszádot utnak indítják Kotorba.

A két tengeralattjáró naszád első pró-batúta kifogástalan sikerrel járt.

Minden harmadik ember adófizető, minden harmadik adófizetőnél foglaltak

Huszonnyolcezer földtulajdonos nem egészen feleannyi adót fizet, mint nyolc és félezer szabadfoglalkozású

A szuboticei pénzügyigazgatóság ja-nuár elején hivatalos kimutatást adott ki, amelyben kimutatta, hogy Szubotica városi lakosainak összes adóhátraléka nyolcvanhárom millió dinárt tesz ki.

A szuboticei városi adóhivatal átirat-ban felhívta a pénzügyigazgatóságot, amelyben közölte, hogy az adóhátralék kimutatása nem helyes, mert az adófe-lebbezési bizottságok határozatai foly-talan igen nagy összegű adót irtak le, illetve könyvelték el az adófizetők ja-vára. A szuboticei városi adóhivatal fő-nökhelyettese Vukov József adófélszám-vevő helyettes szombaton készítette el az adókimutatást, amit megküldött a pénzügyi igazgatóságnak.

A pénzügyigazgatóságnak küldött át-írat a következő érdekes adatokat tar-talmazza:

Szubotica lakosainak száma: 101.709. Szubotica területén 38 választási kör-zet és 28 adóköri terület van. Az adófizetők száma 30.382. Földadót fizet 27.876, házádot 12.308, házbéradót 2278, I. osz-tályú kereseti adót 12.125, II. osztályú kereseti adót 14.632, III. osztályú kereseti adót 8452, IV. osztályú kereseti adót 613, vállalati adót 36, tőkeamat adót 1333, jövedelmi adót 14.754, had-mentességi adót 3945 személy fizet. Szubotica területén 169.192 hold ter-

mőföld után fizetnek adót, amely 510.598 dinár 56 para. 12.220 ház után 95.869 dinár 39 para házádot, 2480 la-kás után 2.380.559.39; I. osztályú kere-seti adó: 45.990.50; II. osztályú kereseti adó: 148.384; III. osztályú kereseti adó: 1.148.994.76; IV. osztályú kereseti adó: 800.000 dinár. Tőkeamatadó előírása: 170.284.41, vállalatok adója: 159.205.30; a jövedelmi adó (1921-es előírás): 8.158.900.05; hadmentességi adó: 70.890. Ehhez jön még általános jövedelmi pót-adó: 1.436.694.39; hadiadó: 1.220.231.61; rendkívüli állami pótdadó: 6.804.598.09; rokkant adó: 997.290.15; kamarai pót-adó: 498.665.08.

Az 1927. évben 7618 foglalatást eszkö-zöltek és mindössze 14 árverést foga-natosítottak.

1926. év végén 72.400.557 dinár 08 adó-hátralék volt.

Az 1927. évi adóelőírás	24.647.155.83
A múlt évi adók előírása	235.408.839.81
Összesen (1919—1927)	260.055.995.64
Leírás az utóbbi 9 évben	41.706.334.04
Szaporodás	4.633.883.91
Az 1927. évi befizetés	18.667.131.10
Befizetés 1926 végéig	141.417.023.88
Összefizetés (1919—1927)	160.084.154.98
Adóhátralék	53.631.622.71
Az adóhátralék összegéből	5.980.024

dinár a múlt évből maradt, míg 47.651.598 dinár az előbbi évekből. A pénzügyi tör-vény értelmében az 1926. év végéig összegyűlt adóhátralékot négy év alatt kell befizetni. Eszerint 1928. évben az előírt folyó adókon kívül, amelynek összege körülbelül huszonöt millió di-nár lesz, 21.863.890 dinárt kell befizetni adóhátralékok címén.

Ez a kimutatás csupán az állami adó-kat sorolja fel. Az önkormányzati adók és egyéb pótlékok folytán ez az összeg megháromszorozódik s így harmincezer adófizetőnek mintegy százhuszmilliót kell ebben az évben megfizetni, ami te-jenként 4000 dinárt tesz ki. Néhány milliónyi adóhátralék azért még mindig marad — a jövő esztendőre.

A politikai válság miatt késik a novisadi tisztviselőkérdés megoldása

A többség több tanácsnoki állást meg akar szüntetni — At kell dolgozni a városi szabályrendeletet

Noviszadról jelentik. Január harmad-i-kán alakult meg a noviszadi városi tör-vényhatósági bizottság és amíg minden más városban már megtörtént a tisztv-iselőkérdés rendezése, addig Noviszadon még teljes tájékozatlanság uralkodik. Egyelőre a kulisszák mögött folynak ta-nácskozások, pártközi megbeszélések, többségi értekezletek, anélkül azonban, hogy ez a kérdés a megoldásra megérett volna.

A többségi pártok erős tisztviselő re-dukcióra készülnek, miután a személy-zeti kiadások a városi költségvetés je-lentékeny részét teszi ki. A többségi pár-tok a városi vezető tisztviselői állások közül néhányat megakarnak szüntetni. Terve van véve a gazdasági és pénz-ügyi osztályok egyesítése, az eddigi két tanácsnoki állás helyett egy tanácsnoki állással. Viszont az adóügyi osztály kü-lönválna a pénzügyi osztálytól és az adó-ügyi osztály élére egy főnök kerülne, ta-nácsnoki cím és fizetés nélkül. A kultur-tanácsnoki állás megszüntetését is terve-zik ez azonban anyagi megtakarítást a város részére nem jelent, mert a kul-turtanácsnoki állás már évek óta nincs betöltve és ha a kulturtanácsnoki fizetés szerepel is a költségvetésben, az kifize-tésre nem került. A kulturostály teend-őit az árvaszéki tanácsnok intézte a saját osztályának ügyei mellett. Csök-keneni akarják az árvaszéki ülnöki ál-lásokat is. Ezenkívül a segédszemélyzet számát is jelentősen csökkenteni akar-ják.

Mindezek a változtatások, arra kész-tetik a város vezetőségét, hogy azoknak keresztülvitele előtt, a városi szervezeti szabályrendeletet megfelelőleg módosít-sák.

Élternek a vélemények abban a tekin-tetben is, hogy a községekről szóló új törvénynek az a szakasza, amely a tiszt-viselőkérdés rendezéséről intézkedik, mi-kép értelmezendő. A törvény szerint fe-bruár huszonkilencedikéig meg kellene ei-teni a tisztviselőválasztásokat. Minthogy előzetesen a szabályrendeletet meg kell változtatni, azt ki kell függeszteni és azt tizenöt nap múlva jóváhagyásra fel kell terjeszteni a belügyminiszterhez, így a tisztviselőválasztások, aligha volnának a kitűzött határidőn belül megoldhatók. Ez-zel szemben arra hivatkoznak, hogy a belügyminiszter egyik későbbi rendelet szerint, ezen határidőn belül csak abban az irányban kell határozni, vajjon meg-erősítik-e eddigi állásukban a meglévő tisztviselőket, vagy pályázatot irnak ki az állások betöltésére.

A helyzet mindenesetre zavaros és tisztázása a politikai erőviszonyok ki-alakulásától függ és így a válság meg-oldása előtt nem kerülhet sor a tiszt-viselő kérdésre.

1928. Az összes legújabb TAVASZI és NYÁR, FÉRFI és NŐI DIVATLAPOK megérkezett. Kívánatra árjegyzéket küldünk. PAPPYRUS NOVISAD, JEVREJSKA 7. Viszonteladónak a legnagyobb kedvezmény.

Az egész világ sajtója részletesen foglalkozik a Hatvány-pörrel

A magyar lapok is rendkívül súlyosnak találják az ítéletet

Budapestről jelentik: A Hatvány-ítélet még mindig élénken foglalkoztatja a magyar közvéleményt és a külföldi lapok is erősen kommentálják az ítéletet.

A magyar szociáldemokrata párt lapja a *Népszava* vezércikkben foglalkozik a Hatvány-pörrel.

Közszabadságaink mai állapota és a törvény kimondott tilalma mellett — írja a lap — nincs módunkban az ítéletről, az ítélet szelleméről és meghozatalának módjáról mindazt elmondani, amit olyannyira szeretnénk s amit olyannyira kellene. Viszont a dolgoknak azt a másikat, elhisszük, könnyebb végét sem akarjuk megragadni, hogy a vádlott magatartásával és ennek lelki rugóival foglalkozunk. Mi nem lehetünk benne más embernek a bőrében s ahogy senki emberfiától nem követelhetjük meg, hogy hős legyen, annyira nem akarunk sem szavazni, sem ítéletet mondani az intenciók fölött. Amire itt mi nagyon komolyan akarunk inteni, az csak az lehet, hogy a kritika szabadsága érdekében el ne higgye senki sem, hogy a kormányt, vagy amint a tárgyaláson mondták: az ország vezetőit azonosítani lehet az országgal, a nemzettel, az állammal. Ha ebből a veszedelmes elvből politikai, közgazdasági vagy igazságügyi gyakorlat állandósulna, akkor az egész közvélemény már most essen hasra, homlokával verje a földet vagy haljon meg, mert nincs többé se kritika, se vélemény, se önérzet, csak egy van: a kormány és az ő miniszterei.

A *Népszava* így fejezi be vezércikkét: — Mi még csak azt mondhatjuk, hogy ötven vagy száz év múlva lehet nyugodtan ítélkezni. Olyan enyhén vagy olyan szigorúan, ahogy jólesik. De egy olyan rezsím uralkodása idején, amely egy kissé még mindig adós a Somogyi-Bacsó, a csongrádi és egyéb politikai gyilkosságok megtorlásával, az óvatosság és önmegtartóztatás nagyon ajánlatos dolgok. Várni kell legalább is addig, amikor az ítélekezésben már csupán az igazságkeresés kaphat szerepet.

A *Pester Lloyd*, a kormány félhivatalos lapja ezeket írja az ítéletről:

Ha a büntetésnek általános megnyugtatót kell ébresztenie, nem szabad a büntetés-kimérésénél a bosszu látszatának sem fölmerülni. A büntetés célját illetőleg már időtlen-idő óta vita folyik a jogtudomány szakemberei között. Az egyik szerint a büntetésnek javító, a másik szerint elrettentőnek kell lennie. Az adott esetben a javító célt elérte a bíróság, mert a vádlott föredelmesen belátta, hogy bünt követett el. Ha az elrettentés motívumára gondolunk, nem találhatjuk-e soknak a hét évi fegyházat öt cikkért? A bűn terhével összehangban áll-e a büntetés kiszabása, különösen, ha tekintetbe vesszük, hogy egy alázatos hazatérőről van szó. A felsőbb bíróságoknak ebben a kérdésben is dönteni kell. Ne felejtjük el, hogy egy *praktikus jogszolgáltatásban* a büntetést csak egy házszál választja el a bosszútól.

A *Vossische Zeitung* Budapestre kiküldött munkatársa, *Brune Heilig*, a Hatvány-ítéletről hosszabb cikket ír „Magyar bosszúítélet” címen. A cikkben *Brune Heilig* többek közt ezeket írja:

Hét évi fegyházra ítélték el a háró Hatvány Lajost, mert a Bécsben megjelenő *Jövő* című emigráns-lapban cikkeket írt a fehérgárdisták gáztettéről és az egész ellenforradalmi rezsimről nagyon lesújtóan nyilatkozott. Ezzel Hatvány „nemzetváltást” követett el, egy olyan bűnt, amelyet az ellenforradalom talált ki. A cikkei „alkalmasak voltak arra, hogy külföld részéről Magyarország ellen intervenció induljon meg”, amiért Hatványt különösen súlyosan kellett eltiltani. (Egy „ellenesleges intervenció” ténylegesen egyik oldalról sem következett be. A független bíróság ítéletével szemben azonban a tényeknek hallgatni kellett.)

Hatvány a legnagyobb cukorbárá familiából származik: fiatal korában mégis az irodalom lett a szerelme. Kiváló talentumnak mutatkozott és ha nem lett volna olyan gazdag, akkor talán nagy magyar író lett volna belőle. Hatalmas vagyona igen gyümölcsözően hatott a magyar irodalomra, mert Hatvány a leggyavallóbb mecénása volt Magyarországnak. Mint kiadója és főszerkesztője a *Pesti Napló*-nak került be a háború vége felé a politikai életbe. Lapját a demokratikus eszmék az októberi forradalom szolgálatába állították; ez volt az ő különös nagy „bűne”, amiért most hét évre a gyilkosok közé dugta a magyar bíróság. Mert ő és az az egész csoport, mely a *Jövő* körül

helyezkedett el — így fejtette ki a bíróság az ítélet indoklásában — agitációval meg akarta dönteni az ellenforradalmi rezsimet, hogy helyébe az októberi demokráciát ültesse.

Hatvány Lajos, mint a magyar demokratikus gondolat mártírja fog a fegyházba bevonulni. A fegyházban találkozni fog Nádossyval, a frankhamisítóval, az elmuhi világ egy elszánt fanatikusával. Báró Hatványt „jóhiszemű dilettánsnak” nevezték, mely igen találó jelző az olyan ember számára, aki minden jóért és széppért lelkesedni tud és minden új eszmét magáénak vall, a cselekedeteiben, az események megítélésében azonban mindig hibás utra téved; az első derék kép-

viselője — és mártírja — a még gyerekcipőben járó magyar demokráciának. Milyen dilettáns módon viseli a mártírumot is! A bíróság előtt, mint egy rossz csinyen rajtakapott diák, panaszkodott és sirt a „tévedés” fölött, amelybe beleesett, amikor cikket írt az ellenforradalom ellen „megsértvén ezzel a magyar nemzetet”, a kormányt és mindazokat, akiket akart, bánatosan könyörgött, hogy megnyerje a bíróság jóindulatát. Istenem, távol a hazájától, amelyet szeretett, olyan lelkiállapotba jutott, hogy mindent feketének látott és tiszta itélőképességét teljesen elvesztette... Mindent, mindent meghánt és visszavon: belátta, hogy azok, akiket megtámadott, igaz, nagy patrióták és büszkeségei az imádott hazának... És Töreky ur. az elnök minden meaculpázásra újabb megalázó rugással válaszolt... Nádossy, ha Hatvány véletlenül találkozik vele a fegyházban és elmeséli neki a pör lefolyását, biztosan nem fogja elhinni, hogy milyen zord tud lenni az a Töreky, aki a frankhamisítók

pörében olyan előékenyen vezette a tárgyalást és egy pillanatra sem felejtette el, hogy a *gentleman akkor is gentleman marad, ha frankot hamisít*...

Hét évi fegyház... Senk sem vár ilyen szigorú ítéletet, melyhez hozzá kell számítani fél millió pengő — 350.000 márká — „kártérítést” az államnak. Mindenki azt hitte, hogy a megsértett ellenforradalom, mely Töreky személyében felelősségre vonta a forradalmár Hatványt, megelégszik „a hazaáruló” példátlan megadóztatásával és egy-két évi szabadságvesztéssel. Ezt követelte volna a politikai okosság is, mert alázatos viselkedésével Hatvány igen sok szimpatitát eljászott. A hét évi fegyház azonban ezt a benyomást eltüntette és általános együttérzést váltott ki Hatvány iránt.

A többi német lap, köztük a *Berliner Tageblatt* és a *Frankfurter Zeitung* is rendkívül súlyosnak tartja a Hatvány-pörben kimondott ítéletet.

Az angol munkáspárt a kormány átvételére készül

Macdonald szerint bizonyos, hogy a munkásság a választásokon többséget kap

Londonból jelentik: *Macdonald* volt miniszterelnök az angol munkásság vezére pénteken egy gyűlésen beszédet mondott, amelyben azt jósolta, hogy a Baldwin-kormány a parlament folyó ülészakának befejezése előtt

meg fog bukni.

Macdonald hangsúlyozta, hogy meggyőződése szerint

a külsőbönálló választások a munkáspárt győzelmét fogják eredményezni

és habár a munkáspárt többsége nem is lesz túlságosan nagy, mégis a munkáspárt másodsor is abban a helyzetben lesz, hogy kormányt alakíthasson.

Macdonald beszéde feltűnést keltett.

Briand és Titulescu a Balkánhelyzetről tanácskoztak

A román külügyminiszter londoni utja elmarad — A román kormány Angliát akarja megnyerni közvetítőül a Magyarország és Románia közti ellentétek ügyében

Párisból jelentik: A *Newyork Herald* párisi lapja francia forrásból úgy értesült, hogy *Briand* és *Titulescu* tanácskozásai során már az első konferencián rendkívül érdekes problémák kerültek szóba, így elsősorban Romániának Olaszországhoz való közeledése és annak várható következményei. A lap értesülése szerint

a román kormány az Olaszországhoz való közeledéssel elismerte a tiranál szerződést és ennek fejében biztosítékot kapott Olaszországtól, hogy az olasz politika támogatni fogja Romániát az erdélyi optánskérdésben.

illetőleg a magyar optánsok birtokperében. *Titulescu* és *Briand* az új Balkán helyzetet is megvitatták és a román külügyminiszternek nagy örömeire szolgált, amikor arról győződött meg, hogy

Briand külügyminiszter támogatja a kisanant álláspontját a Balkánon. Amint Londonból jelentik, az volt a terv, hogy *Titulescu* berlini látogatása

után Londonba utazik, most azonban megváltozott ez a program és

Titulescu lemondott londoni látogatásáról

és arról, hogy személyesen tárgyaljon *Chamberlain*nel. Helyette *Boerescu* román külügyminiszteri osztályfőnök érkezett a napokban Londonba és az angol külügyminisztérium vezetőit tájékoztatta a román külpolitika felől. *Boerescunak* az a feladata, hogy meggyőzze az angol külpolitika vezetőit arról, hogy Románia a három nyugati nagyhatalommal, kivétel és különbség nélkül a legszívélyesebb viszonyba szeretne lépni és az a kívánsága, hogy

Anglia vegye át a közvetítő szerepet, valahányszor délkelet Európában ellentétek és zavarok támadnak és személyes presztízsével oszlassa el ezeket az ellentéteket.

Berlini jelentés szerint távirati uton megállapodás történt *Stresemann* és *Titulescu* között,

hogy a Rivierán fognak találkozni a jövő hét folyamán,

minthogy *Stresemann* külügyminiszter nem halaszthatja tovább pihenését. A találkozás azonban csak előkészítő jellegű lesz, mert az érdemleges tanácskozás csak a Népszövetség ülészakája után történhetik meg Berlinben.

Titulescu márciusban Beogradba jön

Titulescu szombaton délután fogadta a sajtó képviselőit, akik előtt kijelentette, hogy Románia célja a béke fenntartása. A román külpolitika különösen fontos feladatának tartja Olaszországgal, Jugoszláviával és Franciaországgal való jóviszony ápolását. A Népszövetség márciusi ülése után Berlinbe utazik és onnan *Beogradba* megy, aho, fontos tanácskozásai lesznek.

Titulescu végül kijelentette, hogy csupán politikai okokból tartózkodik Párisban, pénzügyi tárgyalásokra nincs felhatalmazása.

Indiában tovább tartanak a véres nacionalista zavargások

Az angol alsóház által kiküldött alkotmányozó bizottság már elhagyta Bombayt — Madraszban és Kalkuttában több halottja és sebesültje van a forrongásnak — Macdonald rosszalja az indiai nacionalisták mozgalmát

Londonból jelentik: Az angol alsóház által kiküldött alkotmányozó-bizottságnak Indiába való megérkezése egész Indiát forrongásba hozta.

Indiában mindenütt véres nacionalista zavargások vannak, amelyekről Bombay-ből a következőket jelentik: Miután a Sir John Simon vezetése alatt álló angol parlamenti alkotmányozó-bizottság elutazott Delhibe,

Bombayban helyreállt a nyugalom, de annál nagyobb erővel törtek ki a tüntetések Madraszban és Kalkuttában.

Az uccán mindenütt erős katonai készültség cirkál és sűrűn fordulnak elő összeütközések a tüntetők és a katonaság között.

Eddig két halottról és 17 sebesültről

tudnak Madraszban, míg Kalkuttában hatvan embert sebesítettek meg a rendőrség és katonaság golyói és száznál több tüntetőt letartóztattak. Az indiai nacionalisták tömegesen járják be a várost és sztrájkra láztanak. Sok európai bántalmaztak Kalkuttában.

Macdonald nyílt levelet intézett az indiai sajtóhoz, amelyben azt írja, hogy

szerecséltlen gondolat volt ezt a nacionalista mozgalmat szítani, mert India ezáltal kockáztatja azt, hogy mint a brit világbirodalom egyenrangú dominiuma önkormányzatot és alkotmányt kapjon.

Az angol munkáspárt vezére rosszalja, hogy az indiai nacionalisták bojkottot hirdetnek Anglia ellen és sztrájkra iz-

gatnak, mert szerinte ezek a fegyverek csak gazdasági követelések kivívására valók és nincs helyük a politikában.

Az angol sajtó teljes részletességgel foglalkozik az indiai eseményekkel és *Westminster Gazette*

az Indiából érkező híreket lesújtóan tartja.

A lap annak a véleményének ad kifejezést, hogy a kritikus helyzetet csak olyan módon lehet megszüntetni, ha sikerülne rávenni az indiai nacionalistamozgalmat vezetőit az együttműködésre.

A *Daily Mail* óva inti az alkotmányozó-bizottság tagjait, hogy esetleg megnyírbálják az indiai hercegek és fejedelmek évezredek jogait, már csak azért is, mert ezek a fejedelmek a múltban is mindig hívei voltak az angol uralomnak.

Jugoszláviai szélhámost tartóztattak le Budapesten

A Jugoszláviából megszökött Hittich Sándor Budapesten különböző csalásokat követett el

Budapestről jelentik: A rendőrség szombaton egy veszedelmes szélhámost tett ártalmatlanná, aki sorra járta a nagyobb autó- és gépkereskedelmi cégeket és ezektől nagyobb összegeket csalt ki. Az eddig megállapított kár több ezer pengő, de valószínűnek tartják, hogy a szélhámós ennél az összegnél jóval nagyobb kárt okozott azoknak, akikkel összeköttetésbe lépett.

Az autó- és gépkereskedelmi cégeknek körülbelül két hét óta ismerik Hittich Sándor jugoszláviai állampolgárt, aki mint a kelebiai Gyertyánfy-uradalom főintézője mutatkozott be mindenütt és elmondta, hogy az uradalomnak jugoszláv területre eső részére automobiloikat és mezőgazdasági gépeket kell szállítani. Hittich több céggel megegyezést is kötött és közben előadta, hogy csak a jugoszláv kormány engedélyével lehet az országba külföldi gépeket és automobiloikat bevinni és beviteli engedély címén egy ezreléket kell lefizetni az importáló cégeknek. Ilyen címen sikerült Hittichnek több kereskedőt félrevezetni és a pénzt felvenni.

Szombat délben Hittich az Autókereskedelmi Részvénytársaság irodájában jelent meg, ahol már tudtak gyanus viselkedéséről és arról, hogy végigjárja az összes autócégeket. Telefonáltak a Bárdi-cégnek, ahonnan egy tisztviselő jött át és felismerte Hittichben azt az egyént, aki a Bárdi-cégnél is nagyobb összeget vett fel. Rendőrt hívtak, aki előállította Hitticht a főkapitányságra és így kiderült, hogy a szélhámósnak semmi köze sincs semmiféle kelebiai uradalomhoz, de valószínűleg azonos azzal a Hittich Sándorral, aki köztisztviselő volt Jugoszláviában, de egy nagyszabású hivatali sikasztás után megszökött és azóta a jugoszláv hatóságok körözik. Hittich január tizenkilencedikén jött Budapestre és azóta csalásából élt. A rendőrség folytatja a nyomozást a szélhámós bűnjástromának összeállítása érdekében.

A jugoszláviai zsidóság megörökíti Péter király emlékét Olajfaerdőt ültetnek Palesztinában

A jugoszláviai zsidó hitközségek országos szövetsége, valamennyi zsidó egyesület és intézmény vezetősége — mint velünk közlik — egyhangú lelkesedéssel elhatározta, hogy Péter király emlékét méltó módon megörökíti. Palesztinában, a zsidó nemzeti otthon földjén tízezer olajfából álló erdőt ültet, amely az elhunyt király nevét fogja viselni. A jugoszláviai zsidóság Péter király iránt érzett hálójának kíván ezzel az akcióval kifejezést adni, mert az ő uralkodása alatt a zsidók teljes egyenjogúsítása nemesak írott törvény, de élő valóság volt s Péter király volt az első, akinek kormánya Európába a Balfour-deklarációhoz hivatalosan csatlakozott, a zsidó népnek Palesztinára való történelmi jogát elismerte és a zsidó nemzeti otthon megalapítását népjogi biztosítás alá akarta helyezni.

Ófelsége I. Alekszandar király e határozatot szívesen elfogadta és megengedte, hogy a palesztinai jugoszláv telepítés közelében létesítendő erdő felsőges atya nevét viselje.

Az ország zsidóságának kegyeletes hálaja egyúttal humánus és szociális célokat is szolgál, mert az erdőültetés nemesak a palesztinai klímát fogja kedvezően befolyásolni, hanem sokféle munkaalkalmat is ad a Palesztinában letelepülő zsidó munkásoknak és nemzedékek fogják áldani ezt a nemes elhatározást.

Az egész országra kiterjedő akció mindenütt február tizenötödikén kezdődik. Minden városban szervezőbizottság alakul, amely művészi kivitelű gyűjtőleveket bocsát ki. A legkisebb adomány egy fa, amelynek ára: száz dinár. Száz fa kert, ezer fa liget nevet viseli. Kertek és ligetek adományozói az adománykönyvben külön lapot kapnak. Befejezett akció

után a gyűjtőleveket gyönyörű kötésben Ófelségének fogják átadni, aki azt az udvari levéltárba fogja elhelyeztetni.

Mint értesülünk, a szervezőbizottság dr. Klein Adolf, hitközségi elnök vezetésével már Szuboticán is megalakult. A

titkári teendőket Lederer Emil kereskedő vállalta, aki szívesen ad az érdeklődőknek bővebb felvilágosítást. A bizottság reméli, hogy Szubotica zsidósága is lelkesedéssel ki fogja venni a maga részét e nemes munkából.

Kétezer szakmunkás nyomorog munkanélkül Szuboticán

A munkanélküliek népgyűlése a Lifka-mozi udvarán

A szuboticei munkanélküli munkások és földmunkások vasárnap délelőtt kilenc órakor a Lifka-mozi udvarában tiltakozó gyűlést tartanak.

A tiltakozó gyűlést a független szakszervezetek által alakított munkanélküli munkások szervezete hívta össze, amely emlékiratot kíván előterjeszteni, amelyben a munkások tiltakoznak a kormány eljárása ellen és felsorolják követeléseiket. A munkanélküliek gyűlésére beogradi kiküldött is fog érkezni, aki szintén fogja ismertetni a munkanélküliek súlyos helyzetét.

A *Bácsme gyei Napló* munkatársa előtt a szakszervezetek egyik vezető embere, aki ismeri a szuboticei munkanélküliek helyzetét, kijelentette, hogy Szuboticán több mint kétezer munkanélküli ipari szakmunkás van, akik ma a legnagyobb nyomorban élnek.

— Különösen nehéz — mondotta — az építő-szakmunkások helyzete, mert

azoknak ebben az évben sincs reményük arra, hogy Szuboticán munkához jussanak. Ezeknek a száma megközelíti a kétszázat és mind kvalifikált önálló munkások. A munkanélküli földmunkások száma mintegy háromezer, akik szintén súlyos helyzetben vannak, bár egy része megkereste nyáron az aratáskor a télire való gabonát. A kormány mindössze egy ízben adott segélyt a szuboticei munkanélkülieknek, ez azonban szegyenletesen kevés volt: egy munkanélküli napi négy dinárt kapott csak, ami még kenyérré sem volt elég. A munkanélküliek helyzete seholysem rózsás, de Szuboticán a legsíralmasabb, mert a városi tanács eddig elzárkózott minden támogatástól. Noviszadon népkönyhat állítottak fel az éhező munkanélküliek és a legnagyobb nyomorban szülődő gyermekeik részére, Szuboticán mindent megtagadnak.

A szuboticei munkanélküliek nagygyűlése igen viharosnak ígérkezik.

Házasságközvetítés — kényszerrel

Letartóztatták Faragó Jenő budapesti házasságközvetítőt, aki szinleges házasság ürügye alatt hozzákényszerítelt egy fiatal lányt egy budapesti ügynökhöz, majd a férjjel együtt zsarolta áldozatát, aki öngyilkosságot kísérelt meg

Budapestről jelentik: A budapesti rendőrség szombaton délben letartóztatta Faragó Jenő házasságközvetítő irodatulajdonost, akinek tíz éve áll fenn házasságközvetítő irodája a Népszínház-utcában. Faragó Jenő ellen többször érkeztek már kisebb büncselekmények miatt feljelentések és ezeket néhány nappal előbb betetőzte egy V. I. nevű erdélyi származású társalkodónő feljelentése, amely egész fantasztikusan hangzó panaszokat tartalmaz.

A szerencsétlen nő elpanaszolta, hogy ismeretség híján Faragó Jenő házasságközvetítő utján akart férjhez menni. Amikor Faragóhoz fordult, a házasságközvetítő azt mondta neki, hogy két vidéki földbirtokos is volna számára, de mindkettő ragaszkodik ahhoz, hogy felesége özvegy vagy elvált asszony legyen. Faragó ezért rábeszélte a naiv és tapasztalatlan lányt, hogy lépjen szinleges házasságra az általa ajánlott Fuchs Lajos budapesti ügynökkel, akivel nem kell együtt élnie, hanem nyomban elválhat tőle és akkor férjhez mehet az egyik földbirtokoshoz. A lány hosszas rábeszélésre elfogadta ezt az

ajánlatot, mire Faragó költségekre nagyobb előleget kért tőle.

Néhány nappal később a leány tényleg házasságot kötött Fuchs Lajossal, akivel Faragó csak az anyakönyvi hivatalban ismertette össze. Fuchs azonban a házasságkötés után hallani sem akart a válásról és mindig újabb és újabb összegeket zsarolt ki a szerencsétlen áldozattól azzal az ígérettel, hogy akkor hajlandó lesz elválni tőle. Ebben a mahinációban közreműködött Faragó is, aki szintén pénzt csalt ki a szerencsétlen nőtől azzal a biztatással, hogy kieszakozli a gyors válást.

A becsapott és megszarolt asszony néhány nappal ezelőtt elkeseredésében végül is öngyilkos akart lenni és a Dunába ugrott, azonban kimentették és akkor a rendőrségen elpanaszolta kálváriáját. Az ügyben azóta folyt a nyomozás, amely a hihetetlennek látszó esetben bizonyítékot produkált, amelyeknek alapján szombaton letartóztatták Faragó Jenőt. Eljárás indult Fuchs Lajos ügynök ellen is, aki azonban azt állítja, hogy Faragó nem világosította fel őt arról, hogy szinleges házasságról van

szó, mert ilyenbe bele sem ment volna.

Amikor Faragó Jenő letartóztatásának híre ment, a házasságközvetítő ellen egész sereg feljelentés érkezett a rendőrségre és mindegyik feljelentés szerint kisebb-nagyobb összeget vett fel azoktól a felektől, akik hozzá fordultak, a pénzről pedig nem számolt el, arra hivatkozva, hogy költségei voltak. A rendőrség szerint Faragó iparszerűen foglalkozott azoknak megkúrosításával, akik házasságkötés céljából hoztórultak.

Az ügygel kapcsolatban a rendőrség nyomozást indít a többi házasságközvetítő iroda ellen is, mert állandó a panasz, hogy ezek kizárólag a felektől kicsalt pénzekből tartják fenn magukat.

Ölelkezve a halálba

Két testvér szerelmi drámája

Bécsből jelentik: Az egyik külvárosi kéteshírű szállodában szombatra virradó éjjel borzalmas előzményű szerelmi dráma játszódott le. Az egyik szoba két lakója világítógázzal megmérgezte magát és mire rájuk találtak, mindketten meghaltak. Az öngyilkosok Vallek Róza husz éves szakácsnő és Stodola Dagoberth iparos néven jelentették be magukat a szállodában. Az öngyilkosokat halálukban is egymást átölelve találták meg, úgyhogy alig lehetett szétválasztani megmerevedett testüket.

A nyomozás során kiderült, hogy az öngyilkosság egy testvérpár bűnös szerelmi viszonyát oldotta meg és a férfi igazi neve Vallek József és bátyja a tragédia másik áldozatának, Vallek Rozának. A leány menyasszony volt, egy rendőr akarta feleségül venni. Az öngyilkosok hátrahagyott levelükben azt írják, hogy közös elhatározással követik el az öngyilkosságot, mert nem tudják túlélni, hogy elváljanak egymástól. Buculevelükben kérik, hogy temessék őket közös sírba anyjuk mellé, végül pedig azt írják, hogy legyen átkozott az, aki nem teljesíti utolsó akarataikat.

Hafa Solid harisnyák

Braća Schönberger-nél Novisad, Jevrejska ul. 6

Február végén jelenik meg Novoszel Andor novellás könyve

A közeljövőben olyan könyv jelenik meg a vajdasági könyvpiacra, amely egy új vajdasági író munkáit foglalja kötetbe. Novoszel Andor a *Bácsme gyei Napló* múlt évi novellapályázatán tünt fel, amikor tehetséges írásával megnyerte az első pályadíjat és azóta sok józú írását olvashatta már a közönség. A Szentán élő Novoszel Andornak rövid idő alatt nagy népszerűséget biztosított kiténő humora és a bácskai magyar paraszt nagyszerű ismerete. Novellái egyszerű közvetlenséggel elbeszélte Tisza-parti históriákat, amelyekben nagy szeretettel és gazdag kedéllyel adja a Tisza-vidéki magyar portréját, nem kendőzve a hibákat sem, amelyekre azonban szintén a szeretet melegével és fölényes kedéllyel mutat rá. Novoszel Andor par excellence *bácskai író*, a bácskai föld és a Tisza-parti nép kiváló ismerője, emellett pedig ura a tollnak is. Ezért különös érdeklődést érdemel meg Novoszel Andor első köteté, amelyben a nagybeteg író aranycs kedéllyel megírt novelláit, tárcáit és humoros karcolatait gyűjti össze. A kötet címe

Igy a koma

és negyven dindros áron kerül forgalomba. Ezen kívül lesz amatőr-kiadás is könyvgyűjtők számára. Az amatőr-kiadás ára száz dinár.

Novoszel Andor kötetéhez F. Geréb Klára rajzol címlapot és illusztrációkat.

Novoszel könyvét azok, akik a Könyvbarátok Társaságába beléptek, tagsági díj fejében kapják.

Azok, akik a könyvet megrendelni akarják, forduljanak vagy a Minervanyomdához Szubotica, vagy a szerzőhöz Szentán.

A világláger

DON JUAN

Főszereplő:

JOHN BARYMORE

Február 7—12-ig a **Városi Mozi**-ban **Suboticán**
Február 15—19-ig **Apollo**, **Novisad** mozikban lesz
bemutatva. Ezen bemutatókra a

ROSAFILM, NOVISAD

tisztelettel meghívja a vajdasági mozitulajdonosokat, hogy a filmet megtekintés után azonnal beoszthassák!

AKAR-E feleségének Ugy kísérje el a „BARZEL” örömet vasúzet háztartási cikkeinek szerezni!? **Olcsó kiállítására**

CIRKUSZ

A libamell

Vacsorára vettem egy darab füstölt libamellet. Amikor otthon kibontottam a csomagot és a libamellet megfogtam, hogy tányérra tegyem, így szólt:

— Kikérem magannak!
— Mit? — kérdeztem esodálkozva.
— Hogy jön ahhoz, hogy alig negyed-órát ismeretség után egyszerűen összefoglaljon!

— Engedje meg...
— Aszfaltbetyár-tempó!
— Boesánatot kérek, de én...
— Jobb lesz, ha nem molesztál tovább, mert rögtön szolok egy rendőrnök. Különb is figyelmeztetem, hogy az uram athléta és ha az megcsipi, jaj magának.

— De kedves nagysád, ön félreérti az én...
— Nekem gághoghat! Azt hiszi, hogy amikor a kirakatban feküdtem és maga az auzlagon keresztül fixirozni kezdett, nem tudtam rögtön, hogy ki akar kezdeni?

— Izé... ami azt illeti...
A libamell kacéran rámpillantott:
— Tetszettem magának?
— Észbontóan. Fogalma sincs róla, milyen éhes vagyok. Reggel óta egy falatot sem ettem.

Felhuzta az orrát:
— Engedje meg, de mi közöm van ehhez nekem? Miért épen velem akarja az étvágyát csillapítani? Feljogosítottam erre akárcsak egy tekintettel is?

— Ami azt illeti...
— Nem mondom, ha agít adtam volna magának... De így? Én tisztességes asszony vagyok.

— Nem kétkedem benne, de...
— Okosabban tette volna, ha a szalámival próbálkozik. Ő bőkezűbben osztogatja kegyeit.

— Mit csinálnak, ha nem szeretem.
— Jójójó. Láttam mindent. Egész héten keresztül minden este vele flörtölt.
— Rágalom.
— Tegnapelőtt már ajánlatot is tett neki. Tagadni meri?

— Magából a féltékenység beszél.
A füstölt libamell erőltetetten felkacagott:
— Megörült! Én és féltékeny? A szalámira?

— Pedig akármit mond, angyalom, mégis csak így van. Maga féltékeny a... Ne szakítson félbe! Féltékeny a szalámira. Ezért nem akar engem most meghallgatni.

— Beképzelt hülye! Azt hiszi, hogy nekem maga a zsánerem? Egy ilyen alak!
Sértődötten feleltem:
— Ez nem fontos.
— Nem?

— Ki hallott olyat, hogy a vacsorám lenyilatkozzon arról a zsánere vagyok-e, vagy sem? Akármilyen alak vagyok, maga az enyém lesz, pontkum.
— Pfuj! A szeretőjével is így beszél?
— Az más. — szoltam zavartan.

— Miért lenne más? Mert a szexuális étvágya a fajfentartási ösztön kérésébe tartozik, az irántam való vonzalma pedig a létfentartási ösztön hatáskörébe? Az egyik tizenkilenc, a másik is tizenkilenc. Ha nem hiszi, olvassa el Freundot.

Nem lepelt meg, hogy Freundra hivatkozott. Manapság minden liba freudista.
— Engedje meg — mondtam neki — nem kívánhatom egy nőtől, hogy első látásra minden ellenkezés nélkül odaadja magát nekem, csak azért, mert én ki akarom a szerelmi étvágyamat elégiteni?

— Akkor mért kívánja ezt egy libamellől? Vagy egy almásrétestől? Mi

sokkal nagyobb áldozatot hozunk, amikor azé leszünk, akit szeretünk. Elvesztjük teljesen az önállóságunkat, felolvadunk a másik lényében, megszűnünk létezni. Mivel rövidül meg a szexuális táplálék, ha odaadja magát? Semmivel. Sőt még ő is jóllakik.

Be kellett látnom, hogy igaz van.
— Csakhogy így éhenhalok, — mondtam.

— Miért? Hódítson meg! Udvaroljon, legyen figyelmes hozzám, halmozzon el ajándékokkal, vigyen moziba, főzzön meg.

Megfogadtam a tanácsát. Meziba ugyan ehből nem járok libamellel, oda egy csinos, fiatal savanyucukor-stancit vittem el helyette, de megfőztem.

Nekem a libamell főve jobban ízlik.
d:6

Részeg katona gyilkossági kísérlete bombával

Beeskerekéről jelentik: Rendkívül érdekes bűnügyet tárgyalt szombaton a beeskereki törvényszék.

Hetemovics Ali bosnyák katona kétrendbeli gyilkosság kísérletével vádolva állott a törvényszék előtt. A vád szerint Hetemovics jelenleg szökésben levő társával együtt Kumán községben dr. Schaffer Arthur ottani földbirtokos házána ablakait betörte és a betört ablakon keresztül

négy bombát dobott a lakásba, amelyek azonban szerencsés véletlen folytán nem robbantak fel. Menekülésük közben Jovánovics Traisa esendő megadásra szólította fel őket, mire Hetemovics többször rálőtt a kötelességét teljesítő esendőre.

A szombati tárgyaláson Hetemovics állhatatosan tagadott. Azt mondja, hogy a kérdéses napon társával együtt az öntudatlanságig ittas volt. Arra emlékszik, hogy román területen ébredt fel, ahol egy román fiút állott előtte, aki letartóztatta, mert szerb nótákat énekelt. Innen sikerült később jugoszláv területre visszaszöknie.

A törvényszék három tanút hallgatott ki: Marinkovics Milánt, ennek fiát, Vlatát és leányát, Milévdát, akiknek egyöntetű vallomásából a következő tételek derül ki:

Hetemovics társával és még egy katonával uniformisban jelent meg Kumánban. Marinkovicsék ablakán bezörgettek és Marinkovics Vladát felszólították, hogy azonnal kövesse őket kihallgatásra a határőrség parancsnokához.

Amikor a házbeliiek tiltakozni próbáltak a különös felszólítás ellen, a katonák betörték a ház kerítését és az ajtókat kezdték feszegélni.

Erre a halálra ijedt Marinkovics Vlada apjával, Milánnal együtt elindult a katonák kíséretében. Hetemovicsék harmadik társukat eközben kocsisért küldték, aki nem lévén ismerős a helyi viszonyokkal Marinkovics Vladát is magával vitte. A fiatal Marinkovics utközben megkérdezte, hogy miért hivatja őket a határőrség parancsnoka, mire a katona, legnagyobb meglepetésére kijelentette, hogy szó sincs senki hívásról, ellenben

az életük veszélyben forog, mert Hetemovics kijelentette, hogy keresztény vért akar inni.

Marinkovics szépszerével rávette a katonát, hogy engedje szabadon, aki ebbe bele is egyezett, sőt ő maga is tovább állt.

Hetemovics ottmaradt társával ezalatt dr. Schaffer Arthur földbirtokos házához ment, amelynek ablakait betörték és két-két bombát dobott a lakásba. Amikor látták, hogy a bombák nem robbannak, elmenekültek és Románia felé vették útjukat. Utközben lőttek rá az őket letartóztatni akaró esendőre.

Dr. Schaffer, akinek lakásába a bombákat dobták, az eset után súlyos beteg lett és felgyógyulása után elköltözött Kumánról.

Trifunac Bozsidár államügyész kétrendbeli gyilkosság kísérlete miatt kérte a vádlott elítélését. A bíróság dr. Mrkusics József védőbeszéde után felmentette Hetemovicsot, mert a büncselekmény már elévült.

Vörösmarty Margit gyilkosai lejátszották az ügyész előtt a rablógyilkosságot megelőző házassági komédiát

Amíg a helyszíni szemle folyt, betörök jártak az ügyésznél

Prágából jelentik: Közel két esztendeje annak, hogy Vörösmarty Margit megrendítő tragédiája lejátszódott s háromnegyed éve, hogy a rendőrségi nyomozás és a bűnügyi vizsgálat a rendelkezésre álló leghatalmasabb apparátussal visszafelé pergeti az idegrázó filmet, hogy minden részletét, leghomályosabb momentumát is napfényre derítse.

Mint a rendőrségi nyomozás idejéből még ismeretes, a meggyilkolt Vörösmarty Margit 1926. júliusában prágai lakásadónőjének örömmel újságot, hogy vőlegénye, Michalko János, megesküdött vele. Az esketési szertartás szerinte a prágai városházán folyt le s az esketést egy polgári ruhás, pircs-felhér szalaggal átkötött kabátu ur végezte. Vörösmarty Margit kevéssel a polgári esküvő után eltűnt örökre Prágából. Az 1927-iki rendőri nyomozás megállapította, hogy

az esküvő nem a prágai városházán, hanem a »Máj« egyesület helyiségében játszódott le, a Pstrossova utca 23. szám alatt, közel Michalko lakásához.

Az »esketés«-nél az anyakönyvvezető

szerepét Klepetár János dr., akkor még szigorlóorvos, játszotta, tanuknak pedig Sikorszky Miklós, Vörösmarty Margit sógora és Michalko Mátyás, Michalko János testvéröccse szerepeltek. Az egyesületi helyiségben a kérdéses időpontban csupán Vilim titkár volt jelen, akit azzal vezettek felre Michalkók, hogy magyarországi újságíróknak akarják megmutatni az egyesület helyiségeit. Mielőtt Michalko a boldogtalan leánnyal még odaérkezett volna, Klepetár már ott tartózkodott a titkárnál s idegesen többször is kiszaladt a folyosóra, megnézni, hogy jönnek-e már a vendégek. Végül is megérkezett a két Michalko, Vörösmarty Margit és Sikorszky és azonnal elvonultak az egyik helyiségbe, ahol kezdetét vette a »szertartás«.

A »Máj« helyiségei a ház első emeletén vannak. Egy hatalmas előszobából jobbra ajtó nyílik az irodába, ahol akkor Vilim titkár dolgozott. Balra kettős ajtó vezet egy kis városházába, amelyből egy meglehetősen tágas díszterembe lehet jutni. Ebben a teremben tartják meg a tagüléseket s a helyiség elegáns, finom stílusban van berendezve, úgyhogy

komoly és méltóságos benyomást kelt. Az álesküvő alkalmával, Klepetár a kis szalagban várakozott a párra, testén sötét, ünnepies ruha feszült, jobb válláról balcsipőjéig pircs-felhér selyemszalag húzódott végig. Ezt a szalagot később meg is találták Klepetár lakásán és mint corpus delicti lefoglalták. A kisházban folyt le ezután a szertartás. Klepetár felolvasta hivatalos, ünnepélyes hangon a pár nacionálját, elhadart valami formulát, amit utána kellett mondaniok, majd a szalaggal bekötötte kezüket, mint az egyházi esküvőkön a papi stólvával szokás. Ezzel a »szertartás« véget ért és Klepetár meghatottan kívánt sok szerencsét és boldogságot az újdonsült házaspárnak. Michalkók gondosan figyeltek arra is, hogy az anyakönyvvezetői hivatal jellegét megőrizték: a szertartásra ravasz számítással feltárták a díszterem ajtaját.

A törvényszék Papik dr. államügyész indítványára kiszállott ezekbe a helyiségekbe, hogy a Vörösmarty-dráma körmoniónt ravaszszaggal végrehajtott részletét a benne szereplők segítségével felderítse. A bizottságban Papik dr. államügyészen kívül Solnar dr. vizsgálóbíró és a jegyzőkönyvvezető foglalt helyet. A bizottság kilenc órákor szállott ki a »Máj«-ba, míg a terhelteket a rendőrségi autó hozta. Feltízkor állott meg a sűrű autó a Petrossova 23. számú ház előtt s előbb néhány fegyőr ugrott ki belőle, majd

lelépett hágesóján az utolsó év három legemlegettebb alakja: Michalko János, Klepetár János dr. és Skorszky Miklós.

A kis, csöndes ucca egyszerűben megnépesedett.

A legnagyobb érdeklődést természetesen Michalko váltotta ki, amit az is tetézt, hogy

szalmakalamban lépett ki az autó ajtaján.

Michalkót ugyanis júliusban tartóztatták le, amidőn girardi kalapot viselt s azóta mást nem tudott beszerezni.

Mikor a terheltek fölértek az első emeletre, kezdetét vette a helyszíni szemle és a rekonstrukció.

Bevezették őket a »Máj« helyiségébe, ahol kihallgatták őket, valamint Vilim titkárt is, akit annakidején félrevezettek. A bizottság azután

lefényképeztette a hivatali helyiségeket, valamint a terhelteket is abban a helyzetben, amelyet vallomásuk szerint az »esketés«-nél elfoglaltak. Az esküvő rekonstrukciójánál ründegyik terhelte a maga szerepét játszotta el, míg Vörösmarty Margit szerepét a »Máj« egyik hivatalnoknöje.

Mint a Bohemia jelenti, a helyszíni szemle idején kellemetlen véletlen tréfálta meg Papik dr. államügyészt. Éppen, amikor az államügyész a »Máj« helyiségében tartózkodott, az államügyészségre telefonon jelentették, hogy Papik dr. visszatért a bíróságra.

Crème Simon

Erdes vagy repedezett

bőr nem érezik többé, ha mindennap
»Bőrny« masszázst alkalmaz

Crème Simon-nal
amelyet mosakodás után a még nedves
bőrre kell elkenni és azután törülközővel
felszáritani. Az arc- és kéz bőr
rövidesen átváltozik, fiatal,
namvas és bársonyos lesz.

**SIMON SZAPPAN ÉS PUDER
PARIS**

HIREK

VÁROSI SZÍNHÁZ. Csütörtök február 9: *Dohnányi Ernő* világhírű zongoraművész és zeneszerző hangversenye.

(A művész a Kain hangszeráru gyár által szállított Bösendorfer zongorán játszik.)

*

— **A király köszönete a szubotical ortodox zsidó hitközségnek.** A szubotical ortodox zsidó hitközség Tomiszlav királyfi születése alkalmából táviratban fejezte ki hódolatát és szerencsekívánatait a királyi családnak. A hitközség vezetősége pénteken levelet kapott az udvartól Jankovics udvari minisztertől, aki Ófelsége Alekszandar király nevében megköszöni a gratulációkat.

— **Változások a diplomáciai karban.** Beogradból jelentik: A hivatalos lap szombati száma közli Ófelsége ukázat, amely változtatásokat eszközöl a diplomáciai karban. Így többek közt Bajics eddigi bécsi főkonzult a külügyminiszteriumba osztották be és helyére Sumenkovic miniszteri osztályfőnök került.

— **Nyáradý Dénes püspök Szubotican.** Nyáradý Dénes krízsevci görög-katolikus püspök néhány napig Szubotican tartózkodott, ahol Budanovic Lajos püspök vendége volt. Nyáradý Dénes püspök szubotical tartózkodása alatt meglátogatta az Orao nevű horvát katolikus tornaegyesületet és ezenkívül több látogatást tett Szubotican. Nyáradý Dénes Budanovic Lajos püspökkel együtt ezután Beogradba utazott, hogy egyes ügyekben a kormánynál intervegniáljanak.

— **Ifjabb dr. Hadzi Koszta vette át a Vidovdán szerkesztését.** Noviszadról jelentik: Jevgyevics Dobroszláv, a Vidovdán főszerkesztőjének beogradi elítélésé folytán, távollétének tartamára ifjabb dr. Hadzi Koszta vette át a Vidovdán ideiglenes szerkesztését és kiadását.

— **Időjárás.** A Meteorológiai Intézet jelenti: További hősiyedés várható, a lecsapódások szünésével.

— **Eltemették Szabó Imre magyar szociáldemokrata képviselőt.** Budapestről jelentik: Szombat délután temették el a Kerepesi-úti temető halottasházából Szabó Imre szociáldemokrata képviselőt, a »Népszava« felelős szerkesztőjét, akinek koporsóját vörösszalagos koszorúk tömege borította. A temetésen több ezer ember vett részt és megjelentek a szociáldemokrata párt parlamenti frakciója, a szociáldemokrata törvényhatósági bizottsági tagok, a különböző szervezetek vezetői, valamint Puki Endre képviselőházi alelnök vezetésével több képviselő. A szociáldemokrata párt és a »Népszava« nevében Propser Sándor, a Szakszervezeti Tanács részéről Peyer Károly, a demokrata párt nevében Pakots József beszúrtatták a halottat és a sirra Puki Endre a képviselőház nevében helyezett koszorút.

— **Pasics Rada véője meghalt.** Beogradból jelentik: Martinac Mijó ismert beogradi ügyvéd, a radikális párt békebeli nemzetgyűlési képviselője, pénteken este hosszas betegeskedés után Beogradban meghalt. Az elhunyt a radikális párt régi vezetői közé tartozott, a Milán király elleni merénylet idején őt is letartóztatták azzal a váddal, hogy Pasics Nikolának segítőtársa volt a merénylet előkészítésében, de hat heti fogság után szabadonbocsájtották. A háború után kizárólag ügyvédi hivatásának szentelte magát. Befolyásos ügyvéd hírében állt. Két évvel ezelőtt Martinac vállalta a beogradi Palace-szállóbeli gyilkosságért elítélt Carlier francia kapitány perének újrafelvételét. Legutóbbi nevezetes ügye a Pasics Rada-per volt, amelyben mint a Pasics-család régi barátja vállalta a védelmet. Hatvanhat éves korában halt meg. Temetése szombaton délután ment végbe.

— **Törökország Beogradban és Szófiában javaslatot tett Balkán-locarno érdekében.** Berlinből jelentik: A Vossische Zeitung smyrnai jelentése szerint Törökország beogradi és szófiái ügyvivői megbízást kaptak kormányuktól, hogy tegyenek lépéseket egy balkáni Locarno létesítése érdekében.

— **Ötszázmillió dináros belső kölcsönt akar felvenni a kormány.** A Rees értesülése szerint a napokban Zagrebban tartózkodott a kormány megbízásából Protics Josa pénzügyminiszterhelyettes, Nedeljkovic Milorád, a postatakarék-pénztár igazgatója és Zebics kereskedelmi miniszteri osztályfőnök, akik egy ötszázmillió dináros belső kölcsön felvételéről tárgyaltak a pénzügyi szövetség vezetőségével.

— **Rádiókoncert az éhező vidékek érdekében.** Beogradból jelentik: A beogradi leadóállomás vasárnap délután két óraker a 460. hullámhosszról a rendes hangversenyműsorba beillesztve felolvasást is továbbít az éhező tartományok érdekében. Rajhenics: »Ófensége menyasszonya« című operettjéből Mikulics Éva, Zamfirovics asszony. Piszek és Sztarcsics énekelnek részleteket a szerző zongorakísérete mellett. Szerelmes dalokat énekel Novakovics kisasszony, a Nemzeti Színház művésznője, továbbá Anaf Hajim előadja a Tosca áriáját. Végül Jonics Velibor, a Narodna Odbrana választmányi tagja tart előadást »A jótékony egyesületek és a passzív vidékek« címmel.

— **A noviszadi zsidó főkéntort manchesteri főkéntorrá választották meg.** Noviszadról jelentik: Kruzevszki Abraham noviszadi zsidó főkéntort nagy megtiszteltetés érte, mert a manchesteri zsidó hitközség főkéntorrá választotta meg. Kruzevszki Abraham február hó vége felé elhagyja eddigi működési helyét, amelyet a hitközség híveinek osztatlan megelégedésére töltött be és új állomáshelyére Angliába utazik. Kruzevszki Abrahamot a manchesteri zsidó hitközség évi 36.000 dollár fizetéssel több évre szerződtette. A noviszadi zsidó hitközség a megüresedő főkéntori állást pályázat útján fogja betölteni.

— **Szentán nem irhatják ki a pályázatot a főügyészi állásra.** Szentáról jelentik: A városi képviselőtestület legutóbb tartott közgyűlésén elhatározta, hogy milyen állások betöltésére hirdet pályázatot. Többek között elhatározta, hogy a főügyészi és ügyészi állást is betölti. Kerepessy Vince országgyűlési képviselő és dr. Zagorica Iván királyi közjegyző a főügyészi állás betöltését kimondó határozatot megfellebbezték azzal az indoklással, hogy a városi közgyűlés 1926. év december hó 10-ikén tartott ülésén a főügyészi állást megszüntette és e határozatot a vármegye is, a belügyminisztérium is jóváhagyta. Raics Szevetiszlav beogradi tartományi főispán a benyújtott fellebbezés alapján elrendelte, hogy a város csak az ügyészi állásra hirdessen pályázatot.

— **Az altenburgi (Thüringia) mérnökiskolán az 1928-as nyári félévre a beiratások április 28-ikán kezdődnek.** Az intézetben a következő speciális osztályok működnek: automobilépítés, elektrotechnika, gépépítés, papírtchnika és ajánlatos a beiratásokat már most előjegyezteni. Az intézet készséggel küld prespektusokat.

— **Egy felszabadult néger rabszolganő millió öröksége.** Newyorkból jelentik: Kentucky állam Lexington nevű városkájában most halt meg egy egykori néger rabszolganő: Ellen Davis, akinek hagyatékában több, mint egy millió dollárt kitevő értéket találtak. Ellen Davis az amerikai polgárháború idejében egy John Hudnes nevű gazdag farmer »tulajdonosa« volt. A rabszolganő a feketék felszabadítása után továbbra is megmaradt előbbi ura szolgálatában, akinek az idők folyamán annyira megnyerte a szeretetét, hogy halála után ráhagyta mintegy egymillió dollárt kitevő vagyonát. Jack a néger milliommósó egyetlen fia, aki a hatalmas vagyont most örökli, már szabad emberként született és ezután valószínűleg nem lesz ráutalva arra sem, hogy fejét valami modern rabszolgaság jármába hajtsa.

Minden sarkon

áll egy szegény ember. Az ember akárhányszor elmegy mellettük, anélkül, hogy észrevenné őket. Rongyosak, sápadtak, éhesek. Ezerféle fuffanggal küzdenek a megélhetésért. Egyik narancsot árul, a másik levelezőlapot, a harmadik sósperccet, csörgőt, gummimalacot, gyufát, léggömböt, amiből néhány dinárt lehet kisajtolni. A mindennapi kenyérre vaiót. Ugy elszaporodtak, mint egy nagy szerencsétlen család. Egy boldogtalan familia ők, az örök szegénységgel eljegyezve.

Jön felém a virágáruslány, karján kosárka. A mamája mosónő, papáját leütötte a hajókötel. Megáll előttem és azt mondja:

— Tessék virágot venni.

Fonnyadt csokrot emel ki, néhány szál szegfűt, zöldség körettel. Fáradt virágok, akár a kislány, aki árulja őket. Didereg. Esik az eső, de ő nem huzódik a kapu alá, dolgozik szakadatlan, oda illeg a sétálóknak elé a beteg szegfűkkel és inkább szemmel, mint szóval rimánkodik:

— Vegyének virágot...

(—)

— **Kiszabadult a fegyházból és elment Vrbászra — lopni.** Szomborból jelentik: Abadzsin Koszova sztapári illetőségű nő most szabadult ki a lepoglavai fegyházból, ahol lopás miatt kiszabott két évi fegyházbüntetését töltötte. A kiszabadult fegyencnő első útja Novivrbászra vezetett, ahol meg akarta látogatni barátnőjét, Friesz Katarinát, akit azonban időközben apagyilkosság miatt nyolc évi fegyházra ítéltek. Abadzsin Koszova, hogy valami haszna legyen a kirándulásból, betört egy vrbászi kereskedő házába, ahonnan ékszereket és több ezer dinár értékű fehérneműt lopott el. Amikor a betörést észrevették, üllözöbe vették a tolvajnőt, aki autón Kulára menekült. Abadzsin Koszovát Kulán el is fogták és beszállították a szombori ügyészség fegyházába.

— **Házasság.** Grđ Anna Szubotica és Grüner Andor Novivrbász folyó hó 5-ikén házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Téli és tavaszi idény Abbázában.** Örökzöld babérligetek és forrógövi növényektől körülvéve, az örökkék Adria partján, a helyenkint 1800 méter magasságba nyúló Monte Maggiore lábánál fekszik Abbázia, ez a gyönyörű üdülő és fürdőhely. Évről-évre sok ezerre menő, nemzetközi vendégserreg keresi fel Abbáziát, minthogy már majdnem egy évszázad óta ez a legismertebb és egyúttal a legolcsóbb olasz fürdőhely. Abbázia vendégszerető, udvarias lakosága az ottartózkodást nagyon kellemessé teszi, de nemcsak ez az, ami Abbáziát annyira kedvelté teszi, hanem azok az igazi világfürdői berendezkedések, amelyek folytán semmiben sem marad el a francia Rivierától. A fürdő- és szállodaüzemek már teljes működésben vannak, rendkívül nagy számban érkeznek már szobarendelések, amelyek arra mutatnak, hogy az idei szezon különösen látogatott lesz. Az abbáziai tartózkodóhelyek között elsősorban a Palace-Bellevue hoteleket kell megemlíteni, amelyek elsőrendű vezetés alatt állanak, minden kényelemmel fel vannak szerelve, a fürdővendégek szórakozásairól a legteljesebb mértékben gondoskodnak és amelyekben komplett napi panzió már 35 líráért kapható.

— **Halálozás.** Szentáról jelentik: Petkov Alekszandar volt szentai vendéglős, hatvanöt éves korában, pénteken hirtelen elhunyt. Halálát kiterjedt rokonság gyászolja.

A száj- és garatüreg
a legveszélyesebb út, amelyen át a kórokozók a szervezetbe hatolhatnak. A száj- és garatüreg megbetegedéseivel a kellemes ízű Dr. WANDER-féle

ANACOT-PASTILLÁK

használatra biztos védelem nyújt 39/6

— **Claude Ferrere után Turgenjev.** Azok, akik a Bácsmegyei Napló olcsó regénysorozatának első kötetét már megkapták, kivétel nélkül a legnagyobb elismeréssel emlékeznek meg arról, hogy milyen olcsón, milyen szép kiállításban s milyen érdekes és értékes könyvet kaptak. Békeidőben a legolcsóbb magyar könyv a Magyar Könyvtár füzetei voltak. A kis sárgatetejű füzeteket 15 krajcárért hozták forgalomba. Az akkori 15 krajcárnak azonban a vásárló ereje alig volt kisebb, mint most 15 dinaré s míg a Magyar Könyvtár 64—80 oldalas füzeteket adott, a Bácsmegyei Napló olcsó regénysorozatában pedig 15 dinárért kétszáz oldalnál nagyobb, díszesen be-kötött könyvet kap az olvasó. A tizenöt dináros könyvet csak úgy tudjuk előállítani, ha előre pontosan ismerjük, hogy hány példányra van szükség s csak annyi könyvet nyomtatunk, ahány megrendelő van.

Az olcsó regénysorozat második kötete Turgenjev: Napkelte előtt című regénye lesz, amit márciusban Alfonse Daudet, áprilisban Gárdonyi Géza egy regénye követ.

Akik a Turgenjev-regényt meg akarják szerezni, az alábbi szelvényt vágják ki és levelezőlapra ragasztva, küldjék be a Minerva-nyomda címére.

SZELVENY

Kérem címemre Turgenjev:
NAPFELKELTE ELŐTT
című regényét ^{komoly kötésben} ^{füzve} megküldeni. A vételár ^{10 dinár} ^{15 dinár} beküldésére kérek postacsekkeket.

V. olvasható aláírás

Cím:

A Turgenjev-regényre február 15-ig lehet előfizetni.

— A szubotical Francia Klub vasárnap délutánra hirdetett teadélutánja elmarad.

Fiatalos arcbőr

Az arcbőr ápolására egy jó szer van csak: a NIVEA CREME. Ez tartalmaz csak cuc ritet és ennek köszönheti ez a krém kiváló hatását durva és foltozott bőr ellen. Aki a fiatalos arcbőrt és a finom bőrt meg akarja óvni, annak rendszeresen kell használni

NIVEA-CREMET

Hugo Viktor összes regényeinek és elbeszéléseinek új kiadása. Christensen és Társa (Gutenberg könyvkiadóvállalat, Budapest, IV., Váci-ucca 17.) a minden oldalról hozzá intézett kéréseknek engedve elhatározta, hogy Dumas és Dickens regényei, valamint Brehm »Tierleben« című világhírű művének sorozatos kadása mellett mint 4. sorozatot, Hugo Viktor összes regényeit és elbeszéléseit is olcsó és mindamelllett díszes kiadásban és irodalmi színvonalon tartott fordításban, amely Schöpllin, Karinthy, Szini és a legjobb magyar fordítók munkáját dicséri, képei pedig Prihoda István művészetéről tanuskodnak, juttatja el a magyar olvasóközönség kezébe. A Gutenberg cég ezzel a vállalkozásával is, eredeti célkitűzéséhez képest a klasszikus írók remekműveit akarja könnyen hozzáférhetővé tenni a magyar közönség számára, amely eddigi kiadmányait is oly példátlan pártfogásban részesítette. Aki a mai lapokban megjelent hirdetési szelvényt kívágja és a fentebbi címre beküldi, annak a hirdetésben feltüntetett feltételek mellett ezeket a műveket is ingyen küldik meg.

— **Felemelték a büntetését, de felfüggesztették a végrehajtását.** Noviszadról jelentik: A szuboticei törvényszék egyhavi elzárásra ítélte Tosics György, beogradi nyugalmazott csendőrnagyot, mert a szuboticei tisztí otthonról rágalmozó és sértő kijelentéseket használt, továbbá, mert megrágalmazta Svabics Szvetozár sztaribecseji kerületi parancsnokot és Markovics Péter főhadnagyot. A noviszadi felelősségi bíróság a büntetést két hónapra emelte fel, de annak végrehajtását felfüggesztette.

— **Matijevics Mariján előadásai.** Matijevics Mariján, a »líkai hős« néven ismert kiváló akrobata és erőművész csütörtökön este a Lloydban, szombaton délután a gimnázium tornateremben a szuboticei tanulóifjúság részére rendezett előadást, amely minden tekintetben jól sikerült. A csodálatos erejű bajnokot a közönség minden szám után lelkesen ünnepelte. Matijevics Mariján a legjobb emlékeket hagyta maga után Szubotícán, ahonnan a tengerentúltra, Amerikába indul több éves turnéra. Külföldi elutazása előtt a líkai hős a Vajdaság néhány nagyobb városát is felkeresi.

Don Juan Városi Mozi Don Juan

— **Nyersbőrt loptak.** Beeskerekről jelentik: Gábor Jakab nyersbőrkereskedő bejelentette a rendőrségen, hogy szombatra virradó éjszaka a Grossz-féle vendéglő udvaráról a tulajdonát képező hat darab nyersbőrt kilencszáz dinár értékben ismeretlen tettesek elloptak. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Elfogott zsebtolvajnő.** Sztaribecsejéről jelentik: A sztariibecseji vasútállomáson szolgálatot teljesítő rendőrnek a napokban feltűnt egy gyanúsán viselkedő nő. A rendőr bekísérte a rendőrségre, ahol kitént, hogy Lakatos Rozália negyvenéves zsebmetszésért több ízben elítélt nő, akit a kulai rendőrség már régóta keres különféle büntetéseket. Átadták a kulai szolgabíróságnak.

— **Véres korcsmai verekedés Bezdánban.** Szomborból jelentik: Bezdánban Turika József korcsmaijában összeszalkozott Nagy István bezdáni legény a szomszédos asztalnál ülő Major Mihály, Kollár István és Szarka István bezdáni legényekkel. A szóváltásból hamarosan verekedés keletkezett, amelybe Nagy István György nevű öccse is beavatkozott. Verekedés közben Major kést rántott és az a kétszer fejszúrta Nagy Györgyöt, akit súlyos sérüléssel beszállítottak a szombori kórházba. Majort a csendőrség átadta a szombori ügyészségnek.

Küldjön nekünk egy levelezőlapot és ingyen és bérmentve megkapja az új PHILIPS árjegyzéket VIKING ZAGREB, ul. Bar Jačića 2

— **A szuboticei IV. körű Zemljodijiszka Kaszina közgyűlése.** A szuboticei IV. körű Zemljodijiszka Kaszinó most tartotta rendes évi közgyűlését, amelyen új tisztviselőket választottak. Tiszteletbeli elnök lett Tumbász Albert földbirtokos, elnök Rajesics Antal, alelnök Katrinika Albert, titkár Óvári József városi irodatiszt, jegyző Sztipics Antal városi tisztviselő, pénztárnok Kopunovics Lojzija. Azonkívül huszonnégytagú választmányt és héttagú felügyelőbizottságot választottak.

— **Bedrics Miska zenekara** minden este a kaszinó-épületben levő Horváth-féle vendéglőben játszik.

— **Községi tisztviselőválasztás Veprovácson.** Szomborból jelentik: Veprovác községben pénteken tartották meg a tisztviselőválasztásokat. Aljegyzőnek Czigezberger Józsefet, irnoknak Diszterlo Anatolt, katonai referensnek Andrekovics Antalt és rendőrmesternek Tokár Mátyást választották meg.

— **Nem tudják a családját eltemetni.** Fáradt, szegény munkásasszony jelent ma meg szerkesztőségünkben és azt kérte, hívjuk fel kétségbeesztő helyzetére a jószívű emberek figyelmét. Férje, Kopunovics János munkás most halt meg és a sorsüldözött asszony tíz apró gyermekével a legszükségesebbek nélkül maradt. Nyomornak és nélkülözésnek néz elébe ebben a mostoha évszakban a szerencsétlen család, amelynek arra sincsenek meg az anyagi eszközei, hogy a halott családfele földi végtisztességéről gondoskodják. Kérjük a jószívű emberbarátokat: jöjjenek adományaikkal a szerencsétlen család segítségére: Címe: II., Scotus Viator ulica 92.

— **A noviszadi újságírószekció tagjaihoz.** A noviszadi újságírószekció elnöksége ezúton is felhívja a tagjait, hogy hátralekötött tagdíjait legkésőbb február hó 10-ikéig fizessék be, mert ellenkező esetben törlik a tagok sorából.

— **Ujabb razzia Beeskereken.** Beeskerekről jelentik: A beeskereki rendőrség pénteken este újból nagy razziát tartott, amelyen 32 rendőr és az egész tisztikar összesen mintegy hatvan ember vett részt. A rendőrök megszállták a Beeskerekről kivezetett három utvonalat és mindenkit leigazoltattak. Összesen 12 embert kísérték be, köztük négy nőt. Valamennyiük ellen megindították az eljárást és büntetésük letöltése után kitoloncolják őket Beeskerekről.

A jövő hét szenzációja Don Juan Városi Moziban

— **A kikindai Társaskör huszonöt éves jubileuma.** Kikindáról jelentik: Február hó másodikán társasvacsora keretében ünnepelte a kikindai Társaskör fennállásának huszonöt éves jubileumát. A vacsorát, melyen több mint háromszáz vendég jelent meg a záró közgyűlés előzte meg. A közgyűlést dr. Brenner Frigyes főesperes elnökölt, aki elnöki megnyitójában beszámolt a kör huszonöt éves múltjáról. Konecsni Sándor evangélikus lelkész, »Társadalom és vallás« címen előadást tartott. Elnök ismét dr. Brenner Frigyes, jegyző Palatinus Imre és pénztáros Halbédli Géza lett.

Legnagyobb választék
ELYMEK B E N
és divatárúknak legolcsóbb árakon részle. fizetésre 13047
„ELITA“ gyári lerakatnál NOVISAD, Miletičeva 19

— **Február 15-ikén nyílik meg a szombori közigazgatási iskola.** A szombori közigazgatási iskola, amelynek alapszabályait jóváhagyta a belügyminiszter, február tizenötödikén kezd meg működését. Az alapszabály értelmében községi jegyzők és aljegyzők, akik január tizedikén állásban voltak négy évi közigazgatási szolgálatuk van és legkevesebb hat középiskolai végzettséggel rendelkeznek, beiratkozhatnak az iskolába. A jövőben csak azokat a tisztviselőket fogják a bácskai községeknél alkalmazni, akik a közigazgatási iskolát jó eredménnyel elvégezték. Eddig háromszázötven személyt vettek fel a gyorsított tanfolyamra, amely három hónapig, vagyis május tizenötödikéig fog tartani.

— **Országos vásár Horgoson.** A horgosi előjáróság közli, hogy folyó hó 12-ikén Horgoson országos vásár lesz, melyre vérszentes helyről állatok felhajthatók.

— **Egy öreg szabó fajkiáltása.** Egy életen át dolgozott a kenyérért Roth Eduard szuboticei szabó, harminchárom esztendőig egy szuboticei cég számára varrta meg a kiszabott ruhát. Közben hetvenöt éves lett, megsejtült és megemlélt s öreg, beteges, hetvenkét esztendő nővérének eltartási gondja is az öreg, süketnéma szabóra szakadt. Dolgozna most is szívesen, vállalna javítást, alakítást, vasalást, mert a nyomor és az éhhalál áll a két öreg ember ajtaja előtt. A jóérzésű emberekhez fordul, hogy juttassák valami munkához és ez által kenyérhez. A Bogovičeva-utca 31. szám alatt lakik az öreg szabó. Kéri, hogy aki segíteni akar rajta, munkát vigyen neki.

— **A petrovoszelói önkéntes tűzoltótestület közgyűlése.** Petrovoszelőről jelentik: A petrovoszelói önkéntes tűzoltótestület a pártolótagok bevonásával gyűlést tartott, amelynek legfontosabb tárgya a megüresedett parancsnoki állás betöltése volt. A testület egyhangúlag Kelemen Györgyöt választotta meg parancsnokának, alparancsnok Szladics Román igazgató-tanító szakasparancsnok, Böndör Mihály aljegyző és pénztárnok Duranyik György tanító lettek. A tűzoltótestület zenekarának karnagya Lakos Antal tanító.

— **A szuboticei Katolikus Kör közgyűlése.** A szuboticei Katolikus Kör február tizenkilencedikén tartja rendes évi közgyűlését saját helyiségeiben. A közgyűlés délután két órakor kezdődik.

— **Megették a lopott galambokat.** Beeskerekről jelentik: Sztankulov Szvetozár bejelentette szombaton a rendőrségen, hogy ismeretlen tettesek hatvan galambját ellopták. A rendőrség nyomozta, hogy a lopást Juhász István, Papp János, Papp Illés és Szeles János együttesen követték el. A tettesek beismerték a lopást és védekezésükben előadták, hogy a galambokat azért lopták el, mert éhesek voltak. A galambhúst meg is ették. A rendőrség megindította ellenük az eljárást.

— **Felakasztotta magát egy koluti gazda.** Szomborból jelentik: Tauper Ignác koluti gazdálkodó, amíg hozzátartozói távol voltak, a szobájában levő ruhafogasra felakasztotta magát. Tettét csak az esti órákban vették észre. Az öngyilkos gazda levelet nem hagyott hátra és így nem tudják, hogy miért vált meg az élettől.

Világláger Don Juan Városi Moziban

— **A szuboticei rendőrlegénység még nem kapta meg január havi fizetését.** A szuboticei rendőrlegénység még a szombati napon sem kapta meg január havi fizetését. Manojlović Dusan főispán tudomást szerezve a dologról, nyomban érdeklődött a város vezetőségénél, hogy miért késik a rendőrlegénység fizetésének kiutalása. Kiderült, hogy a rendőrök fizetését technikai okokból nem fizették ki. A szükséges összeget a számvéviség még elsején kiutalványozta, de a számfeltevés még nem történt meg, mert a számfeltevő hivatali új könyveket fektet le. A rendőrlegénység fizetését vasárnap délelőtt vagy legkésőbb pedig hétfőn délelőtt ki fogják fizetni.

— **Nadas Lipót örízet alatt résztvehet felesége temetésén.** Budapestről jelentik: A vizsgálóbíró szombaton kihallgatta a Nemzeti Pénzváltóbank vezetőit, Hadinger alelnököt és Nadas Lipót igazgatót és elrendelte mindkettőjük le tartóztatását. Nadas Lipótnak az ügyészség megengedte, hogy vasárnap délután polgári ruhás fogházör örízete mellett részt vehessen öngyilkossá lett felesége temetésén.

FORMAN
NÁTHA ELLEN
hatása meglepő

— **Szerencsétlenség vagy gyilkosság?** Petrovoszelőről jelentik: A Bácsmegyei Napló megírta, hogy Csábi János béreslegény a napokban vadászfegyverrel szívenlőtte magát és meghalt. A béreslegény egyedül volt a tanyán, amikor az öngyilkosságot elkövette és gazdája, Gajics Boskó csak később értesült Csábi haláláról. A rendőrség, miután semmi gyanús körülmény nem merült föl, megadta az engedélyt a holttest eltemetésére, amely pénteken meg is történt. A szombati napon Csábi apja megjelent a rendőrségen és előadta, hogy bizonyos körülményekből arra következett, hogy fia vagy szerencsétlenség, vagy büntény áldozata lett. A rendőrség jelentése alapján a noviszadi ügyészség elrendelte a holttest exhumálását.

Dr. OETKER féle "BACKIN" SÜTŐPORRAL SÜT!

Dr. Oetker képes receptkönyve körülbelül 200 elsőrendű receptet tartalmaz 51 illusztrációval. Ára 5 dinár. Kapható mindenütt. Ha valahol nincs raktaeron, írjon közvetlenül a következő címre:

Dr. Oetker d. z. o. z., Maribor

— **Életunt malommunkás.** Kikindáról jelentik: King János hatvankét éves malommunkás lakásán felakasztotta magát és meghalt. Az öngyilkosság okát nem tudják megállapítani.

— **A noviszadi magyar polgári kaszinó közgyűlése.** Noviszadról jelentik: A noviszadi polgári magyar kaszinó február 5-ikén délután három órakor tartja évi rendes közgyűlését.

— **A szentai Francia Klub bálja.** Szentáról jelentik: Február 11-ikén tartja a szentai Francia Klub jótékonycélu elibálját a Royalban.

Don Juan főszereplője John Barymore

Todor Sv. Gavanski ügyvédi irodát nyitott Beograd, Balkanska ulica 3. »Moszkva« mellett.

— **Pályázati felhívás községi állásokra.** Szomborból jelentik: A bácskai tartomány hivatalos lapjában, amely pénteken jelent meg, a következő községek irtak ki pályázatot községi állásokra. Szuzsa (Baranya) községi aljegyzői állásra, pályázati határidő február 17. Bajsa községi aljegyzői, végrehajtói, irnoki és négy rendőri állásra, pályázati határidő február 10.

— **Gragyanszka Kaszina** február 5-ikén teadélután rendez 5—7-ig. Pátkaí muzsikál.

— **Bélrenyheség, gyomor- és bélhurut,** a vastagbélfal kezdődő megbetegedése, vakbélgyulladásra való hajlamosság esetén a természetes »Ferenc József« keserűvíz gyorsan és fájdalom nélkül megszünteti a hasiszervek pangását. Sok évi kórházi tapasztalat igazolja, hogy a Ferenc József víz használata a bélműködést kitűnően szabályozza. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— **A japán koldusok munkaidője: napi három óra.** Tokióból jelentik: A város koldusai, hogy megszabaduljanak a tisztességtelen konkurencijától, nemrégiben egyesületbe tömörültek. Az új egyesület drákói rendszabályokat léptetett életbe, a várost koldulási szempontból egymástól szigorúan elhatárolt körzetekre osztotta és kimondotta, hogy egy tag ugyanazon a helyen egyolytában csak három óra hosszat állomásozhat. Ez egyúttal a napi munkaidő is. A rendeletek a női tagtársakra is kötelezők. Az egyesület vezetősége pontos számítások alapján kimutatta, hogy a szabályok betartása esetén minden koldusnak mintegy nyolcszáz yen havi jövedelemre van kilátása.

— **Megfelebbezték a horgosi választást.** Horgosról jelentik: Horgos község képviselőtestülete a napokban tartotta közgyűlését Bikár Mirkó főszolgabíró elnöke alatt. A képviselőtestület Vránics Vojislavot közigazgatási aljegyzőnek, Fodor Jánost adóügyi aljegyzőnek választotta. Választottak még két irnokot, egy hordóhitelesítőt és egy végrehajtót is. A választásokat az ellenzék most megfelebbezte.

Orvosi hír. Dr. Anna Dezső ideg-orvos különböző külföldi egyetemi klinikán folytatott több évi speciális kiképzés után működését Noviszadon, Kralja Alekszandra ul. 16. (Menrath-palota) megkezdte. Rendel: 9—11, 3—5.

— **Megnyílt a telefonforgalom Bécs—Csakovec—Varazsdin között.** Csakovecről jelentik: Az iparkamara értesített közzé, hogy Bécs—Csakovec—Varazsdin között a közvetlen telefon forgalom 1928 január 23-ikán megnyílt. Egy beszélgetés 3.75 arany frank.

Köhögést és mellbajokat legbiztosabban gyógyít a Sirofen. Minden gyógyszerárban kapható.

— **Vöröskereszt-nap.** Vasárnap, február ötödikén az egész országban Vöröskereszt napot rendeznek. Szubotícán a Vöröskereszt egyesület szubotícai fiókja vasárnap délelőtt és délután az uccán Vöröskereszt jelvényeket fog árusítani és jótékony adományokat fogadnak el az éhezőknek. A Vöröskereszt egyesület szombaton felhívást intézett a lakossághoz, amelyben mindenkit felkér, hogy bármilyen kis összeggel is járuljon hozzá a Vöröskereszt céljainak keresztülviteléhez. Jótékony adományokat a szubotícai jogi fakultás 12-es számú szobájába kell küldeni. Az adományokat nyilvánosan is köszönetet mondanak.

Nem alakult meg a Vrbászi Cukorgyári Sport Klub. Noviszadi jelentés alapján közöltük, hogy a vrbászi cukorgyári munkások Cukorgyári Sportklub néven egyesületet alakítottak. Vrbászról most annak közlését kérik, hogy ott vajon semmiféle sportklub nem alakult.

SZÍNHÁZ

A Marica grófnő tizenkettedik előadása. A szubotícai Katolikus Legényegylet műkedvelő gárdája vasárnap délután három órai kezdettel tizenkettedszer hozza színre a Marica grófnőt. Jegyek elővételben a Katolikus Legényegyletben kaphatók.

A sztaribecseji katolikus olvasókör színelőadása. A sztaribecseji római katolikus olvasókör műkedvelő gárdája jól sikerült előadást rendezett, amelyen három egyfelvonásos színjátékot adtak elő. Az előadáson Semovics Böske, Nagy István, Karácsonyi Lajos, Terék Mariska, Börcsök Béla, Karácsonyi Teruska, Onody Vilmos, Börcsök Árpád, Rajslj Marcelka, Kapás Franciska, Deák János és Horváth Ilonka tüntek ki.

Dohnányi-hangverseny Noviszadon. Noviszadról jelentik: Dohnányi Ernő február 10-ikén Noviszadon hangversenyt rendez, amelynek műsorán a következő számok szerepelnek: Mendelssohn Preludium és fuga, Beethoven: Szonáta C-dúr Op. 2. No. 3., Schumann: Des Abends, Aussschwung, Chopin: Impromptu Fis-dúr, Scherzo ciss moll, Dohnányi: Ária Op. 23. No. 1., Két rész a Kuralia Hungaricából (2 és 6), Adagio non troppo, Presto, Delibes—Dohnányi: Valse Coppelia, Brahms—Dohnányi: Rondo alla Zingarese. A hangverseny pont kilenc órakor kezdődik.

A Falu rossza vasárnap délután. A Szubotícai Műpártolók Köre vasárnap délután négy órai kezdettel megismétli a Falu rossza előadását. Jegyek a Népkör pénztáránál kaphatók.

A Csárdáskirálynő délutáni előadása. Szabó Márton társulata február hó 12-ikén, vasárnap délután fél négy órai kezdettel ismét színre hozza Kálmán Imre világhírű operettjét, a Csárdáskirálynőt a Népkör színpadán. Edvin herceg szerepét erre az előadásra Kóhalmy Jenő vette át. Jegyek elővételben Krécsi könyvkereskedésében kaphatók.

CLAUDE FARRERE SZÁZ ARANYMILLIÓ

szétküldését megkezdtük. Mai postával a következő városokba és községekbe küldjük a könyvet:

Indjija, Banatski-Dvor, Batina, Jaša-Tomió, Kovin, Martonos, Melence, Mokrin, Beli-Monastir, Bela-Crkva, Ada, Apatin, Belišće, Bogojevo, Bač, Bačko-Petrovoselo, Murska-Subota, Mol, Vršac, Odžaci, Beograd, Vel. Kikinda, Veliki Bečkerek, Smederovo, Pot. Sv. Nikola, Nova-Kanjiza

A regény elismervény ellenében a BÁC S M E G Y E I N A P L Ó elárútitóinál átvehető.

KÖZGAZDASÁG

A noviszadi pénzügyigazgatóság felhívása a forgalmi adó befizetésére. A noviszadi tartományi pénzügyigazgatóság felhívást bocsájtott ki, amelyben a forgalmi adótörvény tizedik szakaszára való hivatkozással figyelmezteti a forgalmiadót fizető feleket, hogy legkésőbb február hó végéig jelentsék be forgalmiadóvallomásukat, amelyeket a 360.000 dinárnál nagyobb forgalommal bírók, a tartományi pénzügyigazgatósághoz (II. emelet 31. szám) intézzék, ahol a forgalmiadóbefizetések is eszközölendők. A noviszadi városi általánnyfizetők a forgalmiadóvallomást a városi adóhivatalhoz (városháza földszint 13) intézzék, míg a Noviszad járásbeliek az illetékes járási hivataloknál adják be a forgalmiadóvallomást. Ha az adókötelesek ezen bejelentést elmulasztják, vagy hamis adatokat vallanak be, úgy a forgalmiadót az állami közegek javaslatára állapítják meg és a mulasztókkal szemben büntetéseket alkalmaznak. Minden ilyen esetben az adófizető elveszti a jogát, hogy az adóelőírás ellen felebbezéssel élhessen.

A földművelésügyi miniszter engedélyezte a Száva-töltés kiépítését. Noviszadról jelentik: A földművelésügyi miniszter jóváhagyta a szremszkimitrovicai ármentesítő társulat által kiírt pályázat eredményét, amely szerint a Száva-töltést Gunjától Mitrovicáig kiépítik. A kiépítendő terület kilencven kilométer hosszú és a munkálatok 57,351.585 dinárba kerülnek. A munkálatokat tavasszal kezdik meg.

Életbe lépett a vasúti munkásokról szóló új szabályrendelet. A szubotícai vasutizgatóság területén február elsején lépett életbe az új szabályrendelet, amely a vasutnál alkalmazott munkásokról szól. A szabályrendelet két kategóriába osztja a munkásokat: irodai se-

gédmunkaerők és munkások. Az irodai segédmunkaerő alapnapidija 3—6 dinár, az ipari és más munkásoké 2—15 dinár és a drágasági pótlék átlag ezer dinár havonta. A munkaidő az összes munkások részére napi nyolc, szombaton hét óra. Az állandó munkások évi szabadságidejét tíz, illetve husz napban szabták meg. Az állandóan alkalmazott munkásokat és családtagjaikat a vasut munkaképtelenség, baleset és halál esetére bebiztosítja. Teljes nyugdíjat harminc évi munka után utal ki a vasutizgatóság.

Megszűnt a vámspeditorok központi szervezete. Noviszadról jelentik: Február elsején Noviszadon megszűnt a vámspeditorok központi szervezete, amely egy év előtt alakult. A megszűnt szervezetben tömörült volt vámspeditorok közül négyen újabb szervezetet létesítettek.

A Horvát Leszámitoló Bank és a Horvát-Szlavón Országos Jelzálog Bank fuziója. Már néhány héttel ezelőtt nyilvánosságra került, hogy ez a két régi és jónévű hazai intézet fuzionál. A fuzió híre a közgazdasági körökben mindenütt a legnagyobb megértésre talált. Mindkét intézet igazgatósága február 17-ikére rendkívüli közgyűlést hívott össze, mely alkalommal a két igazgatóság a közgyűlésnek a fuzió tervét fogja elfogadásra ajánlani. Mindkét vállalat megtartja jelenlegi fiókhálózatát a mostani beosztásban, úgyhogy ebben a tekintetben egyik intézetnél sem lesz változás, mindössze az, hogy a mostani fiókhálózat nagyarányú kiterjesztése van tervbevéve. Az összes fiókok továbbra is működnek és a meg-

bizóknak éppennyug rendelkezésére állnak a banküzlet minden ágában, mint eddig. A most bejelentett fuziót, amelyet a Horvát Leszámitoló Bank bel-földi érdekeiségeinél és a Horvát-Szlavón Országos Jelzálogbank külföldi összeköttetéseinél egyaránt a legnagyobb szimpátiával fogadják. A fuzió folytán az összes fiókok nagyarányú terjeszkedése és megerősödése várható, annál is inkább, mert már lehet nagyarányú külföldi tőkére számítani és a külföldi tőke lesz az, amely a gazdasági életben megkönnyebbülést és a jelenleginél sokkal kedvezőbb hitefeltételeket fog majd hamarosan teremteni. Minden más, a két intézet fiókjairól terjesztett híresztelés teljesen alaptólküli.

Traktorképző tanfolyam. A többtermelés fokozásának legfőbb eszköze kétségkívül a traktor. Külföldi államokban ma már mindenütt csaknem kizárólag traktorokkal történik a föld megművelése, de a mi gazdáink eddig nagyon nehezen határozták el magukat ennek a fontos gépnek beszerzésére, de most mintha ez a közöny megtört volna. A Hofferr-Schranz-Clayton-Shuttleworth gyár, amely sok évtizedes fennállása óta mindig uttörője volt a kor igényeinek megfelelő gépek bevezetésében, február 6-ikától 11-ikéig Noviszadon, saját házában (Temerinska ulica 1—3.) ingyenes traktorkurzust tart a gyár mérnökeinek és művezetőinek vezetése alatt. Eddig már majdnem 250 gazda jelentette be, hogy a tanfolyamon részt vesz, ami a legjobb jele annak, hogy a traktorok iránt most az érdeklődés fokozottabb mérvben nyilvánul meg, de bizonyítja egyúttal a Hofferr-Schranz-Clayton-Shuttleworth gyár népszerűségét is. A tanfolyam ünnepléses megnyitása február 6-ikán délután fél 3-kor lesz és utána azonnal kezdetét veszi a tanítás is.

Pénzügyminiszteri kiküldött vizsgálta felül a szubotícai pénzügyigazgatóság adóosztályának működését. Persics Péter, a pénzügyminiszterium adóvezérgazgatóságának inspektora pénteken Szubotícára érkezett és a szubotícai kerületi pénzügyigazgatóság adóosztályán tartott tüzetes vizsgálatot. A pénzügyminiszteri inspektor szombaton délután utazott vissza Beogradba és elutazása előtt kijelentette Svabics Szvetozár pénzügyigazgatónak, hogy mindent a legnagyobb rendben talált és a legteljesebb mértékben meg van elégedve a szubotícai pénzügyigazgatóság adóosztályának működésével. Persics Péter ilyen szellemben fog referálni a pénzügyminiszternek is a szubotícai pénzügyigazgatóság működéséről.

SPORT

Vasárnapi sportprogram

A szubotícai bajnokság második fordulóján erős küzdelmek várhatók. Szubotícán három, Vrbaszon pedig egy mérkőzést játszanak le.

Szubotícán a legnagyobb érdeklődés a Bácska és a Szubotícai Sport találkozása iránt nyilvánul meg. A Sport legutóbb jó formát áruelt el és előreláthatólag a Bácskával szemben is megállja a helyét. A mérkőzést, amely a Bácska-pályán kerül lejátszásra, Mangh vezeti le.

A SzAND-pályán kettős mérkőzés lesz. Az SzMTC a Szombori Sporttal játsza le esedékes bajnoki mérkőzését. A vasas csapatnak előnye a hazai pálya, azonban így is képes a győzelme. A mérkőzés bírja Szegedinszki. Utána a SzAND a Szombori ZsAK-al méri össze erejét és minden valószínűség szerint nagy gólaránnyal fog győzni. Bíró Csajághy.

Vrbaszon a VSC a Szombori Szokót látja vendégül. Erős küzdelem után a VSC győzelme várható. Bíró Priboj.

Az SzMTC holnap délelőtt 9 órakor tartja rendezévi tisztújító közgyűlését a Bartalos-féle vendéglőben.

Öregel

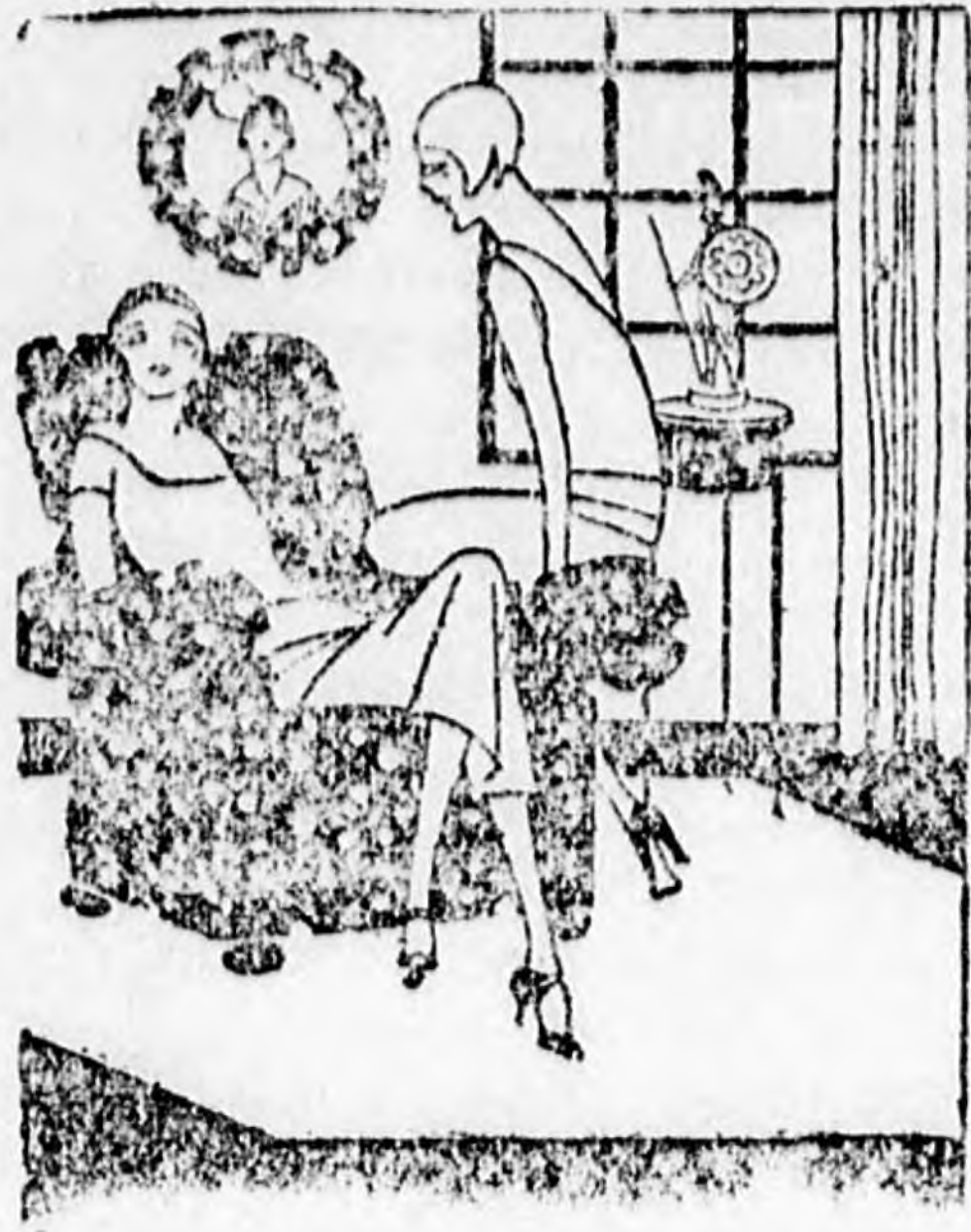
rendszerint étvágytalanok, kevesebbet esznek és ezért kétszeresen vigyázniuk kell arra, hogy táplálkozásuk ne legyen hanyag, egyoldalú, vagy nehezen emészthető. Mi den nap étrendjüket okvetlenül ki kell tehát egészíteni azokkal a fontos élelményekkel, a vitaminokkal, melyek nélkül a szervezet észrevétlenül károsodik. A legkönnyebben emészthető alakban, pompás csomagozású csokoládéban, minden külön előkészítés nélkül kapha ja meg szervezete ezeket a fontos élelményeket, ha minden étkezés után elszopogat néhány táblácskát.

ARNEA VITAMINTÁPSZERT

Kapható minden gyógyszerárban, drogeriában és jobb csemegeüzletben.
Egy doboz ára 22 d nár. 10864
Aki még nem ismeri, kérdezze meg orvosát!

KEMIKALIJA NOVISAD bárki kívánságára ingyen küldi dr. Munk Artur szubotícai főorvos tollából „Mit kell tudni mindenkinek a vitaminokról” című munkát

KINTORNA

— Végre rájöttem, hol tartózkodik az uram esténként.

— Nos, édesem?

— Képzeld, odahaza. Véletlenül tudnik illik otthon maradtam az este.

*

A kis Jancsi figyel, amint a tyuk kikölti a tojásokat és aztán nagy felfedéssel fordul az édesanyjához:

— Anyuska, én már tudom, hogy mért bujnak ki a csirkék a tojásból.

— Miért?

— Azért, mert félnek attól, hogy őket is megfőzik a tojással együtt.

*

— Viktor és Alice még mindig olyan elválaszthatatlanok?

— Dehogyan. Már egybekeltek.

*

A cégnél jelentkezik egy könyvelő és kéri, hogy alkalmazzák. A főnök megkérdi:

— Mondja, jártas maga a kettős könyvelésben?

— Nemcsak a kettősben, hanem a hármasban is.

— Hármas könyvelés? Ezt nem érttem.

— Az utolsó helyemen külön csináltam mérleget a főnökömnek a nyereségről, egy másikat a társának, ebben

már nem volt nyereség, egy harmadikat pedig az adóhivatalnak és ebben már veszteség volt.

*

Blumenduft, aki nagy papucshős egy este baráti társaságban felejté magát és éjjel után kettőkor megy haza. Bátorosan kopogtatására a felesége kiszól:

— Samu te vagy?

Mire Blumenduft kintről dadogva felel:

— Attól félek, igen.

TÓZSDE

Zürich, febr. 4. (Zárlat.) Beograd 9.14, Páris 20.42, London 25.3225, Newyork 519.925, Brüsszel 72.40, Milanó 27.48, Amszterdam 209.375, Berlin 124, Bécs 73.25, Szófia 3.745, Prága 15.41, Varsó 58.20, Budapest 90.90, Bukarest 3.19.

Szentlő gabolatárak, febr. 4. A szem-bati piacon a következő árak szerepeltek: Eza 315 dinár, tengeri morzsolt azonnali szállításra 237.50—240 dinár, tavaszi szállításra 222.50—235 dinár, árpa 240 dinár, zab 220 dinár, rozs 290 dinár, köles 230 dinár, bab 325 dinár, burgonya 200 dinár, heremag 1850 dinár, örlemények: 0-ás liszt gg 495 dinár, 0-ás liszt g 495 dinár, kettős főzöliszt 475 dinár, ötös kenyérliszt 445 dinár, hetes 320 dinár, nyolcas 230 dinár, konkolydara 230 dinár, korpa 225 dinár. Irányzat: szilárd. Kinálat: csekély. Kereslet: gyenge.

Szombori terménytőzsde, febr. 4. Buza: Bácska vasut 325—330, Rozs: Bácska vasut 71—72 kilós 300—305. Zab: Bácska vasut 252.50—257.50. Árpa: takarmányi 61—62 kg. 255—260, takarmányi 63—64 kilós 265—270, tavaszi 65—66 kilós 285—290. Uj tengeri: Bácska vasut pt. 230—235. Bab: fehér nem válogatott 5—7% 325—330, fehér válogatott 360—365. Liszt: 0gg 435—455, 09 435—455, 2-es 420—440, 5-ös 390—410, 6-os 330—350, 7-es 270—290, 8-as 215—225. Korpa: finom 205—210. Irányzat: barátságos.

Noviszadi terménytőzsde, febr. 4. Buza: bácskai 77—78 kilós 2%-os 320—330, bánáti 78—79 kilós 2%-os 320—330. Árpa: bácskai 65—66 kilós 270—280. Zab: 250—260. Tengeri: bácskai régi 240—245, bácskai 237.50—240, bácskai III.—IV. 242.50—250, bácskai IV.—V. 245—252.50, bánáti 232.50—240. Liszt: 0gg és 0g bácskai 455—470, 2-es 430—450, 5-ös 410—430, 6-os 340—360, 7-es 290—300, 8-as 220—235. Korpa: jutazsákokban 210—220. Bab: bácskai fehér 3—4%-os 360—365. Irányzat: szilárd. Forgalom: 43 vagon.

Budapesti gabonatőzsde, febr. 4. A gabonatőzsdén a határidőpiacon az árak erősen emelkedtek, a készárupiacon azonban kisebb az árfelválás. Hivatalos árfolyamok pengő-értékben a határidőpiacon: Buza márciusra 31.62—31.76, zárlat 31.76—31.78, májusra 32.16—32.32, zárlat 32.30—32.32, októberre 29.76—29.84, zárlat 29.84—29.86, rozs márciusra 29.78—29.84, zárlat 29.82—29.84, októberre 24.64—24.82, zárlat 24.82—24.84, tengeri májusra 26.16. A készárupiacon: Buza 31.20—32.25, rozs 27.65—29, árpa 25.75—27.75, sörárpa 30—32.24, köles 22.50—23.50, tengeri 23.80—24.25, zab 27.40—28, repce 49—51, korpa 21.45—21.70.

Budapesti értéktőzsde, febr. 4. Magyar Hitel 89.6, Osztrák Hitel 50, Kereskedelmi Bank 125, Magyar Cukor 198, Georgia 15, Rimamurányi 110.2, Salgó 72.7, Kőszén 40.8, Brodi Vagon 2.65, Beocsi Cement 266, Nasici 180.5, Ganz—Danubius 174.5, Ganz Villamos 157, Athenaeum 33, Nova 49, Levante 27.8, Pesti Hazai 230. Irányzat lanya.

Vizállás

A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdán 150 (—19), Apatin 210 (—24), Bogojevó 215 (—22), Vukovár 185 (—15), Palánka 160 (—26), Noviszad 160 (—28), Zemun 136 (—16), Pancsevó 124 (—10), Szmederevó 231 (—4), Orsóva 185 (—13). Dráva: Osziyek 40 (—8). Száva: Mitrovica 196 (+6), Beograd 84 (—12). Ti-

Ne félj a hidegtől!

A legzordabb hideggel dacolunk, ha tagjainkat lágy gyapjú öltözet védi. De hogy a gyapjú értékes és kellemes természetes tulajdonságait megőrizzük és élettartamát növeljük, mossuk kizárólag

LUX

szappanpehelyben.

Csak a két dobozban valódi. Kimérve nem kapható.

szá: Senta 42 (—8), Becsej 40 (—5), Tittel 166 (—10).

A TULSÓ PARTON

Claude Anet regénye (34)

Anélkül, hogy kimozdult volna otthonából összeköttetései révén — ezek az »összeköttetések« rendszerint lefolyozott vénasszonyok voltak, akik titokzatosan jártak be a házba a kert hátsó ajtaján — török szakácsot talált, akit mint illik, — hadzsi-basinak neveztek. Ez a hadzsi-basi, egy két kukta segítségével, gyakorlatilag bebizonyította azt, amit Párisban egy közismert pasától hallottam:

— Csak két konyháról érdemes beszélni. Az egyik a francia, a másik a török.

A mi hadzsi-basink száznál több kitűnő módon tudott elkészíteni főze'ekket, rizst, tojást, szárnyast, halat, bárányt és büszke volt arra, hogy egy egész hónapra keresztül nem főzte kétszer ugyanazt az ételt.

Amíg nem voltam otthon, Isabelle a cseléd-leányokkal foglalkozott, akiknek a száma nem volt határozottan megállapítva. Az első szobalány Szuzidil névre hallgatott, a második Nilfer volt, a többi számomra ismeretlen és névtelen. Egy éjszaka a varrónő nálunk aludt, mert minden este visszamenni Konstantinápolyba igen körülményes volt. A vége az lett, hogy hozzánk költözött. Nem nélkülözhetetlen-e egy varrónő a háznál? És dolgozhat-e varrónő tanulóleány nélkül?

A kaikunkhoz két evezősegény is tartozott szabad óráikban a kertészüinknek segítettek. Az örmény Agop komornyik és maitre d'hotel volt, kis honfitársa, Anyk, az ő parancsait leste, az asszonyok az első emeleten laktak, meg a háremhez tartozó kerti épületben.

Lehet, hogy ezek a részletek nem tulságosan érdekesek, de később majd kiderül, hogy fontosak és kell róluk írnom.

Mennyire különbözött ez az életberendezkedés mindattól, amit eddig ismertem. De szóra-

koztatott és hamar megszoktam. Falun nőttem fel, bölcs, okos anya nevelt; otthonunkban, ahol minden kiszámítva, kimérve, sokszorosan megfontolva történt, három cselédünk volt, régi, hü emberek, majdnem családtagok, minden csütörtökön egy napszámosasszony jött segíteni. De itt szívesen éltem a keletiek módján, helyesebben hagytam, hogy a keleti szokások langyosan, kényelmesen, magukkal sodorjanak. És nem szívesen gondoltam arra, hogy egy napon vissza kell térnem az európai életviszonyok közé. Szerettem, hogy sok szolga vett körül, szerettem látni a hárem háttérében elsuhanó nőalakokat, akikről csak annyit tudtam, hogy parancsaimnak vannak alávetve.

*

De szemben velünk a másik part hívott bennünket. A szezon megkezdődött, a terápiai villák és szállodák benépesedtek. Barátaink és ismerőseink voltak, akik elvárták, hogy megjelenjünk közöttük; kötelező látogatásokat kellett tennünk, amiket eddig mindig elhalasztottunk. Hivatalársaim és feleségeik tréfás célzásokat tettek a mézes heteink végtelenbe nyulására. Már láttam, hogy nem tarthat sokáig a mi ázsiai életünk békés, gyönyörűsége folyása.

Néhány szép alkonyi órát a társadalmi kötelezettségnek kellett szentelni. Isabelle többet szenvedett emiatt, mint én, aki a követségnél való elfoglaltságom miatt nem szakadtam el teljesen az európaiakkal való érintkezéstől. Társaságban a lehető legkedvesebb volt, bár küzdött féltékenységével. De megkönnyebbülten sóhajtott fel, ha távoztunk. Szokatlan berendezésünk általános kíváncsiságokat keltett fel.

— Hallottam, hogy a legeredetibb módon butorozkodtak be?

— Rabszolgáik is vannak?

— Ugy látszik egész törökösen élnek?

Isabellel megkérdezték, hogy mikor találják odahaza. Kitérő választ adott.

— Nincs fogadó napja?

— Majd később. — felelte.

Maga az a gondolat, hogy a mi yalinkban fo-

gadónapot tartunk, képtelennek tűnt fel.

És egy napon meghívó érkezett az osztrák-magyar nagykövettől, aki ismét Perában volt. Visszautasítani? ez nehéz, majdnem lehetetlen volt. Mennyi gondot okozott ez a meghívó szégyen Isabellemnek! Csunya idő lehet. Gondolni sem lehetett arra, hogy Konstantinápolyba káikon menjünk és éjszaka jöjjünk vissza. Akkor Perában kell aludnunk. Szerencsétlenség!

Már arról vitatkoztunk, hogy motorcsolnakot veszek. Isabelle ellenkezett, ő kószálni szeretett a vizen. Arravaló a Boszporusz, hogy benzinszapot árasztva, végig száguldjanak rajta? De a motorcsolnak igen hasznos lett volna nekem télen, amikor a gőzhajóáratok csak ritkán közlekednek és ez nagyon megnehezíti bejárásomat a követségre. Az osztrák követ meghívása, amelyet bizonyosan követ a többi, kényszerített, hogy rövidesen határozzunk. Egy benzino viszik Galatába és nehézség nélkül jutunk vissza ázsiai otthonunkba. Néhány nap múlva yalink kis kikötője egy motorcsolnaknak adott hajlékot. Isabelle ellenséges szemmel nézegette.

— Soha sem lesz ebben semmi örömöm, mondta.

Pedig ez a kis jármű tette lehetővé, hogy reggel tovább maradjak otthon és délután hamarabb térjek vissza Isabellehez. Bevallom, nagyon örültem ennek a gyors hajócskának, amely mint a mesebeli szőnyeg egy szempillantás alatt szállított Csubukluból Terapiába vagy Konstantinápolyba. Ime — egy esztendő házasság után mindegyikünknek volt külön hajócskája.

Télen a diplomáciai ebédekre gyakran Isabelle nélkül mentem, mert gyengélkedésre hivatkozva, otthon maradt. Végtelenül izetlennek talála a társas összejöveteleket; ő a dolgokat komolyan vette és nem tudta megszokni azt a léha tónust, amely a szalonokban otthonos. Isabelle szép volt; a férfiak körülvették és udvaroltak neki; ez meglehetősen terhére volt. Néha nevetgélve beszélünk erről, de gyakran boszszankodott.

(Folyt. köv.)

SZINHÁZI KISTÜKÖR

A lakásprobléma a drámai irodalomban Ujdonságok a borzalom színházában

Ime az első lakás-dráma, melyben a lakás nem valami mellékes motívum, hanem egyenesen a cselekmény mozgatója. Ezt az ókorban nyilván nem értették volna meg, de még talán a háború előtt sem. Csak mi tudjuk, hogy mi a lakás, akik átestünk ezen a zivatáros korszakon, könyörögtünk, kilineseltünk a lakás-hivatalokban és máról-holnapra azt vártuk, hogy a legmeghittebb környezetünket földülhatja egy lakó, vagy hogy nincs számunkra hajlék a világon. Nem tulzás, ha azt állítjuk, hogy a lakás egyéni életünk csigaháza és burka, sok valódi tragédiának a magva.

Enrico Serratta drámájának is nyilván azért volt sikere, mert az élet legmélyére nyúlt, onnan hozta föl motívumait, melyeket sikerült drámai keretbe helyezett s a költészet légkörével vett körül.

Egy öreg tanár a magányosságban, a tudományos buvárkodásban keres békét sokat szenvedett szívének. Évek hosszú sora óta egy bérház padlásszobájában lakik. De a ház tulajdonost cserél. Egy fiatal, szerelmes nagyiparos vásárolja meg, aki a tanár szobáját másképpen akarja fölhasználni. Föl is mond neki. Szegény öregurat a kilakoltatás veszedelme fenyegeti.

A tanárnak nincs ereje föllázadni a kényszer ellen, vagy egyebütt keresni lakást. Hagyja, hogy helyette a sors cselekedjék. Szentül hiszi, hogy előbb fog meghalni, minckelotte el kell hagynia ezt a padlásszobát, melyet annyira szeret.

Egy napon az agg tudóst meglátogatja szobájában az új tulajdonos felesége, aki váltig kíváncsi erre a különös, sokat emlegetett lakóra. Később betoppan a férje is. Amikor a tanár elé áll, megdöbben, majd fölkiált: megismeri benne régi szántan-tanárját.

Ez a viszontlátás annyianyvi esztendő után mindkettőjüket megindítja. A fiatal nagyiparos a professzornak nagyobb, kényelmesebb, hozzá méltóbb lakást ajánl föl, de az öregur visszautasítja. Csak azt kéri, hogy a fiatal közt halhasson meg. Majd érdeklődik egykori tanítványának élete iránt. Az meg van elégedve magával. Gazdag akart lenni és vágyát meg is valósította: a szerenese kedvezett neki. Mindent kockára vetett, hogy célját elérje és görésös, kétségbeesett erővel vívta meg küzdelmét.

— És ha a szerenese nem pártolt volna ön mellé? — kérdezi a tanár.

— Akkor megölettem volna magam — felel az ifjú.

— A tanár szeméi könnyekkel telnek meg, egy arcképre pillant, mely rozoga íróasztalán áll. Ez a fia. Ő is a boldogságot hajszolta, de nem találta meg s egy napon végzett magával.

A háztulajdonos meg a tanár barátságosan elintézi a lakásügyet. Mikor a professzor magára marad. Egy virágcsokrot küld neki a háztulajdonos felesége, az arckép mellé, a fia arcképe mellé. A tanár odateszi a virágcsokrot, hosszan nézi, aztán tenyerébe hajtja a fejét.

A megindító színmű esténként nagy hatást gyakorol a közönségre. Alakjai elevenek. Főhőse pedig az, amivel ma ma mindenki annyit foglalkozik: a lakás.

*

A párisi Grand Guignol ugy szállítja közönségének a frissen csapolt rémületet, akár egy megbízható koporsó-kereskedés, vagy sirkő-raktár. Henry Lord, borzalom hercege buzgó munkatársával együtt gondoskodik a »szórakozásról.«

Ezuttal René Berton »Aki megölte a halált« című darabját mutatták be. A mű drámaisága folytán hatást is ért el. Ezv halálraítelt rab sohase vallotta

te bünyőségét, már készülnek a kivégzésére, az igazságszolgáltatás szabad folyást nyert, a nyaktól nemsokára le-suit tarkójára. A rabot kivégzik. Itt kezdődik a darab tulajdonképeni tárgya.

Egy híres orvos, Fergus doktor, kísérletezik, meg akarja tudni, vajjon az emberi gondolat él-e az agyvelőben pár perccel, vagy pár órával a halál után is? Odahozatja magának a kivégzett ember fejét, azon frissében. Gumiesővekkel ökörvért feeskendez ebbe a sápadt fejbe, igyekszik életre kelteni.

Mellette van egy ember, aki remegve nézi a műveletet, az ügyész, aki a halálbüntetést kérte. Amnyival is inkább lekiürdülést érez, mert ez a kivégzett egyre állhatatosabban hangoztatta ártatlanságát.

A kísérlet sikerül. Egyszerre csak a halott fő kinyitja szemét, mozgatja ajkait. Azt hebegi, hogy ártatlan. Mi következik ezek után? Az ügyész elveszti fejét, miután a halott visszakapta, vi-gyogroggni kezd, mint egy örült, vádolja a emberi igazságszolgáltatást. Füg-

göny. Vastaps.

*

A borzalom színházában pillentetőül rendszerint egy vidámabb fajta játéket is játszanak, melyet ezuttal Duvernois irt. Valami fürdőhelyen egy Jean nevű kamasz a pajtásának ágyába fekszik, aki elsőkik hazulról, hogy egy kis angol lánynak csapja a szelet. Jean anyja, mint minden este, most is bejön fia hálószobájába, hogy megnézzze, jól alszik-e. Látja, hogy a fiu, akit a gyermekének gondol, a féltelmélyben, nem alszik, erre pironogtatja, leszidja barát-jait. Jeant is, aki — amint mondja — éretlen, zöld kamasz. Jean, aki mint afféle kamasz, szerelmes ebbe az asszonyba, izog-mozog, majd sirva fakad. Az asszony döbbenten mered rá, észre-veszi a turpisságot, látja, hogy nem is olyan éretlen zöld kamasz, amint ő képzelte.

*

A harmadik darab André Lord műve, ismét a borzalomak vizein evez. Csak a dráma motívumait jegyezzük itt fel elszörnyítésül: A férjet megölték, a feleséget gonosztevők rabollák el, spirítisztza fogásokkal arra akarják rábírní, hogy engedje át nekik vagyonát, egy másik gonosztevő. (közveszélyes örült), azon a véleményen van, hogy legjobb lenne ezt is meggyilkolni. Végre jön a rendőrség.

Aki ennél borzalmasabb tud lenni, az esal.

Jön a vonat...

Irta Kristály István

(Ködös, januárvégi késő este. Kis falusi állomás. A fénylő sínek ide is elvezetnek, ide is befut a vonat... hoz valamit és civisz valamit... Néha: egy fütty csak a hír... hetyke és keserű... senki se megy és senki se jön... az egész nagy világon senki se gondolt ide... árva, drága pont: könnyes mosolygás — kis, falusi állomás!)

A sínek között már ég a vonatot váró petróleumlámpa... csak egy gyöngö, lihegő, szédült kis láng... vergődik, küzködik a káddal, sötétben... mint az utavárók a reményeikkel... néha egészen elesőn, elalvón... De jön a vonat, égni kell, menni kell...

A harmadik osztályú váróterem sötét, világatlan. És nedves, tépő hideg van benne... sok-sok reménytelenség... a hideg kályha itt az élet arca.

Most — a kis szobácska tele van. Tél van: több az élet — szenvedésben... több embernek kell keresni az utat...

Beszélgének... a sötétben senkit sem lehet látni... de amint hull a szó — sötét tábláján fehérik valamivalaki, aki anyvi meghurcoltatással néz vissza, hogy a szemek lecsukódnak előtte... az ember előtt...

A kis állomás énekel...
Egy leány: Csak mennék már!
Valaki kinéz az ajtón: már ég a méces.

Egy férfi: Hová utazik?
A leány: Megnevezi a nagyvárost.

Egy fiatal férfi: Én is oda megyek felelteni.

Öreg ember: Mi is oda megyünk.

Öreg anyó: Látogatóba a fiunkhoz.

Öreg ember (kijavítja): A fiunk családja-hoz.

Egy kis pólyásgyerekek (az egyik sarokban): felsír.

Anya: Csicsis babus.

Kis fiucska: Álmos vagyok, anyám!

Anya: Tedd ide a fejedet az ölembe.

A férfi: Dísznó világ!

Öreg anyó: Talán ott is maradunk a fiunknál.

Öreg ember: Van annak elég, akit etessen!

Öreg anyó: De mégis, a fiunknál...

Öreg ember: A fiunknál!... (Milyen fáradt az ember arca.) hát hiszen nem mondom, jó lenne ott, mert nálunk bizony hideg van már, így télen... De nem lehet... ő már a családjáé... neki is van gyereke...

Öreg anyó (véres vonal az ember

szája szögletében): Maga ugy beszél, mintha a gyermekünk, a fiam — már nem lenne a miénk!

Öreg ember (a fej elhanyaglik a sötétben): Már nem a miénk!

Öreg anyó: Jaj! — miket beszél!

Öreg ember (hallgat... a csönd le-száll... a kéz könnyet töröl le: elvégeztetett...)

Anya: Csak az anya tudja, hogy ki a gyereke.

A leány: Elsírja magát...

Valaki: Mit sír?

A leány: Nekem is volt...

A férfi: Volt? Csak volt? Jó, hun...

A leány: Nem nálam volt. Otthon volt. Fizettem érte.

A férfi: Ugy-e édes, erre mondják: fattyu!

A leány: Gyermekem volt! Érti?

A férfi: No, csak úgy mondtam... én is tudniillik — az vagyok: fattyu. És aztán?

Anya: És persze mindig az anya hibás. Őt nézik le: fattyut szült! Hogy mennyit szenved egy anya!

A férfi: No, csak semmi sírás anyám! Vannak, akik nem szenvednek. Például az én anyám. Ő egyszerűen lemondott a szenvedésről: letett az első uccasárookra.

Öreg anyó: Szegény fiam!

Fiucska: Anyám, éhes vagyok.

Anya: Aludj, kis fiam. Nincs nálam semmi. Most éjjel van, aludni kell a jó kis fiunak. Majd ha ott leszünk apánál, reggel... a kórházban...

Valaki: Adja ezt oda a gyerekeknek. (A melléte állónak átad valamit, mert távolabb áll a gyerektől... feszült csend: az enivaló vándorol a sötétben... súlyos, mély vándorlás: a szegénység útja... a csendben egy kis ing epedve feszül... ó, így jó: a kis száj már csámcsogva rág... milyen kibékülés egy sóhaj.)

Fiatal férfi: Ejnye! — be van-e takarva az a kis gyerek?

Anya: Mindig megfoltozom a kis ruháját.

Fiatal férfi: Takarja be evvel a kendővel.

Anya: Nagyon finom kendő, kár letenni a földre.

Fiatal férfi: Nem kár érte. Neki adom. Takarja csak be vele.

A férfi: Finom kendő. Talán jegy-kendő.

Fiatal férfi: És ha az volna?

A férfi: Csalódtunk, mi?

Anya: Azt hiszem a lány csalódtott.

A férfi: Ne hizelegjen.

Öreg anyó: A lány csalódtott. Igen!

A férfi: Maga is tudja?

Öreg anyó: Tudom. (Kijavítja:) érzem.

Anya: Én is.

A leány: Az én gyereke apja is jó ember volt.

A férfi: Csak a gyereket nem akarta!

A leány: Akarta az, szegény. Ha meghalt!...

Anya: Nem tudom, nem lesznek-e ezek is árvák? Hivattak bennünket a kórházba, sürgősen!

A férfi: Aztán majd — persze: mást keresünk, mi?...

Anya: Ha valakinek kellenék, aki ezeket szívelni tudná.

A férfi: Pfiuj, szent szerelem, halálos szerelem! Mert ez az, mi?

Öreg ember: Nem, itt már nincs szerelem — az a szegény asszony már nem szerelmet keres, hanem kenyeret a kis gyerekeinek. Ezt érthetné! Hallja-e?

Fiatal férfi: Fogadni mernék, hogy asszonyt nem szeretett, soha!

A férfi: (röhög) Én se őket! Nem, nem vittem jegykendőt és nem is viszek! Mint maga! — jegykendős! (Röhög.)

Öreg ember: Szegény fiam, te. Ki lehetsz te?

A férfi: (kis megrendüléssel; ez a kérdés valahol beléje ért) Miért kérdi?

Öreg ember: Hát hallgatlak, osztán hallom.

A férfi: Aztán mit hallott?

Öreg ember: A beszédedet. Azt, hogy más vagy, mint a többi. Szegényebb. Szegényebb, mint itt: együttvével!

A férfi: (legyőzötten, riadtan... de még egy utolsó erőfeszítéssel küzd valami súlyos kar ellen, ami leszoritja, alig bír állani) Miért lennék én olyan szegény?

Öreg ember: (érezve, hogy akihez szól — az már nem az, aki előbb volt) Sajnálak. Olyan vagy, mint a magtár, amit kirabolnak — üresen maradtál. Fiammá tudnálak fogadni, szegény!

A férfi: (most már csak a szavaiba kapaszkodván) Ne sajnáljon! Ha nem is szeretett senki, de nem sir utánam senki!

Öreg ember: Hiszen azért sajnállak! Nézd: mi mindnyájan megyünk valahová: temetni, vagy mégyszer utoljára örülni... De te... (mintha a sötét irtó-zatos fénybe fulladna... így már csak proféták szólnak) hová méssz te?... neked nincs vonatod!...

A végtelen erő vad robajjal belendítette a vonatot az állomásra... Mindenki érezte, hogy a vonat érte jött, hogy érte van itt állomás... hogy menni kell. És mentek!...

Ő is akart: a férfi... de az ólombilincsek: a szók, lefoglák a lábait a sötétbe... iszonyuan küzdött... verítékezett... felhézett — valaki, az a valaki — akit eddig nem ismert magában: az ember, szemébe nézett... és nem tudott megindulni a nézés mélységén át... lemaradt...

A vonat nagy dübörgéssel átrohant a hidon...

HORNIMANS TEA

100 EVE
A LEGISMERTEBB
Vezérképviselőt:
SCHOSBERGER ADOLF
NOVISAD 12172

KOZMETIKA

Rovatvezető: dr. Vécsel Jenő

Szeplő

Mindenki jól ismeri a szépségüket fél-tő hölgyeknek egyik legnagyobb rémét, a szeplőt, amely nem más, mint a bőr festékanyagának különböző, egész kölesnyi nagyságu túltengése, amely leginkább az arcon, az orr körül lép fel, de láthatók ezek a szétszórt barnás pettyek azonfelül még a nyakon, a mellén, vállakon és egyes esetekben a kezeke... is.

E bajnál a bőr u. n. Malpighi rétegének festéktulajzaporodása szerepel és azért mindjárt e helyen megemlítjük, hogy a kezelésnek az alapja — miután a szeplők nem a bőr felületén vannak — a bőr lehámlasztása, vagy a festenyztésnek az elszintelenítése.

Már a kora gyermekkorban felléphetnek a szeplők, különösen a szőke, halványbőrű és vörös, vagy vöröshajú leányoknál — a barnáknál ritkábban találjuk fel — aminek oka, hogy a szőkék bőrének szerkezete finomabb, mint a barnáké.

Nagyon súlyos hiba, ha a szeplős bőrrű, vagy a szeplőre hajlamos egyén csak akkor lát kozmetikus kezeléshez, amikor a pettyek már megszámlálhatatlan mennyiségben lepték el az arcot.

A szeplő megjelenését lehetőleg meg kell előzni. Akik tudják, hogy tavaszkor már a kissé erősebb napfény ultraviolette sugarai kicsalják az arcukra a szeplőket, még a tél elmúlt előtt kell, hogy kurának vessék alá magukat, ami által rendszerint egész évre megszabadulnak a szeplőktől.

Télen a szeplők nem annyira, vagy alig láthatók, mivel a hidegben elhalványulnak, de előtűnnek amint erősebb napsugár éri az arcot.

A szeplő ellen — ismétlünk — már akkor kell és lehet védekezni, mielőtt azok előtűnnek és a profilaktikus intézkedéseknek itt igen számos könnyen keresztülvihető, tág tere nyílik.

A legfontosabb, hogy óvjuk meg az arcot a túlságos fénytől; mivel az ez irányú vizsgálatok kiderítették, hogy a napfényben levő ultraviolette sugarakat, — amelyek a szeplőt az arcra kicsalják, leginkább a vörös szín fogja fel, azon legyenek a hölgyek, hogy a használt fátol, ernyő, kalap és puder lehetőleg vörös színárnyalatú legyen hogy ezzel megvédjék az arcot és ellensúlyozzák a napsugarak kártékony hatását.

A vörös szín által a napsugarak visszaveretnek és a szeplők előtűnése elmarad. A vöröshöz hasonló, de vele még sem egyenértékű hatást fejtenek ki a barna, zöld és sárga színek is.

Legcélszerűbb volna pirossal bevont széles karimájú kalapot hordani, amely felfogná a napfényben levő ultraviolette sugarakat, a szeplők előhívóit.

Ujabbán még arra az észleletre is jöttek, hogy a chinin egyike azoknak a szerkeknek, amelyek visszatartják a bőrre erősen ható ibolyántúli sugarakat, amiért is ajánlatos, hogy érzékeny bőrrű nők 5—10 %-os chinin kenőccsel fedjék be az arcukat.

A szeplők elszintelenítésére szolgáló szerkeknek természetesen csak átmeneti hatásuk van, de előfordulhat, hogy egy hámlasztó kura végzésére, amely 10—12 napot vesz igénybe, hölgyeinknek nincsen idejük és így nem marad más meg-sem hátra, minthogy a szeplőket lehetőleg észrevétlenné tegyék. E célra valók az u. n. fedőanyagok, amelyek vékony, zománcszerű réteget vonnak a szeplők fölé és így azokat láthatatlanná teszik.

Nem egyszer olvashatunk az újságokban nagy garral hirdett csodahatású kenőcsökről, amik a szeplők teljes eltüntetését ígérnek. Óva intünk mindenkit azok használatától. A legtöbbször ártalmas anyagokat, higanyt, ólomot tartalmaznak és használatuk nem csupán az arcnak, de az egész szervezetnek is ártalmára lehet.

*

Hü olvasó, St.-Kanisza. A kívánt recept a következő:

Rp.

Tinct. cantharid.
grta. duo

Tinct. capsici
gr. unum
Spir. formicar.
grta ducenta
Spir. vini rectific.
grta Sucentia
Olei Ricini
gr. quinque
m. f. sol. D. S. hajszesz.

P. Andrej, V.-Beeskerek. A tiszta alkohollal való lemosásnak desiniciáló hatása van; — hátránya, hogy nagyon száritja a bőrt. Ami a másik kérdését illeti, ha direkte felszólitott volna reá, úgy kötelességemnek tartottam volna arra is kiterjeszkedni; de miután azt írta, hogy abban az esetben irjak róla, ha a kedvem tartja, e rovat szűkre szabott keretei között csupa kedvtelésből nem lehet feleslegesen tért foglalni.

R. Vally Noviszad. Készséggel fogok felvilágosítással szolgálni, ha egyes kérdéseimre felel. Elsősorban azt kellene tudnom, hogy milyen arcbőre van, száraz-e, vagy zsiros? Kérdés, hogy a kenőcs, amelyet használ, megfelel-e, mert ellenségesen többet árt vele, mint használ. Nem szenved-e emésztési zavarokban? Hogy abban a bizonyos időben leginkább vannak pattanásai, az minden nőnél, akinek hajlama van arra, egyformán úgy van. Ha a teljes címét megadná,

készséggel felelek levélben a kérdéseire, lehetőleg kimerítőbben, mint ahogy e helyen lehetséges.

Margit, Kula. Az Ön leírásából nem lehet tiszta képet alkotni. Leginkább azt kellene tudnom, hogy a foltok milyenek, vajjon szabálytalan alakúak, éles szélűek-e, vagy elmosódottak. Miután azt írja, hogy családja több tagjánál is előfordul, az a gyanu, hogy öröklékeny bajjal állunk szemben, az u. n. vitiligóval, vagyis a bőrnek egyes helyeken való pigmenthiányával, amit másképp albinizmusnak is neveznek. Ha ez a baj áll fenn, amit pozitív formában mégis csak megsejteléssel állapíthatnák meg, úgy annak eltüntetésére, fájdalom, kevés vigasztalót mondhatok. Legujabbán az ibolyántúli sugarakkal igyekeznek az ilyen helyeken pigmentációt előidézni, ami olykor sikerrel jár, ezt esetleg megkísérelhetné — vagy a foltos helyeken mesterséges gyulladást idéznek elő, amely eljárás néha szintén festenylerakodást von maga után. Határozott tanácsot csupán megsejtelés után adhatnék.

Hiu, Dolnja-Lendava. Aggodalma igazán felesleges; egy 30 éves asszonynak még nem kell tartania attól, hogy a megöregedés jelei mutatkoznak rajta. Azt írja, hogy az arca, amely eddig feltűnően szép fehér és rózsás volt, sárgulni kezd. Alig hiszem, hogy amint írja, ennek a kellő ápolás hiánya volna az oka, inkább másban keresendő az. Levélben kimerítő választ írok.

Egy kopasz, Szentá. Direkt hajnövesztő szerek nincsenek és így kívánságának sajnálattal elegend nem tehetek.

Kósza gondolatok nyelvekről és nyelvtanokról

A közelmében nyelvtant tanul egy kisdiák. Latint, németet és franciát, ahogy a másnapi órarendje előírja. Hallom, ahogy igeidőkkel, rendhagyó, erős és gyenge igékkel kinlódik. Kérzem az öröklődését, hogy a szabályokat az agyába vesse. Míg magol, elgondolkodom.

Nyelvtant tanul. A nyelvtan a beszéd kodifikált törvénykönyve. Igazi törvénykönyv. Ezt csak ügyvédek, bírák és azok használják — és ismerik — akik összeütközésbe kerülnek vele. A nyelvtant is rendszeren azok forgatják a nyelvtudósokon kívül, akik hadilábon állnak vele. A több nyelven beszélő ember rendszeren jobban ismeri az idegen nyelv írott szabályait, mint az anyanyelvét. A modern nyelvtanítás szakított is már a régi módszerrel, amely a grammatika csontvázára akarta felrakni az élő nyelv idegeit, izmait, véredényeit. Egy évig élni valamely francia kisvárosban nyelvtanulás szempontjából többet ér, mint tíz évi tanulás a legkiválóbb nyelvtanból.

Bizonyos, hogy az első emberi nyelvet nem nyelvészekből álló tudós társaság állította össze előzőleg észszerűen szerkesztett nyelvtani szabályok alapján. A beszéd — a gondolatok közlésének legközvetlenebb módja — úgy keletkezhetett, hogy az ősember az érzelmi körébe eső tárgyakat, jelenségeket, az érzéseit próbálta artikulált hangokkal megjelölni, emlékeztetésben rögzíteni. A nyelve talán hasonlított a bölcsőben gügyögő kisgyerek beszédéhez, amelyet a fiatal mamák állítólag nagyszerűen megértenek. Valószínű az is, hogy nem négy-öttagu szavakat komponált. A legtöbb nyelvben azok a szavak, amelyeket az első beszélő ember is feltétlenül használt, ma is egytaguak. A test részeit (fej, kéz, láb, ujj, kar, mell, orr, szem, fog, sziv, has), a környezetet (ég, föld, víz, fa, fű, tűz, ló, juh, eb, nap, hold, est, dél, regg, éj) a primitív cselekvéseket (él, hal, öl, íz, főz, süit, esz, isz, alsz) rendszeren egytagu szók jelölik. A héber nyelv minden tőszava három másanhangzóból áll, jobban mondva betűből, mert a magánhangzók ábrázolására nem volt jelük és valószínű, hogy tulajdonképpen szintén egytaguak voltak.

Ha az ősnelv fennmaradt volna, meg lehetne állapítani, hogy valamely tárgy vagy érzés miféle képzetet eb-

resztelt az ősemberben és hogyan zenésítette meg hanggal ezt a képzetet. Freud professzornak valamely buzgó hive talán még azt is be tudná bizonyítani, hogy ezek a szavak szoros összefüggésben voltak az ősember szekszuális idegületével és hogy a nyelvtani nemek eredetének oka talán az, hogy az egyik tárgy a him, a másik a nőstény benyomását keltette benne, míg azok, amelyek nemileg közömbösen hatottak rá, semlegesnek lettek. Viszont vannak nyelvek, amelyek a szavak nemét egyáltalán nem ismerik. Vagy ezek voltak ebben a tekintetben érzéketlenek, vagy azok túlérzékenyek.

Minden hanggal bíró élőlénynek megvan a maga jellegzetes megszólalási formája — beszéde —, amelyet valószínűleg gégejének alakja, hangszálainak hosszúsága és rezgési száma, szápadlásának boltozata szab meg. Ugyanaz az állatcsoport mindenütt ugyanazon a hangon szólal meg. Az északamerikai kutya éppen úgy ugat, mint az ausztráliai, a kínai kakas csakugy kukorékol, mint a dániai. Vajjon az ősemberek első beszéde is mindenütt ugyanaz volt-e? Volt-e egy egységes ősnyelvtörzs, amelyből százezer (?) év alatt a mai sokféle nyelvág kilombosodott? Ki tudná? A biblia meséli, hogy az egész földnek egységes nyelve és azonos szavai voltak. Sinear földjén várost építettek és felhőkig érő tornyot akartak ott emelni, hogy megvívják az eget és halhatatlan nevet szerezzenek maguknak. Isten azzal büntette lázadásukat, hogy összekeverte nyelvüket és egyik nem értette meg a másikat.

A sokféle nyelv tehát büntetés, bűnhődés az ősök egyetvívó, lázadó elbizakodottságáért. És a bibliának megint csak kigaza van! Mennyi vérontásnak, könnyhullatásnak, végtelen szenvedésnek forrása mindmáig az, hogy az egyik a testvért brudernek, a másik frérennek, a harmadik brothernek, bratnak, fratyenek, fratellonak nevezi és nem érti, ha a másik ugyanazt mondja.

Talán volt ilyen ősnelv. De az is lehet, hogy a napnak, tűznek, víznek képzete más-más hangot (szót) termelt ki az egyes embercsoportokból, vagy talán egyénekből.

Ma körülbelül ezerféle nyelven beszél az emberiség. A nyelvtudomány kétféle szempontból osztályozza ezeket a nyelv-

veket: nyelvtani szerkezetük és történelmi származásuk alapján. Nyelvtani szerkezet szerint három, történelmi származás szerint tíz nyelvcsoporthat ismernek.

Előfordul, hogy sok azonos, vagy hasonló szót találunk oly nyelveknél is, amelyek egymással semmiféle rokonságban sincsenek és amelyek a mi tudásunk szerint hatással sem lehetnek egymásra. Hogy ezek a rokonhangzású szavak annak a bizonyos ősnyelvnek a nyomai-e, vagy merő véletlen játéka, azt persze eldönteni nem lehet. Az ugynevezett délibábos nyelvészet például több mint ezer szót mutatott ki, amely a magyar és héber nyelvben megegyezik egymással, egy legalább is hasonló és ebből a két nyelv rokonságára következtetett. A komoly tudomány ezt a kísérletet játéknak minősítette és semmiféle jelentőséget sem tulajdonít neki. Pedig talán nincs is igaz. Lehet, hogy az ismeretlen múlt valamely szakában voltak olyan közös okok, amelyek a nyelvképzésre egyformán hatottak a két népnél és talán alaposabb vizsgálat világosságot deríthetne arra, ami ma homályos.

Olyan népeknél, amelyek földrajzi szomszédságban, hosszabb ideig tartó közösségben éltek egymással, a nyelvre való kölcsönös hatás könnyen kimutatható. A magyar nyelvben rengeteg szó van, amely úgy alakilag, mint értelmileg egyezik szerb szavakkal. Ha valaki vizsgálná, hogy az életműködés mely köréből vett át a magyar nyelv szerb szavakat és a szerb nép magyar szót, sok érdekes következtetést lehetne ebből a két nép ősi kulturájára és gazdasági vonatkozásaira levonni. Mint ahogy a tegeiből kiolvadni a múlt kulturáját.

Érdekes példa erre az angol nyelv, amely a normann (francia) és az angolszász (germán) keveréke. Ha például az angol nyelvnek az élelmi cikkekre vonatkozó szavait nézzük, igen érdekes képet kapunk a hódító normannok és a legyőzött angolszászok hajdani életéről. A kenyér és a kerti vetemények nevei (bab, borsó stb.) angolszász eredetűek, mert valószínűleg ez volt a legyőzött nép főelege. A hussal már másképpen áll a dolog. Az élő állat neve (ox, caef, sherep, pig, deer) angolszász eredetű. Magát a mézáróst angolszász szóval nevezik. Mi ennek a magyarázata? A rabszolgasorban élő angolszász őrizte és gondozta az élő állatot, a hus csak a hódító normann ur asztalára került és a mai angol híven megőrizte ezt a kor-képet.

A nyelv folyton fejlődő élő organizmus. Még az ugynevezett holt nyelvek is egyre gyarapodnak szókincsben. Gondoljunk csak a tudományos szakkifejezésekre, amelyeket a görög és latin nyelv soraiból képzik. A tudomány minden ága, a technika, ipar, kereskedelem, művészet, az egész bonyolult élet szinte naponta produkál új találmányokat, dolgokat, fogalmakat, amelyekre új szavakat kell találni.

Nagyon érdekesek valamely nyelvben a tájszólások. Mi az oka, hogy a szögedi embőr ő-nek ejti azt a nyilt e-t, amelyet a dunántúli zárt é-nek ejt? Milyen befolyások alatt fejlődött ki a délszláv nyelv hármás tagozásának ekavstinára, ijekavstinára és ikavstinára?

Nem tartom kizártnak, hogy az utódállamok magyarságával szintén valamiféle lokális nyelvképzés fog idővel kialakulni. A Vajdaságban az uszkocsizni szó már polgárjogot nyert. Egy újabb ígét is hallok mindgyakrabban. Minden gondolkodás nélkül mondják már, hogy megszalbazzák a minisztériumnak ezt vagy azt az intézkedését, jobban mondva a resenyét. Azt hiszem, hogy ez az ige csakhamar egészen otthonosnak fogja magát a magyar nyelvben, pontosabban a jugoszláviai magyar nyelvben érezni.

Van-e jövője a műnyelvnek? Nem tudom, de nem is nagyon hiszem. Inkább hiszem, hogy ha majd megalakul H. G. Vels álma a Vitgdállamról, az emberiség a saját anyanyelvén felül — mert nem hinném, hogy arról valaha is lemondana — valamely világnyelvet (talán az angolt, de lehet, hogy a kínait) fog megtanulni, hogy embertársaival megértesse magát. Ezt azonban aligha fogjuk mi megérni.

Dr. Vidor Imre

Műveltségi vizsga

Huszonyolcadik óra

A múlt órán (január 29.) feladott kérdéseinkre a helyes feleletek a következők:

1. Térjünk át az ismétlésre

1. A Berliner Zeitung am Mittag szerint Erzberger gyilkosai Magyarországon bujkálnak.
2. A szuboticei Adis-gyárban volt legtöbb sztrájk.
3. Egy munkanélküli család napi segegye 18 dinár.
4. Jugoszlávia, Románia és Csehszlovákia amerikai kölesőneiről folynak a tárgyalások Bécsben.
5. A készülő felekezeti törvényjavaslat szerint a lelecek olyan vallásnak lesznek, amelyen templom közelében találják őket.
6. Vildovics Ante szkopljai főispánt nevezték ki bácskai főispánná.
7. Negyvennégy fogoly szabadult ki a szuboticei fogházból.
8. Voldemaras a litván miniszterelnök.
9. Választási szabálytalanságok miatt semmisítették meg a becskeréki községi választásokat.
10. Tomisláv herceget a Duna, Száva, Dráva, Vardar és az Adriai tenger vizével keresztelték meg.
11. Norvégiában munkáspárti kormány alakult.
12. Juliusig megtartják Csehszlovákiában a községi választásokat.

Mind a tizenkét kérdésre megfeleltek: Kováts Vilma (Noviszád), Stössel Jenőné (Senta), Kun M. László (Kuhujevci), Adler Ella (Nove Soce), Adler Tibor (Nove Sove), Parkas Iholyka (Szombor), Horvát Béla (Senta), Balogh Aranka (Szubotica).

Hatnál több kérdésre megfeleltek: Szőlősi Jenő (Bogron), Szatmáry Kálmán (Szubotica).

A könyvjutalmat Horvát Béla (Senta) nyerte.

2. Ki tudja megmondani?

1. A pályát konklávéban választják.
2. A növény- és állatvilágot Lillé foglalta először teljes és áttekinthető rendszerbe.
3. Jókai »A községi ember fia« című regénye az ezernyolcszáznegyvennyolcas szabadságharc idején játszódik le.
4. Az utolsó török szultán V. Mohamed volt.
5. A csöcselék angol neve: mob.
6. A legtekintélyesebb angol napilap: a Times.
7. Az erkölcsi elmezavar: moral insanity.
8. Befejezett tény: fait accompli.
9. A francia hadsereg főparancsnoka a világháború kitörésekor: Joffre volt.
10. A legdívatosabb olasz drámáiról: Pirandello.
11. A kubizmus az a festészeti irány, amely a természetből vett elemeket geometrikus összefüggésükben mutatja be.
12. A múlt század első felének legszellemesebb bécsi humoristája: Saphir volt.

Mind a tizenkét kérdésre megfelelt Balogh Aranka (Szubotica) és Gymbó Jolán (Bácska-Topola).

Hatnál több kérdésre megfelelt Kováts Vilma (Noviszád).

A könyvjutalmat Balogh Aranka (Szubotica) nyerte.

1. Térjünk át az ismertetésre

1. Mikor lesznek a választások Franciaországban?
2. Kivel tárgyalt Vrsacon dr. Amende Ewald, a kisebbségi liga titkára?
3. Hol tartják meg a jövő hónapban a jugoszláv-magyar vasuti tarifális tárgyalásokat?
4. Mi volt az első tavaszi bajnoki mérkőzés eredménye a szuboticei kerületben?
5. Milyen ítéletet hozott a noviszádi felelőbírói bíróság Rácz György bűnügyében?
6. Milyen veszteség érte az elmúlt évben a spanyol irodalmat?
7. Hogy oszlottak meg a szavazatok a

demokrata képviselői klub döntő ülésén?

8. Melyek azok a feltűnést keltő szavak, amelyekkel Mussolini a fasiszta milícia tisztjeit buzdította?
9. Milyen ítéletet hozott a budapesti törvényszék báró Hatvany Lajos ellen?
10. Kicsoda Ghandi utóda?
11. Mi az iskolaköteles kor határa Franciaországban?
12. Mennyi földet veszített el Szubotica a határmegállapítás és az agrárreform miatt?

2. Ki tudja megmondani?

1. Mi a nemes fémek finomságának jelző mértéke?

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

H. M. Szubotica. A legidősebb fiunk kilenc hónapos katonai szolgálatra van joga, a második és harmadik fia a teljes katonaidőt, tehát 18 hónapot tartozik le szolgálni, míg a negyediket ismét megilleti a kilenc hónapos szolgálat kedvezménye.

Há olvasó, Bačko Perovoselo. 1. Ha a községi orvos hivatalos megbízásból tart egészségügyi vizsgálatot az üzletben stb. nem jár neki díj. 2. A jugoszláv tenmelléki üdülőhelyekre való utazásnál 25%-os vasuti kedvezmény vehető igénybe.

Bačkopetrovoseloi előfizető és sentai előfizető. Az újságíró-sorsjegyek huzási listáját megkaphatják a Jugoslavenska Novinarsko Udruženje, Sekcija Sarajevo-nál Sarajevóban két dinár bélyeg beküldése ellenében.

Nelli Szubotica. Álarcosból az, ahol csak az arc van eltakarva, míg jelmézből az, ahol különféle, a régmúlt időkben divott és egyéb ruhákban jelennek meg a vendégek.

N. J. Sveti Hubert. Illetékes helyről szerzett értesülésünk szerint bábaképző iskola (Škola za Babice) van Beogradban és Zagrebben. Az oktatás egy évig tart mindkettőben s a teljes ellátással együtt kétezer dinárba kerül. Az előbbin az oktatás szeptember elején, az utóbbin pedig február elején kezdődik. Feltételek: megfelelő egészség, írói olvasni tudás és az államnyelv tudása. Felvételre lehet egyenesen az illető intézethez fordulni.

L. M. Starakaniža. A hivatalos lap 1922. jun. 29-iki 141. száma egy rendelkezik, hogy aki fizetését meghatalmazás alapján veszi fel és ha a meghatalmazás egyszeri pénzfelvételeire jogosít, akkor a megbízó tízdináros bélyeget, ha pedig valaki több hónapra, egy évre ad felhatalmazást, akkor a megbízó husz dináros bélyeget tartozik leróni.

K. F. Horgoš. A jugoszláv állampolgároknak a Magy. Oroszágos Gazdasági Munkás- és Cselőpénztárnál levő követelési ügyében nem jött létre egyezmény a két állam között, azonban az erre vonatkozó tárgyalások folyamata vannak. Szíveskedjék közvetlenül a Gazdasági Pénztárhoz fordulni Budapest, Alkotmány-uca 10. címre.

S. E. Olyan törvény, vagy rendelet, amely szerint a felmondás alatt álló alkalmazottnak jogában állna a napi munkaidőből két órát álláskeresésre felhasználni, nincsen. Azonban igenis a munkaadónak valamiképp módot kell adnia arra, hogy az alkalmazott új állás után nézhessen.

Sz. F. Senta. A telefon bevezetésének díja egyszerismindenkorra 2000 (kettőezer) dinár, tekintet nélkül a lakás, vagy üzem nagyságára vagy teljesíthetőségére.

H. I. Beograd. Az ipari munkás adója minden pótlékkal együtt a teljes fizetés négy egész negyzed százaléka, vagyis minden száz dinár után 4 dinár 40 para. Az új egységes adótörvény még nincs megszavazva, de rövidesen törvény lesz, mert a pénzügyi bizottság már elfogadta, a jövő hónap folyamán várható ennek a törvényerőre emelkedése. A számlákra ragasztandó bélyegekről tájékoztatja a Bács megyei Napló január 14-iki száma.

»Kifutófü« Senta. »Vászoncseléd« tréfas kifejezés asszony, nő helyett.

2. Melyik az az angol szociálpolitikai társaság, amely a középosztályban terjeszti a szocializmus eszméit?
3. Ki a legismertebb norvég zenészszerző?
4. Melyik mohamedán szent halt meg Budán?
5. Melyik regényben hirdeti Wells a kapitalizmus világorradalmát?
6. Hol találták meg a kőkorszakbeli ember koponyáját?
7. Melyik Mascagni lohiresebb operája?
8. Ki festette a »Sipka szorosban minden csendes« című képet?
9. Hogy hívták a francia forradalom idején a francia papír pénzt?
10. Melyik magyar királynak volt szerb felesége?
11. Hány tartomány van Jugoszláviában?
12. Hogy hívják franciául az olyan üzletembert, aki nem áll a szolid bázison?

»Hetini előfizető.« A »sekk«-et mindenkor feltétlenül be kell mondani. Minden levezetett paraszttól királyné lesz. Tehát lehet több királyné is. Viszont nem kötelező paraszttól királynét csinálni, felveheti más figura rangját is (bátya, futár stb.)

Gy. J. Ada. 1. Hogy ki melyik helyen álljon a piacon, vásárban, arra nézve nincs rendelet; a vásári rendőrbiztos jelöli ki a helyet. 2. A hadikölesőnőkre vonatkozólag még nem történt törvényes intézkedés. 3. A hűvesnek, aki megindította a válópórt a férje ellen, a pör eldőltség ideiglenes tartásdíjat ítelhet meg a bíróság.

»Mahalfalva.« Nem tudjuk, hogy mi most a neve ennek a községnek. Szíveskedjék kérdésével a »Kassai Napló« szerkesztőségéhez fordulni Kassára, Košice, Č. S. R.

Z. R. Srbrbran. Jugoszláviában nincs előírva, hogy mekkora minimális adóteke szükséges egy részvénytársasági alapon létesítendő takarékpénztár alapításához.

S. F. Novisad. Ha utlevéllel külföldre megy és megkapja az ottani honosságát, levélileg is lemondhat az itteni állampolgárságáról, amit különben is tíz évi távollét után elveszít.

1924. Vizum nélküli határátlépési igazolványt az illetékes főszofigabító ad, de csak határmenti lakosok részére.

J. Gy. Novisad. A felüglesztés a vasuti vizsgálóbizottság hatáskörébe tartozik. Forduljon kérvénnyel a vasutigazgatósághoz, hogy helyezze vissza a szolgálatba.

J. J. Vel. Torak. A segédkönyvet akkor is bélyegezni kell, ha a főkönyv bitelesítve van. A kereskedelmi törvény előírja, hogy a kereskedő hat évig köteles megőrizni könyveit és azok mellékleteit. A kifizetett számlák megőrzésére tudunk külni nincs ilyen rendelet. A számlák bélyegzését illetőleg utalunk a Bács megyei Napló f. év jan. 14-iki számában a Közgazdaság rovatban megjelent tájékoztatásra. Minden számlát, akár ki van fizetve, akár nincs, bélyegezni kell. A levelezés bélyegmentes és csak akkor kell bélyegezni, hogyha perben bemutatjuk.

»Egy olvasóköri tag« Kupusszina. A község köteles gondoskodni egy postamesterrel. Egyébként most már a postamesteri hivatalokat lassankint államosítják. Persze ezt az államosítást csak fokozatosan, hosszabb idő alatt vizslik keresztül.

»Amíg és amikor egy asszony eljut odáig.« Nem közölhető.

J. D. Indija, Srem. Az adókievítő bizottság rendszerint három évre állapítja meg az adót és ha ennél kevesebb időre ró ki adót, azon a címen, hogy az illető cég nem az egész három éves ciklusban állt fenn, akkor arról feltétlenül értesíteni kellett az illetőt. 2. Hogy más hasonló üzem kevesebbet fizet, az nem jogom a fellebbezésre. Mi az Ön esetében úgy látjuk és a helyes az, hogy az 1926. évre csak a 200 dinárnak három hónapra eső részét lehet Öntől követelni, az 1927., 1928. évekre pedig az egész 200 dinárt. Ezen az alapon éljen fellebbezéssel.

»Ipari szaktanfolyam.« Ha huszonöt mester, illetve segéd jelentkezik valamely szaktanfolyamra, akkor az iparkamara hajlandó a szaktanfolyamot az illető helyen felállítani.

»Gazda.« A marhapaszuszokért, átirás- és irányításért összesen körülbelül 120 dinárt szedhet a község.

T. I. Horgoš. Kérje a letét kiutalását. A bírói letét kiutalásáról szóló végzéssel a nyugta ellenében a pénzt aztán felveheti a pénzügyigazgatóságnál. A nyugtára a kérdéses összeg 1/2%-ának megfelelő értékű bélyeg ragasztandó.

H. L. Bezdán. Magyar iskolában vizsgálhat akár Szubotícán, akár Szentán, a gimnázium magyar tagozatán. Előbb azonban a polgári iskola négy osztályából is meg kellene szereznie az ugynevezett érettségit, mert tudunkkal anélkül nem tanulhat tovább Szubotícán van a polgári iskolának is magyar tagozata.

»Herkules.« Naiv, kezdetleges írás.

»Kiváncsi« St. Kaniža. A leánya ugyan a férjhezmenetelén folytán elvesztette a jugoszláv állampolgárságot. Mégis azt tanácsoljuk, menjen el a budapesti jugoszláv követséghez s a születési és illetégségi bizonyítvány alapján kérjen utlevélet.

V. J. 145. Palanka. A bókészítések-ről csak annyit tudunk, hogy erjesztett kukoricából csinálják. Itt van néhány bókás, azonban a gyártás titkát nem árulják el. Legjobb lenne, ha valamelyik bókásról megkérdeznék a gyártás titkát.

I. H. Bečkerek. A Zemaljska Hemiljska Straza új címét nem áll módunkban meg tudni.

»Fogtechnikus« Novisad. Kiváncságra közöljük a következő szuboticei fogorvosok címét: Dr. Andrijević Andro, Park Kralja Petra 7. Dr. Gábor Artur, Antunovićeva ul. 18. Dr. Deneberg István, Kralja Aleksandra ul. Dr. Majoros István, Dr. Vajda Félix, Poštarska ulica, stb.

T. M. Vel. Kikinda. A vasut csak államtanácsai határozatra számítja duplán a nyugdíjba a háború alatt teljesített szolgálat idejét, egyébként nem köteles. Forduljon kérvényben a Državni Savetozhoz Beogradba.

»Szombori.« Keresztfelvényekkel bőven el vagyunk látva, így hát szíves ajánlatát nem vehetjük igénybe.

S. V. Novisad. A vallásoktatás kötelező a gyermekekre akkor is, ha a szülők felekezeti különiek. A gyermekek tizenéves korukban léphetnek ki a vallás kötelezőségeiből.

S. E. Olyan törvényről, vagy rendeletről nem tudunk, amely szerint a felmondás alatt álló alkalmazottnak jogában állna a napi munkaidőből két órát álláskeresésre felhasználni.

A. B. Vršac. Az 1925. augusztusi XII. törvények nyolcadik fejezete szerint azon egyének után, akik a 18 évet még be nem töltötték, illetve a 60 évet túlhaladták, munkásadót nem kell fizetni.

Sz. F. né Senta. Jugoszláviában a következő helyeken vannak tanítóképzők: Beograd, Zagreb, Sarajevó, Szubotica, Sombor, Vršac. A felvételhez kell négy középiskolai végzettség és természetesen az államnyelv tudása.

Há olvasó. Amennyiben okleveles gazdasági, egyévi felmondási időre van joga, egyébként csak hálónapi felmondási idő jár. 2. Ami az állampolgárságot illeti, várja meg a rávonatkozó törvény végleges meghozatalát.

Németország. Németországba utlevéllel mehet, azonban nagy kérdés, hogy megadják-e az egy évre való ott tartózkodási engedélyt, tekintve azt, hogy ott is elég nagy a munkanélküliség. Legelőszérőbb, ha bővebb felvilágosításért valamelyik csehszlovákiai német konzulátushoz, Prágába, vagy Bratislavára fordul. 2. A munkaadónak egyáltalán semminemű kötelezettsége nincs arra, hogy alkalmazottjának távozásakor végkielégítést adjon, különösen nincs akkor, amikor az illető maga hagyja ott az állást.

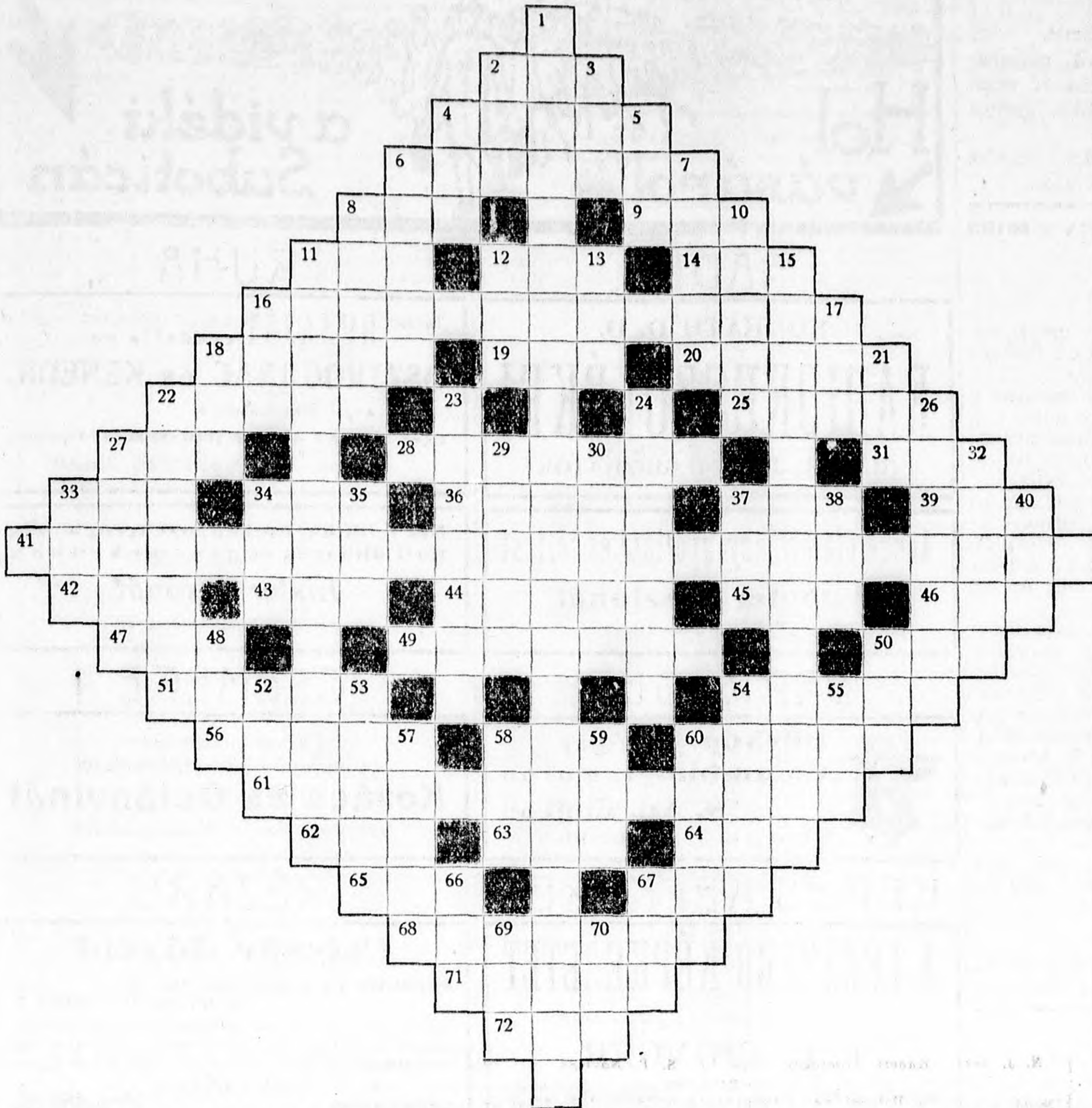
B. J. Bajmok. A buza 1919. decemberében 250 koronára volt maximálva. 1920. jun. 1-én a maximális megszűnt és az ár felment 400 koronára.

M. F. Novivrbas. Ha a forgalomba hozandó cikk a fűszerkereskedő szakmába vág, akkor Önnek nincs szüksége semmiféle külön engedélyre. Ellenben ha védeni akarja a cikket az ellen, hogy más ne gyártsa, vagy ugyanolyan néven ne hozza forgalomba, akkor be kell azt jelentenie szabadalmazás céljából a Kereskedelmiügyi Miniszteriumnál.

L. J. Nem foglalkozhatunk vele, mert névtelen.

»Nusi«, »Osijek 1928.« Nem közölhető.

Keresztsoros rejtvény

61. A régi egyiptomiak kitünően értettek ehhez
62. Rövidítés nyugtákon
63. Idegen kötőszó
64. Jókedvű
65. Angol kocsi
67. Madár
68. Bíró teszi a durván játszó futbalistával
71. Igen erős szél
72. Pusztító elem

Függőleges sorok:

1. Közmondás
2. Fájdalom
3. Vizinövény
4. Egyik nem
5. Vallás rövidítése
6. Az üstöt így nevezik egyes vidékeken
7. Elhunyt nagy magyar festőművész kettős nevének egyike
8. Sopronmegyei nagyközség
10. Faedény
11. »A vén bakkancsos és fia a huszár« című népszínmű szerzője
12. Somogy megyei falu
13. Végtag
15. Ezt röviden »copf«-nak mondjuk
16. Igen halkán beszél
17. Rövidítés külföldi ajánlott levelek ragszámán
18. Turfműszó
21. Idegen tagadószó
22. Így hívják a »Szerelmem vásárában« a férjet
23. Egy híres filmszínész nő családneve
24. Évtizedeken folyt a meddő politikai harc ennek megszüntetéséért
26. Egyik sportág versenycit nevezük így
27. Csehszlovákiai város
29. Féldrágakő
30. Ha Kanaán valóban tejjel mézzel folyik, úgy arrafelé talán ez sem lehetetlen
32. A 64-ik vízszintes így szórákozik
33. Török mérték
34. Magyar író nevének kezdőbetűit
35. Vérét hullatja (ige)
37. Kozmetikacikk márkája
38. Pesti sportegylet
40. Szláv nép
48. Tagadószó —
50. Női szív
52. Latin praepozíció
53. Hallgatnia illik
54. A recepten előírt adagolás
55. Szláv eredetű nevek végződése
57. Orosz ruhaviselet
58. Kártékony rovar
59. Kerti butor
60. Az újságban több is van
66. Folyó idegen nyelven
67. Vágány
69. Nem használ
70. A beteget gyöttri

E heti keresztsoros rejtvényünk megfejtői között egy értékes, kézzel festett újságtartót sorsolunk ki. — A megfejtések beküldési határideje február 9.

Vízszintes sorok:

2. Jelző 4. Mondhatnók: slamasztika 6. Egy híres, egykor határtalanul népszerű versenyló neve 8. Gyümölcs 9. Takar 11. Rövidítés 12. Cimzésrövidítés 14. Hajókikötő 16. ..Több asszír király neve 18. Rom, omladék — latinul 19. Borzongás 20. Német város	22. Gyümölcs 25. Időhatározó 27. Szörméből készül 28. Ilyen a fertőzött levegő 31. Tagadószó 33. Érzékszerv 34. Száz — szerb nyelven 36. Tréfás bizalmas megszólítás 37. Rövidítés — idegen szavak kiejtését jelző szöveg előtt 39. Jó — idegen nyelven 41. Ismert Shakespeare-idézet. (»A velencei kalmár« harmadik felvonása vonása, második jelenete)	42. A mássalhangzó kettőzésével — női név 43. Az teszi, akinek — lyukas a tenyere 44. A gonosz megtestesülése 45. Heves megyei község 46. A hajó farát nevezik így a hajósok 47. Három azonos mássalhangzó 49. Aki szüntelenül megállás nélkül dolgozik, végül így jár 50. Helyhatározó 51. Község Szeged mellett 54. Lovassági szurófégyver 56. Zene — idegen nyelven 58. Hangszer is 60. Gabona tisztítására szolgál

Kereskedő, gyáros
 ha azt akarja, hogy ez éveti üzleti forgalma nagyobb legyen

szánjon rá időt
 és olvassa át a most megjelent

Reklám
 című könyvet. Ara diszkötésben 360 dinár. Hatvan dináros havi részletfizetésre küldi

MINERVA-NYOMDA könyvostálya, SZUBOTICA

ÚJ CIPESZÜZLET!
 Tisztelettel értesítem az igen ismert közönséget, hogy régi, jó hírnévem örven ö CIPESZ-TEMET ismét megkezdtem

Zmaj Jovina ul. 27.
 szám alatt (volt Jókai-utca) Szilveszterpartot ker

POLGÁR RUDOLF cipész-mester

45/55 lóerős Dieselmotor
 jó és üzemképes állapotban üzemnagyonbítás miatt jutányos áron eladó

Felvilágosítókat ad:
 Bardoši rachfeld Novisad
 Željiznička ulica 105.

Mezőgazdasági és kerti magvakat

számla legjobban

SEVER & COMP.
 Ljubljana 739

Kérjenek árjegyzéket!

Legszébb és legizlésesebb tavaszi cipő-különlegességek

Koch Armin

DANICA
 ipőüzletében, Kiskápolna mellett kapható

10061

Nea.Crem

legmegbízhatóbb arc- és középoló

KORONA GYÓGSZERTÁR
 VÁROSHÁZA
 SUBOTICA 58

Bőrönőset kollekción tászkákat
 és speciális bőrárak

megrendelésre legpontosabban készít

FALKENSTEIN
 szőgyártó és bőröndös
 Zmaj Jovina trg 5.
 Javítások és sérülések precízen és olcsón! 10

ABBAZIA CSODAS TAVASZI TENGERTI ÜDÜLÉS

PALACE HOTEL ELSŐRENDŰ HÁZ

250 szoba folyó vízzel. — Erkélyek. 80 privát tengeri fürdő. Teljes panzió 105 dinártól kezdve.

NYILT-TÉR

Tisztelettel értesítem nb. vevőimet, hogy Szomborban a Lederer-házban lévő cukorka-üzletemet saját házamba, Rókus-uca 12 szám alá helyeztem át. Kérem nb. vevőim további pártfogását.

Törkö József cukrász
Szombor.

1059

URED. GRADONAČELNIKA SL. KR. GRADA SUBOTICE

Broj 174/1928. grnő.

Natečaj

Ovime raspisujem natečaj na upražnjeno meso kontrolora gradske javne bolnice u Subotici Položaj se popunjuje imenovanjem.

Za položaj traži se kvalifikacija označena u §. 12. pravilnika gradske javne bolnice, t. j. srednjoškolska matura i stručna sposobnost za otpravljanje poslova, a daje se prednost onima, koji imaju ispit iz državnog računoslavlja.

Prinadležnosti ovoga položaja regulisane su odlukom Proširenog Senata grada Subotice od 15. decembra 1924. g. br. 191/P. S. 33904/1924. sen., odobrene od strane Ministarstva Unutrašnjih Dela Odeljenje za BBB. broj 543. od 15. januara 1925. godine.

Pozivam sve, koji raspolažu gore označenom kvalifikacijom, da predaju propisno taksiranu molbu snabdevenu od strane onih, koji nisu bili u službi ovoga grada još i uverenjem o dosadašnjem službovanju i o besprekornom vladanju kao i uverenjem o državljanstvu Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, uključivo do 7. februara 1928. god. do 12 sati u podne u uredu Gradonačelnika sl. Kr. grada Subotice.

Reflektanti moraju perfekto poznavati državni jezik u govoru i pismu.

Kasnije predate molbe ili one, koje nisu snabdeveni potrebnim dokumentima neće se uzeti u obzir.

Subotica, 30. januara 1928. god.

Podgradonačelnik:
Koloman Hoffmann

1088

Broj: 155/1928.

Oglas

Dole pitpisana opština kao moralno telo, na dan 22. februara 1928. god. pre podne u 10 časova kod opštinske kuće prodavaće na javnoj dražbi 3 kom. za priplod nesposobnih bikova (dva mađarske i jednog švajcarske rase).

1069

Opštinsko poglavarstvo.

Pályázati hirdetmény

Elsőrendű belföldi cég a Vajdaság területén kereső összeköttetésekkel rendelkező urakat és hölgyeket. Munkakörük: jobb családok látogatása és kelendő, előkelő cikk eladása. Javadalmazás. első két hónapban magas jutalék, amely azonnal kifizetésre kerül. Azután az elért forgalom arányában havi fixum megállapodás szerint. Mellékfoglalkozásként is kezelhető. Könnyű és kellemes munka, komoly és rendszeres kereseti lehetőség. Érdeklődők személyes adataik közlésével »ALLANDÓ JÖVEDELEM« jellegre irjanak Senzácija reklámió biro Szubotica címre. 1061.

Felhívás

Szent Egyletünk folyó évi tagjelavató ünnepélyét (Assifát) f. é. február hó 26-ikán d. e. 10 órakor tartja meg, miért is felkérjük mindazon hittestvéreinket, kik Szent Egyletünk tagjai sorába való felvételüket óhajtják, hogy ebbeli szándékukat a Szent Egylet irodájában (VI. kvart. Zrinjski trg 23.) a hivatalos órák alatt bejelentni sziveskedjenek.

Szubotica, 1928. jan. 18.

Szubotikai izr. Szent Egylet
előljárósága

Utasok figyelmébe!

Felhívom a t. utazóközönség figyelmét, hogy **Novi Bečején a Royal-Szállót átvettem, a szobákat újból behatározattam, továbbá állandó jó házi konyhát tartok, mit a t. utazóközönség figyelmébe ajánlok.** — Kérve szíves látogatást

N. Dima rifević,

a Hotel Royal vendéglőse, Novi Bečej

900

RÁDIO

KONRATH D. D.

RÁDIÓKÉSZÜLÉKEI

OLCSÓK, JÓK, MEGBIZHATÓK

Accumulátort, anyagpótlást és töltést

Wilhelm Lászlónál

Pašićeva ulica 1

VARRÓGÉP

Dürkop-varrógép
Columbia-gramofon
S. Ad. Engl-nél
Rudić ul.

KÉP ÉS KÉPKERET

A LEGSZEBB KÉPKERETET

művészi kidolgozásban a legolcsóbban

F. BACHINGER

cégnél, Aleksandrova ul. 13, B. Sudarevića ul. 34

Köszönetnyilvánítás

Naggs.

Dekić Sándorné urnőnek

gyógyyszerész özvegye

Subo ica, Mađarska ul. 12.

Nagyságos asszonyom!

Nem mulaszthatom el, hogy halás köszönetet ne mondjak a nekem küldött »Reuma szesz« hathatós segítségéért. Ezideig ugyanis csak úgy tudtam ischias és reuma kízó fájdalmait csillapítani, ha naponta reggel és este moriumot vettem be, azonban hála Istennek, az Önnél rendelt 2 kis 100 grammos »reuma-szesz« bedörzsölésével elértem azt, hogy nem kell magam tovább is gyötörtetni, mert teljesen kigyógyultam. Bizonyíthatom, hogy Ön a reuma-szesznek biztos és sikeres hatásáért bármikor kezességet válllok, magam pedig azt mindenkinek bátran merem ajánlani.

Kujozevi Vinograd, 1928. január 20.

Pogadja ismételt halás köszönetem és vagyok

kiváló tisztelettel.

Ripp József
kereskedő

Figyelmeztetés!

Ezen csodáshatású gyógyszer kapható egyedül csak a feltaláló Deki Sándor gyógyszerész özvegyénél 75 dinár előzetes beküldése mellett, Szubotican, Mađarska ulica 12.

Nyilatkozat

Az Általános Temetkezési Egyesület, mely néhai Vida Kálmán alapítása és amelynek alelnöki tisztéről Markovics Márk elnök és Sarić Tamás jegyző viselkedése miatt 5 hónappal ezelőtt lemondtam, kilépek a tagjai közül is.

988

Takács Antal.

Figyelmeztetés

Figyelmeztetek mindenkit, hogy lányomnak, Mandić Antóniának senki ne hitelezzen, mert ő a szülői házat önkényesen elhagyta s én adósságaiért felelősséget nem vállalok.

Bajmok, 1928 február 5.

Philipp Mandić.

RUHA

Tavaszi RUHAJÁT még az idény beállta előtt

rendelje meg

OSZTROGONAC és KENEDIC

angol divatszabóknál

Cara Dušana ulica 1 (Uzikaszinóval szemben)

Original angol szövetekből dus választék

Női felöltők, esőköpenyek, raglánok, férfi öltönyök és gyermekruhák

Eisler Izsónál

Barátok temploma során

CSEMEGE

Fűszer-, csemege- és déliggümölcs-szükségletét

Kovács és Gelányinál

szerezze be — Rudics-kitérő

RÉZÁRU

Csiszár József

rézöntö- és gépműhelyben

Miloš Obilić ulica 9

Réz-, fém- és szoboröntvények készítése, gépek javítása, díszöntvények, plakettek és asztalosok részére enyvező lakkok raktáron

NIKKELEZÉS

Galvanizálás

Fémszínezés

Köszönetnyilvánítás

Alulírott Szilávy Paula és Pavilček Mirko, mint kiskorú gyermekei gyámja úgy a magunk, mint a kiskorú árva nevében a leghálásabb köszönetünket fejezzük ki a FENIKS biztosító társaságnak és osztréki fiókjának, amiért néhai Szilávy János, bácsi malomigazgató 50.000 dináros életbiztosítási összegét nekünk a leggyorsabban kifizette, amikor néhai Szilávy János alig néhány nappal a kötvény kiváltása után elhunyt. A társaság a biztosítást a legnagyobb előzetekénységgel likvidálta és épen ezért mindenkinek, aki hátramaradottjairól vagy az öreg napjaira magáról gondoskodni akar, a legmelegebben ajánljuk a FENIKS biztosító társaságot.

Özv. Szilávy Paula

Pavilček Mirko gyám

1004

Van szerencsém igen tisztelt ügyfeleim, jóakaróim és barátaim szíves tudomására adni, hogy a megváltozott helyzet tarthatatlansága miatt a mai napon a Caro és Jelinek cég szolgálatából kiléptem.

Egyben értesítem, hogy ugyancsak a mai napon a régi és hírneves hamburgi

Adolf Blum és Popper R.-T.

szuboticiai fiókjába mint cégvezető beléptem és igyekezni fogok azt az általam nagy mértékben értékelt és a régi cég szolgálatában tisztelt ügyfeleimmel magamnak kivívott bizalmat nemcsak megtartani, hanem fokozatosabb figyelmességgel az igen tisztelt felek kiszolgálásában még lehetőleg kimélyíteni.

Ez alkalommal halás köszönetet mondok az eddigi támogatásért és kérem, hogy azzal új működési körülményben is megtisztelni sziveskedjenek.

Kiváló tisztelettel

Herz Gyula

963

Gostionica „KOD RATARA“ u Somboru

prodavaće se na javnoj dražbi

28. februara ove godine posle

podne u 3 sata

u sali Ogružnog Suda u Somboru

LEVELEZÉS

Richmond. Igen, — tudom, — ilyenkor kövér gözölgő csöppekben hullik a melegség szivéből... Egyelőre csak vigyázzon, ne legyen beteg, kicsi változó-kony szerelemvirág, félig csók, félig szeszély!... 1018

Időtöltésből levelezne magánhivatalnok intelligens urileányokkal. Diszkrétció biztosítva. Teljes című leveleket »Jön a tavasz« jellegű a kiadó továbbít.

»Angyal«. Hogy nem szeretlek? Nagyon tévedsz. Ezuton nem írhatok, amíg jeligét nem változtatunk. Remélem megérted. Teli vágygal gondol roád E. 896

HÁZASSÁG

Orvostanhallgató, 23 éves, fess, tartalékos repülőbiztosító, házasság céljából megismerkedne vagyonszámba hűlgygyel, aki tanulmányait befejezésében segítené. — Részletes leveleket »Aviatikus« jeligére a kiadóba kérek. 887

Házasság céljából keresem oly intelligens leány ismeretségi, ki önállósításhoz hozzájárulna 75.000—80.000 dinárral. Teljes címmel ellátott komoly ajánlatot kérek a kiadóba »Kereskedő-iparos 28« jeligére. 894

Jömegejelenésű ötvenen felüli előkelő magyar ur otthonias, szelídeleklű, jókedélyű, koros, oly magános életársat keres, akinek öngényeit kielégítő jövedelmet hajtó vagyona van. — Élethelyzetét részletesen ismertető levél teljes címmel »Derűs otthon« jeligével kiadóba küldendő. Lovagias diszkrétció! 487

Házasság céljából keresi hozzáillő, jólelkű nő ismeretségi 25 éves rom. kath. vallású kereskedő, kinek saját üzlete van. Hozomány megkivántatik. Fényképes leveleket »Tavaszi hullámok« jeligére a kiadó továbbít. 959

Előkelő családból származó, 23 éves, csinosnak mondott hajadon vagyok, hozományom 2.000.000 készpénz és 5.000.000 ingatlan. Ismeretség hiányában ismeretlen megismerem ezuton megkeresni azt, aki elkísérne az életbe. Eddigi próbálkozásom ugyanis eredménytelen maradt, mert hirdetésemre senki sem jelentkezett. Rendes existenciával rendelkező, képzettségű, urak levelét közvetítők kizárásával kérem »Kisváros« jeligére a kiadóba. 980

Nemzetközi házasságközvetítő iroda minden megbízásnak pontosan eleget tesz. »Amor« házasságközvetítő iroda Temesvár, Románia. Kossuth Lajos ucca 21. 11993

Házasságot urikörökben úgy bel-, mint külállamokból is létrehozok a legnagyobb diszkrétcióval. Marie Fejes, Vel.-Kikinda, Nikola Pašićeva ul. 1591. 11944

Biztos egzisztenciájú érettségizett 26 éves magánhivatalnok-kereskedő olyan hozzáillő urileány ismeretségi keresi, akivel kölcsönös szimpátia esetén házasságra lépne. Hozomány nem feltétel. Leveleket »Boldog jövő« jelige alatt a kiadóhivatalba. 911

FOGLALKOZÁS

Leányomat szeretném olyan hölgyfodrászterembe adni, ahonnan egy év múlva szakmájában mint képzett segéd kerülne ki, a tanításért fizetnék leveleket a feltételek megjelölésével. »Bárhova« jeligére a noviszadi kiadóba kérek. 1103

Keresek állandó alkalmazásra ügyes, önállóan dolgozni tudó hintókovácssegédet előmunkásnak, aki különösen a hintómunkákban és autórugós munkákban jártas és lehetőleg megfelelő gyakorlata van a lóvasalásban (patkolásban) is. Cím a kiadóban. 1080

Szerb-magyar-német levelező angol, francia és román nyelvtudással, jelenleg vezető állásban, bármely szakmában vagy gyárvállalatnál elhelyezkedni óhajt. Szíves megkereséseket »Organizátor« jeligére a kiadóba kérek. 1057

Malmot bérelnék vagy jobb körzetű vámmalomhoz megfelelő tőkével társulnék, esetleg annak vezetését haszonrészesedésre is vállalnám. Ajánlatok »Szakmabeli« jeligére kérek. 972

Házmesteri állást keres fiatal gyermektelen házaspár. A nő kitűnően főz, esetleg irodában is szerbhorvát nyelven segít. Cím a kiadóhivatalban. 1110

Deutsches Kinderstubennädchen gesucht. Adresse in der Administration. 1064

Kertészt, tanyaára gyümölcs és konyhakertészetre keresek. Érdeklődhető Thurzó cipésznel. 1098

Szorgalmas fiatalember keres mielőbbi belépésre alkalmazást, szobainasi vagy irodaszolgái minőségben. — Cím a kiadóhivatalban. 1101

Vallásosan nevelt 19 éves leány elmenne egy-két, sőt három gyermek mellé. — Ért szerb, magyar, német nyelvet. Cím: Bega hirdető Veliki Bečkerek. 1071

Gépészkovácsot, fiatalat keresek staribeceji gazdaságomba. Előnyben, aki némileg a faragáshoz is ért. Cím: Antók könyvkereskedés Staribecej. 1024

Keresek azonnali belépésre teljes gyakorlattal bíró ügyvédi szollicitátort (különös súlyt helyezek a telegkönyvi gyakorlatra), kívánatos a hivatalos szerbhorvát nyelv teljes ismerete mellett a magyar nyelv ismerete is. Ajánlatokat kérek a fizetési irány megjelölésével, lehetőleg működési bizonyítványok melléklésével dr. Reményi Zoltán ügyvéd, Csakovec Medjimurje. 1094

Szilvász Ferenc Subotica, Vilsonova ul. 26. zongorakészítő és hangoló elvállal vidéken is mindennemű javítást és hangolást. 1090

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és elcsúszó kódszámokkal. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbontás után lehet leveleket továbbítani. Kérdésekben válasszátok megjelölésével.

Ügyes munkásleányokat azonnalra felveszek. Helios Harambašićeva ul. 11 1113

Arva fia, 13 éves, teljes ellátás mellett elmenne bármilyen jó mesterségre, vagy üzletbe kezdő tanoncnak. Cím: Özveggy Lehotzkiné, Noviszad, Njgoševa ul. 14. 1104

Keresünk segédet fűszer vagy festék szakmából, jó kézirással. Ajánlatok »Megbízható« jeligére. 1076

Gyógyszerész, nem okleveles, keres vidéken alkalmazást szerény díjazással. Beszél németül, magyarul és keveset szerbül. Ajánlatokat »Gondos« jeligére a kiadóba kérek. 1086

Nevelőnőnek nyelv- és zenetudással és anélkül, angol, francia és birodalmi német gyermekkertésznők, házilányok, nép- és liceumi tanítónők, zene- és gyógypedagógusnők közvetítését a leglelkismeretesebben végzi: Pädagogenbund, Wien IV., Karlsplatz 7. 429

Emléktáblákat (Jahrzeittafel) készít a legszebb kivitelben Weisz Mór, Jugóciéva ul. 22. Levelezőlapon is megrendelhető. Szíveskedjék az elhunyt héber és magyar nevét, a halálozási évfordulót megírni és én a táblát azonnal elkészítem. 1089

Tanonc fűszerkereskedésbe felvétetik. Szórad Lajos, Subotica, Paralelni put 16. 1055

Tisztviselőt, szerényebb igényűt keresek, ki szabad óráiban olasz nyelvből órákat adna. Címeket »Olasz« jeligére a kiadó továbbít. 1065

Kocsis, józan, szorgalmas azonnalra felvétetik. Berger-malom Subotica. 1045

Somborban félnapos alkalmazást vagy óráknyelvést és szerb, magyar, német levelezést vállalom. Megkereséseket kérem Miladjevhez. 1032

Ügyes helyi ügynököt a Bácska-Bánáthban bevezetett utazató keresek. Kemény ecetgyáros. 1028

50.000, esetleg 100.000 dinár kaucióval, bevezetett cég képviselőt átvinném. Megkereséseket »Agilis kereskedő« jelige alatt »Bega« hirdető Veliki Bečkerek továbbít. 933

Hivatalnok, magyar-német-szerb levelező, könyveit, elsőrendű külmunkás, volt gabonás, bárhol elhelyezkedne. Szakma mellékes. Szíves megkereséseket »Önálló-30« jeligére a kiadóba kérek. 1003

Elősegéd (Premier) helybéli detailüzlet vezetésére keresünk. Részletes ajánlatok »Szerb-magyar« jeligére Radio Reklam Jugoszlavija Subotica, postafiók 48 küldendők. 921

Ön állást keres? Tanuljon ki sofförnek. Folytatolagos előadás szerb, német, magyar nyelven. Belépés bármikor. Eredményért garántálunk. Sofföriskola (keres. és ipari miniszteri eng.) Novisad, Kralja Aleksandra 7 az udvarban. 873

Nadmlinara, ujedno kao upravitelja za mlin za trgovinu i ušur sa kapacitetom od 10 tona tražim za odmah. Poželjno sa malom obiteljom. Sporazuma radi prijavititi se kod Josipa Andrića, mlin, Morović (Srem) 873

Deutsch-kroatisches Kinderfräulein, die in Kanzleiarbeiten bewandert ist, wird per sofort zu 2 Kindern gesucht. J. Földes, Subotica, Trumbićeva ul. 20. 906

Okleveles gyógyszerész állandó conditiót keres, esetleg kisegítést vállal. Beszél szerbül és magyarul. — Szíves megkeresést a feltételek megjelölésével »Gyógyszerész« jeligére a kiadóba kérek. 901

VÉTEL-ELADÁS

Eladó jókarban levő 25 HP szivógázmotor és egy 22-es hengerszék. Üzemben mindennap megtekinthető. Kovács motormalom, Mol. Bačka. 1072

Eladó az Oromhegyes melletti három járatú szélmalom. Bata István József, Oromhegyes. 997

Két új világos keményfeszkekrény, ebédlő, divány, eladó. Zmaj Jovina 2. 1041

Fiatal motoros és gözcsep-lógépgarnitúrák eladók. — Veszek 48 és 38-as magános cséplőt. Rézöntő és gépijavító műhelyemben vállalom mindenféle öntéseket kimunkálva vagy nyersen. Hongereket furok helyben vagy vidéken. Hengerfúrógépet kikölcsönzők. Ugyanitt egy állatmérleg 1550 kgr-ig és egy motorfej eladó. Homolya Károly gépész, Senta. 1023

Fűszerüzletek figyelembe. Ház, fűszerüzletnek nagyon alkalmas, eladó vagy bérbeadó. Érdeklődni lehet Szabó Tamásnál Sztabicej, Kakas utca 25. sz. 1025

Használt, jókarban levő magyar irógépet vennék. — Ajánlatok gyártmány és árjelöléssel Dévay Lajos, Staramoravica küldendők. 1038

Elcserelném vasv eladnám 2 magánjáromat 8—10 HP Astrára vagy traktorra. — Jovica Mudrinski Srbobran. 1001

Eladó 18 HP szivógázmotor kövel és felvonóval együtt, olcsón. Jovica Mudrinski, Srbobran. 999

8 HP Marshall gözmagánjáró garnitúra és egy 6 HP Marshall gözmagánjáró garnitúra, kifogástalan állapotban más vállalkozás miatt igen jutányosan eladó, esetleg gabonáért is. — Bővebb felvilágosítást nyújt Agrikultura, Sombor. 1060

Építendő lakóházak, postaközelében, háromszobás, fürdőszobával, előre eladó. Bővebbet Földes ruhaüzlet. 1108

Eladó tavaszi szállításra nagyobb mennyiségű nemes gyümölcsfa, diszfa és diszcserje a Mária-telepi fajsokolában. Novakanizsa. Árjegyzéket kívánatra küld Nagy-mihály Antal fajsokolakezelo. 1013

Eladó más vállalat miatt 25-es négyüléses Austro Daimler autó új gumikkal generálva. Bővebbet Horváth Jancz, Murska Subota (Prekmurje). 876

Fűszerüzletberendezés betegség miatt sürgősen eladó. Cím a kiadóban. 1048

Hálószobabutor, jókarban, olcsón eladó. Szigei, Trumbićeva 4. 1053

6 HP Első Magyar Gazdasági magánjáró MÁV cséplővel eladó. Megyeri Pál, Horgoš. 1052

Ház a főposta közvetlen közelében szabad kézből eladó. Bővebbet Varoska ul. 18. 1035

Urasági muharmag, vetőbüköny és köles a legolcsóbb napi árakon kapható. Trgovačko Prometno D. D. za Vojvodinu cégnél. Subotica. 1093

Használt rövidáruüzleti berendezések, pultok, stélzsis eladók özv. Roth Józsefnél. Subotica, Sokolska ul. 3. 1095

Centri fugalšivattyu 3"-os és 7—8 HP benzín- vagy nyersolajmotort keresek. Molzer téglagyár, Subotica. 1115

Fordautó felteher, csukott karosszériával, kifogástalan állapotban olcsón eladó. Cím a novisadi kiadóban. 1106

Cséplőgépgarnitúra, 8 HP, MÁV, golyós csapágyas cséplő, bácskai elevátorral, teljesen jó állapotban, 15 éves, azonkívül négylyuku kukoricamorzsoló 4 HP Hofherr-motort, továbbá lakatos szerszámok és egy kétüléses Sitzaure autó olcsón eladó. Csak személynél tárgyalok, levelekre nem válaszlok. Werner József Krnjaja (Bačka). 874

Gépész társaimnak! Ajánlom lokomobilhoz a szabadalmazott lögyűjtőt. Szikra és tűzszekrény léghuzatgátló, husz százalék tüzelőanyagtakarítás. Igen olcsó garántált jó helyben készíthető, nincs öntvény. Vidékre képviselőt bárkinél. Csonka Ferenc, Senta. 12037

Bélyeggyűjtőknek ajánlom hogy szerezzenek be nálam 500 teljesen különböző bélyeg tartalmazó bélyeggyűjteményt 30 dinárért. Európa, Ázsia, Afrika és Ausztrália különböző államainak bélyegeit tartalmazó 1000 darabos gyűjtemény ára 65 dinár. A pénz előzetesen beküldendő és a gyűjteményt ajánlott levélben küldöm a rendelőknek. Minden rendeléshez ingyen csatolom bélyegárjegyzékem, amely az egész világ, majdnem 600 államának bélyeggyűjteményét tartalmazza. Az SHS legrégibb bélyegkereskedése. Izidor Steiner, Brod na Savi. 718

Gumi- és combiné-fűzők fehér és színes, a legjobb kivitelben. Gutai Ferencné. VIII., Ostojićeva ul. 29. 9164

Lucernamagot, természetlő arankamentes, tavaszi vetéshez, napi árban szállít Balogh gazdaság, Sajan (Banat). 877

Magányos Case 2 éves, Case MÁV golyós cséplővel elevátorral, eladó. Szklensz József, Pančevo. 862

Megvételre kerestetik üzemképes hatos vagy nyolcas gőzlokomobil. Trafika Bristol, Novisad. 565

Elsőrendű földbirtok, 60—80 hold, élő és holt felszereléssel vagy anélkül, olcsón eladó. Cseh István Surján (Banat). 860

Egy komplett új fehér hálószoba butor sürgősen eladó. Zrinjski trg 2. Harisnyakötőben. 1042

Földszintes uri lakház a város központjában szabadkézből eladó. Közlebbi felvilágosítást ad Dr. Horvát és Miladinović ügyvédek irodája, Subotica. 427

Házhelyek építésre kaphatók. Érdeklődni I., Sučićeva ul. 17. 923

Keresünk egy kis amerikai nyomdagépet vagy Bostont. Cím a kiadóban. 941

Eladó vendéglő Senta. Beltér közelében saroküzlet bérlettel, más vállalkozás miatt olcsón eladó és azonnal átvehető. Megtudható Bergel Leonál Senta. 953

Eladó mozivetítógép Erneman-Imperator, tükör-lámpával, vaszszial, objektív, egyenáram-motor és ellenállás, azonkívül egy Bauer vetítógép, egyenáramu dinamó 65 Volt, 120 Ampère, végül csaknem új rövid zongora. Apolló Muzi, Pančevo. 769

Eladó jól menő beszálló vendéglő Pancsevón betegség miatt, jutányosan. — Bővebbet »Egyszaru« (Jednorog) vendéglő, Pancsevo, Vojvode Putnika ulica. 765

Magánjáró, 6-os Magyar Gazdasági, 8-as Clayton-Shutleworth, Hofherr garnitúrák olcsón eladók. — Schumacher Rezső, Stari Becej. 560

Lakóház, II. kör, Kvarnerska ulica 28, ötvenezer dinárért eladó Bővebb felvilágosítás dr. Wilhelm ügyvéd irodájában kapható. 990

ELADÓ egy 10 es (60) Máv. szivógáz cséplőgarnitúra kedvező áron Irásbeli érdeklődések a noviszadi kiadóba kérek.

„ANKER“ Áll'ános Biztosító r. t. Wien, vezérigazgatóság Beograd Alaptőke 400.000.000 Din. — Alapítási év 1858 Vezérképviselő Subot'ca, Paja Kujundžićeva u! 5 A társaság elvállal jutányos díjak és előnyös feltételek mellett élet-, tűz-, betöréses lopás, baleset elleni biztosításokat

LIFKA

Vasárnap utóljára a nagy sikert aratott
HARRY LIECKE

ujdonság.

Palicsi strandon elveszett a szívem

Hétfőtől—szerdáig
VELENCEI VENUSZ

Karneval-film 7 felvonásban
Minden előadásán igazi rakétákkal tűzijáték.

FELTSCH MOZGÓ Sombor
URANIA MOZGÓ Senta
CORSO MOZGÓ Topola

az alanti filmeket hozzák legközelebb:

NAPOLEON

Abel Gance világhírnév

A Gangesz királyának
(az új Hindu siremlék)

DALOK VÁROSA

Lya Mara első filmje

A KOLDUSDIÁK

Harry Liedtke attrakció

1014 **ANTONIA**

Lil Damita film

Balkán-Mosin-vert

Naponta friss, garantált terméskészlet, saját gyártmányu

TEAVAJ TRAPPISTA

és másféle

SAJTOK, TEJFEL, TEJ

stb. legolcsóbb árban kapható
Ruska Miskara-ba
Vilanova ul. 20. (Főpótváros)

Üzleti üvegszekrények és teljes cipészműhely sürgősen eladó Rákin fakeskesdő, Martonoš. 809

Dughagyma 150 g, kisebb tételben is eladó. Pfeifer Henrik, Crvenka. 679

Családi ház nagy gazdasági udvarral eladó. II., Masarikova 19. 1021

Olcsó tűzifa 100 kg. vegyes hasáb gömbfa 25 dinár. 100 kg. fűrészelve 27 din. 100 kg. aprítva 30 din. Kapható Herczog László Palicsi és Somborski put faterlepen. Telefon 197-803 1009

Autó, generáljavított Ford új sátorral, oldalfalakkal és 7 drb gumival felszerelve, olcsón eladó. Tóth Horgosi Péter, Senta. 1005

Eladó 48 colos MÁV-csépő 4 éves átépítés, 2 pár malomkövel, állvánnyal, Fordson traktorral, eszelőgépkel is. Müller Márton, Sajan 1002

Eladó 1 db Reform daru- és dertecsiszítógép és egy kétrétű síkszita. Bővebbet Reiter-malom. Svetozár-Miletic. 697

Jókarban levő kapargép és egy ló után való kétkerekű talyiga megvételre kerestetik. Ciril Metod trg 20. 973

Kaszálószena, prima, préselve, prima zabszalma takarmánynak való és buzaszalma minden mennyiségben mérsékelt árban kapható. A. Schetterlein Osijek III. Gvozdena ulica 31 984

Fűszer- és rövidlár üzletberendezés, teljesen új, olcsón eladó. Balassa, Bajmok. 933

Gyermekkosci, rugós, fehér eladó. Aleksandrova ul. 4. Házmeister. 993

Ház, villanyvilágítással, több elegáns lakással, nagy helyiségekkel, bennlakók nélkül iparosoknak és gazdáknak alkalmas, olcsón eladó. Cim: Osijek, III., Krstova ul. 51. 989

Jóforgalmu fűszerüzlet kis tőkével azonnal átvehető. Berecki József, Senta. 995

Patkanin patkányirtószer doboza 15 dinár. kapható minden gyógyszerárban és drogeriában. továbbá a Torontáli Agrárbanknál Veliki Bečkerekben. Szubotica Herol drogeria és Kurtes Milos kereskedésében.

KÜLÖNFÉLE

Május elsőjére keresek két szoba, előszoba és mellékhelyiségekből álló lakást a beltéren, vagy a belter környékén. Cimeket jó lakójellegével a kiadóba kérek. 909

Elveszett szerdán pénztárca, Marko Marinović névre szóló igazolványokkal. Kérem a megtalálót, hogy 50 dinár jutalom ellenében adja le a rendőrségen. 1053

Ipari, italmérési, dohány-eladási engedélyekben, utlevéltügyekben eljár szakember. Szerkeszt és eredményesen elintéző állampolgársági, vámhivatali és pénzügyi kérvényeket. Cim a kiadóhivatalban. 1082

Május elsőjére keresek két (esetleg három) szoba, előszobás lakást mellékhelyiségekkel. Hajduk Ottó. Telefon 129. 1049

Beltéren 5 uccai szobás lakás, fürdőszobával, május 1-re kiadó. Cim a kiadóban. 1063

Szoba-konyhás lakás február 15-re kiadó. Palmotičeva ul. 42. 1099

Kiadó május 1-ére 4 szobás lakás mellékhelyiségekkel. Cim a kiadóban. 1097

Üzlethelyiség, portálos, gyümölcsiacson, Földes ruházlet mellett, kiadó. Bővebbet ugyanott. 1109

Örökbeadnam 7 éves kisleányomat. Cim a kiadóban. 1040

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és olcsó kétmaraton számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felhívogató jellegű leveleket továbbítunk. Kérvelekötéshez válasszéklyog mellékelendő.

Fotoamatőrök

legjutányosabban vásárolnak minden

fényképezési kelléket és gépet

részletfizetésre is

DEUTSCH

optikusnál Subotican

Előhívás és másolás olcsón és gyorsan. Sötét kamra ingyen áll vevőim rendelkezésére!

Legolcsóbb hús, zsír és hentes-áru beszerzési forrás

fő- és fióküzleteiben az elsőrendű friss marhahús kg.-ja 12-14- din.
borjúhús (eleje) " 13- " "
sertéshús " 16-18- " "
ZSIR " 21- " "
zsirszalonna " 17- " "
háj " 19- " "

TELEFON:

16üzlet 728, gyártelep 729

Szépség! Egészség! Karcuság!

E három szó irányítja a modern divatot
Az elhajósodás betegség!
Abnormális egyén származás!
Elegáns ruhában is csak egy kifogástalan test plasztikája érvényesül
Fogyasztó kurik a test bármely részén kopálás nélkül
Az eredmény mérés után nyomán megállapítható
Burkolatok: rouma, csusz és isias ellen biztos eredmény!
EUFUZIL-PARAFFIN-THERAPIA
LIFKA E ÜLET 12903

Gyógyszer- és drogeria-cikkeiben Vojvodina és Ószerbia területén jólbevezetett képviselőt keres

jutalékra elsőrendű wieni gyógyszer- és gummiárugár, me nyak Jugoszláviában telepe van. Azon pá yázók, kik ezekben a cikkeben kimutatható eredménnyel dolgoztak, németnyelvű ajánlatukat „Leistungsfähig“ jellegre adják le a kiadóban. 1078

Tavaszi modell-kalapok

a nálam megszokott különlegességek érkeztek
Báli virágok nagy választékban
Pogány kalapszalom 729

Kiváló német gyártmányu
rádiókészülékek
és egyes alkatrészek gyári áron
Kérje még ma legújabb illusztrát R. 6. sz. árjegyzékünket
RADIOBLAZEK, BEOGRAD
Jaksčičeva 11 Telefon 4195

VÁROSI MOZI
Hétfőn utóljára
Nevelő orkán! A vígság orgiája!
Földi paradicsom
Gyuka képviselő választási jelszava
Fős ereplők:
Reinhold Schuntzel és Charlotte Ander
Mi történik, ha az istenes képviselő titokban birtulajdonos?
Két órás szakadatlan nevetés

Nagyobb kölcsönök kaphatók olcsó kamat mellett. Meglevő nagykamatu kölcsönök felcserélhetnek kisebb kamatuakra. Cim a kiadóhivatalban 1081

Május 1-re a beltéren egy-egy gyermekes család keres kétszoba s lakható előszoba vagy háromszobás modern lakást mellékhelyiségekkel. Cim a kiadóban. 1044

Kétszobás lakás, irodának is, májusra, butorozott szoba azonnal kiadó. Aleksandrova ul. 11. 1033

Üzlethelyiség berendezéssel, iroda és raktárhelyiség azonnalra kiadó I. Vojnovičeva ul. 5. Telefon 643. Aleksandrova ulica mellett. 1027

Üzlethelyiség B. Sudarevičeva 25. kiadó. Ugyanott használt gramofon kerestetik. 966

2 szobás udvari lakás konyhával és mellékhelyiséggel május 1-re kiadó. Karadžičeva ul. 7. 962

A dohányzás teljes vagy részleges leszokására orvosok által ajánlott Afuma pasztillák a legjobban beváltak. Dobozonként 30 dinár. Készíti Blum gyógyszerár, Subotica, főpostával szemben. 360

Vendég'6, nyári söröző, a Népkert lejárónál, több évre kiadó. Csonka Ferenc Senta. 559

Sentán a vasutállomás közelében 2-3 szobás lakást keresek. Háztulajdonosok jelentsek be a sentai vasuti trafikban. 1006

Csemege- és fűszerüzlet áruval vagy anélkül helyi séggel és raktárral együtt kiadó. Novisad, Zeljeznicka 101. 1017

16 hold Magyarországon levő szántóföldemet elcserélném Kraljevbragen, vagy Ludason levő szőlőbirtokért. Cim a kiadóban. 851

Butorozott szobát keresek február hó 15-étől kezdve Szubotican. Cim: Defresvil mérnök, Szombor, Szelen-cse 243. szám. 907

„VOLAN“ cég
CITROEN
Képviselet. Tel. 22-97.
Protic garage udvarban
NOVISZAD
Kralja Aleksandra ul. 7

APOLLO, NOVISZAD
Február 3-1-5-én
HOTEL VIKTORIA
Gyönyörű fémjáték
7 felvonásban
Fős ereplők:
Bruno Haslner és Anny Andra

AUTORALBUM
legmodernebb és stü ustervekkal most jelent meg. Kapható
SIPOS FIAI
lakás berendezés kiadóban
SUBOTICA, Zeniai-ut 3.
Lakás berendezés és az asztalos s. aknába váró munkák a megrendők teljes megegyezésére készünek

Jómeneteli éjjeli üzlet kiadó. Cimeket a kiadóba kérek. 913

Már 20 éve ismert Larucin kapszulák a legjobban beváltak mindennemű húgycsőbántalmaknál, női férfifolyásnál. Kapható dobozonként 20 dinárért szaküzletekben. Postai szétküldés: Blum gyógyszerár Subotica, főpostával szemben. 360

Heger Margareta 15-16 éves beodrai leány, aki 1927. júliusban Subotica-ra jött s azóta nincs nyoma, adon hirt hollétéről vagy ő maga, vagy aki valamit tud róla, a Bácsmegyei Napló kiadóhivatalába. 974

Téglyagyár több évre haszonbérbe kiadó. Bálint Ignác, Jazovo (Banat). 757

GUMIBÉLYEGZŐT bármilyen nyelven készít Molnár József Subotica, Frankopanska ulica 25. Megrendeléseket a Bácsmegevei Napló kiadóhivatala is elfogad.

Kétszobás lakás mellékhelyiségekkel május 1-re kiadó. I., Trenkova ul. 17. Sántha szanatórium során. 971

Bárbevennek szállodát és éttermet vajdasági nagyobb városban, hol a jobb közönség fordul meg. Egyévi bérösszeget előre kifizeték. Nemzetközi Iroda Subotica, Aleksandrova 9. 7628

A franciaországi választások jelentősége

Irta: Dr. Sellmann Rezső

Az 1928. év politikai jelentősége nem a külügyminisztériumok belső szobáiban, vagy a diplomataik estélyein jog eldőlni, hanem egy olyan eseményen, amelynek régebben éppen a külpolitikában nem tulajdonítottak különösebb fontosságot. Ezek a jelenleg rendkívül fontos és kihatású események a közelgő választások Francia- és Németországban, valamint valószínűleg Angliában is. Minthogy sorrendben legelső helyen a francia választások állanak, azért érdemes foglalkozni azzal a kérdéssel, hogy milyen visszahatásuk lesz ezeknek a békére és a Népszövetségre.

Az előrelátó megállapítás azt mondja, hogy a háborús pártok egy országban sem fognak többé felülkerekedni, sem pedig az olyan politikai pártok, amelyek a Népszövetséggel szemben ellenségesek. Másrészt a béke mégis nehezebben lesz megőrizhető és elmélyíthető, ha bármelyik állam parlamentjében a nacionalisták kerülnek be többségbe.

A franciaországi választásoknak speciális jellegzetességük van. A most következő választások nem az eddigi, hanem az új választási rendszer alapján történnek, amennyiben az eddigi listás választás helyett, amely mintegy fattyuhajtása volt a proporcionális választói rendszernek, újból bevezették az egy személyhez kötött választót, amelyet a legutóbb eltöröltek. Azóta azonban kitért, hogy a francia nép pszichéjének ez az egy személyhez kötött választás jobban megfelel, mint a proporcionális rendszer, amely az elvet értékelte a személy rovására s az általános országos érdekeket a helyi érdekek fölé helyezte. A proporcionális rendszer természetesen a pártok keveredését eredményezte a departementokban, egészségtelen politikai kombinációkra s arra vezetett, hogy a parlamentben nem jöhetett létre egy stabil kormánytöbbség. Tudnivaló még az is, hogy Franciaország elsősorban parasztság lakosai többségét tekintve s hogy a parasztság a jelölt személyt kívánja ismerni, ami csak akkor lehetséges, ha a választói kerületek kicsinyek. Hogy az új kis kerületek az eddigi nehézségeket mellőzni fogják-e, az kétséges, de a változás semmiesetre se lesz káros hatású, mert nem lévén tökéletes választói rendszer sehohsem, az időről-időre történő változás csak egészséges hatású lehet. A paraszt választásoknál a személyt nézi és a neki tetszőt most is újból meg fogja választani. Általában véve a francia paraszt radikális és radikális-párti, főleg a déli és középső részen. Csupán az elmaradottabb vidékek parasztsága konzervatív, így a Pyreneusok közvetlen környéke és a Bretagne parasztsága, amelynél a konzervatívizmus tradíció. Nagyon valószínűnek tartják a francia lapok, hogy több radikális fognak választani, mint szocialisták, akik azonban a városokban fognak új mandátumokhoz jutni. A külföld előtt oly hangos francia royalisták, mint politikai párt vagy alakulat a valóságban egyáltalában nem léteznek és ahogy most nincs egyetlen egy képviselőjük sem, úgy maradnak teljesen számításán kívül a következő választáson is, miután ezeknek semmiféle politikai háttérük nincs. A francia köztársaság nincs és nem is lesz veszélyben, jóllehet azt meg kell állapítani, hogy ha royalisták a valóságban nincsenek is, de fascisták és kommunisták tényleg vannak. Ez előtt szemet hunyri nem lehet. Ez azonban nem a köztársasági államformára veszedelmes, hanem kétségen kívül a demokratikus parlamentáris rendszerre. Az is bizonyos, hogy a parlament Franciaországban is sokat veszített hiteléből, mert annak formája a mai komplikált gazdasági rendszerű polgársághoz nem alkalmazkodik annyira, mint száz év előtt, amikor annak testéhez szabta meg azt a XVIII. Lajos-féle alkotmány. A mai parlament kétségkívül lassan, álmosan és antik módon dolgozik, a két kamara közt ugyiszólván különbség nincs, ugyanazon funkciói vannak, csupán a szenátus beállíthatja a képviselőház munkáját. A parlament rendszer tulajdonképpen védelmező a haladó pártok közül

a radikálisok, de kérdés, hogy a választásokon győznek-e azután, hogy a frank stabilizálását a parlamenttel nem tudtuk megvalósítani? Az is egy másik kérdés, hogy Poincaré miniszterelnök, aki éppen a parlament meglehető drasztikus formában történt mellőzésével stabilizálta a frankot, fog-e győztesen kikerülni? Ha a radikálisok néhány mandátumot vesztenek s a kormány ugyanannyit nyer, ezáltal a Nemzeti Egység Pártja megmarad s a következmény így az lenne, hogy a nemzetközi békepolitika francia részről nem változna, viszont nem is gyorsulna, ellenben az annyira égetően szükséges német-francia közlekedés gyorsulási tempója szenvedne, mert Poincaré maradása esetén a végleges Rajna-kiürítés újból eltolódna. Ez utóbbi nélkül pedig közlekedés nem képzelhető el.

Ha viszont a radikálisok vesztenek néhány mandátumot s azt a nacionalisták kapják, akkor Briand helyzete éppen

úgy súlyosbodik, mint a német választások alkalmával Stresemann külügyminiszteré, ha Németországban a német nemzetiek szaporodnának a liberális pártok rovására. Viszont az nagyon valószínű, hogy bármelyike a két kitérő államférfinak a választások közvetlen áldozata lenne, de az sem biztos, hogy oly többséget tudnának maguknak biztosítani, mellyel a két állam közti közlekedést gyorsítani lehetne. Nagyon találó az a vélemény, amelyet Aulard professzor, a kiváló francia historikus hangoztat. Szerinte a választásokba be kell dobni a békepontot, a Népszövetség és a kötelező döntőbírótság támogatásának eszméjét, amelyeket szerinte az összes jelölteknek el kellene fogadniuk s amelyek támogatására kötelező ígéretet kellene tenniük a választók előtt. A Népszövetségi Liga francia osztálya ily szellemben már is dolgozik s ez volna Aulard szerint ajánlatos Németországban is. Az eredmény azután az lehetne, hogy kedvező választás esetén annak hatása nemcsak a két nagy állam közti megértést gyorsítaná, hanem az egész világ békéjét is az eddiginél sokkal szilárdabb alapra helyezné.

a baráti hangon, amelyen azelőtt csevegtünk s amelyet régtől fogva megszoktam tőle. Ez bántott s igen rosszul esett nekem, mert ápolni szerettem a barátságot s kerülni körülötte minden félreértést, de akár-hogy gondolkoztam, nem találtam semmit, nem emlékeztem semmire, amivel rászolgáltam volna az elhídegülésére. De mert a magaviseletem szemben folyton merevebb lett, nem nyugodtam bele a megfigyelésembe, — folytattam az eset tanulmányozását s addig kerestem az okot, amíg végre rátaláltam.

Kutatásomnak a kiindulópontja az lett, hogy az ember többször haragszik meg valakire azért, mert elkövetett ellene valamit, semmint azért, mert az okozott neki valamelyes kellemetlenséget s így rájöttem, hogy a derék ur minden valószínűség szerint azért orrol, mert nekem kellene őrá neheztelnem...

A jó ember restellte, hogy barátságatlanul viselkedett irányomban s hogy abban az időben, amikor az érintkezés a külfölddel oly nehéz volt s a levél- meg a csomagküldés körülményességekkel járt, nem iparkodott engem — holott módjában állt — előzékenységgel lekötelezni s az érintkezést köztem s a fiam közt megkönnyíteni. Szégyelte ezt, s mert nem tartozik azok közé a kivételes halandók közé, akik tudnak magukra vetni, én rám haragudott meg. (Haragudni tudniillik ilyen esetben muszáj.) Ami engem illet, én soha, se nyíltan, se rejtve, a legkisebb szemrehányást se tettem ezért neki, de ő érezte, hogy uri kényelmének a tulságos szeretetében kelletlenül önzőbben viselkedett, s mert nem tudta magát se arra elhatározni, hogy e kényelemből engedjen valamit, sem arra, hogy a mulasztásáért a saját tisztelt személyén gyakoroljon szigorú kritikát, hát velem, az ártatlannal, éreztette az elégedetlenségét. Ilymód fura helyzetbe kerültem vele. Látván a szenvedését, sajálmán kezdtem s a sajnálkozásom épp oly őszinte volt, mint az ő apprenhenziója. Megkettőztettem vele szemben barátságomnak a nyilatkozatait, hogy biztosíthassam őt arról, miképp nemcsak nem veszek tőle semmit se rossz néven, de mintha teljesen boldognak érezném magam híreket hallva tőle olyan városokról, amelyeket ő, a szerencsés, kedvére látogathatott. Figyelmeiséget annyira tuloztam, hogy legkevésbé ama metropolis iránt látszótam érdeklődni, amelyben a fiam tartózkodik, — de nem hallgattam egészen róla, nehogy ebből meg célzatosságra következtethessen.

Mégis, akárhogyan iparkodtam jóvátenni a hibát, amelyet elkövetett ellenem, ez a törekvésem nem sikerülhetett. A lelkiismeret vagy valamely más láthatatlan és inkompenzurábilis tényező tovább haragudott nála, — tapintatosság, gyöngédség, finomkodás mind kárba vesztett s hajótörést szenvedett az ő nyugtalanságán. Mindent elkövettem, hogy a bocsánatát kinyerjem, de ő nem volt erre hajlandó, tovább duzzogott s már rég nem vagyunk olyan jóban, mint az utazásai előtt voltunk.

Általános emberi vonás ez, kedves barátaim, s ha valaki haragszik rátok, mindég valószínű, hogy ő bántott meg titeket, mint hogy ti tettetek valami rosszat neki. Mert az utóbbi esetben ti volnátok azok, akik haragszunk.

Lehet persze, hogy ő is haragudna, mert — az ember sokféle — képzelhető olyanok is, akik azokra is neheztelnek, akik őket bántják s nemcsak azokra, akiket ők sértettek meg.

Egy tródrsam panasza.
Mindennap el kell mennem egy koldus mellett, aki nem tartozik a »szegényeim« közé. Azokat tekintem

A morál vidékéről

Irta: Baedeker

Az ember és a kutya

Észrevették többen, hogy bár manapság egy kutyanak (főleg, ha az jó nagy) a rangszerű eltartása többbe kerül, mint a letűnt nemzedék életében egy finom nevelődő, mégis a háború megszüntte óta több ember tart kutyát s a kutyakedvelés általában nagyobb mint azelőtt volt. (Bizonyosság: a múlt héten olvashattuk, hogy Noviszadon »Kutyakedvelők Egyesülete« alakul, — bizonyára könnyebben ütik nyélbe, mint a Könyvbarátok Társaságát.)

Azért van-e ez így, mert a kutyák jobbak, vagy azért, mert az emberek rosszabbak lettek? Valószínűbb, hogy ez utóbbi körülmény az oka. A kutyák csak olyanok, amilyenek ember- sőt emberiségemlékezet óta mindig voltak, — se jobbak nem lettek, se rosszabbakká nem váltak s igazán ma is el lehet róluk mondani, mint akár négyszáz esztendő előtt, hogy: *egyik eb, a másik kutya*. A nagyháború nem változtatta meg a kutyát, nem rontotta el a jellemét úgy, mint az emberét, s ez utóbbi se gyakorolhatott rossz hatást rá, mert a kutya karakteres állat, amely nem hagyja magát megferdíteni a rossz példákra. A te kutyád, kedves olvasóm, ugyanazzal a hiúsággal szemmel néz rád, amellyel az öregapára tekintett az övé (ha ugyan tartott kutyát), bár aligha érdemled meg a ragaszkodását s a jószágát olyan mértékben mint a mennyire máltó lehetett rá a derék ősöd, aki bizonyára jobb és boldogabb kornak a különb szülöttje volt. Ellenben az emberek erkölcsi, amint már elmondták legkevésbé százézerszer, a háborús szellemtől megromlottak — a témához alkalmazva azt lehetne mondani: elkutyultak — aminek első következménye az lett, hogy megundorodtak egymástól. És sajtóságot, ezt a változást a szomszédján, a barátján s az ismerősén, még a saját testvérén is, mindenki észrevette (sajátmagán persze hogy: nem), s előállott az ember nagy elfordulása az Embertől. Csalódva egymásban, mindenki az állatoknál, s főleg a nehéz esztendőben is megbízhatóknak bizonyult kutyáknál kerestett barátságot, megértést és vigasztalást.

Ez magyarázza meg nem egy kutyának a szerencsés beérkezését, a szédítő karrierjét s az irigvelt élet-sorsát (elsőrendű diétás ellátás és minden egyéb uri kényelem), amelyet annak köszönhet, hogy az emberiség egy része (s esetleg a gazdája is) a nagy embermészárlás hatása alatt

»komisz kutya« lett. (Az emberek hiányos ember- és állatismeretére vall, hogy a maguk erkölcselenségeit és jellemtelenségeit mindig olyan jelzőkkel karakterizálják, amelyeket a legnemesebb állatokra próbálnak rákenni.) Még szerencse, hogy e kitűnő állatok nem szociológusok s még kevésbé pszichológusok, — ha azok lennének, rég rájöttek volna, hogy méltatlan urat szolgálnak, mint ahogy régi időkben nem egy rabszolga, aki különb volt az uránál, elviselhetetlennek érezte a sorsát, amely olyan gazdának a jármához kötötte, aki csak arra lett volna való, hogy ezt a jármót maga viselje a nyakán. Az ilyen urtól aztán szokni iparkodott a jobbérzésű és finomabb érzékenységű rabszolga.

A kutya sose gondol erre. Nemcsak azért, mert vele nem kegyetlenkedik a kegyetlen ember, s mert jól etetik s gondosan ápolják, hanem azért is, mert ösztönösen tudja, hogy más háznál se volna se jobb, se rosszabb dolga. Mert az emberekre is áll — fájdalom, odíózus értelemben — a régi itélet: *egyik eb, a másik kutya*.

A »Fészek«-klubban beszélte valaki, ahogy itten következik.

Egy barátom elidegenedett tőlem. A dolog így történt. Financember volt a jó ur, nagystíliú pénzkereskedő. — nem fogtok rájönni, hogy ki, nem jár ide közelem, valamelyik milliomosklubnak a tagja. Gyakran van dolga nagy városokban, Berlinben, Brüsszelben, Párisban, Milánóban. A fiam e városok egyikében lakik s én ismerve a barátom kényelemszeretét, se kértem arra, hogy levelet, csomagot vagy csak üzenetet is vigyen neki, pedig voltak esztendőök, amikor ez volt egyetlen biztos módja annak, hogy összeköttetést tarthassunk föl azokkal a szeretteinkkel, akiket a Sors messze helyezett el tőlünk. Én mégis, tulozva a diszkrétól, amelyre e barátom, láttam, nagy súlyt vetett, még arra se kértem, hogy szólítsa föl egyszer telefonon a fiamat, s tudja meg »ezen már nem szokatlan uton« tőle, ha vajjon egészséges-e? Jól esett volna persze, ha ő maga ajánlkozik erre, de — nem tette.

Időnkint mégis üzenetet hozott tőle. — olyankor, ha véletlenül összeakadt valahol vele, az uccán, vendéglóban, vagy valamelyik színházban. Ezenközben észrevettem, hogy lassankint mind-hűvösebb lesz hozzám s már nem beszél velem azon

ilyeneknek, akik az én uccámban ütik föl a sátorfójukat (vannak néhányan) s azoknak nyujtom át időnkint azokat az oboluszokat, amelyeket nélkülözhetek. Mégis, bár a koldus, aki mellett az utam elvisz s akiről itt szó lesz, nekem egy csöppet se rokonszenves, sőt a megjelene és különösen a hangja egyenesen kellemetlen, mégis bizonyos lehangoltságot s lelkiismeretfurdalást érzek, amiért őt, nem lévén az én uccám szabadalmazott vendége, megajándékozatlanul hagyom. A szánalom érzése fog el gyakran, ha elhaladok mellette s látom a vágyó pillantását, a kérő gesztusát, ha hallom a kunyoráló szavát s a szomorú imáját meg a kívánságos áldásait s elgondolom, hogy talán — sőt bizonyosan — átkozza magában s a pokol legmélyebb fenekére küldi azokat, akik úgy haladnak el mellette mint én is, zavartan, szótlánul, adomány nélkül s — látszólag közömbösen. Látszólag, mert valójában mindenkinek szeretnék juttatni valamit, aki szegényebb nálamnál, tehát minden koldusnak s szenvedek minden találkozásnál, ha e vágyamnak nem tehetek eleget. Óh, mert nincs annyi dinárom, mint ahányan koldulnak egy ilyen nagy városban! S nem azért neheztelek a társadalomra, mert nekem oly kevés a dinárom, hanem azért, mert a világon s a városban olyan sok a koldus... Valahányszor elmegyek e szomorú kéregető előtt, mindig attól tartok, hogy magában átkokat dörmög ellenem. Félek, nincs annyi *szociális érzése*, hogy tudná, kivüle még mily sok koldus fordul segedelemért a járókelőkhöz s kérdés, van-e annyi *kari érzése*, amely belátja, hogy amikor a magam szegényeit támogatom, eleget teszek az osztálya iránti kötelességemnek.

Ha látom, mily sokan surrannak el az ily szegény ördög mellett anélkül, hogy tudomást vennének róla, akkor nemcsak őt sajnálom meg, hanem mindazokat a nemkoldusokat is, akik abból kénytelenek élni, hogy pénzért várnak másoktól, ha adnak is azért cserébe munkát vagy egyéb értéket. S itt elsősorban is a mesterségemre gondolok s azokra, akik azt üzik.

Nem ugyanazt teszi-e velem az a barátom vagy ismerősöm, akinek a verskönyveimet kínálom s ő nem veszi tudomásul az ajánlatomat, nem ugyanazt cselekszi-e velem, amit én teszek azzal a koldussal, aki nem az én uccámban gyakorolja a szomorú mesterségét? Nem épp oly sértő-e, sőt nem még sokkal bántóbb-e, hogy a közönség számos tagja, aki előfizetési ívet vagy megrendelőlapot kap tőlem, azt épp úgy dobja a papirkosárba, mint ahogy én szó és zsebbenylás nélkül térek napirendre annak a boldogtalannak a kérelme fölött? Bizonyosan sértőbb és élesebben sebzó, mert mi írók és művészek, akik állandóan ki vagyunk téve ily mellőzésnek, jogol vagyunk érzékenyebbek és büszkébbek, mint az nccai koldusok.

Persze mi nem koldulunk. Csak szimpátiát és kulturédeklődést kérünk s cserébe a munkánkat adjuk: egyikünk a versét, más a prózai írását. De a helyzetben mégis van sok hasonlóság, s a közömbösség és indolencia, amellyel az óhajtagunk találkozik, alapjában ugyanaz, mint a miénk, amellyel az ismeretlen s a mások uccájában »dolgozó« kéregetőnek a könyörgését halljuk. És aztán, a mi közömbösség és hüvőseink még azzal se menthetik magukat, amivel én próbálom megnyugtatót a háborgó lelkiismeretemet. Nem védekezhetnek azzal, hogy ez nem az ő uccájuk s hogy ők azokat az írókat »pártolják«, akik az ő uccájukban laknak. Mert ha sokallják is némelyek az írókat (s a könyveiket), annyian még sincsenek mint az utszéli koldusok, — bizony vannak uccák, sőt egész városrészek, ahol egyáltalában sincsenek írók s akik vannak is, nem »Isten nevében« ku-

nyorálják a járókelők adakozását, hanem a kultura nevében kérnek szíves édeklődést. S mi nem azzal fizetünk nekik, hogy »ezerszer annyit« kívánunk a jókedvű adakozónak (bár rájuk férne az egy könyv hegyébe még ezer), hanem ellenértékkel, amely ha költsézet is, mégse »nonvalór«, sőt néha ér annyit, mint

a pénz, amelyet kapunk érte.

Kiváncsi vagyok: e jó urak és hölgyek vajjon érzik-e szintén azt a restelkedő sajnálkozást, ha a felhívásainkat félre dobják, amelytől én szenvedek, amikor elhaladok a társadalom kitagadottjai mellett anélkül, hogy szóba állnának velük? *Um Antwort wird gebeten.*

„Itt ölte meg Rózsa Sándor, barátját Huszka Mihály úrményházi községi bírót“

„A Jermenovci-i magyaroknak sok a gyermekük és kevés az adósságuk“
Leánybucsuizató a lakodalom előtt — Az utolsó betyár — Jermenovcii magyar sziget a délbánati Uj-Babel keilős közepén

A betyár korszak élő emlékei

(Jermenovci, 1928 január hava.) Vrsactól több mint 30 kilométerre teljesen elszigetelten áll egy magyar falu: *Jermenovci*. Körülötte valóságos bábeli nyelvzavar, a környéken a hány falu, annyi nemzetiség. Velikigrédán szlávok, Hajdusicán és Alexandrovácán tótok, Mariolánon és Gyurgyevácán németek. Szveti Jovánon és Szveti Mihajlón románok a szomszédok. Ha Jermenovci határát elhagyja a szegény vándor, órák hosszat gyalogolhat, amíg ismét magyar embert talál.

Ez a szép magyar falu lakossága azonban elzárt helyzete dacára is megtartotta erős faji jellegét, őseitől örökölt szokásait és megmaradt magyarnak. Féltve őrzik tradícióikat és büszkéek százados multjukra. *Jermenovci híres községe*.

Rózsa Sándornak és betyárainak volt a letűnt században kedvenc tartózkodó helye.

Szájról-szájra, apáról-fiúra, nemzedékről-nemzedékre száll a letűnt betyárkorszak legendáinak emléke és mindenki tud Jermenovcin ezekről az időről, annak történetéről »valami érdekeset« mondani.

Urményháza községet a Bánát szívében 1717-ben alapította Urményi József temesvári kincstári jószágigazgató. Majsáról, Apátfalváról, Kistelekről, Rákospalotáról és Szegedről telepítették ide kisebb kolóniákat, kik az első időben kincstári feles dohánykertészek voltak. Alapítójáról nevezték el Urményháza-nak és nem Örményháza-nak, mint ahogy

az utóbbi időben helytelenül magyarázták.

A magyar szabadságharc idején 1848-ban a község teljesen elpusztult, leégett. Néhány év múlva azonban újabb telepítésekkel ismét felépítették és ma a Délbánát egyik legvirágzóbb községe. Rendes, tiszta, lakosai pedig nyíltszívű, becsületos jó magyarok maradtak.

A nagy templom előtt öreg úrményházi magyarokkal beszélgetek. Valamennyien a betyárvilág legendás korszakáról mesélnek.

— Rózsa Sándor itt érezte magát a legjobban — szólal meg egy ősz hajú atyafi — és nagyon gyakran tartózkodott községünkben. Az egész falu ismerete és mindenki jó barátja volt. Ha Rózsa Sándor megérkezett lakodalomba, illő mulatság következett. Ilyenkor az egész falu vígan élt. Dorbézoltak, legények kurjongatásától volt hangos az egész község. Az uraságtól lopták a borjut és abból fényes lakomát csaptak. Hordószámra folyt a bor s Rózsa Sándor ilyenkor napokig maradt az úrményháziak között.

Rózsa Sándor és barátja, a községi bíró

Rózsa Sándor egyik jó barátja volt Huszka Mihály, Urményháza község bírája. Sokat mulattak együtt és szerették, megbecsülték egymást. Egy alkalommal azonban a pandurcsapat élén *Ráday Geon* érkezett a községbe. Bizalmasan értesültek arról, hogy ott tartózkodik

Rózsa. Egyenesen a bíróhoz mentek.

— No Huszka Mihály — kérdezte Ráday — hol bujkál Rózsa Sándor. Azonnal mutasd meg nekünk. A falu ugyanis körül van zárva, innen most már nem menekülhet el. Ha nem vezetsz el bennünket oda, neked gyűlik meg a bajod.

A falu szélén kis, apró ablakos ház állott és oda vezette Huszka bíró a pandurokat. Körülvették a házat és a bírót előre küldték.

Három deszkából volt összeszegezve az ajtó. Huszka kopogtatott.

— Ki az? — kérdezte Rózsa Sándor.
— Én vagyok Huszka Mihály — hangzott a válasz.

— Egyedül vagy Mihály?
— A törvény nevében jöttem Sándor. Nyisd ki az ajtót.

Rózsa Sándor erre felemelte fegyverét és egy jól irányzott lövéssel leterítette a bírót.

— Ha a törvény nevében jöttél — kiáltotta — akkor kénytelen vagyok egy golyót ajándékozni neked.

A lövés után Rózsa Sándor felnyitotta az ajtót. Előtte feküdt Huszka Mihály holtteste. Egy percre megállott mellette és amikor meglátta barátjának holttestét, levette kalapját s csak ennyit mondott:
— *Bocsáss meg Mihály, nem akartalak megölni!*

Majd kapta a fegyverét és keresztülugorva a kerítésen, elmenekült. Ekkor sem sikerült elfogni Rózsa Sándort.

Az a nevezetes ház ma is ott áll a sándorfalvi országút mellett és mint történelmi nevezetességet mutogatják az úrményháziak:

— *Itt ölte meg Rózsa Sándor barátját, Huszka Mihály községi bírót.*

Az utolsó betyár

Néhány évvel ezelőtt halt meg Jermenovcin az utolsó betyár, Rózsa Sándor bandájának utolsó úrményházi tagja, *Oszlanszki János* vendéglős.

Az öreg *Oszlanszki* fiatal korában Rózsa bandájához tartozott, ahogy mesélik azonban

a gyilkosságokban ő sehasem vett részt.

A későbbi időkben korcsmát nyitott és ez a vendéglő látványossága volt minden idegennek, aki Urményházaéra érkezett.

Az öreg *Oszlanszki* túlte a 80. esztendőt is. Szép öreg paraszt volt, amilyent ma csak a festők vásznán láthatunk. Bö rancos, magyar gatyát viselt állandóan, a tisztaságra azonban nagyon vigyázott és patyolat-fehér volt mindig ruházata. *Ha uri vendég jött a korcsmába* és különös tiszteletben akarta részesíteni, *akkor a poharat, mielőtt az asztalra tette volna jól megtörölte lengő gatyaszűrőjében.*

Bőbeszédű volt az öreg. Mindenről szeretett mesélni, csak a betyárvilágról nem. Ha erről kérdezték, csendesesen hallgatott.

Jermenovci ma arról híres, hogy talán az egész országban itt van a legtöbb gyermek. Majdnem minden háznál legalább 6—8 tagot számlál a család. Mindennapos azonban Jermenovcin a 12—13 gyermekes családaiya.

És mégis rendezett anyagi viszonyok között élnek. Alig van adóssága valakinek és a betáblázás a ritkaságok közé tartozik.

Éppen lakodalomra készültek az egyik magyar portáján. *Leánybucsuizató* volt. A menyasszonyt bucsuztatták először az apa, anya, testvérek, majd a barátnői.

Mikor ezek készen voltak, megszólalt az egyik vőfély:

Gyertek elém ti híres legények, Ti, ki személyemet gyakran szemléltétek. Sajnáljátok, hogy nem lettem a tiétek!

Erre előléptek a menyasszony leánykori udvarlói, kiktől a »majdnem menyecske« elbucsuizott és mindenkinek egy bucsucsókat adott.

Jermenovci szinmagyar lakossága elszigetelt helyzete dacára is megtartotta hagyományait és mindnyájan megmaradtak meleg szívű, nemesen gondolkodó, nemzetiségükhöz és multjukhoz ragaszkodó magyar embereknek.

Ferenczy György

Babits Mihály:

Jobb és bal

I.

Láng, láng, meddig cibálnak badar szelek

Jobbra és balra? Hajlík a láng jobbra, hajlík balra, de mit neki

jobb és bal: ki csak fölleté tör?

Melyik égtáj

mondhatja őt övének? Jobbra vagy

balra csak rokont keres,

kit áttüzesítsen, s magával röpszen!

II.

Ki állíthat

jobbra vagy balra engem?

Lapdázatok, mindenkié vagyok!

Csak majd az Isten,

ha az ítélet trombitája szól,

állítand jobbra vagy balra.

A többi játék. (Noha sirnom kell rajta.)

III.

A többi: játék! bolond, noha véres,

vad játék olykor, melyben a szegény

méla gyerek szédülten, ütlegek közt

ing, míg el nem jó Anja, s kézenfogva

el nem viszi... ing, mint a báb

dülöng

bizonytalan szinpadán.

IV.

S tán

ilyen báb vagyok én is — de a bábót

dróttjai tartják, s tudjátok meg, izmos

dróttjaimat nem kétfelülről

rángatják, hanem Valaki fölülről

igazítja

kimondhatatlan ujjal.

Kommunista „Éden-kert“ a Kaukázusban

„Sem karddal, sem szovjetesillaggal, sem keresztel nem fogja Moszkva a világot megváltani!“ — mondja tudósítónknak Cseretelli, Kerenszky minisztere

— A Bácsmegeyi Napló tudósítójától —

Páris, január hó.

Az izmos, hatalmas törzs fölött ropant olajbarna fej, melynek rendkívüli hosszát még növeli az őszülni kezdő hegyes, fekete szakáll. A szemöldök alatt mély, nedves, fekete szemek. A cserkesz vitézeket láttuk ilyennek a múlt század romantikus beszélyeiben. De ennek a kidagadó, boltozatos homloka, bár napbarna simaságát nem törli meg egyetlen redő, elárulja a gondolkodót. A ruhája »feldgrau«: katonásan egyszerű. A kis mozgékony, francia szocialisták válláig érnek.

Egy ember, aki messziről érkezett. Most Svédországról beszél, ahol a múltban a svéd szocialista párt hívására előadásokat tartott tízenegye városban a — bolsevizmus ellen. Hogy az ottani elvtársak kitűnő organizációban élnek, hogy huszonkét nagy napilapjuk van, demokraták, akik az életstandardot igyekeznek emelni. Meg hogy a tüntetések (egyidejűleg bolsevizmus és fascizmus, a két antidemokratikus rendszer ellen) minő szép rendben és minő imponáló lelkesedéssel közepette folytatók és hogy a svéd munkásság milyen feszült érdeklődéssel fogadta az ő fejtegetéseit a bolsevik Oroszországról és hogy háborogtak és undorodtak az orosz rémségek hallatára. »A bolsevik frazeológiája, — mondja éppen, — mindenkit meglepetést s minthogy polgári látót a munkás nem olvas, a szocialista pártajtó pedig maga is meglepetést a moszkvaiak által, kesztyűs kézzel kezelt Oroszországot: igen sok munkásnak sejtelve sincs a valóságról és azt hiszi, hogy Oroszországot tényleg szocialisták kormányozzák, vagy éppen hogy ott kommunizmus van!«

— Egy kicsit éni is azt hittem, szoltam közbe. Hisz a gazdagok pénzt tényleg elvették és hogy ugy mondtam. »felrámtok a kapitalizmussal.«

»Nagy tévedés«, felelte a Kerenszky kormány nagyevű minisztere. »A moszkvai jelenségeknek a szocializmushoz a földön semmi közük sincsen! Nem a magángazdasággal »rámtok fel« a bolsevikiek, hanem a demokráciával! A nép,

az új polgári és kapitalista osztály magánvagyonát már maguk a szovjetek is ötmillió aranyrubelre becsülik!

Kapitalizmus igenis van Oroszországban, csak szabadság, demokrácia nincsen. A »kulak«, az államhivatalnok és a »nepman« ez az új burzsoázia három típusa: rosszabb mint a régiek. A bolsevikiek kirabolták és letörték a régi kapitalistákat s a meglevő kapitalista gazdálkodást a kapitalizmus egy primitív és már minden más országban régen túlhaladott fajtájával helyettesítették. Így azután természetes, hogy a munkásaik reálbére kisebb, mint volt a cár alatt, a munkanélküliség pedig napról-napra növekszik. A sztrájk természetesen büntetendő cselekmény és primitív kapitalizmus a legprimitívebb munkásszabadságot is elűltia...

— Mégis, mondtam, hiszen tagadhatatlan, hogy a nagyüzemeket államosították a marx recept szerint és így kikapcsolták a magántőkét a termelésből, melyet központilag organizáltak...

»Mindenekelőtt jegyezze meg, — felelte Cseretelli — hogy az államkapitalizmus a szocializmussal egyáltalában nem egyenlő. A szocializmus: a termelés racionális organizálása, a bolsevizmus pedig: fosztogatás és a tőkék átcsoportosítása. A nyakra-főre és vakon való államosítás egyáltalán nem modern szocialista eljárás! A nagyüzemek ideiglenes összpontosítása valamely hatóság kezében lehet esetleg eszköz, de semmi esetre sem cél. Még kevésbé szocializmus! Hiszen a vasút Németországban is nacionalizálva volt a háború alatt. Szocializmus volt ez talán? Vagy egyáltalán csak szocializmusnak is nevez-

hető dolog? A bolsevikék soha egy pillanatig sem voltak szocialisták. Kezdetben megkíséreltek egy fajta államkapitalizmust, de ma már az is minden ponton leromlóban van; aminthogy az másképp nem is történhetett. Kénytelenek voltak a Nép inaugurálásával és a koncessziókkal

visszatérni a kapitalista gazdálkodásra, de annak is a legprimitívebb és legkárosabb fajára.

Ma már az ő uralmak a polgári reakció összes ismérveit mutatja — egyedül a frazeológiájuk szocialista és alkalmas arra, hogy jóhiszemű európaiakat tévedésbe ejtsen!

— De ha a bolsevikik tényleg visszatértek volna a normális kapitalizmus valamely fajára — mondtam — miből magyarázza ön, hogy állandó nyomorral és irtózatossá gazdasági krízissel küzdenek? Hiszen Oroszország a földnek tán leggazdagabb országa, természeti kincsei és roppant kiterjedése egyedül az északamerikai Egyesült Államoké-

hoz hasonlítható, saját egységes vámtarifái között a fogyasztóknak szinte kimeríthetetlen tengerét találhatják: még egy kevéssé okoskerü gazdálkodás mellett is gazdagnak kellene lennie?!

»Az oroszországi gazdasági nyomor fényes bizonyítéka annak, — felelte Cseretelli — hogy demokratikus közszabadságok nélkül semminő gazdasági rendszer sem holdogulhat! A bolsevikiek megsemmisítették az országban volt tőkeerőt és most hiába koldulnak segítséget a külföldi tőkéktől: közszabadságok híján a kapitalizmus sem dolgozhatik és a külföldi tőke joggal húzódik Oroszországtól. Nem, mert ott kommunizmus van — (ami nincsen!) — hanem mert ott jogbizonytalanság van és senki sem tudhatja, hogy mit hoz a holnap, sem a munka, sem a tőke szabadságát nem garantálja ott semmiféle.«

— Önnek, a georgiai nép vezérének, mondtam, legalább az a vigasza lehet, hogy a bolsevik-elyomás mégis csak jobb a cárizmusnál, mert ez legalább nem nacionalista, csak gazdasági. A cár alatt a pétérvári udvarba vont a georgiaiak vezetése alatt Georgia jogfosztott tartomány volt: Most szabad köztársaság, a kommunista-köztársaságok szövetségének független tagja!

— Soha ennél gyászosabb tévedést!

sietett válaszolni Cseretelli. —

Stalin, a renegát georgiai paraszt, nem kevésbé komisz elnyomók, mint voltak a cár emberei!

Mikor győzött a forradalom és szétverték a Constituante-ot, mely elnökelem alatt éppen akkor fogadta volt el a földreformtervezetet, én hazamene-kültem Georgiába. Ott három esztendeig független köztársaságban éltünk. Én a parlament többségi pártjának, a szociáldemokratáknak a vezére voltam. Három év múlva kiküldtek egy nemzetközi szocialista kongresszusra s miközben Európában jártam, a bolsevikok elfoglalták országunkat és azt csináltak belőlünk, amit ön »szabad köztársaságnak a kommunista államszövetségben« nevez.

A valóságban Georgia orosz tartomány mindennemű önkormányzati jog nélkül. Hazugság, hogy Moszkva szabadságot ad a nemzetiségeknek és független államban hagyja őket élni! A georgiai még akkor is másodrendű polgár, ha a kommunista pártba belép. Mit használnak az iskoláink, ha bennük tan-szabadságnak nyoma sincs? Mit ér, hogy az orosz mellett második nemzeti nyelvnek fogadták el a georgiát, hogyha ezen a nyelven sem írhat senki egy szót sem, ami Moszkvának nem tetszik? Politikai elnyomottság, gazdasági nyomor, szivettépően siralmas köz-helyzet: ez Georgia mai állapota!

Mi emigránsok politikailag leginkább a mensevikiekkel, a forradalmi szocialistákkal dolgozunk együtt. A központunk Berlin, csak én élek itt Párisban.

— És milyen módon reméli Georgia megváltását e szörnyű helyzetből? — kérdeztem.

— Bennünket — hangzott a válasz — csak a bolsevizmus megdőlése menthet meg. Arra távolról sem vagyunk elég erősek, hogy Moszkvával szemben el-lentállásra lehetne csak gondolni!

— És mitől reméli a bolsevizmus megdőlését Oroszországban? — kérdeztem tovább. Talán a Stalin-Trockij belviszály kapcsán?

— Azt semmiesetre sem — válaszolta Cseretelli, hevesen megrázza fekete-szakállas karakterfejét. — Trockij nagyon helyesen beszél és ír, amíg csak krutizál. Hanem az ő reformtervei rosszabbak még a mai uralomnál is. Oroszországban a parasztság nélkül kormányozni abszurdum. Egyébiránt meggyőződése, hogy ha Trockij kerülne Stalin helyébe, pontosan ugyanazt a politikát követné ő is, mint ma Stalin. Bolsevik létére más politikát nem is követhet.

Abban az egyben, mindenestre igazat adok Trockijnak, hogy a bolsevizmus thermidorját éli jelenleg. Ha a történelem kitart a hasonlat mellett, úgy, e thémidor egy orosz bonapartizmus felé kell, hogy fejlődjék. Hanem ez a jövőendő orosz Napoleon egy győzelem-nélküli Bonaparte lenne akkor is. Egy Napoleon, kinek minden győzelme belső, belpolitikai győzelem. Mert

nem Oroszország fogja Európát megváltani. Sem karddal, sem keresztel!

— És nem fél, hogy a bolsevizmus megdőlését az orosz birodalomban valamely rettenetes fehér reakció fogja követni progromokkal, munkásmészárlással egybekötve, ami kihathat egész Európára is?

— Bizony — felelte elgondolkozva a georgiai államférfi, magam is attól tartok, hogy

a bolsevizmust Oroszországban átmenetileg az ellenkező véglet, egy jobboldali nacionalista terror fogja felváltani.

Bonaparte után is reakció jött, de nem lehetett tartós. A végső fokon hiszek benne, hogy Oroszország szabad demokráciává fog fejlődni. Parasztrepublikává talán... Az orosz nép jövője hitem szerint mindenesetre a demokrácia, a nyugat példája szerint. És akkor a nyugatról átvett demokratikus államforma mellett fogja Oroszország az ő türeményes és hatalmas erőt szabadon kifejteni. Ezzel az álmódott demokratikus Oroszországgal könnyen fogunk boldogulni mi is, georgiáink...

Benedek Károly

Comlyó Zoltán:

A kakas és a gyöngyszem

— Szimbolikus verses elbeszélés —

Élt vala a régi Pesten, ezen a dús szemétdombon,
egy piszkos kis vakudvarban egy ilju szelid kakas.
Valahonnan Vendországból, Dráva melől hurcolták föl,
üszövr volt, kissé borzas, kissé félték, de nyakas.

Nem volt piros még taréja, de a lábán sarkantyú volt,
berzenkedve nézte végig: mi van itt a faszterem...
Hol a kőből rémes lángok csapkodnak föl az archa
hol békés virágok között véres-gyilkos harc terem.

Othronról sok naívságot és hitet hozott magával,
a falusi szemétdombon pár igazgyöngy is akad;
ezeket magával hozta a gyomrában a szegényke
és a lényük átcsillogott a tarka tollak alatt.

Tán ez tűnt föl olyan szörnyen a rossz pesti kakasnak
mert figyelni kezdtek rája s irigyelték szörnyen őt.
Askalódtak, utját állták feltádk az eleségét
és meg kellett hajolnia a durva többség előtt.

Pedig be szép hangja is volt, elhallatszott tiz uccára
ha hajnalált egyet-egyét kukorékol a kakas.
A szomszédban felfigyeltek s elhallgattak a szavára
és az ég is csöndesebb lett, a csillagos, a magas.

Ő pedig len esüdtelttel járt körül az éccabában:
honi udvar, honi halmok hiányzottak ám nagyon
Még a pesti kukorica, ez is olyan keserű volt,
rája térdelt és álmodott sok-sok furcsa hajnalon...

Néha fel-felkukorékol a nap, meg a hold felé is
talán-talán azt akarta, hogy ott is ébredjenek-
S látja a szíve, hogy még itt is, Pesten sincs ki felébredjen
s bármi furcsa egy kakastól: sirt is, akár a gyerek...

Amikor ezt észrevették, érzélgősséggel gunyolták
a címikus, huszonnyolcas, romlott pesti kakasok.
Ekkor aztán a tyukokhoz húzódtak el titokba...
(Hej, pedig Pesten tyukocska akkortájt is vala sok...)

De azok is elfordultak negédesen, büszke fővel;
pipiskédtek, csalogották, gögösködtek módfelett.
Csufolták: te vézna kakas, nézd, mily szívósak vagyunk mi;
csupa csont vagy, nincs gazdasszony, aki szobadill vedel.

... De lón aztán, hogy a létszám itt a pesti kakasok közt
és tyukok közt rendkívülmód megcsappana egy napon.
Kindták az emberek már egy kakasért száz koronát —
de a kofa hetykén mondta: annyér el nem adom!

Végre is a kokasok hatalmas szakszervezetében
nagyszigorúan kimondták a nagyfejű kakasok,
hogy eladni elsősorban közülük a vend kakast kell!
Még büszke is lehet rája, hisz az drak magasok!

El is adták még azonnapi egy nagy részvénytársaságnak,
hol javában köszörülték a nyakára már a kést. —
Am egyszer csak vend kakaska kukorékol nagy kinjába —
gyenge kakastorokból még soha ily hangivelést!...

S a torkából, ahogy tudja, egy igazgyöngy hull a földre!...
Zsebredugták... És nem mertek a nyakához nyulni már.
De a kakas azóta is minden dídtól hajnalán
kukorékol. S azt gondolja: egy-két gyöngyér nem is kár!...

Szakítás

Irta: Borsodi Lajos

A neves primadonna és a kritikus együtt jöttek haza, a primadonna lakására, a bemutató után. Az ebédlőben két személy részére van terítve. A kritikus már helyet foglalt az asztalnál. A primadonna a másik szobában, amelynek ajtaja nyitva van, pongyolát ölt.

A primadonna: Gyönyörű volt, mi? Siker, ünneplés, diadal, nagyszerű volt.

A kritikus: Igen.

A primadonna: Az emberek majd megőrültek.

A primadonna: Az emberek majd megőrültek.

A kritikus (gépiesen): Igen. Majd megőrültek.

A primadonna: A második felvonás után tizszer tapsoltak ki. Vagy tizenkészer?

A kritikus: Tizszer.

A primadonna: Miért nem mondd, tizenkészer? Ha én kérdezem, akkor azt kell mondanod, tizenkészer.

A kritikus: De ha csak tizszer tapsoltak ki.

A primadonna: Az mindegy. (Tarkavirágos, ugynevezett igéző pongyolában megjelenik a küszöbön.) Udvariatlan vagy. Vagy talán nem volt sikerem? Mered mondani, hogy nem volt sikerem?

A kritikus: Volt. De . . .

A primadonna: Nincs de. Ha savanyu vagy, akkor nem köllesz.

A kritikus: Stefi, én szeretnék neked valamit mondani.

A primadonna: Ez az. Hát látod, ez az. Te mindig szeretnél nekem valamit mondani. Te kezdesz türelhetlen lenni. Ha nekem falrengető sikerem volt, akkor te szeretnél nekem valamit mondani. Most azt fogod mondani, hogy öreg vagyok.

A kritikus: Én most kiméletesen úgy fogom kezdeni, hogy ezelőtt harminc évvel . . .

A primadonna: Nem igaz, csak husz.

A kritikus: Ezelőtt harminc évvel irtam rólad az első magasztaló, ünneplő, rajongó kritikát.

A primadonna: Gyöngye kis irás volt nagyon.

A kritikus: Lehet. Nem fontos. A lényeg az, hogy . . .

A primadonna: Hát aztán? Vannak örökjuttalok. Te ezt persze nem érted, mert ötvenhat éves vagy.

A kritikus: Ötvenegy.

A primadonna: Az mindegy. Egy ötvenegy éves férfi és egy hatvanegy éves között alig van különbség. Csak én nézem el neked ezt a tofakodó kort.

A kritikus: Köszönöm, hogy elnézed. Stefi én barátod vagyok.

A primadonna: Azt nem tudom. Csak azt tudom, hogy a barátom vagy.

A kritikus: És meleg baráti szívvél figyelmeztetni akarok, hogy a te istenadotta tehetségeddel . . .

A primadonna: Most valami rettentetes jön . . .

A kritikus: Át kellene térni a drámai szakra. Ihsenre gondoltam.

A primadonna: Nekem azt mondani Ihsen! Nekem! Ilyen siker után azt mondani nekem, Ihsen! A csillagtánc után, amikor egyedül a csupasz térdeimtől is megmámorosodott a tömeg . . .

A kritikus: Nem mámorosodott meg. A hátam mögött egy ember gunyos megjegyzést tett a férdeidre . . .

A primadonna: Hazudsz. Magaddal akarsz rántani az öregségbe. De én nem hagyom magam. Ellöklek magamtól, megyek előre, vakon . . .

A kritikus: Ez az. Vakon. (Nagyon melegen.) Egyetlen, drága, szépséges fiam én nem akarom, hogy egyetlen teremtet lény is nevéssen rajtad. Én azt akarom hogy becsüljenek.

A primadonna: (gunyosan fölkacag.)

Kritikus: Min nevensz!

A primadonna: Azon, hogy egy komisz ember milyen rosszul játssza a jó embert.

A kritikus: Veled szemben sosem voltam komisz. Szóval, úgy szeretném, hogy finoman, bölesen most fordíts hátat a meztelen ugrálásoknak és holnaptól kezdve mint egy új Duse tündökölj . . .

A primadonna: Ugy. És azt hiszed, hogy a közönség hiába hívott ki tizenötösztör a lámpák elé? Hogy száz és száz

ember bolond és egyedül te vagy a bölcs?

A kritikus: Nem hiszem. Vannak, akik kegyeletből tapsolnak, mert már harminc éve ünnepelek téged. Ezek önmagukat ámitják. Amikor neked tapsolnak, tulajdonképpen azt a hazugságot ünneplik, hogy lám, az ő fiataláguk sem múlt még el.

A primadonna: Gyönyörű. Van-e még?

A kritikus: Van. A közönség másik része nem neked, hanem Bársony Lili nevű vetélytársnőd ellen tapsol. Ez a taps nem a művészetnek szóló spontán kitörés, hanem gondosan vezetett színpadi politika eredménye. Egy művésznőnek ne legyenek politikai sikerei.

A primadonna: Tovább, tovább.

A kritikus: A tulnyomó többség pedig gunyos megjegyzéseket tesz a férdeidre és fél év múlva már piszogni fog. Azért mondom, drága, egyetlen gyermekem, ne játsszunk könnyelműen azzal a hütlén fiatalággal, mert ez tudja ezért a játékkért a legkegyetlenebb bosszút állni. És végre, a drámai szak se utolsó . . .

A primadonna: Hát most hallgass rám. Nem igaz, nem igaz, nem igaz, egy szó se igaz abból, amit mondtál. És ha akár-hogy is akarsz belém harapni, hát igenis hódító sikereim vannak. És fiatal vagyok és ünnepelek vagyok és elbűvölök mindenkit, akit csak akarok. És ha már itt tartunk, tudd meg, hogy a férfiak a magánéletben is ostromolnak és tudd meg, hogy Sárkány Dezső, aki sokkal tehetségesebb kritikus náladnál és harmincöt

évvel fiatalabb mint te vagy, már hetek óta üldöz a szerelmével. És tudd meg, hogy amikor tegnap este letagadtam magam előtted, akkor Sárkány Dezső volt a vendégem. Én már tegnap álltam bosszút rajtad ezért a mai gonoszágodért. Hát ehhez mit szólsz?

A kritikus: Szépséges gyermekem, könyörgök, térjünk át a drámai szakra.

A primadonna: Látod, milyen pipogya vagy. Látod, hogy mindezt a sok gonoszágod csak azért találtad ki, mert nem szeretsz. Most féltékenységből rám kellett volna rontanod . . .

A kritikus: Nem, nem, én nem rontok rád. Sárkány Dezső három hét óta Londonban tartózkodik . . .

A primadonna: Az mindegy. Ugy három héttel ezelőtt fogadtam. És tudd meg, hogy nem térek át a drámai szakra és tudd meg, hogy gyűlöllek.

A kritikus: Szépségem, hiszen én csak jót akarok veled. Hiszen te vagy a nap-sugaram, az üdvösségem . . .

A primadonna: Elég, elég. Meg akartál bántani, meg akartál alázni, irigyled a sikereimet. (Könyveivel küzködik). De én mégis hódító vagyok és fiatal vagyok, te pedig öreg vagy és gonosz vagy és belém akartál szurni és nekem ebből lát ni. (Hirtelen kitöréssel). Menj, menj! Minek vagy még itt? (Ajtót mutat).

A kritikus lassan feláll, felveszi a kabátját. Egy pillanatra még visszafordul, de mert a primadonna még mindig parancsoló mozdulattal áll előtte, sóhajtova kifelé indul.

A primadonna (most a tükör elé rohan, ahonnan egy feldult, hervadt arc és egy mélyen aláárkolt szempár mered reá. És könnyezve, fuldokolva most már a tükörkép felé kiáltja): Nem igaz, hazudik, hazudik . . .

Csillag Ilus és Vadnai György nyerték az ötszázdináros problémát

Csillag Ilus 22 átszállással, zökkenő nélkül érkezett Szombortól Londonon becskerekéi gimnazista át Párkányba — A szabadutazásban pedig Vadnai György Kassátó! — Kassáig tartó körutazása sikerült legjobban

Az ötszáz dináros probléma határidejének meghosszabbítása új utitervek készítésére ösztökélte azokat, akik a pályázatban résztvettek. A meghosszabbítás meg is hozta a kívánt eredményt, mert ez alkalommal három utazónk minden zökkenő nélkül a lehető legsimábban tette meg a hosszú utat Szombortól Londonon át Párkányba. Az átszálló helyek száma mind a három utasnál meglehetősen sok volt, ezen azonban nem lehet csodálkozni, hiszen, ha valaki a valóságban tette volna meg ezt az utat, alighanem még több átszállásra lett volna szüksége, az utlevélről és a vízumról nem is szólva.

A három legügyesebb utas utitánya a következő:

I.

Szombor, Dombor, Dombot, Gombot, Gombát, Gombás, Bombás, Borbás (ismert magyar futballista), Bordás, Bordám, Hordám, Hordom, Lordom, London, Lordon, Kordon, Kardon, Karton, Parton, Párton, Pártán, Párkán, Párkány.

Csillag Ilus Szubotica, Rudics-u. 6/I.

II.

Szombor, Dombor, Dombos, Gombos, Gombás, Bombás, Borbás (ismert futballista neve), Bordás, Hordás, Hordós, Hordöz, Hordoz, Hordom, Lordon, London, Lordon, Kordon, Kardon, Pardon, Parton, Párton, Pártán, Párkán, Párkány.

Szebler Ilonka.

III.

Szombor, Tombor, Tombol, Rombol, Romból, Gyomból, Gyámból, Számból, Szántól, Szántól, Szántol, Szántok, Szándok, Mándok, Mondok, Gondok, Gondon, London, Lordon, Kordon, Kardon, Karton, Parton, Párton, Pártán, Párkán, Párkány.

Hoffmann Erzsébet Noviszad.

Három utazónk szerencsésen legyőzték minden akadályt és mint látjuk, zökkenő nélkül megérkeztek Londonba, illetve Párkányra. Az elsőseget nehéz volt eldönteni, mert egyik utitervben sem található egyetlenegy hiba sem. A nehézfeladatot egy tősgyökeres szomborira,

dr. Szántó Miklósról, a Bácsmegyei

napló szombori szerkesztőjére bízom.

aki a pályázat eldöntésénél abból a szempontból ítélte, hogy a jutalmat az kapja, aki a legkevesebb átszállással tette meg a három közül az utat.

Csillag Ilus volt, akinek a pályadíjat az ítélő bíró megítélte.

Mint hogy a pályázat ez alkalommal ketté volt osztva, a nyertesnek a pályadíj fele, kétszázötven dinár jut. Csillag Ilus 22 átszállással tette meg az utat, Szebler Ilonkának 23-szor, Hoffmann Erzsébetnek pedig 25-ször kellett átszállnia, amíg Párkányba érkeztek.

Igen jól sikerültek még és mindössze egy jelentéktelen hibával maradtak le a következők: Szepessy István Szubotica, Feuer Jánosné Beograd, Grosz Joly Szubotica, Buchwald Klári Szubotica, Farkas János Szentá, Morgenstern Adolf gornjikovik, Dunamentí Darányi-telep.

Többé-kevésbé helyes megfejtést küldtek be a következők: Messzinger Edit Beograd, Erdődi Olga Becskerek, Göszl Károly Szombor, Csajkás József, Gálfi Ida, Lovászi Ernő, Stark István, Baksa Árpád (Szubotica), Vadnai György Becskerek, Fischer Tivadar Jasatovics, Gombó Lajos Bácskatonola, Kiss János Csantavir, Ifju Föglein János Sztaribecsei, Tolmácsy Géza és István Szentá, Blagojevics Nenádné Szombor, Vég Rózsí, Gulyás Imre Sztaribecsei, Bruck Tibor Szombor, Harton István Bajmok, B. Farkas Lajos Szentá, Grünhut Zsigmond Szubotica, Péntes János Bajmok, dr. Fenyő Sándor Mokrin, Horváth Béla Szentá, Kalmár Vince, Náray Levente Szubotica, Blau József Vrsac, Farkas Margit Titel, Schönberger Miksáné Szombor, Tóth-Bagi Géza Csantavir, Galambos Sári Szombor, Königsberg Imre Szombor, Lichtneckert Mancí Bajmok, dr. Zaffé Vincéné Noviszad, Langer József Kikinda, Wilhelm Márton Becskerek, Köszegi Ferencné Bajmok, Szabady Ella Szentá, Horváth Réla Szentá, Dohoski P. Becskerek, Nagy Ferenc Bacsokogradisken, Dragutinovic Gyura Szombor, Fejér Aladárné, Donáth János Debeljaeca, Weber Henrik és Balog Gyula Vrbász, Tóth-Bagi Géza Csantavir, Gulyás Imre, Schwitzer L. Szubotica, Kohut János Temerin, Kalmár Vince Szubotica, Lebozky L-né Szentá, Schneider Miklós, Blau B. Jó-

zsef Vrsac, Gál Gábor, Schwimmer Bözsike Stark István Szubotica.

A szabad utazás

A probléma másik része a szabad utazás igen sok jó megoldást hozott. A vajdasági közönség úgy látszik örömmel sietett felhasználni, hogy ez alkalommal utlevél és vízum nélkül utazhat és a legkülönbözőbb körutazásokra indulhat olvasóink a — papíron. A cél volt: a legtöbb községet a legrövidebb uton érinteni. Sok igen kitűnő megoldás közül, az ítélőbíróknak, mint legskikerültebbeket az alábbi kettőt terjesztettük elő:

I.

1. Kassa—Kassa, Kassa, hasa, haja, Baja, faja, fala, pala, pata, Kata, Káta, Bata, Bata, buta, Buda, bura bura, Kura, (burja), Kula, kupa, kapa, papa, Pápa, popa, Póla, róla, Róma, Ráma, Rima, Ruma, puma, duma, Duna, dana, kana, kanna, Kassa.

2. Süly—Bécs, Süly, suly, sug, bug, bui, baj, bal, bél, Bécs.

3. Győr—Pécs, Győr, tör, tér, tép, péc, Pécs.

Vadnai György, Becskerek

III. oszt. gimn. tanuló, Obilicsev venac 4.

II.

Dorogról—Dorogra, Dorog, korog, korod, porod, párod, párad, Parád, parák, párák, párák, várad, Várad, várai, vári, Várna, várta, Márta, Málta, váltta, várta, marita, marma, malma, Malmó, malma, Palma, pálna, Párna, párna, pálna, válna, Vilna, nyilna, nyitna, Nyitna, nyitna, nyirna, birna, barna, varna, Várna, tárna, torna, Toróda, korda, Kórda, korda, borda, borta, bonta, bonts, bánt, bánás, Bánút, párat, párat, párad, párod, perod, korod, korog, Dorog.

Stark István, Szubotica

Ezek közül dr. Szántó Miklós döntőbíró

a kétszázötven dinár jutalmat Vadnai Györgynek ítélte oda,

mert 33 átszállóval 14 községet érintett, míg Stark Istvánnak mindössze egyvel több állomást 61 átszállóval sikerült csak elérnie. Azonkívül Vadnai még két igen jól sikerült utazási tervet küldött be.

A leghosszabb utazást Nagy Agoston tette, akinek utitervét kurióznokképpen leközzöljük, bár van benne meglehetősen sok hiba. Nagy Agoston nem kevesebb, mint 77községet érintett utazásában:

Pest, Pert, Perm, Pera, Pora, Pola, Kola, Kula, Kuba, Kura, Kurd, Kard, Kajt, Fajt, Fadd, Fald, Csald, Csala, Csacza, Csaba, Kaba, Kába, Káta, Láta, Sata, Seta, Léta, Léva, Déva, Deda, Berreg, Dada, Dala, Zala, Zara, Para (Brazília), Dara, Szava (Pest-m.), Tava, Tata, Pata, Pacsa, Kaesa, Kacsó, Karó, Kart, Kort, Sort, Solt, Bolt, Bont, Benn, Benn, Bern, Kern (Aurél), Kert, Kent, Kint, Hnt, Hont, Hort, Bort, Bors, Bars, Barcs, Bari, Biri, Biró, Siro, Sívó, Rivó, Riva, Riza, Csiga, Csiba (Japán), Csipa, Pipa, Pápa, Páka, Pika, Pisa, Pasa, Basa, Baja, Bata, Bath (Anglia), Baté, Baké, Baku, Bakó, Czakó, Czikó, Czipó, Czipó, Czipó, Csipe, Csiba, Liba, Lima (Peru), Rima, Runa, Róma, Ráma, Mára, Móra, Móra, Moka, Csoka, Csuka, Csucsá, Bucsá, Mucsá, Mula, Tula, Gyula, Gula, Gula, Huta, Huga, Hóga, Hála, Hala, Hull, Hall (szoba), Haló, Háló, Báló (né kocsma), Bánó, Bánk, Bank, Rank, Tank, Tana, Szana (Arabia), Szána, Szána, Szára, Tára, Tóra, Lóra, Lira, Lina, Linz, Lenz, Lens (Francia), Lent, Ment, Mint, Mind, Mend, Mons (fr.), Mona (Lisa), Moha, Sola, Sora, Sóra, Szóra, Szoda, Szida, Aida, Abda, Abba, Alba, Alma, Alma, Alla, Ella, Elle, Elbe, Ebbe, Ebre, Erre, Érie (tó), Érik, Érek, Élek, Elek, Egyek, Egyén, Egen, Eger, Egér, Elér, Eléd, Elád, Alád, Acsád, Atád, Adád, Adod, Adom, Adony, Abony.

Nagy Agoston, Petrovaradin

Kitűnően sikerültek a következő szabadon választott utazások is: Hoffmann Edith Noviszad utazásai a Rakek—Dorog—Páris—Páris—Malta vonalon (összesen 19 állomás), továbbá Baku—Boda—Buda—Léta—Léva—Déva (10) és Mád—Győr—Mád (7) körutazása, végül utazása Dévától—Bernig tizennyole városron és összesen ötvenhárom állomáson keresztül, B. Farkas Lajos utazása: Szeged—Szurok—Nápoly (10), Grünhut Zsigmond Páris—Körös—Köszeg—Szeged (11), Miklós Józsefné Vellikbecekerék: Szentá—Páris (6), Szeged—Nápoly (9), Harton István Bajmok: Ilék—Abony (4), Makó—Arad—Ókér (11), Bruck Tibor Szombor: Szentá—Páris (7), Gulyás Imre Sztaribecsei: Páris—Szeged (6), Nev Rózsí Kassa—Jaffa—Arad (8), Tolmácsy Géza és István Szentá: Páris—Moson (4), Fischer

Erős Mátyás mestersége

Részlet egy készülő regényből

Irta: Tamás István

Az új halesarnok építésénél katasztrófa történt. A középső boltozat, amelyre éppen a vasbordákat rakták fel, beomlott és maga alá temetett két munkást, Bennet ácsot és inasát Tóbiást.

Tóbiás testét darabokban huzták ki a romok alól szétmálva a felismerhetetlenségig. Kilocsant agyvelejét a malteros kanállal kaparták össze a porból. A munka megállt, az emberek egybeszaladtak.

— Itt is van valami — emelt fel a földről egy kis szilánkot Gáspár, a kubikos. Hirtelenében nem tudták megállapítani, hogy kihez tartozik a véres koponyacsont. A kubikos megpróbálta az ács fejéhez illeszteni. Nem paszolt. Akadt aki azt mondta, hogy csirkeaprólékból való. Mindenestre odatették a holttest mellé.

*

Este, műhely után Tóbiás volt inasársai elmentek halottnézőbe.

Tóbiást a hálószerobában ravatalozták fel. Az egész család ebben a szobában huzódott meg. Az apja, kis kőművesmester, már lefeküdt, mert reggel korán kell kelnie. Négy testvére volt még Tóbiásnak. A két leányka közös ágyban feküdt, két lépésnyire a koporsótól, míg a fiúk a konyhakövére terített szalmazsákon horkoltak. Az ablak mellett állott a ravatal, szeliden lángoló gyertyáktól övezve és két koszu zöldéit a koporsón. Mellette, egy szék támlájára borulva, a sok írástól kimerülten almaszöld arccal szunyókált Tóbiás anyja.

Az inasfiúk az ajtóban ácsorogtak, mintegy szökésre készen. Mátyás a szoba egyetlen ríktó díszét, egy hangoskék porcellán vázát nézegetett. Valami jótékonykedő tombolán nyerte a család. Ez képviselte az egész házban a fényűzést. A koporsó alatt egy teknő jég állott. Oly furesa ez Mátyásnak, Tóbiás alatt egy teknő jég! Hogy nevetnének ezen mindketten, ha most hirtelen feldobbanna a koporsó fedelét és röhögve kijelene «ő» hosszú gölya lábával! Olyan valószínűtlen, hogy valaki csak így kivonódjék a forgalomból, egyszer és mindörökre. Többé nem látják Tóbiás fanealí ábrázatát, nem kell tőle félni, nem kell szemmel tartani az üzeméit. Legfeljebb az álmaikban fog még néha kísérteni. De velőkéig borzadtak a rájuk váró jövő lehellestől, amely a halottaszoba gőzén át feléjük áradt, mint egy vízió: az ut lefelé vezet, minden liába, a kis Tóbiások. Mátyások, Jánosok is a gyár feneketlen bendelebe jutnak, ha felcseperednek, hogy Ulrik igazgató ur majd szavallhasson nekik a becsületés verejtékekkel szerzett kenyérről és párluzamot vonjon Edison és saját maga között «követendő példa gyanánt», hogy íme az élő bizonyosság: profil is viláti valamire ésszel, erővel és kitartással.

*

Másnap délelőttre volt kifizve Tóbiás temetése. Az öreg csak Mátyást engedte el «a műhely képviselésében».

— Azon már egy regiment kirurgus sem segíthet, mit akartok hát tőle? — mondta mérgesen.

A gyászoló anyja a gondolatát figyezte, a fájdalom függönyén át is mindent látott, mindent megnesszelt és mindenképp számon tartott. Szomszédasszonyok, rokonok és ismerősök jöttek kezetes vigaszokkal.

— Hisz maradt még elég gyermeke — mondotta egy vastag kőfa asszony.

A koporsó tövében két sírató asszony zokogott. Időnkint felvonítottak, aszerint, ahogy a fájdalom árja nőtt, vagy apadt bennük. A nők a koszuikat nézegették, régi temetésekről diskuráltak és a kis szoba dongott, mint a méhkas. Mátyás zavarodottan hőkölött vissza az ajtóban, féllábon imbolygott, groteszkül, aztán mégis legyőzte félszégét, oda lépett a feketeruhás asszony elé és megszorítva a kezét, elrebegette: «fogadja részvételemet». Az anyja nyögve felpillantott rá, de nem szólt semmit. Mátyás pedig ajultató zavarában megse mert mocani. Az apa fásult faarccal állt a padkán, füveges szeméből kilobbant minden élet, tenyerét gépiesen ide-oda nyujtogatta akár a csokoládéautomata rugós foggantyuja és a fiu «fogadja

részvételemet»-jére azt felelte szórakozótan: «hülásan köszönöm». Mátyás csak állt lecsövelve, bambán, kínosan felesleges két kezével és valami érzelmes igén törte a fejét, amikor az ujonnan érkezettek tovább löktek.

— Istenem, istenem — jajongott Tóbiás anyja — hogy óvtam! bárányhímőtől, torokgyiktől, vérhastól! ha szálla ment a kisujjába, menten doktorért szalasztottam! mennyi pénz ment el ruhára, patikára, iskoláztatásra! és most mindent elvesztettem! Mindent elvesztettem!

Az udvar feketélt a népektől. A bádogműhely inasai a padlás létrájára kapaszkodtak fel helyszüke miatt és a eselések, lakók ellepték a szemközti emeletes ház erkélyét. A pap letört bimbóhoz hasonlított Tóbiást, aki a munka nemes hivatásának gyakorlása közben vesztette el az életét. Harcoló közkatonának nevezte, aki hősi halottként ott hagyta foga fehérét «az élet mezején».

Amikor a koporsót fellették a gyászkoocsira, az egyik tulbuzgó sírató asszony belekapaszkodott és cibálni kezdte sírástól tébolyultan:

— Jajistenem, nem engedem! Nem engedem!

Megrendítő látvány volt. Az összes jelenlevők elismeréssel adóztak a vén szípirtyónak, aki a hatásos jelenet végén diadalmas képpel inkasszálla be a tapsoló tekinteteket. Mátyás felingerült ezen a flagelláns önkínzáson és olyasféle düh fogta el, mint amikor védtelen embert lát ott üflegelni.

— Jaaaajjjaaa! . . .

Egy drámai színház. Az emberek orlyukai remegtek. Ezek a vén satrafák: megannyi Sarah Bernhardt! Melyik tragika tudná ilyen spontán utánuk csinálni? igazi könnyekkel? igazi kétségbeeséssel? igazi vérlabball az ajkukon?

*

A kövér pap a gyászkoocs előt lépkedett, ujjait összefonta a hasán és két szemével a távolba megedt. A lovak homlokán kis zuhlott tollseprő ficánkolt és csiklandozta a paripák fülét. Az eget bakacsinnal huzták be a fellegek, a nap körül tintaszínű felhők gyászfátyola lengt és a sarkon egy öntözőkocs csatlakozott a gyászmenethez. Rekkent, augusztus délután volt, az öntöző csöb! fide csobogással ömlött a víz és a láb-fürdőző rajkók hada füvölve, követte. A bakon ülő pirospozsgás kocsis egy munkáslány derekát ölegette. Énekeltek.

A gyásznép bokáig sülyedt a porban. néhányan lemaradtak, megszöktek, mások beugrottak az első kiskoresmába, felhajtottak egy pohár bort aztán friss erővel futottak a menet után. A temetőbe érve megeredt az eső. Mindenki sietett. A ragacsos, sárga göröngyök úgy esattantak a koporsón, mint a műhelyvezető kurta, csipős nyaklevelei. A gyásznép felhajtott gallérral igyekezett visszafelé. Még a gyászhuszárok is gyorsan betolták a halottkocsit a temető melletti színbe, leszedték az ezüstös csótárt a paripákról aztán lóra kaptak és bőszipban nyargaltak hazafelé.

Volt valami ijesztő humor ebben a vágatásban: a halál fekete huszárai löversenyt játszottak és fogadtak a szokásos két deci spriccerbe, hogy ki ér előbb haza?

Csika Néca a tizforintossal

Nem tudom, tartják-e még magukat azok a Mária Teréziáról szőtt legendák, amelyekkel valamikor tele volt a régi Bánát! Annyi bizonyos, hogy a tájék története egybeforrott a híres királyasszonnyal, aki meglehetősen üres kincstárral volt kénytelen uralkodni és sürű gondjait adományokkal, meg telepítésekkel cnyhitette. Ebben a tekintetben csak íolytatta az anyai rendszert a fia s az annalesek föllegyzik, hogy akkortájt szaporodtak el annyira a magyar nemesek, hogy még egész falvakra is jutott a becskoros kiváltságosaiból.

A legendákba mégis Mária Terézia került nagyobb mértékben s mi álmélkodva tekintünk az ő uralkodására vissza, mert mit ér a királyság, ha nem áll másból, mint szakadatlan utazásból. Az ember ma is meggondolja, hogy utra keljen-e, pedig expresszek kényelmesen fűtött hálókoocsijában teheti meg az utat s ha este lefeküdt, reggelre a világ másik pontján pillantja meg a havas tájakat. A régi mult legfőljebb a vicinálison simul hozzá napjainkhoz, azaz mondjuk röviden: a vicinális itt maradt emlékeknek, hogy el ne feledjük és modernségünkben ne bízzuk el magunkat.

Am annyi falu őrzi Mária Terézia emléket — bizonyítva, hogy a fejedelemasszony arrafelé járt — hogy negyven évig ezek szerint szakadatlanul uton volt. (Figyelembe kell ugyanis venni, hogy a Bánáton kívül voltak neki más magyar, sőt osztrák tájéka is.) Épp úgy hírdeti lépten-nyomon az emléket számos ágy, mint amelyekben nyugalomra tért. Hírdeti, mondom olyan nagy mennyiségben, hogy bátran következtelhejük ezekből: az utazgatásain kívül mást sem csinált, csak aludt. Amiből azután dicsérendő okfejtéssel következtetik a Habsburg-ellenesek, hogy mennyivel jobb lett volna, ha ennek az egykor hatalmas családnak más tagja sem eslelekszik mást, mint hogy csak alszik.

Azon időben az udvari kancelláriában mindíg tartózkodott több rendbeli szláv meg örmény férfiak, akik a nem nemes rendből igyekeztek kiszármazni, áldozatokat ezért nem sajnáltak és hosszas vendégeskedéssel lakták meg Bécs városát. A várakozás sem vot kellemetlen, mert a császárváros minden időben gondoskodott szórakoztató helyekről s végtére is, ha az embernek belelelik két hetébe, amíg kocsin, váltott, vagy pihen-tetett lovakkal, elérkezik a tett-helyre,

— oktalanság volna rövid pár szót ejtve nyomban visszafordulni. Az instanciákban utazó ember ezt már pusztán állatvédelmi szempontból sem tehette meg, hiszen sokszor jobban szerette a lovát, mint az élete párját, aki ezalatt otthon igen bus napokat töltött, magára jóformán semmit sem főzött s csak a konyhában evett falatokat, mint mai nap is még a gondos asszony nép, ha uton van a ház ura.

Idővel aztán hazaérkeztek a férfiak, vagy eredményel, vagy anélkül, mindenesetre azonban terhelten eseményekkel, mesékkal, hogy jutott belőlük még az unokáknak is.

A becskeréki deputátusok így jutottak Mária Terézia jóvoltából egy egész különös első folyamodású civil bírósághoz, amely mindenféle polgári perben itélkezett. Éppen csak hogy a tekkönyvi ügyeket nem osztották be a hatáskörébe, meg azokat, amiket a kerületi táblának tartott fenn a törvény.

Nagy kedvezmény volt ez, nagy előny, hozzá képest elenyésző a teher, amely szerint a költségeit a város tartozott viselni.

Hát ami azt illeti, a teher is annyiféle, ahány az ember, meg az intézmény. A mult század hatvanas éveitől kezdve, olyan rossz helyzetbe került Becskerék pénztára, amilyenben még soha sem volt. A pénztáros akár be se ment volna a hivatalába, nem akadt ott semmi dolga, mert a fiókban egy garas sem volt, amiből fizethetett volna. Sokszor négy hónap is eltelt anélkül, hogy a hivatalnokok hozzájutottak a fizetésükhöz. Viszont ha bolondjába pénz állt a házhoz, egész ribillió támadt, hogy kit elcsétsenek ki legelőszőr? Az előllárókat-e. (Becskerék akkor még mezőváros volt), vagy az uccaseprőket?

Gondolkozva rajta, hogy mit lehetne megspórolni s hol kezdjék a takarékos-ságot? — a többiek során kisütöttek, hogy egészen felesleges luxus ez az első folyamodású civil bíróság. Ott a vármegve, intézkedett az már sokkal fontosabb ügyekben is, mint amilyenek itt kerülnek eldöntés alá, csinálja ezeket a dolgokat is.

Igy történt aztán, hogy a város lemondott a külön bíróság jogáról, megkérte a vármegvét, hogy gondoskodjék Nagybecskerek törvénykezési szükség-leteiről, a vármegve pedig megszervezte külön kiküldetésben az ugynevezett tör-

vénykezési szolgabírói hivaltat. Nem működött sokáig, mindössze 1861 októberétől az 1867. évi kiegyezésig, ellenben bevitte ügykezelésébe a közvetlen kedélyességet.

Részletes története nem tartozik ide, bennünket ez alkalommal kizárólag Csika Néca tiszteletbeli esküdt érdekel, aki fiatal volt és szórakozásra hajlamos, amollett hogy végtelen ambícióval igyekezett elsajátítani a közigazgatás bosszorkánykonyhájának keverési tudományát.

A szolgabíró is jó lélek volt, fejlődésében a világ minden kincseért sem akadályozta meg Csika Nécat, ellenben azt az elvet vallotta, hogy a vadrucát csak rá kell eresztetni a locsogóra, uszik az magától is. Ki látott már olyan bolond gazdát, aki lement volna utána, hogy diktálja a tempót! Barátunk is végezzen mindent magától, így jött bele a formába.

Történt pedig, hogy Pestmegye fenytő széke eljárásit indított ismeretlen tettes ellen, aki a magyar fővárosban forgalomba hozott egy hamis tizforintost.

— Csak annyit tudunk, hogy becskerékiek jártak a Lóban, onnét több, lelket derítő lokál tanulmányozására kirándulást tettek az északában s ezek közben került ki a kezükből a vessző alatt mellékelt hamisított pénz. Miért is kinyomozandó lesz, hogy ki süttötte azt el?

Csika Néca, aki sosem volt a jónak elrontója, az aktát a hünyjellel együtt odahelyezte a többi irat mellé, amelyek majd elintéződnék sorjába, mert hogy idővel minden elintéződik. Ha más nem végzi el ezt a munkát, elvégzi amindent megérlelt idő.

Am egyszer a szolgabíró összeveszett a feleségével, bosszuságában sietve elhagyta a családi fűzhelyet s mivel még csak reggel volt, amikor a koresmában tartózkodni csupán az előző napról illelik, — teljes elkeseredésében fölment a hivatalába.

Az akták megremegtek, mikor meglátták a gazdát s öreg diósgyörök a fejüket csóválták.

— Ma meleg napunk lesz!
A szolgabírónak így akad a kezébe egy irás, amit Pestmegye fenytőszéke küld, igen ágálva azon, hogy félesztendő óta három rendbeli sürgetésére sem válaszol a szolgabíróság.

— Micsoda ügy ez?
— Keresni kezdi s ráakad a hamis bankó dolgára.

— Te Néca, sehol se találom a mellékletet.

— A mellékletet? — csodálkozik a th. esküdt. Nini, csakugyan!

— Csakugyan, csakugyan de hol van? Az esküdt nyakig vörösödik, pislog egy sort, aztán kinyögi.

— Elsején visszafizetem, kérlek alásan, egész bizonyossággal visszafizetem. Ugy történt, hogy rossz időben rendezték a bálát, a hónap végén s véletlenül meg voltam szorulva...

Hogy Csika Néca visszafizette-e a hamis bűnjelét, annak nem maradt nyoma. Ellenben tény, hogy Pestmegye fenytő széke megkapta a választ: az iratok elkallódtak s eddig a legszorgosabb kutatás dacára sem lehetett a nyomukra akadni.

Azóta ez a történet, állítólag, megtörtént a honbaza más területén is. Mi azonban, még ha hiszünk is benne, ragaszkodunk a priuszhoz. Azt senki sem vitathatja el Torontáltól.

Öreg riporter

Köhögésnél és rekedtségnél

Nagy doboz ára 14 dinár

Kapható minden gyógyszerár- és drogériában

Jugoszláviai vezérképviselőt

Fehér drogéria, Sombor

Mindennap

Egy tucat lopott zsebkendő

Tegnap ismét találkoztam az uccán ismerősömmel a Mindenre Kapható Alakkal. A kitűnő férfi volt már úgynökön és filmszínészen keresztül szövetkezeti igazgató, szakállas hölgy és erőművész, valamint messenger-boy. Cimeit a körülmények szerint váltogatja és — ami a legsodálatosabb — mindég van ereje a sok pettyel tarkázott vitorlát szél irányában tartani. A pénzszerzés gyengén fujdogáló szellője irányában tudniillik. Mindamellet nem ellen-szenves. Ismerősöm ezért bizonyos nagyrabecsülésemet is élvezi, amit egyetlen találkozásunk alkalmával sem mulasztok el kifejezre juttatni azzal, hogy jóindulatu türelemmel hallgatom végig szövevényes és végnélküli históriáit.

Ma kissé lehangoltnak látszott. — Pénz? — dörzsöltem össze az ujjam élethű kültelki stílusban. Bólintott.

— De majd szerzünk — tette hozzá hirtelen felébredt önbizalommal és egyidejűleg a távolba merengett.

— Megvan! — csapott a fejére hirtelen és a »Lesz még a ridikülbe« kezdte dalra gyujtani rá.

— Akar valami érdekeset látni? — bajolt felém titokzatosan.

Belém karolt és már cipelt is a villamosmegálló felé. Negyedóra mulva egy rövidárúnygyereskedésben kötöttünk ki.

Barátom ismerőseiként üdvözölte a ségedeket, bókot mondott a pénztáros kisaszonynak és barackot nyomott a kifutó fejére.

Egy tucatot kérek — fordult a pult felé. — A huszonötösből!

Avatott ujját tapogatta végig a zsebkendőket, minden darabot külön és elégedetten mosolygott.

— Kérem a blokkot!

Barátom a pénztárhoz lépett és annak rendje-módja szerint lefizetett harminc dinárt az egy tucat zsebkendőért. Még nyugtát is kapott róla. Azután zsebébe rejtette a dobozt.

Este hat lehetett, mikor az uccára léptünk.

Barátom ekkor legnagyobb meglepetésemre külseje elváltoztatásához fogott. Jobb ügyhöz méltó buzgalommal borzolta fel a hajzatát, egy meglehetősen tekintélyes fürtöt hanyagul a homlokába lógatott, majd mélyen szemébe húzta viharvert micisapkáját. Azután a kabát következett, amelynek tolvajosan feltúrta a gallérját, végül egy zsebből előrángatott piszkos barna gyapjussal végleg sikerült külsejét problematikus-sá tenni.

Elismerően mosolyoghattam, mert felcsillant a szeme.

— Kész betörőpofa, nemde?

— Most pedig munkára fel — rikkan-tott fel vidáman.

— Nem mondaná meg, hogy mit csinál tulajdonképpen?

— Pénzt — volt a fölényes válasz.

— Amint láthatta — kezdte — vettem egy tucat zsebkendőt a Rosenberg és Keesegegnél. Netto harminc dinár. Elsőrendű vacak. Láthatta továbbá, hogy három perc alatt olyan jassz lett belőlem itt a kapu alatt, mint a pinty.

— Tehát ez a jassz, akit e pillanatban szerencsése van maga előtt láthatni, lopta ezeket a zsebkendőket. Lopta ezeket a finom selyembatiszt zsebkendőket, amiknek százhusz dinár a bolti ára tucatonként. Érti? Lopta a gazember!

— Na és?

— Ugyanez a gazember most kabátja alá rejté a zsebkendő dobozt, kimegy az uccára és várja az első becsületes embert, aki majd eltekint holmi elavult előítéletektől és a fentebb említett százhusz dináros zsebkendőket hajlandónak mutatkozik hetvenért megvásárolni. Érti?

— És úgy tett, amint monda.

Három perc alatt négy embert szólított meg. Egy illatfelhős dámát. Egy bonnet, aki két gyerekkel tipegett a járdán, egy zubbonyos férfit és egy prémkabátos, félcilinderrel.

Hárman legyintettek és mentek tovább, a félcilinder azonban megállt. Barátom hátravágott a szemével.

— Lopott áru — sutogta csábosan mint egy szirén és mutogatta a kabátja alól a doboz csücskét.

Az emberen látszott, hogy kísértésben van. Némi halk és szaggatott párbeszéd után be is vonultak a közeli kapualjba. Innen elsőnek a prémkabátos jött ki. A dobozt próbálta zsebregyűrni meg-

ható igyekezettel és félénken tekingetett maga köré.

Utána jött barátom a Mindenre Kapható Alak. Ragyogó ábrázattal és egy csomó tizdinárossal.

— Negyven dinár netto — mosolyogta.

— Hát így kell!

— Hát így — mondom én is.

Barátom nem is tudta, hogy mennyit nőtt szerény szememben.

Debreczeni József

Wilde Oszkár:

Pán

(Dupla villanelle)

I.

Ó ős Isten, baklábu Pán!
Modern korunk vén, szürke lett,
Miért tüntél el oly korán?

Üres ma a vesszős karám,
Almát se hoz pásztor neked,
Ó ős Isten, baklábu Pán!

Nem látjuk a babér falán
Aranyszakálas testedet,
Miért tüntél el oly korán?

A Themze bus és halavány
És hüsek erre a szelek,
Ó ős Isten, baklábu Pán!

Aludj sirodba ezután,
Altasson a szőlő, berek,
Miért tüntél el oly korán?

Pedig a nádalainkba tán
Sok nem-dalolt dal szendereg,
Ó ős Isten, baklábu Pán!
Miért tüntél el oly korán?

II.

Jöjj a dombról, baklábu Pán,
Szatir-zsvajjal, könnyedén,
Modern korunk téged kíván.

Nincs faun és nincs nimfa-lány,
Faun, nimfa mind-mind szürke, vén,
Jöjj a dombról, baklábu Pán!

Zord Milton itt dalolt, vidám
Szabadság gyúlt ki énekén,
Modern korunk téged kíván!

Nemes lovag járt itt, de hány
És Sidneyt itt csókolta lény,
Jöjj a dombról, baklábu Pán!

Anglia, tengeres hazám,
Az oroszán hív s vele én,
Modern korunk téged kíván!

Harsogj rivalgó trombitán,
Dobd el tilinkód, légy kemény,
Jöjj a dombról, baklábu Pán!
Modern korunk téged kíván!

Fordította: Kosztolányi Dezső

A földbeásott ember

Irta: Csuka Zoltán

A rendelőben hosszú, nagy árnyak zuhantak és fölkusztak lassan a falakra. A csönd csigaháza muzsikálni kezdett és az orvos megtörölte verejtékező homlokát. A beteg csendesen kérdezte: — Hát ki az örült, doktor ur, én vagy a társadalom, amely örültséggel vádol?

Aztán nagyon halkán folytatta:

— Ön most persze megvizsgált, minden tudását és minden erejét összeszedte, hogy megtalálja bennem az idegbetegséget. Holott a betegség nem bennem van, egészen másutt kell azt keresni.

Leült az orvos karosszékebe, kinyújtotta a lábait és boldogan megropogtatta a derekát.

— Nézze, doktor ur, most már beláthatja, hogy nem vagyok örült. Adjon egy cigarettát és hallgasson meg.

Az orvos készséggel nyult a tárcája után.

— A dolog ott kezdődik, hogy kilencszáztizenhétben a nyugati frontra szállítottak. Mindaddig Országunk ellen küzdöttünk, de abban az időben egyik dezertálás a másik után történt. Az orosz hadsereg már felbomlott és mi Ukrajnában »rekvíráltunk«, azaz, hogy most már békebeli kifejezéssel éljek, raboltuk ki a lakosságot. Persze, a szegény ördögök nem hagyták magukat és hol itt, hol ott mérszárólták le a portyázó szakaszainkat. Mi egyre jobban beláttuk, hogy ennek a háborúskodásnak semmi értelme sincsen, no meg erősen dolgoztak a rendezavaráson azok is, akik már voltak orosz fogságban és akiket megint kiküldöttek ide a harcra. Az emberek szerettek volna már hazamenni, megunták a háborút, butaságnak tartották ezt az öldöklést és a magunk le-mészáróztatását. Mikor tisztjeink már látták, hogy baj van, jelentést tettek és erre az egész ezredet büntetésből áttették a nyugati frontra.

Itt aztán pokol volt. A háboru technikája itt már a tetőpontját kezdte elérni és ez a harcér gyárüzeme volt a mérszarlásnak. De mit is mesélem, hiszen Ön is minden bizonytal tudja, mi volt ottan, láthatta, ha másutt nem, a háboru után olyan divatossá vált hadifilmeken. Nos, itt töltöttem én is a napjaimat és

bizony, mondhatom, sokkal közelebb voltam a megörüléshez, mint most.

Itt történt az a valami, ami az oka annak, hogy most, tíz esztendő után Ön előtt állok. Egyik éjszaka, mikor a franciák megint pergőtűzet zudítottak ránk, egy hatalmas, huszonnyolcas gránát vágott be az amugyis szertemorzolt fedezékbe. Én csak annyit éreztem, hogy fölemelkedem, aztán fekete lett előttem minden.

Mikor magamhoz tértem, messze voltam a front mögött, egyik kórházban. Csodálkozva néztem körül, eleinte azt hittem, hogy álmodom. De aztán meggyőződtem a valóságról, hogy élek mert a kezem lábam állandóan vonaglott.

A mellettem lévő ágyon megmozdult a szomszédom:

— Na, csakhogy magadhoz tértél. Már azt hittük, holnap alulról szagolod az ibolyát.

Csodálkozva kérdeztem valamit tőle, magam sem tudom mit, még nagyon zúgott a fejem. Csak azt láttam, hogy a szája jár, aztán megint eltűnt előlem.

Két hét mulva már együtt ültünk a tavaszi napon. Ott mesélte el a barátom, hogy kerek negyvennyolc óráig voltam a föld alatt. Igazán csoda, hogy élve huztak ki.

— Valóságos fakir vagy — röhögte — fakir vagy, barátom, csak azok tudnak két napig is élni a föld alatt.

Körülföttünk mindnyájan nevettek, sziszegő fájó nevetéssel. És elneveztek fakirnak.

Na, aztán elmúlt ez is. Jött a forradalom, jött a béke és eljöttek a »jobb napok«. Csakhogy a csontjaimban még ma is érzem a háborút, még ma sem tudom megérteni, hogy tudtak kulturemberek esztendőnkön keresztül templomokban békét prédikálni és künn a mezőkön egymást gyilkolni. Ezt nem értem. Ugy hiszem, hogy a logikában itt hiba van.

Hazajöttünk hát valamennyien és mivel megcsináltuk a forradalmat, azt hittük, hogy ezek után jobb lesz. A társadalom, amely beteg volt, kigyógyult és most megkezdhetjük a rendes, normális életet, dolgozhatunk és élhetünk. Hisz egyebet nem is akartunk. Odahaza nagy beszédekkel intézték hozzánk, hogy most már tegyük le a fegyvert, elérkezett a

békés építés korszaka, éljen az egyetértés és a szeretet.

— Meséljem el most Önnek részletesen, hogy milyenek voltak ezek a békés esztendők? Nem, nem érdemes, mert vagy átélte Ön is őket, vagy meg sem érti. Hetekig kerestem munkát, kaptam egy-két napra, megint kiestem, megint mehettem áldogálni a gyárkapuk elé. Tudja uram, mi az a munkanélküliség? Volt már munkanélküli? Amikor az ember tenyerében ég a dolog kívánsága, a mikor úgy érezzük, mindenki elhagyott bennünket amikor látjuk a jól öltözött urakat parfümösen ellillanni magunk mellett és érezzük, hogy korog a gyomrunk. Nem, Ön ezt nem érti meg. Önnek ezt nem lehet elmondani.

Lehajtotta a fejét és utolsó szívott a gyűrött cigarettán. Pirosan jajdukt fel a parázs a kezében, aztán hosszú ivben átröpül a szobán az egyik vödörbe, mint valami baljóslatu kométa.

— Mondja tovább — szólt csendesen az orvos.

— Hát kérem. Esztendők multak, napról-napra tettem az életemet, hol munkanélküli segélyből, hol a barátaim jóvoltából, hol egy kis munkából, amit úgy kegyelemképen kaptam. Az ember ebben az ádáz és kegyetlen, hogy úgy mondjam, földalatti harcban elveszíté azt az egyéni büszkeséget, amit az iskolában belénk csepegtettek és nagyon sokat kezdtem érteni az életből. Én is sokat kezdtem megérteni. Napról-napra éreztem, hogy új ember alakul ki bennem kitisztul kikristályosodik másként láttam a világot, megláttam ennek a társadalomnak minden házugságát, minden bűnét és nagyon megundorodtam tőle. Most már magam kezdtem a munkát elkerülni és ahol csak lehetett, segélyeket igénybe venni. Kezdték már nem is elkeseredni, hanem belátni, hogy ez a társadalom nemcsak a háboruban itélt halálra tömegeket. A békében is.

Pár hét előtt aztán összetalálkoztam azzal a bajtársammal, aki a kórházban elmondotta, hogy mi történt velem a harcra abban a szörnyű golyózáporban. Meghízott, jó kabát volt rajta és szélesre nyílt piros mosollyal nyujtotta felém a kezét:

— Na, hogy élsz testvér? Emlékszel-e még a fakirra? Van-e munkád?

Szomorúan mondtam el, hogy nincsen. De már akkor valami megvillant az agyamban. Fakir, fakir. Ha már ez a társadalom nem akar elhelyezni, nem akar munkát adni, ha mindenáron buta elcsudálkozásokra és szórakozásokra van szüksége, akkor, akkor...

— Hát majd leszek fakir! Élve fogom eltemetni magam, hiszen kibírom. Ha kibírtam a harcra, kibírom itt is.

Szaladtam haza a nyomortanyára és összeeszkábáltam magamnak egy ládát. Akkorát, hogy épen belefértem, leültem benne. Aztán vasárnap délután kimentem oda, ahol ilyenkor legtöbbször sétáltak és elkezdtem magam köré csöditeni az embereket.

Azzal vádolnak, hogy I ázítottam? Hogy örültségeket beszéltem össze? Talál Ön uram itt maga körül olyan társadalmi megnyilvánulást, amelyen nincsen rajta a terheltség jele? Beáram magam a földbe, de tíz óráig sem voltam lenn, bevádoltak, beárultak, hogy nincs iparigazolványom, hogy csaló és lázító vagyok. Kihuztak a föld alól, kiástak és kihallgattak. Mikor elmondottam érveimet, akkor összenéztek, megcsóvázták a fejüket és azt mondták, hogy vagy bolond, vagy gazember vagyok.

— Azt sem mondhatom, hogy nem voltak jóindulatuk hozzám. Inkább elhitték, hogy bolond vagyok és beutaltak ide, az örültek házába.

— Talán itt megértetek, uram?

A szobában nagy feketeesség gyülemlett össze és ott hullámozott a két ember feje fölött. Az orvos mellébe nagy fájások vonaglottak, úgy érezte ott tartja a kezét ennek a lázas, vonagló emberiségnek az ütőerén és tehetetlenül áll és érzi, hogy semmit sem tud tenni. Nehézkesen, mint a kövek, hullottak ki a szavak a szájából:

— A tizenkilences cella a magáé lesz. Talán lehet rajta segíteni...

És a beteg meglepődötten kérdezte:

— Hát ki az örült doktor ur, én vagy a társadalom?...

ALAKOK

Primadonna

(A primadonna azt jelenti, hogy az első nő, tehát Éva egy mesterséges paradicsomban, antik butorok, tízennyolcadik századbeli festmények, csillárok, perzsák között, azzal a különbséggel, hogy akkor is ő az első nő, az egyetlen, ha sok-sok nő van körötte — prima inter impares — és érte immár az Ádámok egész sokadalmán rajong. Családfája mindenestre a jó és gonosz tudás fájdig nyúlik föl, melyre a kígyó tekerőzött. Kissé gyöngéledik. Emelvényes kerevén pihepaplan alatt hever, oly magasan és jelentősen, mint a színpadon, valamelyik operett első fölvonásában. Hangja rekedtes. Nagy, kék szeméhez festett-szőke hajához remekül illik enyhe féloldali fejtörése is. Arca, szeme most is ki van festve, de csak oly felületesen, mint egyébkor, mikor egyedül van, vagy alszik. Emellett maga a természetesség. Póz nélkül, őszintén beszél.)

— Dög vagyok. Reggel kilenctől délután ötig próbáltam. Alig várom, hogy végre tullegyek a bemutatón s kialudjam magam. Rengeteget dolgozom.

— Mit csinál?

— Táncolok. Próbá után artistáknál tornázom. Most tanultam meg a légbukfencet, a saltot. Ma, mikor a közönség is jól táncol és ide jönnek a világ legelső táncosnői, a kínaiak is, nem lehet megállni, különben végünk.

— A primadonna ma már nem a nemzet csalogánya?

— Régen nem az. Ő, a hajdani idilli próbák. Leült egy székre, fölmondta szerepét, elénekelt néhány nótát. Ma első-sorban öltözködik.

— Szóval a nemzet pávája, vagy — mondjuk — a világ kolibrije.

— Ahogy parancsolja.

— Hogy él?

— Reggel fürdés, érdes kefékkel. A reggeli sonka, tea. Ha nincs próba, akkor gyaloglás, sport, télen is.

— Étrendje?

— Főzelék, gyümölcs. Olykor a társaságban ennem kell valamit, egy szelet libamáját, tortát. Másnap lekoplalom. Nekem már véremmé vált a torna, nem fogyaszt.

— A bemutató napján?

— Egy félpohár narancslé. Színrelépés előtt egy korty pezsgőt. A pincém tele van pezsgős palackokkal. Reklámul küldik a gyárak.

— Mivel festi magát?

— Kizárólag zsiros festékekkel.

— Nem rontja a bőrét?

— Babona. Nézze meg a színésznök arcát. A hatvanéves negyvenévesnek látszik, a negyvenéves huszévesnek.

— Mit hozott karácsonyra az angyal?

— Egy Citroen-t.

— Vallásos?

— Nagyon.

— Hisz a művészet örökkévalóságában is?

— Csak a pillanatban, sikerben.

— Milyen hangszeren játszik?

— Saxofonozok és banjozok.

— Milyen idegen nyelven beszél?

— Angolul.

— Melyik író szereti leginkább?

— Shaw-t. (A legelső himprimadon-
id.)

— Hányan lettek már magáért öngyilkosok?

— (Szünet után.) Nem tudom. (Egy darabig nyilván számolta, aztán megunt és abbahagyta.)

— Kártyázik?

— Nem ismerem a kártyát.

— Bohém?

— Utálom a bohémiséget. Házias vagyok, takarékoskodom, félreteszek. Ugy neveltek, hogy mindennek tudjam az értékét. Naponta öt pengőt adok ki a szakácsnéknak.

— Sok ékszere van?

— Két huszkarátos solitaire-em, sok tűm, karcsatom. De ez a mesterséghez tartozik.

— Ellopták már az ékszereit?

— Ma már ez nem divát. (Idéz.) »A művésznő vagyont érő ékszerei eltűntek«. Gyöngye reklám.

— Ruhái?

— Ha egy csillámos ruhát kétszer át-

nak rajtam, a lomtárba kerül, eladom. Amihez hozzáérek, azonnal elnyúvódik. Néha a próbára sietve lapossarku cipőt húzok, gyapjusálát vetek nyakamba. de ilyenkor valósággal bujok a szemek elől. Az adóhivatalba menet a rossz bundámat kapom föl, az »adóbundámat«. Ez minden. Különben a közönség megköveteli, hogy olyan legyek, amilyenek elképzel. Hetente többször kell előkelő vendéglőkben, bárókban vacsoráznom, mulatnom nyilvánosan. Szerdától kezdve. Kötelesség...

(Nem mártír? Bizony az. Mindenki

mártír, aki nem élheti a tulajdon életét, aki nem akkor kel és fekszik, nem akkor hiszik meg és fogják le, eszik és iszik, kacag és sir, amikor kedve tartja. Egyéniségét egy eszményhez kell tőnie, mely a nagy tömeg lelkében él a primadonnáról, egész életén át tündérmacskának kell lennie, józan céltudattal, szerzetesi önsanyargatással. Rabszolgája a dícsőségnek. Órarendje van hozzá, sohase lazuló fegyelme. A fegyelm pedig az erkölcs. Eddig kevés ilyen erkölcsös nővel találkoztam.)

Kosztolányi Dezső

A tudományos bál

Irtá Novoszel Andor

A manó tudja mi van az idén ezekkel a dohányokkal, zölden szedték-e le, vagy a beszárítás nem volt olyan, mint más esztendőben, alig szívja az ember a pipát egy hétig, már is eldugul a szára. Pedig szemre nagyon szép sárga levelek, oszt olyan fehér pöttyök is vannak rajta, mint a Kuba szivaron voltak valamikor, de mondom hamar moeskolják a pipa szárát.

Azt nem lehet mondani, hogy nem égne rendszeren, vagy több gyufát kívánna, mint más esztendőbe, de azért mégis mondom, nem olyan mint például a tavalyi, amit szó nélkül nem állt az ember, ha rágyújtott: akár a tej, oszt mégis van zamataja.

No magamba, hogy a karácsonyi ünnepeket semmi se zavarja, rendbe hozom a pipákat. Meg az igazat megvallva, nagyon alkalmas pulykatollat is szedtem a karácsonyi pulykából, szinte maga-magától kínálkozott az alkalom a pipatisztításra. Hiába, csak a legalkalmasabb erre a pulykatoll, akárki is mit mond.

Máskor az udvaron szoktam a pipákat rendbe hozni, nem azért mintha tudja Isten, ezt a szobába nem lehetne megcsinálni, mert legény koromban igen csak a szobában csináltam, de hát a feleségem nem nagyon szíveli, ha az ilyesmit odabenn intézem.

Most, hogy az idén olyan cudar hidegek jártak különösen karácsony böjtjén, no mondom nem veszködök én abba a hidegbe oda kinn a pipákkal, a feleségem úgy is el van foglalva a karácsonyi sütéssel, főzéssel a konyhán, majd én szép csendesen odabenn a szobában kitisztítom a pipákat.

Hogy olyan sötétes volt, az ablakhoz húzódtam. Már kettőt olyan szépen rendbe hoztam, hogy öröm volt ránézni, mikor a harmadik csutoráját tisztítottam a pulykatollal, a toll megbolondult, oszt se ki, se be a csutorából. Először húzogattam én lassan, de hogy nem jött, méregbe jöttem, oszt nagyot rántottam rajta, oszt a könyökömmel szépen bele-sétáltam az ablaküvegbe.

A nagy csörrenésre beszaladt a feleségem a konyhából, osztán megmondta a véleményét a pipákról, de még én rólam is.

Nem az az ember vagyok, aki szereti a családi zörgéseket, de meg ha visszazólok is, attól úgy se gyógyult volna meg az ablaküveg. No meg mind a három pipám tiszta is volt már, semmi értelme se lett volna annak, hogy a karácsony böjtjén én is megzavarjam a hangos beszéddel.

Máskor nem volt hét, hogy legalább egy ablakostót ne virdított volna végig az uccán, most bizonyosan egy hónap is beletelik, amilyen szerencsém van, hogy tótót lássunk a faluban.

Ahogy ragasztom épen be az ablakot papírral, izent a koma, hogy estére átjönnek.

Emiatt az üzenet miatt a feleségem újra kezdte az ablak miat az észrevételeit, de én hamarosan kabátot kaptam magamra, oszt elmentem a közesházára, hogy szóljak a kisbíróknak, ha netán ablakostót kerülne a faluba, küldje el hozzánk.

Onnan átmentem a komához a patikába. Az egyik széken Klein ült az árendás, a képe föl volt kötve egy szalvétával. Olyan volt mint egy nyul. A praxsi valami fogcséppel adott neki egy kis palinkás üvegbe, mivel a foga fájt.

Jó, hogy jössz mondja a koma. Klein ur épen most mondja, hogy a nagy kocsmaszobát karácsonyra kimeszeltette. Egy ötletem van barátom, ami bizonyosan neked is, meg a doktornak is tetszeni fog.

Ugyan arra még nem volt eset, hogy a koma ötlete valamikor a doktornak vagy nekem tetszett volna, de nem szóltam, különben is alig fél órája törttem be az ablakot, nem akartam magam újra izgatni. Mondom inkább nem szóltam semmit. Haragudjon már egyszer a doktorra is, ne csak mindig én rám. Különben is a pálinka iránt a koma még nem intézkedett, addig úgy se jogerős semmiféle ötlet.

Alig hogy az árendás elment, jött a doktor.

Mondom egy kicsit én még mindig az ablak miatt izé, de azért ezt mégis észrevettem.

Amikor a pálinkát a praxsi a szokott módon kiöntögette, megszólalt a koma: kérlek doktorkám, az előbb itt volt a Klein, a koma is hallotta, hogy a kocsmaszobát újra meszeltette. Kérlek szépen benneteket, azt el kell ismeretek, hogy ez egy kulturtény, amelyet egyenesen bűn volna részünkről, a falu intelligenciáit részéről ki nem használni. Egyébként is régi tervem már, lehet hogy nektek mondtam is, de ha nem is mondtam, bizonyosan akartam. Annyi bizonyos, hogy a praxsinak több ízben említettem, hogy a mi népünk azért van annyira elmaradva, mert mi nem foglalkozunk a művelésével.

Pardon, mondja a praxsi, a főnök ur tényleg többször említette, egyszer kabaré énekesnöket is akart kihozni, de a nagyságos asszony... hanem a praxsi nem folytathatta, tovább, mert a koma úgy ránézett, szinte a lélegzete is elakadt.

Mink úgy tettünk, mintha nem hallottunk volna semmit.

És hogy gondolod kérlek a népek művelését és mi összefüggésben van ezzel a Klein kocsmája.

Kérlek szépen benneteket, de nehogy azt gondoljátok, hogy ez csak most jutott eszembe, ki kell jelentenem, hogy ez már régi tervem s hogy csak most mondom el, ennek az az oka, hogy az akadály, ami eddig tervemet megakadályozta megszűnt s így végre a népművelés terére léphetünk.

Bár mondom az ablakbetörés még mindig nem ment ki a fejemből, azért megkérdeztem, milyen akadály állta útját a tervnek.

Kérlek szépen olyan füstös volt már a Klein kocsmája, hogy ott egyáltalán szó sem lehetett arról, hogy a népek műveljük, most azonban, hogy kimeszeltette, szóval azt hiszem mind a ketten megértettetek.

Roppant kíváncsi vagyok, hogy akarod te művelni a népeket a Klein kocsmájában.

Pardon, azt mondja a praxsi, azt hiszem, a főnök ur népies tánciskolát akar létesíteni.

Hallja, ne ejtsen kétségbe bennünket a maga zöldségeivel. Egyébként is jegezzze meg, ha népművelésről van szó, akkor maga hallgasson, de egyébként is hallgasson, ha látja, hogy intelligens emberek okos dologról tárgyalnak.

Látjátok, fordult felénk, szinte szenvedő arccal a koma, sokszor kétségbeesés fog el, ha elgondolom, hogy más-

fél évi emberfeletti munkám eredménye majdnem egyenlő a semmivel.

Mink láttuk, de azért a doktor mégis megkérdezte újra, hogy mi lesz az a népművelés.

Hát kérlek szépen benneteket, úgy gondolom, hogy tudományos előadást tartanánk karácsony másnapján este, utána pedig bál volna.

No és ki tartaná a tudományos előadást kérdeztem én, bár mondom az ablakot, de jobb is ha nem gondolok rá.

Miután minden ünnepnap este lenne egy ilyen tudományos bál, hát fölváltva művelnék a népet. Az első tudományos előadást én tartanám mondja a koma.

No és mi volna az, kérdezte a doktor.

Azt hiszem ti is jónak találjátok, ha az orosz-japán háborúról olvasnék föl. A mi népünk ugyanis, bizonyosan ti is észrevettétek, abszolute soha se beszél az orosz-japán háborúról, tehát kézen fekvő, hogy nem is tud róla. Egyébként pedig nekem ez meg van rövid írásban.

Én nem szóltam a koma ötletéhez semmit, mért legyek mindig én a bűnbak, szóljon a doktor, vele úgy se mer gorombáskodni.

A doktor rám nézett, hogy mit szólok hozzá, de én tettem magam, mintha az egészet már el is felejtettem volna. Magamba, nekem úgy is elég a magam baja, minek bősztsem magamra a komát.

Nem hittem volna a doktorról, hogy olyan gyáva legyen, de helyeselte a koma terveit.

A törköly lassan fogyogatott, én magam is egész mege voltam már vigasztalódva. Körülbelül a dél vetett haza bennünket.

A jegyző a koma kérésére ki is doboltatta karácsony másnapjára a tudományos bálát. Ugy beszéltek meg, míg a koma fölolvastat tart, addig ott maradunk, utána pedig elmegyünk Tóth Farkasékhoz, a hova már az asszonyaink a fölolvastat előtt elmennek.

Hát szakugyan szépen ki volt megszelve a kocsmá, oszt világos is volt egészen, mert Klein erre az alkalomra a lámpa cilinderét is megtisztította.

A koma a praxsit előre küldte a rendezés miatt. Mink a praxsit nem láttuk mikor beléptünk, de annál jobban szemet szurt Pepes meg a bandája.

Nézzetek csak oda, így a koma Tóth Farkasához meg hozzáam, a kulturának még csak az előszéle fujdogál nálunk és máris milyen óriási változást idézett elő a bandába.

De tényleg egész másképp, mint egyéb kocsmái táncor. A Pepesen egy zöld hosszú fimánc kabát volt, a lábán szürke vászon női cipő. A Firincsen mellény, ing ugyan nem volt rajta, de viszont fekete másli volt a nyakára kötve. A banda többi tagjai pedig meg voltak mosdva.

Alig hogy elhelyezkedtünk, éktelen csörömpölés hallatszott be a söntésből és Klein fajveszékelése.

A praxsi ugyanis addig rendezkedett, még teljesen el nem készült. A szerencsétlen fölakart mászni a söntésben a poharas stelázsra és az egészet fel-döntötte.

Persze a koma azonnal kisietett, de már akkorra az albiró kihuzta a praxsit a stelázs alól.

Rettenetes, mondja a koma, az egész világ erről a szegényről fog beszélni, hogy egy kultur estén ilyesmi előfordulhat ejjfel előtt.

Aszondja a doktor, hát kérlek alásan el lehet kerülni a szegényt.

Hogy-hogy? kérdi a koma

Ki kell ma este kapcsolni a kulturát, ne tartsuk meg ma este a fölolvastat.

A koma mindjárt intézkedett is, hogy Pepesék rákezdjék a csárdást.

Mink egy darabig állva néztük a falu mulatságát, majd a koma parancsára Klein egy asztalt hozott be, a mi mellé telepedtünk.

Jó fél óra múlva megjelent a praxsi is az albiróval, akik addig sétáltak az udvaron, hogy a gőz egy kicsit kimenjen a fejből.

A feleségem véleményét még nem ismerem a kimaradásunkról, mert azóta egyáltalán nem beszél velem, pedig már öt napja elmúlt a tudományos bálnak.

A koma ugyancsak így van a feleségével.

MOCSÁR

— A Bácsmegeyi Napló regénypályázatán díjat nyert regény —

Írta: MARKOVICS MIHÁLY

(4)

Ugy tizenegy óra tájban jöttek fel ketten: mint öszbehullott két fáradt madár, csatáros szárnyu. Esővert szomorúság ült a ruhájukon — már egymásra találtak... A lány szabad szájjal, fiusan hadonászva és csöndesen mellette Arkadij. Kopogó léptek mentek az ajtó felé, a kilincs előtt egy percre összetanaktak, Dóra előreszökkent, a nyitott ajtóból hivatón hátrahajolt egy percre. A szél egy buta rohammal esőt csapott megint a folyosó ablaktábláira — már akkor benn álltak a szobában, tapogatózva. Itt jó meleg volt és puha szőnyegbe süppedő lábbal kicsit tehetetlenül egy kettőt előre lépett Arkadij: egy lámpa gyúlt ki és szembe, úgy nézték egymást pár percig. Aztán helyet kínált a lány, puhán kedveskedve — ő, nagyon köszönöm. Egy kicsit lehajtott fejjel: itt nagyon jó magánál.

A tanya szűk volt, tele rakva butorokkal egymás hegyén hátán. Már ott ült Arkadij a kályha mellett, valami édeskés sablonos kép nézett rá a falról, furcsa fejtartással és rászegezte szemét akárhonnán nézte is. És szembe vele egy tükör verte vissza sápadt arcát, markánsan, élethűen, mintha ketten jöttek volna a szobába az előbb, ketten, ugyanazok...

Az illatot, ami a lányból áradt, itt feltalálta újból: a szék támlája, a butorok és minden ezzel voltak átitatva és fojtogató köruton hol elillant, hol meg visszatért újra. És fáradt volt Arkadij, szédült a túlfűtöttségében, kavargó furcsa párákat látott feléje jönni. — Most elmosolyodott. A lány ruhákat dugdosott előle, néhány ruhadarabot dobált a bőröndbe... ő, hiszen innen úgy ment ki, mint aki egyedül tér vissza és most a nők nagy rendszeretével gyorsan igyekezett elsimítani a hézagokat.

A lefojtott csöndben egymás mellett ültek ketten. Arkadij beszélt, álmairól, gyerekkoráról, régi éjszakákról és lovasokról — az ő otthonáról. Ott élt még mögöttünk a színházi láрма, itt más volt mégis... Ott is beszélt, néhány frázist mondott, de nem tudta a hangját megtalálni. Most nem pizszegnek, ha belefog a szóba — a lány vele szemben félig mellette — a bókók és raffinériák helyett, a százszor kitanult és végig hallgatott frázisok helyett most ez az álmodó, furcsa hang itt — talán a lustasághajló és minden szomorú világ távoli üzenete — de más, egészen más, mint akik eddig voltak. A kis realis célokért futó városi robotos, talán furcsa fogalmakkal is eddig minderről, kicsit szédült a messzeség határán. És két nagy szem nézett rá, jó melek keze volt a fiúnak... Hiszen túl volt már régen ő is az első csókjain és tudta jól, hogy ezután mi jön majd, ő benne is izzott a kívánság — de jó volt így nagyon...

— Odakünn a város éccakai lármája csendes zugássá egyszerűsödött innen a falak mögöl, a szellemóra éjjeltájt a maga külön életét róttá az elhajlott világ fölött. És bekukkantott, aztán beszélt mindenrová. Toronyórák, zseborák, ciradás, tegnapról ittfelajított ócskaságok éjjelt mutattak mind. A szépfelé oszlott élet fölött pedig az utak szőtték az egymásratalálások össze-visszaságát.

*

Eljött aztán Arkadij, másnap is, harmadnap is. A bujdosás szomorú utján ez volt az első elégtelt állomása és ő tudta, hogy az utolsó is egyben. Már csak ez tartotta vissza az elkeseredéstől. Holnap talán ő is ott lesz a végleg lerongyoltak között. Most még itt ül a lány mellett — de neki, éppen neki nem beszélhet erről. Néki a tegnapját idézte. És csókos szájjal kivirított a szeretés fölöttük.

Az uccákon pedig olyan fárasztó éjjel, egyedül, álmatlanul. A rosszagu lebujokra gondolt, ahová be kell térnie mégis, mert hideg van nagyon. »Hideg acél az élet, azé, aki a kezében tartja. Jaj annak aztán, aki alulkerül.«

De semmit sem sejtett ebből a kétéletűségéből Dóra. Ő csókkal fogadta mindig és elmondta szépen aznapját. A gyárnak minden alakját ismerte már Arkadij. Ott volt Stolz, a kövérgépi, szemüveges, a ki kedveskedő volt és erőszakos és ott voltak a többiek. Szemüvegesen, bajusszal vagy sima arccal — mindegyiknek ajándékozott már nézést, az egyiknek leveleit őrizte... ő, de ez a tegnap volt még mind. Az anyjának pénzt küldött haza Pomeraniába, azt tudta, hogy a lánya jó még... A legszebb lánynak mondták a gyárban és büszke volt a címére.

A gyár — sok, sok apró sors kötődött hozzá és itt is utak vittek sokfelé. Ennek a sablonjában mult az élete lassan. Fogalom volt a szó, beleidegződött mindegyikükbe annak mindennapja, a gépzugas alulról, kis panaszok, elkeseredések, néha napfény, ritkán nagyon. És mindezek fölött ott élt egy kolosszus, átható szemmel, veséig ható nézéssel: az igazgató. Robosztus nagy ember, úgy ötven körül és azt beszélték róla, hogy nagyon alulról jött. Mindenre azt mondta: köszönöm. Más nem is hallottak még tőle. Gunyosan vagy elismerőleg; százféle színezése volt ennek a szónak. De minden köszönömnek volt folytatása aztán. Vagy elment valaki, vagy másik szobában másnap új asztalhoz, új emberek közé került és mélyebben emelte a kalapját előtte mindenki. És mindent ott szöttek a párnás ajtók mögött — ez előtt ő is dobogó szívvvel ment el mindig...

Egyszer egy leányt látott kijönni az ajtóból, sápadtan suhant el a fonott butorok között, ez volt Dóra első találkozása Grete Ilkennel. Beszélt aztán róla, kicsit az elragadtatás, kicsit az irigykedés hangján. Grete Ilken világa az elkényeztetett élet és minden vágy teljesülését jelentette itt. Grete Ilken, a mindenható igazgató lánya...

Még sokszor találkozott vele aztán. Egy fáradt délután a zöld színű lámpa fényében szemben ült a hatalmassal és diktandóra várt. Idegesen kapkodva írta a sorokat és Arkadijra gondolt, aki olyan furcsa volt már napok óta. Sápadtan jött és bizonytalanul lépegetett, — mi történt vele? — sorokat rángatott a papíron végig, egyszerre csönd lett és nem hallotta sokáig szavát a hatalmasnak. Most jó volt pihenni egy kicsit, az ablaktáblát nézni — egy nagy szőnyeg volt keresztbehuzva rajta, úgy félmagasságban. És a fűstben egy kis szomorú kerten túl nagy kémények konturjai ágaskodtak... De miért hallgat olyan sokáig? Felnézett rá és ekkor látta hogy két szem nézi őt, áthatóan. Lehajtotta a fejét, a szeme a papírra meredt, aztán eszébe jutottak a süttögött történetek, a félhangos szavak, amelyeket hallott itt is, ott is. És amit beszéltek, az mind valószínűvé lett, hogy belenézett egy percre a szempárba és érezte magán ezt az átható, vetkőztető nézést...

Szédült fejjel, maga sem tudta hogyan került ki az ajtón. Még hallotta mögötte, még mardosta néhány szó — és aztán az ajtón túl szembe jött vele Grete Ilken. Kitért neki és köszönt: még elkapott egy gunyos nézést a szemekből. Most már gyűlölte a leányt, meg ezt a világot ott maga mögött és sirni szeretett volna. Ő, hisz ezeknek minden, minden megvásárolható...

Arkadijnak elmondta este. Arkadij furcsa volt, még furcsább, mint eddig.

Ez idegen különös este volt: már odakünn látta, hogy árnyak suhannak el a lámpák alatt és az idegen arcok mind megriaszították. Valahol a városban, gyerekkorában, hogy először kerül kaszárnnyába, ott volt így. Holnap ő holnap mi lesz? Már nem volt pénze, már nem evett napok óta — most itt, még ez a szempár, holnap már ezt is elveszti. Mert nem volt annyija sem, hogy az átlagéletben eltengődjön. És amit a lány mondott — persze, elveszik őt is nemsokára.

Az utolsó állomásra gondolt már csak. És akkor, mint valami bujkáló rossz érzés, egy ember jutott eszébe. Valaki, akinél sok pénzt látott. És másokat megint. Száz arc futott el előle. A rossz gondolat pedig visszatért, visszajárt, pénzt kellene szerezni, sokat, sokat, annyit, hogy az életet megtartsa, hogy ezt a szempárt itt megtartsa magának, alázkodás nélkül...

...a világok odakünn eszméket hangoztattak, heroizmust dicsőítettek, parádék, külsőség, hatalmi érzés — de ezek törpe kérdések csak! Arkadij Storozenko nem akart elmenni ebből az életből és pénzt kellett szereznie majd. És minden mélységével ott állt előtte a feneketlen örvény, felkavart benne mindent. Benne is ott éltek és ott élnek mindegyikükben meglapulva. És a csodák, az érthetlenségek félórájában előkerülnek aztán, elámitó és torz kiutak — félőrült beszámíthatatlanság...

Kissé tétován indult, hiába marasztalta a lány. A lépcsőházban egy hosszú csók — talán az utolsó. És álmos léptekkel vágott neki az uccáknak...

Aztán szétfoszlott az utolsó remény is. Már nem járt sehová sem, ott ült a tömegszállás piszkos falai között. Mindennek vége volt. Odaállt ő is a többi közé.

III.

A hajnalnak átnyúló emlékei még nagyon tegnapra emlékeztettek, fáradt gázlámpák haldokoltak, vagy riasztó villanyfény nyugtalanított. A tegnapi hazajárók imbolyogva, fázósan igyekeztek ágyuk felé — keleten valahol nagyon furcsaszínű égbolt ült a házak fölött. És rendőr ásitott az uccasarkon, elkésett autók szírenája bugott a hajnalban... ő pedig ott ment, a többi között. Megkerültek sok uccát, néhol egy templom sziluettje emelkedett — alig a házak ormán túl és felvázolt az égre. A céljuk felé mentek sokan, nehéz léptekkel.

És ott: sok lépcsőn át, valahol a pince mélyén tülekedő csoport a rácos ablak előtt. Majdnem lemaradták egymást, mind ott tolongott, éhes arccal. Néhol még asszony is, lány is a csoportban. És kezek nyultak a rács felé — sorra akart jutni, kenyérhez akart jutni mind. Arkadij mellett egy katonaruhás öreg bujdosó, valami földi szorongott, gyámoltalanul és tétován. Magsárgulva, elfakulva tapadt vállára az epolet. Odaköszönt neki és hálásan tapadt rá az öreg nézése. Maga először van itt? Ó, nehezen fog menni, újakat nem vesznek fel. És ez így megy mindennap, mindennap újak jönnek. Most odasodrótak a rács elé, egy gázláng szemükbe szórta a fényt. Szemüveges, félig álmos tisztviselő dobálta eléjük az ujságsomagokat, a széles asztalon. A névét mondta csak mindegyik és valami barna lapot szorongattak a kezükben.

Nem kell új ember. Tovább! Kíméletlenül vágott a hang, már lökték is arrébb. De nem ment. Nekivetette széles vállát és a rács előtt állott újra. Szembenézett a szemüveggel. Az odabenn elszégyelte magát, látta lefört, elszánt emberrel van dolga. Már más hangon beszélt. Kérem, mindennap annyian jönnek, nem kell. Különben hogy hívják? Kivételesen egyszer. Már lökték is eléje a barna írást, az ujságsomagot... Ment tovább. Az öreg jött utána. Jó volt, szerencséje volt testvér. Így kellene mindegyiknek tenni. Ó, azok odabenn — és gyűlölettel: komiszak. Felérték a pincéből... Sok sok lámpa meredt rájuk, birkózva a világgal, a hajnali fényvel, lármás gépek zugtak a háztömbök közül pedig egy parányi darabon ólmosan és piszkosan rájuknézett a szürke reggel. Az uccákon hideg szél fujt szembe velük, valahol a Tiergarten felől port és piszkot hozott... egy uccasarak állt hivatgatva, odaállt a fal mellé. A szomszéd házból kijött valaki, most feléje indult hirtelen Arkadij és lehuzva kalapját, egy ujságot tartott feléje a csomóból.

Aztán a délelőtti órák derültebb érzése került feléje. A széles uttesten most már ide-oda járt, majd szembefordult megint a sarokkal. Egy nagy óra volt a házon, a második emelet magasságában, leolvasta a perceket — megint odább ment a mutató. Valaki feléje szólt: készséggel vitte oda az ujságsomót. Már meglakodott a gondolttal. És szemébe nézett mindenkinek, aki hazajött. Azért őt is megnézték sokan. Ugy dél felé egy öreg ur jött szembe vele. Talán az előbb kelt fel éppen: kifogásal bunda volt rajta, a cipője is szépen fénylett. A jólélet hirdette messziről. Lassan és megfontolva lépegetett a széles uttesten. Arkadij szembefordult vele és eléje állt. Meghökkenve nyult az öreg a kalapja felé, csak amikor az ujságnyalábót látta, akkor kapott észbe. Fejcsóválva ment odább és visszanezített aztán jó egypárszor. Ez még a tegnapi emberek közül való, a tegnapiak közül, akik elragódnak a szenzáción, akik belezavarodnak a milliós számjegyekbe és néhány percet szentelnek annak a jelenségnek, hogy valaki ujságot kínál eladásra, s erről a valakiről lesir már messziről, hogy azelőtt más utakon járt.

De ilyenekkel csak kevéssel találkozott. A rohanók voltak a legtöbben, az eltempultak, napi robot gondjával a szemükben — és mindegyiknek a száján ott volt a stereotip válasz: mi közöm hozzá? Nem volt semmi közük semmihez és Arkadij százszor érezte: jaj annak, aki alulmaradt.

Akkor bután jött az este: így ment ez minden nap. A felkelés és lefekvés között egy piszkos tanyán, ilyen volt a mindennap.

Már neki sem volt szenzáció. Hiszen két hónap óta ujságot árult már.

Azért bujdosva járt a városban. Dorával ha találkozna! Rettegve gondolt a pillanatra. Valami átmentett emlék volt neki a lány a tegnapból, meg akarta tartani magának a megszépült messzeségét. Majd ha pénze lesz megint... ő igen, el fog menni hozzá.

(Folyt. köv.)

“Dama” Divatszalon Subotica

TOLSTOJEVA ULICA 21. SZ.

KÖNYV · FILM · RÁDIÓ

A cincárok

O cincarima

Irla dr. Popovics Dusán,
a beogradi tudományegyetem docense

Dr. Popovics Dusán a beogradi egyetem docense könyvet írt a cincárokról. A cincár román eredetű nép, amely Szerbiának mai déli részéről származik, azonban a cincár-ság már teljesen kipusztult illetve felszívódott a népek harcában. Magyarországon, Görögországban, Albániában, de főként Jugoszláviában mindenütt megtalálható a cincár nép nyomait, ha nem is a nyelvén, hanem inkább a beolvadt nép tulajdonságaiban.

Jugoszláviában ha valakire azt mondják, hogy *cincár*, az sértés számba megy, mert ezzel a jelzővel azt akarják kifejezni, hogy az illetőnek az életben minden csak addig jelent fontosságot, amíg hasznát lehet húzni belőle. Popovics docens hangyaszorgalommal gyűjtötte össze a cincárokra vonatkozó adatokat, egész könyvtárakat bujt át, hogy a cincárok nyomait feltalálja. Nagyon érdekesen ismerteti ennek a már történelmi fajtának a Balkán, de általában a közép-európai kereskedelemben való nagy szerepét. A cincárok, mint Popovics mondja, a német kereskedőkkel egyetemben teremtették meg a Balkán kereskedelmét. Nemcsak Jugoszláviában, hanem Franciaországban, Bulgáriában, Oroszországban is a kereskedelmet mindenütt az idegenek teremtették meg, így a beogradi, vajdasági és szerémségi kereskedelmi életnek az alapvetői a cincárok voltak. A cincárok egészen Bécsig terjeszkedtek, eljutottak Ázsiába is, de az igazi működési színterük mégis Levante volt.

A cincár szó eredetileg *csincs*, román szóból származik. A múlt században, amikor a cincárokat számontartották és beolvadásuk még nem volt teljes, százötvenezer lélekre becsülték számukat. A cincároknak a Balkán és Magyarország török hódoltsága alatt volt igen nagy jelentőségük, mert akkoriban értették a módját annak, hogy jobban legyenek a törökökkel, a szerbekkel és a magyarokkal is mindenfajta privilégiumot és kedvezményt tudtak maguknak biztosítani. Különösen a zemuni és a novisadi cincároknak volt igen nagy és kiterjedt kereskedelmük és ezek a cincárok az új kor kezdetén az úgynevezett török áruval ellátták egész Középeurópát. Többen közülük még a bécsi udvarba is bejutottak és néhányan annyira ügyesek voltak, hogy grófi, bárói rangot is el tudtak érni.

A zemuni és a novisadi cincárok bár maguk között a román nyelvnek egy nyelvjárását, az úgynevezett *arumán*, cincár nyelvet beszéltek, görögöknek tartották magukat, mert valamennyien igen jól beszéltek görögül, sőt görög iskola- és templomalapítványokat is tettek. Ezek a cincárok a mai Jugoszlávia és Görögország határától származnak és innen hozták magukkal a görög kultúrát, mert cincár kultúra nem volt. Melyek is a cincárok ismertető jelei? Popovics elmondja, hogy azok a mai szerb családok, akiknek nincsen szlávájuk azok egészen bizonyosan cincár származásúak, mert a szláva megünnepelése tiszta szerb nemzeti sajátosság és a cincárok csak későbbben, idők folyamán lettek a szerb egyház tagjai.

A cincárok eredetileg *Moskopolje*, a mai *Vlahopolje* község körül éltek, de a törökök előnyomulása következtében valamennyien északra húzódtak. Amikor így régi lakóhelyüket elhagyták, fanyarodtak a kereskedelemre. Az egykori

kutatók szerint a cincárok nagyon művelt emberek voltak, mindegyikük tudott írni és olvasni. A cincárok rendszerint három-négy nyelvet beszéltek. Ezzel szemben az egykori irások azt is megállapítják, hogy a cincárok nagyon önző, perfid emberek voltak, a társadalomban és az államban is mindig úgy viselkedtek, mintha a társas együttlétnek nem nagy tisztelői lennének.

A cincároknak egy jó része házalásból élt és különösen a régi Magyarországon területén voltak ezek a cincárok, mint házaló kereskedők nagyon ismertek. Igen ügyesen tudták már a régi időben a vámhatárokat kikerülni, ha lehetett nem fizettek adót, sokat csempésztek és mindent elkövettek, hogy minél jobban meggazdagodjanak. Ezek a cincár családok lettek azután a mai Jugoszlávia *Cityjének* a vezetői, bár ma már nem lehet pontosan megállapítani, hogy a mai szerb családok közül melyeknek van cincár származásuk. Az ilyen családok azután, hogy a szerb jellegük minél jobban kidomborodjon szláva napot is választottak és mivel a görög

vidékeken nagyon divatos volt, hogy a névnapot ünnepelték meg nagy mulatságokkal és ezért a család fejének a névnapját tették meg a család szláva napjává.

Popovics könyve nagyon érdekesen mutat rá könyvében a mai szerb kereskedelem fejlődésére, számos történelmi adattal bizonyítja a cincároknak kereskedelemalapító tevékenységét. Mindazonáltal Popovics könyve nem akar fajbiológia lenni és nem vér alapon, hanem történelmi alapokon akarja kimutatni, hogy a szerb fajtában is vannak olyan elemek, akiknek nem egészen tiszta szerb vért hordoznak az ereikben. El lehet mondani, hogy Popovics könyve a szerb kulturtörténelmi irodalom jelentős eredménye és mindenkinek el kell olvasnia, aki meg akarja érteni Balkánok azt a történelmi pillanatát, amelynek mi is észlelői vagyunk.

g. d.

Popovics Dusán könyve megrendelhető a *Minerva* r. t. könyvkiadó vállalatnál 40 dinárért.

A magyar könyv — Magyarországon

— Pesti levél —

Nagy érdeklődéssel olvastam annak idején *Fenyves Ferencnek* »A magyar könyv a Vajdaságban« című előadását, amelyet a *Bácsmezei Napló* karácsonyi száma közölt.

Hát valóban ilyen súlyos, ilyen kilátástalannak látszó az irodalom helyzete odaát?!

Hogy azonban mennyire igaz volt az előadónak abban a végső következtetésében, amelyben aláhúzottan és erőlesen hirdette az el nem csüggedésnek, a minden nehézséggel és akadállyal szembenező bátorságnak szükségességét, azt a maga egészében csak innen megszűröl, bizonyos távlatból lehet megítélni.

Mert, bizony, sehol sem rózsás a helyzet. A Vajdaságban talán azt hiszik, hogy Magyarországon könnyű dolga van az írónak és az irodalomnak. Ez nagy tévedés. A következőkben meg fogjuk kísérelni, hogy néhány esetvonalással megfessük a világháború befejezését követő tízedik esztendő magyar irodalmának tükröképét.

*

Az írók... Nincsen társadalmi osztály, vagy foglalkozási ág ma Magyarországon — egy néhány kiváltságostól eltekintve, — amely ne volna kénytelen folyton-folyvást irtózatos harcot folytatni a mindennapi kenyérért. A tisztviselők és munkások soraiban egyre dühöng a munkanélküliség. Az írók és költők világában a gazdasági válság másféleképpen nyilvánul meg. Az író — és ezt úgy kell érteni, amint írva van — *nem tud szóhoz jutni*. Ha kéziratot visz a kiadóhoz, visszautasításra talál; pedig mennyi lemondás és önfeláldozás közepette született meg az a regény, vagy verskötet! Ki tudja, mennyi érték, mennyi tehetség tűnik el a homályban észrevétlenül, ismeretlenül.

Aki azt hiszi, hogy ez tulzás, vagy líra, az nagyon téved. A helyzet egészen egyszerűen az, hogy ma Magyarországon fiatal író — néhány már beérkezett nem számítva — nem is számíthat arra, hogy szóhoz jusson. Könyve meg nem jelenhet, élni pedig mégis csak kell, tehát mit tegyen? Két lehetőség nyílik számára, mindkettő azonban csak

akkor, ha nagyon jó protekcióval rendelkezik itt-ott valamelyik nappal egy-egy cikket elhelyezni, ha pedig nagy a szerencséje: reája bízzák egy külföldi panyvaregény lefordítását.

Szomorú, de valóság: érdemes, sok sikert látott magyar írók is ilyen lélekölő rabszolgamunkára vannak kárhóztatva. Az ember néha megdöbben, mikor az újság utolsó oldalán ötöd- és hatodrendű idegen ismeretlenek »regény«-folytatásai alatt megtalálja annak a magyar írónak a nevét, akinek egyetlen mondat nagyobb érték, mint mindaz a rengeteg bárgyúság, amit valaha is egymásra hordott az, akinek a munkáját fordította. Az sem szivderítő látvány, mikor a népszerű és ismert regényíró a parlament üléséről kénytelen napról-napra beszámolót írni.

Sivár a magyar író helyzete. Ha megkérdezzük: első szava vádló panasz a kiadó ellen. Ő minden bajnak, nyomorának az oka. Vajon igaz-e ez?

*

Kétségtelen dolog, hogy egyetlen könyvkiadótól sem lehet rossz néven venni, ha mindenekelett üzleti szempontokat vesz figyelembe. Elvégre számára a könyvkiadás — üzlet és megélhetés kérdése. Egyik nagy kiadóvállalatunk vezetője mondotta nemrég e sorok írójának: Ha a közönség ponyvát akar olvasni, én ponyvát adok neki, mint ahogy irodalmat is adnék, ha kívánja. De nem kívánja.

Ez az állítás ilyen formában semmi esetre sem állhat meg. Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint az a körülmény, hogy komoly és értékes könyveknek éppen a közelmúltban egyenesen meglepő sikerük volt. *Papini*: Krisztus története, *Babits*: Halálfiat c. regénye, vagy régebben *Wells* nagy világtörténete szépséges mennyiségben fogyott. A közönségnek tehát igenis van érzéke a komoly mondanivaló iránt, bármennyire is igyekeztek a legkülönfélébb fércművekkel ezt az izlést elrontani. Az elmúlt évek számtalanszor beigazolták, hogy az irodalom is lehet üzlet, nincs ok tehát arra, hogy kiadónk továbbra is feleslegesen óvatosak legyenek. Az természetes, hogy az idegen irodalmak

nevesebb termékeinek magyar nyelven is meg kell szólalniok, ez azonban nem jelentheti azt, hogy mindent lefordítsunk, ami odakinn napvilágot lát.

Vigasztaló tünet, hogy vannak kiadónk, akik tudják kötelességüket. A napokban jelent meg az Athenaeum részletes beszámolója az elmúlt esztendőről. Ebből megtudjuk, hogy ez a hatalmas vállalat 1927 folyamán 172 szépirodalmi művet hozott forgalomba több mint 500.000 példányban, ami európai viszonylatban is tiszteletet érdemlő teljesítmény. A kimutatásban szerepelnek *Ady Endre*, *Heltai Jenő*, *Karinthy Frigyes*, *Móricz Zsigmond* munkái; ezek közül *Heltai tizenkét kötete* 80.000 példánnyal, *Móricz tíz kötete* 40.000 példánnyal. Ha figyelembe vesszük, hogy a szépirodalmi munkák mellett az Athenaeum már hagyományainál fogva is nagy figyelmet fordít a tudományos és művészeti munkákra is, akkor oly hatalmas teljesítmény körvonalai bontakoznak ki előttünk, amelyek remélni engednek, hogy a jelen minden nyomorúsága ellenére is a magyar irodalom jövője még nincsen elveszve.

Egyelőre azonban az a helyzet, hogy a magyar kiadó — mint a magyar író — minden erejének végső megfeszítésével képes csak helyén kitartani.

*

Most pedig jön a triumvirátus harmadik tagja: az az annyiszor szidott, ócsárolt, szegény könyvvásárló közönség.

A magyar könyv leghűségesebb pártolói az intelligencia köréből kerülnek ki: A köztisztviselő, a magánhivatalnok, az orvos, az ügyvéd, a mérnök: ez az a gárda, amelyre jobban-rosszban számítani lehetett. A munkásság a maga tömegében csak ujjában kezd olvasni; rövid idő alatt bámulatosan megnőtt a munkásolvasók és munkás-könyvvásárlók száma. Az ország lakosságának igen jelentékeny része azonban — a gazdasági társadalom — sajnos még mindig teljesen megközelíthetetlen. Nálunk is az a helyzet, ami a Vajdaságban: a különféle kalendáriumok százezerszámra kelnek el, a vidéki boltokban. Azonban hétszázötven hónapszámra senki sem keres könyvet. (Itt természetesen nem a nagy városokra kell gondolnunk.)

Most már az a szomorú, hogy éppen az a réteg, amely régen a könyv hadseregének legmegbízhatóbb része volt, küzd manapság a legsúlyosabb, legnehezebben megoldható gondokkal. A helyi érdekű vasutaknál nem egy mérnök teljesít kocsivezetői szolgálatot; az orvosok közt dúló rettenetes nyomorra élénk fényt vet, hogy a budapesti munkásbiztosító pályázatára az egyes állásokra egészen fantasztikus tömegben jelentkeztek a pályázók; az ügyvédek nagy részének egész napja a kenyér utáni reménytelen futkosással telik el; a magántisztviselők egy része — ha van állása — neveltséges éhbéreként robotol késő éjszakáig — ugyan mit akarnak ettől a kimerült, fáradt emberseregtől? Csoda-e, ha egy ilyen ember elfásul minden értékes dologgal szemben és a *panem et circenses* kívánságon kívül más igényéről egészen megfeledkezik?

És mégsem teljesen vigasztalan a helyzet. Napról-napra tanui vagyunk annak, hogy egy-egy fiatalember, vagy leány, akinek jóvelmele csak éppen hogy a legszükségesebbeket fedezi, inkább lemond a vacsorájáról, vagy még tovább viseli divatjamult kalapját, de megveszi azt az újonnan megjelent könyvet, amelyre kíváncsi és amelyet azután drága kincsévé zár el szekrényének legmélyére. A villamosokon naponta látunk kopott ruhás férfiakat és nőket.

amint már kora reggel hivatalba vagy munkahelyükre sietve elmerülnek a magukkal vitt könyv olvasásába. Talán soha nem volt még az olvasóközönség olyan súlyos helyzetben, mint éppen a mai napokban és mégis annyi akaraterőről és kult. aszeretetről tesz bizonyosságot, amely ugyancsak megszégyeníthetné azokat, akiknek az élet mindent megadott és akiknek mégsem szokott eszükbe jutni, hogy a testi szükségleteken túl is van még valami.

Ezeknek a soroknak az volt a céljuk, hogy megmutassuk, hogy mindenütt nélkülöz a helyzet, mindenütt küzdeni kell. De csüggedni semmi körülmények között nem szabad, mert ez kötelesség önmagunkkal, irodalmunkkal, kulturánkkal szemben.

Dr. Kemény István

A vajdasági szerbek története

Dr. Ivics Aleksa könyve

Sajtó alatt van dr. Ivics Aleksa egyetemi tanár munkája: A vajdasági szerbek története a legrégebb időkben a tiszai-marosi határvidék megalapításáig (1703.) A szerző ebben a könyvben okmánytári adatok alapján mutatja be a szerb nép életének legsúlyosabb napjait, a török és osztrák rabság idejét és bemutatja a szerb népket azt a részét, amely nem akart fejet hajtani a török előtt, hanem elhagyta hazáját s átment a keresztény szomszédokhoz, hogy velük együtt folytatassa a harcot a török ellen.

Az 1526. évi mohácsi csata megsemmisítette Magyarország önállóságát és romjain emelkedett a Habsburg-monarchia. Az önálló magyar államélet utolsó periódusában a bevándorolt szerbeknek rendkívül fontos és sokszor döntő szerepük volt, később pedig, amikor Magyarország három részre oszlott, a szerbek minden háborúban és minden bonyodalomban észrevehetően kitűntek az ország mindharom részében. Ez a könyv fellebbenti a leplet a szerb nemzeti múlt sok évszázadáról. Megbízható levéltári anyag alapján íródott s így minden állítása hiteletlenül megalapozott. A szerző teljes husz éven át gyűjtötte a bécsi, budapesti és más levéltárakban az eddig ismeretlen, nyilvánosságra nem hozott anyagot, amelyből könyvét megépítette. A világos, érthető stílusban megírt munka elolvasása minden vajdasági polgár számára tanulságos és hasznos feladat.

A könyv negyven nyomtatott oldal terjedelmű és előfizetési ára száz dinár. Az előfizetési összeg a szuboticei városi takarékpénztár: Gradska Stedionica, Subotica, címre küldendő.

100%

Nem közgazdasági könyv címe rejlik ebben a számban, nem is ilyenirányú cikk rejtezik a cím mögött. A 100% a budapesti új fiatalok lapja, amely a múlt év őszén indult meg és amely egyre hatalmasabb lendülettel tör előre az olvasóközönség körében. A szerkesztője Tamás Aladár, aki körül a magyar irodalom harcokérvű fiataljai gyülekeznek. Mert az irodalomban, csak úgy, mint az élet minden más megnyilvánulásában örök harc van a fejlődésért és a haladásért és ha Kassákék elejtették kezükből a lobogót és jobbra masiroztak, ma már új fiatalok vannak a helyükben, akik az öreg és lomha irodalom ellen friss és bátor akarással küzdenek. Gergely és Kodolányi János azok a nevek, amelyeket legjobban ismernek ebből az új fiatal gárdából és ez a gárda napról-napra erősödik és izmosodik. Érdemes nyomon követni ezt az új fiatalságot, amely az eddig destruktív és anarcho-dadaista irodalom és művészet helyébe a romokon megépíti a kollektív emberi művészet első bástyáit. Épít és harcol, két fronton is egyszerre sokszor ma már tegnapi bajtársak ellen. Az élet azonban nem árul el, az élet masíroz előre, romokon és ezer akadályon keresztül is. A 100% a vajdaságban is kapható és külön figyelmet szentel a jugoszláviai fiatal kollektív művészek munkájának is.

Gustav Meyrink fantasztikus élete

Hogyan lett a börtönviselt Meyer bankárból világ'írú regényíró
Beszélgetés a „Gólem” költőjével hatvanadik születésnapján

Berlin, január hó.

Ez az ember nem hideg fejjel agyalja ki a kísértet-históriákat, mint például a derék Hans Heinz Ewers. A széles berlini utcákon nem járnak szellemárnyak és az »Alraune« monoklis írójá közönséges szélhámos. Prága, az más. A zegzugos, ócska skátorokból még nem szelődött ki a középkor levegője, a denevér-rejtegető tornyok árnyéka holdfényben kabalsztikus ábrákat rajzol a háztetőkre és a Hradsin felől éjszakánként megmagyarázhatatlan sikoltásokat terel olykor maga előtt a szél. Itt még vannak rejtélyek és itt még lehet valaki spirítiszta. Meyrink az; rá van írva az arcára, hogy hívó... erre a kísértelesen sápadt, agyonbarázdált, sovány arcra, aminek kimondhatatlan keserűségét nem tudja enyhíteni a hófehér haj és bajusz. A szeme lázasan ég és nyugtalanul gesztikulál beszéd közben. Minden szava vádirat a sors ellen.

— A híres bécsi tragika, Annie Meyer volt az anyám. Nem ismertem, kiadott kosztba, Hamburgban nőtem fel. Nem tudom, ki volt az apám. Kereskedelmi iskolába jártam, hivatalnok lettem, aztán bankházat nyitottam Prágában. A házasságom szerencsétlen volt, a spirítizmushoz menekültem és sportoltam Minden evezősversenyen résztvettem a Moldván és az Elbén. Amikor egy szomorú és küzdelmes ifjuság után végre elmondhattam, hogy révbe érkeztem,

a rendőrség letartóztatott.

A születésnapomon. Ennek éppen ma van huszonhat éve. Harmincegy éves koromban törték ketté az életemet.

— Miért tartóztatták le?

— A vád szerint csalásért és különböző szélhámoságokért. Azt állították hogy

a bajor király törvénytelen fiának adtam ki magam, meg hogy spirítiszta szecanszokon ugrattam be ismerőseimet a szellemek segítségével börtönjétekba és a rámbízott pénzeket saját céljaimra fordítottam.

(Igazak voltak ezek a vádak? A bankárra nézve talán sértő lehet, de az íróra nézve semlegesítésre sem, ha azt hiszem, hogy a »Walpurgis éjszaka«, a »Börgegerek« és »A zöld arc« írójá nem is lehetett reális ízletember.)

A szikár öregur — hatvanadik születésnapján — mindenesetre védekezik:

— Az ellenem indított kampány boszszu műve volt. Egy lovagias ügyből ki, folyólag feljelentettem a két segédemet, Heller Károly főhadnagyot és Budiner kapitányt a prágai hadtestparancsnokságnál, hogy megszegtek szekundánsi kötelességüket és a becsülethiúság előtt hamis információt adtak rólam. A beadványom miatt a két tiszt rágalmazásért feljelentést tett ellenem és a bíróság tizennégy napi fogházra ítelt becsületsértésért. Felebbeztem és egy újabb beadványban hivatkoztam egy beszélgetésre, amit Oütsch prágai rendőrtanácsossal folytatott az egyik tiszt. A rendőrtanácsos testi lelki jóbarátja volt ennek a tisztnek, Budiner kapitánynak és rendkívül kellemetlen volt neki, hogy belekeveredett az ügybe. Hogy ne kerüljön sor a kihallgatására, el akart intézni még a tárgyalás előtt. Tiz nappal beadványom benyújtása után a születésnap bankettenem megjelent két detektív Jungmann-gasse 14-es számú házamban és letartóztatottak. Az eset óriási feltűnést keltett, Prágában mindenki ismerte Meyer bankárt, főleg sportszeréplésém révén. Az ellenfeleim azt remélték, hogy öngyilkosságot fogok a börtönben elkövetni, adtak erre alkalmat is, de nem tettem meg. Pedig nagy volt a kísértés...

Elsárgult bírósági okmányokat szed elő íróasztala fiókaiból. Leteregeti őket a diványra. Amelyik összegyürődött, kisimítja, gyöngéden simogatja ezeket a rettenetes dokumentumokat, mintha szerelmes levele lennének.

— Ez itt a szabadlábrahelyező végzés — mondja —

közül negyedikévi vizsgálati fogság után engedtek ki

és 1902 április másodikán délelőtt tíz órakor elhagyhattam a fogházépületet. A gentlemen talpraállt, a bankár belebukott a hajszába. Tönkrementem. Megpróbáltam mindent, hogy kereskedői hírnevem visszaszerezsem. Kiszabadulásom után nyilatkozatot küldtem be a lapoknak. Itt van, olvassa el.

Kezembe nyom egy újságkivágást.

A szokásos frázisok:

»A vizsgálat könyveimet ajour és a legteljesebb rendben találta. Megállapítást nyert, hogy jövedelmem a megszokott és teljesen szolid bankületekből származott s minden olyan híresztelés, amely ezzel ellenkezőt állított, légből kapott koholmánynak bizonyult.«

Satöbbi.

— A lapok legnagyobb része nem vette át ezt a közleményt. A közvélemény beestelen embernek tartott a lapok cikkei alapján és az újságok nem akarták megcáfolni két és fél hónapon keresztül írott tudósításait, inkább nem rehabilitáltak. Volt lap, ami még a helyreigazításomat is arra használta fel, hogy megtámadjon.

Idead egy elfakult újságkivágást. Margóján ceruzával ráírva: »A Politik 1902 április huszonkettediki számából.« A közlemény így hangzik:

Meyer Gusztáv, a rosszhírű bankár, akit ez év januárjában különböző feljelentések és bírósági eljárások után üntig ismert pénzügyetei miatt letartóztattak s nemrégiben közel háromhavi vizsgálati fogság után csak azért helyeztek szabadlábra, mert a büntető-törvénykönyv eféle »üzletekre« nézve egyelőre semmiféle precíz intézkedést nem tartalmaz, most, hogy nagynehezen kimászott a csávából, arra a sz—abadságra mer vetemedni, (die Fr—eiheit gehabt) hogy a lapok szerkesztőit, akik ügyét a hivatalosan kiadott kommunikék alapján szellőztették sorra bepereli — becsületsértésért. Így történt, hogy lapunk felelős szerkesztője is értesítést kapott arról, hogy Meyer ur a büntető-törvénykönyv 491-ik szakasza alapján becsületsértés címén sajtópanaszt adott be ellene. Azt kellene hinni, hogy az afféle alakok, ha a fenyegető Damokles-kard alól nagy kinnal sikerült kieszni, zajtalanul eltűnnek szépen a társadalomból. Sajnos, vannak ilyen fráterek akiknek az arcóbre tulságosan vastag,

Amíg olvasok, Meyrink idegesen igazgatja nyakkendőjét.

— Harcoltam a becsületesért — folytatja ezután — és ez a harc vereséggel végződött. A becsületsértési pörben, ami Budiner százados és Heller főhadnagy indítottak ellenem, a második fórum még súlyosabban elítélt, mint az első.

Münchenbe utaztam és minden keserűségemet, dühömet beleöntöttem azokba a satírákba, amiket itt irogatni kezdtem a prágaiakról. Schol annyi kómiikus küllöne nincs, mint Prágában, ezeket a misztikus csodabogarakat tüztem tollhegyre, kizárólag azért, hogy bosszút álljak rajtuk. Így lettem író. Satírikus. A satírikus nem lassan fejlődés során lesz azzá! Egy nagy pofon, amit az élet ad váltja ki az epéből azt a váladékmenyi séget, amibe a satírikus aztán a tollá: mártogatja.

— Hol jelent meg az első cikke?

— A *Simplicissimus*-ban. Albert Langen, a lap kiadója mesélte el, hogy ez a satírám, »Das ganze Sein ein flammend Leid« volt a címe, hogy került be a lapba. Ludwig Thoma, aki akkor még nem volt szerkesztője a *Simplicis*-nek, csak mint munkatárs járt be a redakcióba, piszkálgatott a visszaküldésre ítélt, el nem fogadott kéziratok között. Legelőször fekküldt egy humoreszk *Roda-Roda*-ról, aki még ismeretlen író volt. »Ezt akarjátok visszaküldeni? — bámult Thoma — ez egy ragyogó krocki.« Felvette az alatta fekvő kéziratot. Paul Busson-nak, »A szegény Dronté élete, halála és feltámadása« szerzőjének volt az első írása, még mulatságosabb, mint *Roda-Roda*. »Ugy-látszik, ti a jó cikkeket külditek vissza — morgott Thoma — most már elolvastam a többi is!« A harmadik el-nem-fogadott

kézirat az én novellám volt. Pár év múlva nem volt a *Simplicissimus*-nak olyan száma, amiben vagy *Roda-Roda*-nak, vagy *Busson*-nak, vagy nekem nem jelent volna meg cikkem.

— Érdekes, hogy Busson is áttért a satíráról a misztikus regényre.

— Igen, találkoztunk ebben is. *Roda Roda*val viszont későbbi közös irodalmi munkásságunk hozott össze. 1910-ben megmutattam neki a *Gólem* nyolcvan kéziratos oldalát és ő biztatott, hogy fejezzem be a regényt. Nem volt hozzá kedvem, nem volt türelmem nagyobb-lélekzetű munkához. *Roda Roda* erre azt ajánlotta, hogy írjunk együtt szindarabot. Ebbe belementem. Mikor kezdtük? »Holnap reggel hétkor«. — felelte. Hiába kapálóztam, reggel hétkor felcibált, tizenegyre megbeszéltek a témát és három hét múlva kész volt a darab. *Sohasem került színre*, olyan keserű volt. *Barnovskí* elő akarta adni Szilveszter-éjszakai csemegének, egyetlen-egyszer, de még azt is meggondolta. Közben azonban egész sereg satírikus szindarabot írtunk együtt, a »Bubi«-t, »Die Uhr«-t, »Die Sklavin aus Rhodus«-t és ezek kisebb-nagyobb sikerrel színre is kerültek. Csak ezután fejeztem be a »Gólem«-et, ami a döntő sikert jelentette.

— A Gólemet tartja legjobb írásának?

— Nem. Ma egészen másképp csinálnám meg. Jobban nacionalizálnám a kompozíciót.

Meyrink bőven, nagyon okosan fejtogeti, hogy a misztikus világfelfogás és a nacionalizmus megállnak egymás mellett.

— Nem véletlen, — mondja — hogy Conan Doyle, aki matematikai egyesületeket csinált az irodalomból, szintén meggyőződéses spirítiszta. Sem az, hogy *Poe* felváltva írt misztikus novellákat és hideg ésszel gigondolt bűnügyi történeteket. Én például kitűnően számolok és meglehetősen sakkozom, annakidején megvertem az ön zseniális honfitársát, *Charousek* Rezsőt is és *Spielmann* mesterrel szemben is nem egyszer győztem.

(Nem akarom megsérteni, de megint az az érzésem, hogy a fantáziája elragadta és nagyozol. Hiszen lehet, hogy csakugyan kitűnően sakkozik... De miért éppen két *Rudolf keresztnevű sakk-mestert* vert meg? *Spielmann* nem csak az juttatta eszébe, hogy véletlenül druszája az előzőleg említett *Charousek*nek?)

A családi életéről kezd beszélni, másodsor is megnősült, elvette prágai el-lentelének, aki tönkretette, a hugót és két gyereke van, Sybilla és Harro.

Mutogatja a fényképeket. Szeretl minden állítását dokumentumokkal alátámasztani, mint afféle ember, aki megszokta, hogy neki nem hisznek.

(y.)

A »Korunk« új száma. A »Korunk« januári számával a harmadik évfolyamába lép. Ez a kitűnően szerkesztett, teljesen új típusú revü, amelyen magyar nyelven még nem jelent meg, két év alatt nagy közönséget hódított. Progresszív szelleme, objektívítása, frissesége és változatos mindig európai nivoju tartalma a magyam szemlék között a legelső sorba helyezik az egész magyar nyelvterületen. A januári számból kiemeljük: *Reményi József*: Az amerikai négerkérdés, *Érsek Anna*: A modern háztartás technikája, *Ferrando*: A fizika határai, cikkeket, *Marinetti*, *Karácsony Benő* novelláit, *Leonhard Frank* Polgár című regényének további fejezetét. A különösen érdekes cikkeket hozó *Kulturkrönika* rovatból: *Walter Cropius*: Az új házépítő technikáról, *Egri Viktor*: a háborus filmekről, *Gró Lajos*: A nagyváros szimfóniája filmről, *Németh Antal*: A mai orosz balletről. A »Korunk« havonta 80 oldalon jelenik meg. Előfizetési ára fél-évre 110 dinár, negyedévre 60 dinár. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal (Cluj, Str. Regala 47)

A hét rádióműsora

Bécs 577, 517.2, Berlin 483.9, Budapest 557.5, Breslau 322.6, (Gleiwitz 250), Brünn 441.2, Frankfurt 428.6, (Cassel 272.5), Hamburg 394.7, (Bremen 252.1), (Hannover 297), (Kiel 254), Kattovitz 422, Königsberg 329.7, (Danzig 272.7), Krakó 566, Langenberg 468.8, (Dortmund 283), (Münster 241.9), Leipzig 265.8, (Dresden 252.7), Milánó 549, (Nürnberg 303), (Nápoly 353.3), Pozsony 300, Prága 448.9, Róma 450, Stuttgart 379.7, (Freiburg 577), Zagreb 310.

Vasárnap, február 5.

ZAGREB. 17: Táncczene. 20.15: Egészségügyi előadás, utána könnyű zene.

WIEN. 11: Szimfonikus hangverseny. (Haydn, Mozart). 15: »Des Teufels Antell« (kom. opera: E. Auber). 19.15: Kamarazene (Sedlak—Winkler quartett). 20.10: »Nur keck« énekes szimfónia.

MILANO. 17: Koncert. 21: Operaelőadás: »Fedora«.

BRESLAU, (GLEIWITZ). 12: Koncert. 14.40: Mésdélután. 20.15: Koncert az Evangélikus szövetség nagyterméből. 22.30: Táncczene.

KÖNIGSBERG, (DANCIG). 11.30: Matiné. 16.15: Koncert. 20.30: Berlini átvitel. 22.10: Tánccóra.

NÁPOLY. 17: Koncert. 20.50: Koncert (Verdi, Leoncavallo, Puccini, Wagner).

PRÁGA. 11.30: Matiné. 12.20: Koncert. 16.30: Délutáni koncert. 18: Német előadás (koncert). 19.15: Fuvós zenekar. 20: Koncert (Mendelssohn, Beethoven, Suk).

LEIPZIG (DRESDEN). 12: Koncert. 17: Népszerű zenekari előadás. 19.30: Bohéme (opera: Puccini).

STUTTGART, (FREIBURG). 13.15: Gramofon. 16: Koncert. 20.30: Koncert (Jacobi, Dittersdorf, Mozart).

HAMBURG. 11.30: Délutáni zene. 17.30: Délutáni koncert. 20: »Was euch gefällt« Vigest—Senff—Georgi. 22.30: Jazzband.

KATTOVITZ. 12.10: Varsói Szimfonikus Koncert. 15.45: Koncert. 20.30: Szimfonikus koncert.

FRANKFURT a/M. (CASSEL). 12.30: Orgona hangverseny. 16.30: Kamarazene (Haydn, Grieg, Brahms). 20.30: Stuttgarteri átvitel.

BRÜNN. 11.30: Matiné. 18: Német koncert. 20: A. Dvorak koncert 21: Könnyű zene. 22.20: Táncczene.

ROMA. 17: Koncert. 21: Színházi átvitel.

LANGENBERG, (MÜNSTER, KÖLN). 12: Orgona koncert. 13: Déli zene. 18.50: Táncc. 19.30: »Adriana« (operett: Walter Av. Goetze). Utána táncczene.

BERLIN. 11.30: Matiné. 16.30: Szórakoztató zene. 20.30: Kabaré. 22.30: Táncczene.

DAVENTRY. 16.30: Délutáni zene. 21: Koncert.

MÜNCHEN, (NÜRNBERG). 11: Hangjáték. 16: Koncert. 20: Részletek »Martha című operából«. 21.15: Koncert.

BUDAPEST. 10: Református Isten-tisztelet. 11.30: Szimfonikus koncert (Beethoven—Coriolan, Puccini, Mendelssohn). 16: Gyermek mesék. 17: Magyar nótadélután. 21: Cigányzene.

VARSÓ. 12.10: Filharmonikus koncert. 15.15: Szimfonikus koncert. 20.30: Esti zene. 22.30: Táncczene.

Hétfő, február 6.

ZAGREB. 13.15: Gramofon. 17: Teakonzert. 20: Főolvasás. 22.25: Táncczene.

WIEN. 11: Délutáni zene. 16.15: Délutáni koncert. 20.05: Wiener Szimfonikus Társaság koncertje (Sibelius, Mozart, Beethoven).

MILANO. 17.05: Jazz-band. 21: Quintett.

BRESLAU (GLEIWITZ). 16.30: Délutáni zene. 20.10: Wiener szerzőktől (koncert).

KÖNIGSBERG (DANCIG). 16.30: Délutáni zene. 20.05: Eln. Abend bei Rahel Varnhagen. Utána könnyű zene.

PRÁGA. 12.05: Déli zene. 16.30: Kátóna zene. 19.15: Cirkuszhercegnő (Kálmán I. operettje). 22.20: Táncczene.

LEIPZIG (DRESDEN). 12: Gramofon. 16.30: Délutáni zene. 20.15: Táncc darabok operettekből. 22.30: Táncczene.

STUTTGART (FREIBURG). 16.15: Délutáni koncert. 20.15: Frankfurteri átvitel.

HAMBURG. 12.30: Koncert. 16.15: Színelőadás. 20: A ma zenéje.

KATTOVITZ. 18.15: Táncczene. 20.30: Varsói átvitel.

FRANKFURT a/M. (CASSEL). 12.30: Déli szerenád. 16.30: Délutáni koncert. 20.15: Koncert (Bach, Bussoni, Beethoven).

BRÜNN. 12.15: Déli zene. 20.40: Tarka-est.

ROMA. 17.30: Zongora hangverseny. 20.45: Koncert.

LANGENBERG (MÜNSTER, KÖLN). 13.05: Déli zene. 18: Kamarazene. 20.15: »Dr. Funkius« (rádió szindarab). Utána táncczene.

BERLIN. 17: Koncert. 21.15: Händel—Beethoven-est. 22.30: Szórakoztató zene.

DAVENTRY. 16: Táncczene. 16: Balladák (koncert). 21.45: Koncert.

MÜNCHEN (NÜRNBERG). 12.35: Gramofon. 16: Koncert. 19.30: Kürt-trio. 20: Die lustigen Vagabunden, énekes vigiáték.

BUDAPEST. 9.30, 12, 15: Hírek, pontos időjelzés. 17.30: Cigányzene. 18.40: Rádióelőadás. 19.40: Filharmonikus koncert (dirigens: Dohnányi). 22.30: Jazzband.

VARSÓ. 18.15: Táncczene. 20.30: Chopin-est (koncert).

Kedd, február 7.

ZAGREB. 13.15: Gramofon. 17: Délutáni zene. 18.45: Orvosi előadás. 19: Dr. Hrvat előadása.

WIEN. 11: Délutáni zene. 16.15: Délutáni koncert. 20.05: Traviata (opera: Verdi).

MILANO. 17.05: Koncert. 21: Koncert.

125 dinár

értékű ajándékot kap a

RADIOWELT

minden éves e öfizetője

Egyes szám ára 6 dinár

Előfizetési ára egy évre 250 dinár

VIENER RADIOVERLAG

G. a. m. b. H.

W en I. P es a t o z z i g a e 6 9

594

BRESLAU (GLEIWITZ). 16.30: Szórakoztató zene. 20.30: Szimfonikus koncert (Mozart, Strauss). 22.30: Gramofon.

KÖNIGSBERG (DANCIG). 16.20: Koncert. 17.20: Mandolin-zene. 20.05: Zenekari hangverseny (Schumann, Mendelssohn). 22: Modern táncczene.

PRÁGA. 12.05: Déli zene. 16.30: Koncert. 19.15: Szórakoztató zene. 20.10: »Andere Luft« (vigiaték M. A. Simacek). 22.20: Táncczene.

LEIPZIG (DRESDEN). 12: Déli zene. 20.15: Koncert. 22.30: Táncczene.

STUTTGART (FREIBURG). 16.15: Délutáni koncert. 20: Die beiden Geizigen (komikus opera: M. Gretry).

HAMBURG 12.30: Koncert. 20: Wagner-est (Parsifal, Bolygó hollandi, Tannhäuser, Lohengrin). 22.30: Táncczene.

KATTOVITZ. 17.45: Délutáni zene. 19.30: Faust (opera: Goumod). 22.30: Táncczene.

FRANKFURT a/M. (CASSEL). 12.30: Déli koncert. 16.30: Koncert. 20: »Die beiden Geizigen« (opera: M. Gretry).

BRÜNN. 12.15: Gramofon. 19: (Koncert). 20: Prágai átvitel.

ROMA. 17.30: Koncert. 20.45: Koncert. LANGENBERG (MÜNSTER, KÖLN). 13.05: Déli koncert. 18: Kamarazene. 20.15: Könnyű zene.

BERLIN. 16.30: Magyar költők művei. (Utána táncczene.) 20.30: Valcer-est (operettekből).

DAVENTRY. 16: Koncert. 19.45: Táncczene. 21: Kabaré. 23.15: Katona-zene.

MÜNCHEN (NÜRNBERG). 11.15: Gramofon. 16: Szórakoztató zene. 20: Dr. Hans Luther politikai előadása. 21.30: Kamarazene.

BUDAPEST. 9.30, 12, 15, 13, 16.45: Előadás, hírek, pontos idő. 11: Gramofon 17. Magyar operett-részletek. 19: Operaházi közvetítés. 22.30: Cigányzene.

VARSÓ. 17.45: Délutáni zene. 20.30: Táncczene.

Szerda, február 8.

ZAGREB. 13.15: Gramofon. 17: Mésdélután. 17.30: Koncert. 19.30: Franca nyelvóra. 20: Opera átvitel.

WIEN. 11: Délutáni zene. 16.15: Délutáni koncert. 20.30: Die Rettungsinsel (színijáték: R. F. Weis).

MILANO. 21: Opera átvitel.

BRESLAU, (GLEIWITZ). 16.30: Szórakoztató zene. 20.10: Berlinből: »Das Milliarden-Souper« (operett: E. Stephan).

KÖNIGSBERG, (DANCIG). 16.30: A modern tánc (Táncczene). 21.05: Régi zene.

PRÁGA. 12.05: Déli zene. 16.30: Délutáni koncert. 19: Szimfonikus koncert (Schubert, A. Bloch, A. Dvorak). 22.30: Koncert.

LEIPZIG (DRESDEN). 12: Déli koncert. 19.30: »Eugen Onegin« (dráma: Puskin után). 22.45: Kabaré.

STUTTGART (FREIBURG). 16.30: Koncert. 20.15: Frankfurteri átvitel: »Der dreizehnte Stuhl«.

KATTOVITZ. 18.15: Koncert. 20.30: Szimfonikus koncert.

FRANKFURT a/M. (CASSEL). 16.30: Koncert (olasz operák). 20.15: »Der dreizehnte Stuhl« (dráma: B. Veiler).

BRÜNN. 12.15: Déli koncert. 19: Der Irrtum (szindarab: O. Hradcansky). 19.30: Szimfonikus koncert Prágából.

ROMA. 20.45: Koncert.

LANGENBERG (MÜNSTER, KÖLN). 13.05: Déli zene. 16: Zenekari hangverseny. 20.30: Történelmi előadás Afrikáról. Utána táncczene.

BERLIN. 17.30: Szórakoztató zene. 20.10: »Das Milliarden Souper« (operett: E. Stephan). Utána táncczene.

MÜNCHEN (NÜRNBERG). 12.35: Trio-koncert. 16: Szórakoztató zene. 20: Koncert.

BUDAPEST. 9.30, 12, 15, 22.50: Hírek, előadás, pontos idő. 16: Gyermek mesék. 17.30: Szimfonikus hangverseny (magyar szerzők). 19.25: Radio amatőrpósta. 20.30: »Körműves Kelemen« (szindarab: Kárpáthy és Vajda). 23.05: Gramofon.

Csütörtök, február 9.

ZAGREB. 13.15: Gramofon. 17: Teakonzert. 20: Koncert.

WIEN. 11: Délutáni koncert. 16: Koncert. 19.30: Szimfonikus koncert (Haydn, Springer, Paganini, J. Strauss).

BRESLAU (GLEIWITZ). 16.30: Szerenádok és gavottok. 20.50: Kamarazene. 22.30: Táncczene.

KÖNIGSBERG (DANCIG). 16.45: Koncert. 20: »Fra Diavolo« (opera: D. F. E. Auber).

PRÁGA. 12.05: Koncert. 16.30: Táncczene. 19: »Chodische freiheitskämpfer« (opera: K. Kovarovič).

LEIPZIG (DRESDEN). 12: Koncert. 16.30: Délutáni koncert. 20.15: »Advokat Pathem« (dráma).

STUTTGART (FREIBURG). 16.15: Délutáni zene. 20: Tarka-est. 23: Táncczene.

KATTOVITZ. 17.45: Koncert. 20.30: Koncert. 22.30: Táncczene.

FRANKFURT a/M. (CASSEL). 16.30: Koncert. 20.15: Tarka-est Stuttgarthól. 22.30: Táncczene.

BRÜNN. 12.15: Koncert. 19.50: Koncert. 17., 18-ik század zenéje. 21: Fúcszene. 22: Táncczene.

ROMA. 17.30: Koncert. 20.40: Operett-részletek.

LANGENBERG (MÜNSTER, KÖLN). 13.05: Déli hangverseny. 16: Vesperkoncert. 20.15: Tarka est. Utána táncczene.

BERLIN. 17: Ernst Toch-koncert. 21: Salome (dráma: O. Wilde). 22.30: Táncczene.

MÜNCHEN (NÜRNBERG). 12.35: Gramofon. 16: Szórakoztató zene. 20.45: Koncert Verdi műveiből. 22.20: Jazzband.

BUDAPEST. 9.30, 12, 13, 15, 21.35: Előadás, hírek, pontos idő. 11: Gramofon. 17: Koncert (Puccini). 20: Koncert. 22: Cigányzene.

Péntek, február 10.

ZAGREB. 13.15: Gramofon. 17: Koncert. 19.30: Liubljani színházi átvitel.

WIEN. 11: Délutáni zene. 16.15: Koncert. 20.30: Mandolin-koncert.

MILANO. 17.05: Jazzband. 20.50: Koncert. 23: Jazzband.

KÖNIGSBERG (DANCIG). 16.30: Koncert. 20.10: »Die Mutter« (szindarab: W. Nitschack-Stahn). 22.30: Táncczene.

PRÁGA. 11: Gramofon. 12.05: Koncert. 16.30: Kamarazene. 19.15: Fuvószene. 21.10: Szórakoztató zene. 22.20: Táncczene.

LEIPZIG (DRESDEN). 12: Déli zene. 16.30: Koncert. 19.45: Népszerű zene. 21: Szimfonikus koncert. 22.30: Táncczene.

STUTTGART (FREIBURG). 16.15: Koncert. 20.15: Vörös négyes koncert. 21.30: »Die Jagd nach dem Glück«.

HAMBURG 14.05: Koncert. 20: Jubileumi koncert. (Altonai szimfonikus társaság koncertje). 22.30: Táncczene.

KATTOVITZ. 17.45: Koncert. 19.55: Szimfonikus koncert.

FRANKFURT a/M. (CASSEL). 13: Gramofon. 20.15: Vörös négyes koncert.

BRÜNN. 12.15: Koncert. 19: Koncert. 21: Koncert. 22: Táncczene.

ROMA. 17.30: Koncert. 20.45: Kon-

Anyukám, oly erősnek érzem magam!

Gyermekeken, akik rendszeresen kapnak OVOMALTINET, járték köben is meglátszik az erő és egészség. Az OVOMALTINE a gyerek elkényeztetett inyének is kedvenc csemegéje. 2-3 kanál OVOMALTINE tejben feloldva, ozsonnára vagy reggelire, elég a.ra, hogy még a gyenge és beteges gyerekeket is erőssé, egészségessé és jókedvűvé tegye.

Az OVOMALTINE Dr. Wandler-féle maláta-kivonatból, friss tejből, tojásból és kakaóból készül, koncentrált formában, amely könnyen átalakul. Az

OVOMALTINE

erősíti a testet és az szellemet!

Kapható minden gyógyszer-tárban, drogériában és jobb csemegekereskedésben 18.50 dináros árrban.

Kérjen min'apróbát erre a lapra való hivatkozással az alanti cégtől:

D. A. Wandler - D. D. Zagreb

LANGENBERG (MÜNSTER, KÖLN). 13.05: Déli koncert. 18: Vasporn-koncert. 20.10: Szimfonikus koncert. Utána táncczene.

BERLIN. 16.30: Szórakoztató zene. 20: Ezio (opera: Händel). Utána szórakoztató zene.

MÜNCHEN (NÜRNBERG). 12.35: Koncert. 16: Szórakoztató zene. 18.15: Mandolin koncert. 20: Szimfonikus koncert. (Haydn, Schubert, Liszt. 21.20: Hannibal und Scipio).

BUDAPEST. 9.30, 12, 13, 22.05: Hírek, közlemények, pontos idő. 16: Német mésdélután. 17: Cigányzene. 19: Opera-átvétel. 22.30: Táncczene.

Szombat, február 11.

ZAGREB. 13.15: Gramofon. 17: Mésék. 17.30: Teazene. 20.35: Kamarazene.

WIEN. 11: Délutáni zene. 16.10: Délutáni koncert. 20.05: »Torquato Tasso« (dráma: W. Goethe.)

KÖNIGSBERG (DANCIG). 16.30: Koncert. 20.05: Kabaré-est. 22: Jazzband.

PRÁGA. 12.05: Déli zene. 19.15: Aida (Opera: Verdi). 22.30: Táncczene.

LEIPZIG (DRESDEN). 16.30: Délutáni koncert. 20.15: Szimfonikus koncert. 22.15: Táncczene.

HAMBURG. 12.30: Koncert. 16.15: Die Nürnberger Puppe (Opera: Adam). 20. Orfeus a pokolban (Operett: J. Offenbach).

KATTOVITZ. 17.45: Koncert. 20.30: Szimfonikus koncert. 22.30: Táncczene.

BRÜNN. 12.15: Gramofon. 18.10: Német koncert. 19: Koncert. 20: »Palakystrasse Nr. 27.« (Vigiáték). 22.30: Táncczene.

ROMA. 17.30: Koncert. 20.45: »La Serva Padrona« (Opera: G. B. Pergolezi).

LANGENBERG (MÜNSTER, KÖLN). 13.05: Déli zene. 17.30: Kamarazene. 20.15: »Auf Besuch bei Zeesens« (Vigest). Utána táncczene.

MÜNCHEN (NÜRNBERG). 14.30: Gramofon. 16: Szórakoztató zene. 19.05: »Die Fiedermans« (Operett: J. Strauss). 22.45: Táncczene.

BUDAPEST. 9.30, 12, 13, 15, 24.45: Hírek, közlemények, pontos idő. 11: Gramofon. 17: Citera hangverseny. 18.20: Magyar Radio Újság előadása. 19.15: »Don Pietro Caruso« (Vigiáték: R. Bracco). 20.30: Kamarazene. 22.15: Cigányzene.

VARSÓ. 17.45: Koncert. 20.30: (La fille Madame Angot (Opera).

Bácska és Bánátban a cipőkrém eladással foglalkozó kereskedőknél jól bevezetett, elsőrendű

u t a z ó t

azonnali belépésre **keresünk**. Ajánlatok fizetésigények és oddigi alkalmazásuk megjelölésével kérelnék

„SLAVIA“

tvornica kemičkih proizvoda d. d.
ZAGREB, Ilica 213

Acél rolló gyártás

a legjobb kivitelben legolcsóbban

Vászcics Péter

ahonnan berendezet rolló-gyártó telephén
Subotica, Bene Sudarevićeva 41

A régi és elismert Dr. Lehmann-féle városi arc- és kézikenőcs és krém

5211. szám alatt törvényesen védve. Belső minőségben, éjszakai használatra zsirtartalmu, nappali használatra zsirtalan (krém) arcvíz, szappan és puder 3 színben. — Eltávolítja a szeplőket, májfoltokat, pattanásokat, bőrtájkát (mitesszes) és az összes bőrtisztítási anyagokat. Kenőcs 12 dinár, krém, arcvíz, szappan és puder darabonként 10 dinár. Egyedüli raktár az egész S. H. S. Királyság területére:

Jugovió gyógyszer-tár, Novisad

amely egyben postán minden piperecikket szétküld, u. m. higiénikus cikkeket, parfümer ákat, szappant, minden cikket a gyermekek részére, teljes házigyógyszertárakat, minden háziszert és kelléket, fertőtlenítőszer, valódi cognacot, rumot, málna- és limonádészörpöt, Kneip gyógyfüveket etc.

LAKÁS!

3-4 szobás modern lakást, esetleg irodahelyiségekkel együtt, a város központjában felépítenék többévi házbér lefizetése esetén. — Cim a kiadóhivatalban.

„PHONIX“

ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG
IRODAHelyiséget

Kralja Aleksandra ul 6., I. em.

HELYEZTE ÁT.

Eladó elfogadható áron

Sörösvég (barna és zöld, 35 cl-38 cl-ig) kis- és nagy mennyiségben, továbbá kevéssé használt sörrelítő és dugaszoló gép, különféle sörrelítési felszerelés stb., valamint két jó féltüves 16 söröskocsival együtt. — Bővebbet: **Vrsajković Gyura** pincemesternél **Sombor** Vojv. de R. Putnika Venac broj 24

Hölgyek figyelmébe!

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű hölgyközönséget, hogy tavaszi modell újdonságaim beérkeztek. S-íves megtekintést kér vételkényszer nélkül „T E S S Z A” kalapszalagon. **Báika**, estélyekre a legmagasabb igényeket kielégítő művészi virágaim megérkeztek.

Utazóbőröndök,

aktatáskák, női ridikülök, pénz-, szivar- és cigarettatárcák, óriási választékban olcsón kaphatók **Schager Henrik** bőröndös és bőraru speciális szaküzletében, **Subotica, Aleksandrova ulica 1.** Javításokat, megrendéseket szakemberrel vállal.

Hol vannak a legszebb, legjobb porcellánok?

Ezt kérdem tőletek tudjátok-e lányok? Ime felsorolom, hol vegyetek szervizet, Poharat, keretet, s a legszebb üvegdiszt **Rudics-uca 2:** ez a márka máma, **Splizer üvegüzlet** — híres olcsósága! (Volt Ulrich vaskereskedés helyén)

REJTVÉNY

...
Mult vasárnapi számunkban közölt rejtvény helyes megfejtése:
Kettőn áll a vásár

V
á
y
V

KERESZTSOROS REJTVÉNY

Mult vasárnapi számunkban közölt keresztsoros rejtvény helyes megfejtése:

Vízszintes sorok: 1. Meddő napok, üres lapok, 17. Idus, 18. Emel, 19. Disz, 20. Tápe, 21. Kanin, 22. Brikett, 24. Volát, 25. Oman, 28. Molo, 29. Réim, 31. ...ele... 33. Fel, 35. Er, 37. Jules Massenet, 39. P. s. 40. Nád, 42. Meglepő, 43. RDI, 44. Tiz, 45. Kard, 46. Alá, 47. Ürü, 48. Soká, 49. Ida, 50. Nju, 52. Deli, 54. Lég, 55. Kesergő szereltem, 57. Feu, 59. Clio, 60. Óta, 61. Pol, 63. Illó, 64. Fst, 65. Ama, 68. Five, 69. U.S.A. 70. MNT, 71. Uj Ember, 74. Nál, 75. Ve, 76. Valentinianus, 77. L.K. 79. Rén, 80. Itt, 81. Bün, 83. Lila, 88. Tesz, 90. Tolul, 91. Babszem, 95. Berté, 96. Anet, 97. Decí, 98. Orel, 100. Stos, 101. Miron diszkoszvető e.

Függőleges sorok: 1. Mikor én kis fiu voltam... 2. Edam, 3. Dumai, 4. Dsin, 5. Ne, 6. A.M.B. 7. Perc, 8. Oli, 9. Üde, 10. Ritz, 11. Est, 12. Sz., 13. Atom, 14. Pálos, 15. Opál, 16. Két ország ölekezése, 23. Kalapácskajítás, 26. Lélekjelenlét, 27. Rendületlenül, 29. Rum, 30. Meg, 31. Emel, 32. Eső, 33. Ferrero, 34. Lei, 35. Ránd, 38. sIA, 39. Piké, 41. Drakula, 44. Tolmein, 47. Üde, 50. N.S.C. 51. Uristen, 53. Ila, 56. Gót, 58. Else, 62. Ovál, 66. Ment, 67. Ami, 70. Mar, 71. Utí, 72. Bab, 73. Run, 78. Aller, 82. Fertő, 84. Ioni, 85. Autó, 86. Macs, 87. Vers, 88. Test, 89. Stoj! 91. Bei, 92. Biz, 93. Zoo, 94. Mez, 97. DD, 99. L.V.

Hová megy fényképeztetni magát?
Megyek Gergics foto Rekord műtermébe
Aleksandrova ulica (Nemzetivel szemben)

ELADOK

Vetőbűkkönyvt
Színát preselve Ia
Burgonyát faagmentes,
rizsa és fahér
Daru- és étkezősárgyutát
orpát nagyban és kis-
csinyben bármely a o
másraszavolva olcsón
szállítva

VESZEK

és eladok:
Küher- és heromagot
Dísznövsirt
BERGER ÁRPÁD cég
VEL-REGIKEREK
Gunduli-va 7 (a dohánygyár
meléi) Telefon: 241

minden újdonságot, elővashat
havi 20 diárért
**a modern
kölcönkönyvtárban**
Kifogástalan állapötban
antiquar könyve: tél-
áron kaphatók
Antiquar könyvesbolt
Subotica, Pašićeva ul. 7.

BÖZENDORFER zongora,
STEINVEY, FÜRSTER vil-
lágmárkák, Erste Produktiv,
Stelzhammer, Lira, Stingl,
Lanberger, Glosz, Pallik,
Stiaszny, L. Edmund, Hoff-
mann. Zongorák rendkívül
nagy választékban kaphatók.
Araim Jugoszláviában legol-
csóbbak és leghosszabb lejár-
tatu részletek kaphatók. Kain
hangszerkészítő, Subotica,
Városháza. 10311

I-a bűkkhasáb

I-a gyertyán

és vezey keményhasáb
felaprítva és hasábban
egolcsóbban kapható
DEUTSCH
Jatelephén
B. Sularevićeva ul. 72
139

Zongorák
Hegedűk,
Csellók,
Fuvókák
Harmonikák
legnagyobb
választékban és
legolcsóbban
S. MACHNITZ
hangszeripartelepén.
An. urovitceva ul. 1.
R. Cvetkovića meletti

ASZTALOSMűHELY

á helyezés

Értesitem a hölgyközönséget
és megrendeltem, hogy asz-
talos asztalomat sa'ál há-
zamba, Petrogradska (I. tv. n.)
ul. 34. helyez'em át.
HADNAGY ISTVAN
asztalo mester

Billiárd

dákó, golyó, mandiner-
gumi, zöldposztó, Lign-
num Sanctum tekegolyók
és babák a legolcsóbban
beszereshetők
Er Ich J.
esztorgályosnál, SOMBOR,
Pariška ulica 1

Butort

izlésses és jó minőségben, méltányos
árban, részletekre is
Nagy Varjas Rókus
asztalos mesternél
VI. kőr, Vukovićeva ul. 38 (Csirkepiac)

Középiskolai, polgári összevont
magánvizsgákra és
ÉRETTSÉGIRE
a legjobb sikerrel készít elő
GALGÓCZY TANINTEZET
BUDAPEST
Mária Terézia-tér 3

JUNIPER

ZÖLD SÓSBORSZESZ

minden más gyártmánynál
hatásosabb
Győződjön meg róla. Kérjen a
fűszerkereskedőjénél egy ingyen
minta üveget leírással
Mr. Alfred Blum Subotica

ELISMERT, JÓMINŐSÉGŰ

BUTOROK

háló, ebéd, kávé, uzsonnák, teljes lakásberendezé-
sek, meglepő stíl, — különlegességei: dúsa nagy
választékban. Árban és minőségben utolérhetetlen
ÉDER KÁLMÁN
műasztalos tanóravezető Subotica, Vilsanova ul. 40
A PRAVNI FAKULTATTAL SZEMBEN

REUMA

Köszönőlevél
Dr. I. Rahlejev urnak
Beograd
Kosovska 43
Mások részére már rendeltem az Ön
gyógyszeréből, az első rendelés egy ismer-
ősöm részére szolt, aki betegem jött vissza
Amerikából, járnai alig tudott és a kezeit meg
egyáltalán nem tudta mozgatni. Amerikában
sok orvos vizsgálta, sok-sok pénzt adott ki
orvosra és gyógyszerre, de a baján semmi
sem segített. Én azt tanácsoltam neki, hogy
ha már annyit költött gyógyszerre, vegyen
magára még néhány száz dinár költséget és
tegyen próbát az Ön RADIO BALSAMIKA
gyógyszerével. Rendeltem is neki a gyógy-
szerből, amely segített is rajta, ma már jár,
a kezeit is tudja mozgatni, fájdalmait meg-
szüntek és a munkáját épenugy végzi, mint
más, egészséges ember. A másik rendelé-
semet egy nagy mértékben reumás nő ré-
szére adtam fel. Ez a nő is ma már sokkal
jobban érzi magát.
Premuda, (Dalmácia), 1924 november 15
Petar Jadrošić
A Radio Balsamika gyógyszer készíti,
árusítja és utánnál szétküldi a Laboratorija
„Radio Balsamika“ Dr-a I. Rahlejeva,
Beograd, Kosovska 43. A szer kapható minden jobb
gyógyszertárban és drogériában is.

A világháboruban megvakult
magyar író:
Gergely Sándor
legújabb regénye, a
HIDAT VERNEK
melyben nagyszerű erővel és éleslátással írja
meg a falu életét
A vaskos könyv
a **Minerva r.-t.** könyvostályában kapható
Ara 55.— dinár

Vukovics Gerő uri divatáruháza Pullowerek, fehérnemű, divatnyakendők és sálak a legfino-
mabb és legizlésestebb kivitelben. P. & C. Hablig-ralapok
és L. B. O. női- és férfihariszavák egyedüli lerakata

Uj tejsarnok

nyitlik meg február 6-án... Todor Trisic

Tessék csak a legjobb

szőlőoltvány és gyümölcsfaoltvány... M. Djordjevic

Részletfizetésre

adunk Önnek mindent, amire szüksége van... Nathán Weisz i Sin

„PLANINKA“ felírású és tisztítja a vort... HEBEL szegőgép, 5 bot/ea

Sikerül a legújabb párisi modellek... Gombosná, Bón Juliska

Vizes uborka kg-ként 5 dinártól... KEMÉNY-féle

Veszünk mezei vasuti sineket

magas áron használt mezei vasuti sineket és kocsikat... ALAT A. D. BEOGRAD

Gyárosok! Iparosok! Kik szenet, kokszot vagy brikettet használnak... PERALID-port

Urošević A. és Fiai loznici „Drina“ gőzhen erma'om azonnali belépésre molnárt keres

2000 dinár jutalmat adok annak, aki a szerda éjje... Steiner, Vukovár

Tölgy és bükk tüzifát nagy mennyiségben 1926-27-es vágást,

keresünk megvételre Fakereskedők és termelők, akik eladó... Pr vredna A. D. Beograd

2 évi hitel! EGYE TEMES ASZTALOSGÉPEK... Welker-Werke, I. Wachstein

asztali tekepályát Az általunk gyártott gyönyörű kivitelű asztali tekepálya... Ostravicky és Klapetek Crvenka

ELADÓ AUTÓK „FIAT“ „OAKLAND“ „AUSTRO-DAIMLER“ „CITROE“ „FORD“ Weigand & Co. Subotica

A város központjában keresek 3, esetleg 4 szobából álló irodahelyiséget,

Könnyű mellékkereset mindenki részére Napi 300 dinárt keresek, aki nagy létszámmal rendelkezik.

12084 A legjobb varrógépek „Gritzner“ és „Lilija“

Délamerikába és az Egyesült Államokba express gőzhajókkal Cosulich Line

Előnyömdát legújabb gépekkel... Bleier Márk

Gyenge férfiaknak 10 dinár beküldése esetén... „Patent 608“

SIRKÖVEKET, fémelőntámasztásokat... Pauk Gáspár

N VISADON a legjobb helyen levő évek óta fenálló... Zoltán Engelsmann

ELADÓK használt vasakat, transzmissiókat... Zoltán Engelsmann

Komlótermelők! Legmodernebb és legjobb gyártja Braća Goldner, Subotica Jugovića ul. 20 Telefon szám: 134. Számos köszönőnyilatkozat a vevők rendelkezésére áll. Kérjen árajánlatot!

240 dináros havi részletre

már kaphat elsőrendű keményfa hálószobát, hajlított széket, konyha-berendezést, íróasztalt és minden más bútort

**BOTHE I EHRMANN D. D. ZAGREB LERAKATA
GUSTAV FISTER ml. SUBOTICA**

VII. Fra Joše trg 6

Barátok temploma mellett

Hotel „Crikvenica“

C R I K V E N I C A

Szobák kilátással a tengerre 40—60 dinár. Szobák udvari kilátással 25—35 dinár. Februártól májusig 50% engedmény. Étterem a házban. Szobaelőjegyzés ajánlatos

INGYEN**HUGO VIKTOR**

összes regényei és elbeszélései, illusztrált kiadásban.

A bel- és külföldi remekírók magyar kiadásai sorozatának legújabb műveként rövidesen megjelenik

Hugo Viktor összes regényei és elbeszéléseinek nagy kiadása teljes fordításban, gyönyörűen illusztrálva.

Elhatároztuk, hogy ezeknek a szép és világhírű regényeknek nagy részét

INGYEN

adjuk, így tehát e lapnak azon olvasói, akik az alanti szelvényt 10 napon belül a lent feltüntetett címre küldik, ingyen kaphatják a kiadásunkban megjelenő

HUGO VIKTOR MŰVEIT

teljes 24 kötetben körülbelül 4000—5000 oldal terjedelemben. Könyvkiadóvállalatunk szerkesztő-, bíráló- és fordítóbizottságának névsora a következő: Balla Mihály, Bánóczy László dr., Csillay Kálmán, Endrődi Béla dr., Forró Pál dr., Fülöp Zsigmond dr., Gutí Erzsé, Havas András Károly, Karinthy Emilia, Karinthy Frigyes, Kelen Ferenc dr., Lándor Tiadar, Margittai Szaniszlóné, Németh Andor, Dobosi Pécsi Mária, Porzolt Kálmán, Pünköszt Andor, Sebestyén Károly dr., Somlyó Zoltán, Schöpflin Aladár, Sziklai János dr., Szini Gyula, Szirmai Józsefné, Sztrókay Kálmán, Telekes Béla, Várkonyi Titusz, Vécsey Leó, Zoltán Vilmos.

E kiadásunk illusztrációit **Prihoda István** címlaptervezetét pedig **Végh Gusztáv** iparművész és festőművész urak készítették.

A franciák legnagyobb költője, egyúttal a legvarázslatosabb elbeszélők közé tartozik. Romantikus cselekményű történetei feledhetetlen hatással voltak Jókaira, aki mesterének vallotta Hugó Viktort. A Notre Dame toronyőre, a Nyomorultak roppant figuraszorozata a világirodalom örök értékei közé tartozik. A világ minden nyelvén olvassák Hugó Viktort s az emberek milliói gyönyörködnek ma is halhatatlan alkotásaiban. Hugó Viktor összes regényei és elbeszélései szép nyomásban, kitűnő fordításban jelennek meg és csak a hirdetés és csomagolás költségeiért kérünk kötetenként 25 fillérsnyi megtérítést. — A szétküldés négykötetes sorozatonként a tényleges portóköltés megtérítése ellenében történik, avagy portómentesen vehető át kiadóhivatalunkban, abban a sorrendben, ahogy a megrendelések beérkeznek. Kiadásunk a következő műveket foglalja magában:

A nyomorultak 8 kötet, A párisi Notre Dame 3 kötet, A nevelő ember 3 kötet, A tenger munkásai 3 kötet, 1793 2 kötet, Izlandi Han 3 kötet. Bug. Jargal, — Egy halálraitelt utolsó napja, Claude Gueaux.

Mindennemü pénzküldemény egyelőre mellőzendő.

Jelen ajánlatunk csak azokra a szelvényekre vonatkozik, amelyek 10 napon belül beküldetnek:

**CHRISTENSEN ÉS TÁRSA
GUTENBERG**

könyvkiadóvállalat fiókja
Budapest, IV., Váci-u. 17

SZELVÉNY

Alulírott Hugo Viktor összes regényeit és elbeszéléseit illusztrált kiadásban a fenti feltételek szerint ingyen kívánja.

Átvételi elismerést és szállítási értesítést kérünk. 107

Név:

Lakhely (ucca): Posta:

Külföldi címek az illető állam nyelvén közlendők.

Feltétlenül jól olvasható adatait kérünk

Eredeti francia

Eclair Vermorel

a világ legjobb
PERMETEZŐJE

Vezérlékviselet:

BARZEL D. D., SUBOTICA

Kapható mindenütt!

Kérjen árjegyzéket!

Lično pravoval

pálinka-depotba

iccés

keresték. Cím: 9155

Radio Reklam Jugoslavija
Subotica Postafiók 48

Gyakorlott utazó

a fűszer és festék-szakmából, aki Bánátot és Bácskát kellő eredménnyel beutazta, **fe vétetik**. Részletes ajánlatok a fizetési igények megjelölésével **KLEIN GÉZA és FIAI** céghez Szubotica intézendők.

Butorokat

ebédő, háló, ari szoba-berendezéseket,

portálokat

legelőnyösebben szeresheti be

Domján Valentin

butorüzemben

Subotica, Zrljski trg 11

Hirdetéseket

Sentán a Bácsmegeyi Napló részére

Molnár Sz. Vince
vesz fel.

Szépségápolás!

Hajszálak, szemölcsök, anyajegyek

végleges eltávolítása egy kezeléssel. Ráncos, mlttesszeres, száraz, zsíros, pattanásos, szeplős, tóg p rusu arcok rendbshozatala intézetünkben vagy otthoni kúráimmal.

„Pompador“-krém díszkrét szétküldése, számos közönséglevél. Arcok művészies kikészítése bálakra, alkalmakra, manikűr. Nővendékek felvételének

Papné és Társa Subotica, Paja Kujundžićeva ul. 3

Kék kő 99%-os

Montekattini olasz, még a régi árbán kapható

SUGÁR MANÓ

SUBOTICA.

TELEFON 47

Kraljevbregei, 12 malligandos új vörös bor

100 hl. egy tételben vagy kisebb mennyiségben

jutányosáron eladó

Érdeklődni lehet:

FEHRLING JAKABNÁL

Kraljevbrege, postaépület.

3—400

KUBIKOST

keresek azonnalra

a Kragujevac-kraljevói vasutvonal III. szakaszán 200.000 m bevágás elvégzéséhez. (Veličković mérnök, Gruža (kragujevačka) Levelezés szerb és német nyelven. 1076

KUTFURÁS

és

KUTÉPÍTÉS

a Kragujevac—Kraljevói vasutvonal III. szakaszán **akkordban kiadó**. Felvilágosítással szolgál: **Veličković mérnök, Gruža (kragujevačka)**. Levelezés: szerb és német nyelven. 1074

Répaátvevők

Az idény elmúlt, a kereset megszűnt. Mi az Önök szakmájába vágó cikkel lehetőséget adunk, hogy az idénytelenség alatt jó jövedelemhez jusson. Olyan cikk eladásáról van szó, ami minden gazdának feltétlenül kell. N. u. sz. p. foglalkozás, kockázat nélkül kereset. Mellékfoglalkozás szerint is kezelhető. Érdeklődők írjanak személyi adataik közlésével „TÖBBTERMELES” jelige alatt Senzacia reklámbiro Subotica címre

1002

4-5 szobából álló lakóházat melléképületekkel megvételre keresek

Címeket „Lakóház” jeligére a kiadóba kérek

Malmoknál és gabonakereskedőknél

Jól bevezetett képviselőt keres nagy jutaszakmabeli cég a Vajdaságra és Szerémségre, lehetőleg Novisad székhellyel. Ajánlatokat „JUTE” jelige alatt a Jugoslovise Zagreb, Zrinjevac 20 továbbít

1034

Felhívás!

A *Dungyersky-sörgyárak sombori főlerakatának szünetében van a nb. fogyasztókörzetség kényelmére a sombori körlet minden községében*

fióklerakatot

létesíteni, miért is felkéri a sörraktár tartani sándékozók t, hogy jelentkezni sziveskedjen k. A mérsékelt árak, elsőrangú sörök és kedvező feltételek előre biztosítják a jó üzleti sikert.

Stovarište Piva
Lazar Dungyersky, Sombor

1020

SZENTI és VIRAG

épület-, műbutorárgyár
Subotica, B. Sudarevićova 54-56. Telefon: 3-83
Készítünk: műbuto t, épület-, portái- és üzletberendezést stb.

Saját felkünkön legmodernebbül megnagyobbított üzemünkben kész butorokat és parkettát raktáron tartunk. Kérje díjmentes árajánlatukat a versenyképes, olcsó árainkról meggyőződhetik

3451

SZABADALMAZOTT

KALHYDOR

ARTALMATLAN!

Az egyedüli kozmetikai folyadék az aró és a bőr megfiatalítására. Eveszi a bőr lényét és zsírosságát, a bőrt simává és barsonyossá teszi, sokkal üdösebbé teszi, mint maga a természet. Elűniaszt ráncokat, szeplőket, mifotót, vimmerlet, bőrti écsket és minden más szert messze földimul. Kapható Mittebach, Peclnovsky, Nohitor, Milonov, Selmer-szalón és Szadojević-szalón zagrebi gyógyszerárakban és illatszerkereskedésben.

Gyártja: **I. VRBANAC, ZAGREB** Jurjevska u. lca 4 sz

KOMLÓSPÁRGÁT

kedvező árak mellett ajánlunk

FONO- és HÖTELV RUGYAR R. T.

ODZACI

KÉRJEN ÁRAJANLATOT!

DUBIED kötőgépek

a legjobb és legtekélyesebb gyártmányok az egész világon, melyek csakis a

Cesnik & Gross

cégnél, Beograd, Jug Bogdana 8. kaphatók. Képviselők a Vajdaság részé e kerestetnek

Eladó előnyös feltételek mellett Szerémségben

283 hold elsőrangú szántó

urasági, gazdasági épületekkel és teljes élő és holt felszereléssel, továbbá ugyanott

66 hold szántó 162 hold legelővel

Érdeklődni lehet: **Josip Piliš**

a Jugoslavenska Banka D. D. igazgatójánál, Novisad

1001

A tudományos és gyakorlati kísérletek alapján egyetlenegy pótszer sem érte el a

DISTOL-t

hatásában a mételeykór ellen.

Ha valamely utáztat a felével olcsóbb is, mint a valódi **DISTOL**, a gyakorlatban akkor is sokkal drágább, mert a viszonylagos gyógyhatása kisebb.

Ne ijjenek fel olcsóbb ajánlatoknak!

Kis kapszula juh részére **ДИСТОЛ** ciril felirattal.

Nagy kapszula marha részére **DISTOL** latin felirattal.

DISTOL gyártása Marek tanár receptje szerint a zagrebi állatorvosi főiskola ellenőrzése mellett történik.

Olcsó, kinempróbált utáztatoktól és hamisítványoktól óvakodjunk!

Felvilágosítást nyújt és ingyenes bélsárvizsgálatot végez

„KAŠTEL“

TVORNICA KEMIJSKO-FARMACEUTSKIH PROIZVODA D. D. KARLOVAC

„PUBI“

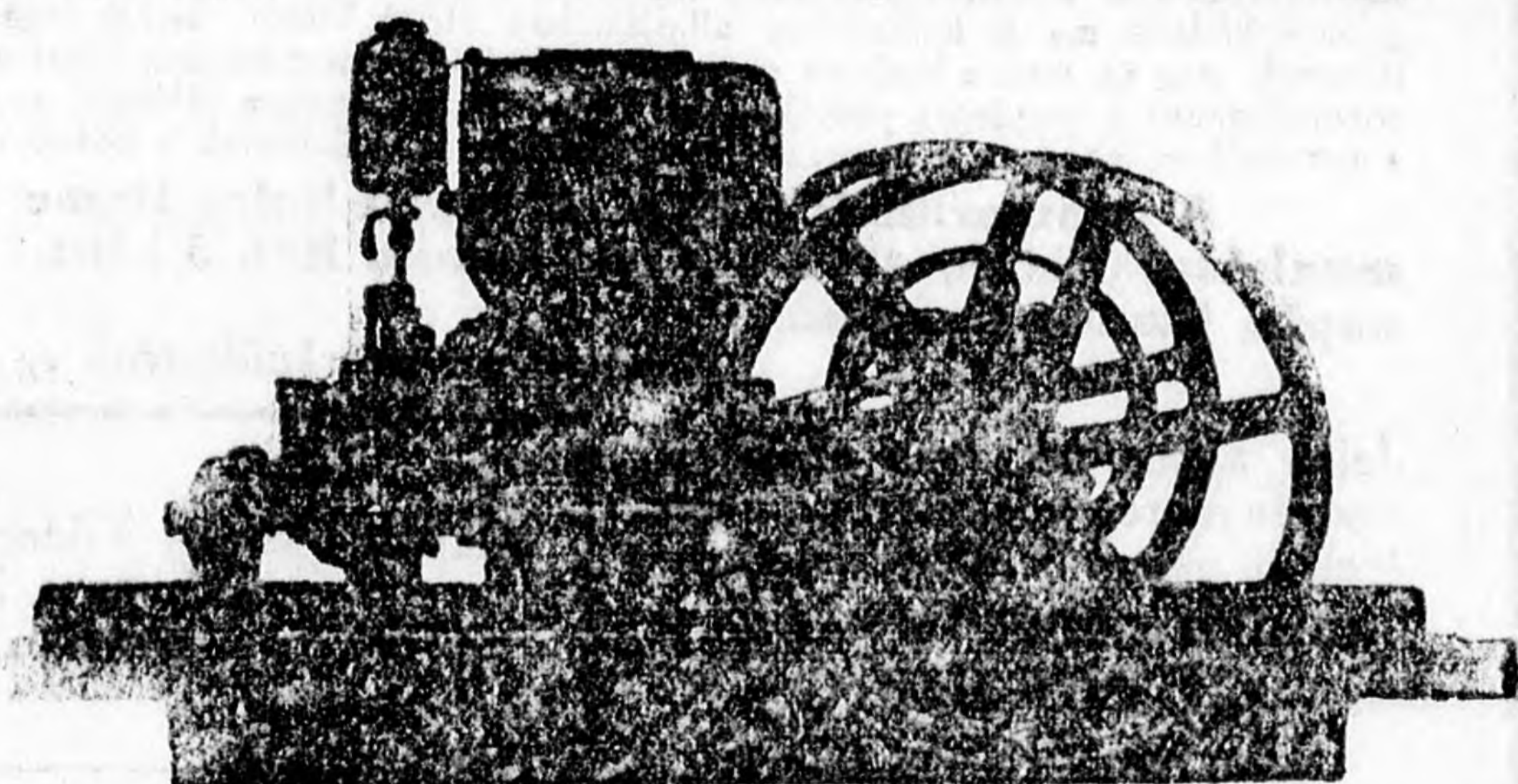

A név a fontos. A „**PUBI**“

nevet könnyen megjegyezheti. Csak két szót kell a gyógyszerárban mondani: „Pubi elefántosont” vagy „Pubi Transparent” és azt kapja, amire szüksége van. A „Pubi” a legújabb és a legújabb a legjobb

1026

Ruston & Hornsby Ltd., Lincoln, Anglia

Petroleum motorok

1 1/2, 2 1/2, 4 és 6 HP

Egyszerű kezelés!

Nyersalaj motorok

2 1/2, 6, 9 és 10 1/2 HP

Szivógáz-motorok

2 1/2, 6, 9 és 10 1/2 HP

Szokásos konstrukció, csekély tüzelőanyag fogyasztás

Jugoszlávtal vezérképviselet:

H. & Ch. VOEGELI, BEOGRAD

Knez Mihajlova 50

Telefonszám 4-19.

Sombori alképviselet

Amann Ferenc, Apatinski put 44.

6025

Végeladás!

Költözködés végett iparhatóságilag engedélyezett

végárusításon

az összes raktáron levő rőlősá ukat saját áron alul

kiárusítom!

Monašević S. Dašan, Novisad

Kralja Petra ulica 30

Akar Ön jó és olcsó könyvet?

Akkor fáradjon be a „Bácsmegyei Napló” könyvtárába, ahol a legmagasabb igényeket is kielégítik

Mikor lecsillapodot fájdalma, előhozatta a legszebb ruhákat, mind fiának adta. Mikor hazatért, elefántcsont trónusra ültette, gyöngyöket, rubint és smaragdot öntett elője, kinyitotta kincs kamráját, fegyvertárát, is-tállott és minden ami legszebb volt, neki ajándékozta. Deszta-Zánd nem vidult föl mindezen drágaságok láttán, szomorúan nézett maga elé. Visszavágyott a szabad Al-burza, nevelőanyja és testvérei közé. Szám, hogy kedvet keressé fiának, elvitte magával adófitelje országába. Mih-ráb király Kabul nevű tartományába. Mih-ráb király ma-gas várban lakott. Persa szokás szerint Szám sáh nem tarthatta méltónak, hogy adófitelje várába belépjen, azért fölhitte seivem sátrát a vár közelében és ott fo-gadta adófitelje, Mih-ráb király hódolatát.

Deszta-Zándot nem tette hívva apja hatalmának lá-tása, ő egész nap a vár közelében állt és fölnezett a vár-falra. A vártalon Rudabé ült, Mih-ráb király leánya és addig nézte, nézegette a parádot, míg egyszer csak meg-látta Deszta-Zándot.

Hol a kíváncsi hallgatózó?

REJTETTKEP

Legutóbbi rejtvényünk helyes megfejtése: 1. Medve.
2. Ötlet.

Helyesen megfejtették: Soós Zsófia, Izsák Imre, Schlésinger Pista és Jani, Ney Mancika, Izsák Ellyke, Lukó Rózsika, Gáspár Nelly, Cabafy András, Frazon Edit, Friedlender Ernő, Basch Zsuzsa, Vadász Ilona, Csányi Feri, Katica és Margitka, Dudás Lali, Weisz Zsuzsika, Szlavik Margit, Hercl Pista, Ujvári Erzsébet, Vukesevics Lali és Joli, Horváth György, Dénes Endre, Gál Mancika, Szoboszlai Lacika, Kiskároly János, Flesch Vili, Koch J. Eskenázy Baby, Kolos Gyurka, Treuer Irénke, Zieger Laci, Kovács Sándor, Puruczky Gizi, Laci és Palika, Lörik Mariska, Szabó Magdus, Hirth Vera, Takács Kató, Dózsai Ilonka, Németh János, Ács Jolán, Takács István, Fodor György, Berky Ily, Szabó Ferenc, Klész Lajos, Somogyi Irma, Szebellédi Lajos, Árpádfi Mariska és Rózsi, Szabó Laci, Majlend Feri, Donga József, Mijatov Bátor, Somogyi Louci, Ádám Pityu, Farkas Mariska, Jákli Kami és Gizi, Piek András, Ramadánszki Olgica, Schmitudz Terutska, Falkay Laci, Müller Lili, Faragó Antal, Mezei Miklós, Pelikán Janika, Vitsek Mariska, Szántó Margit, Atlasz Gyuri, Lázárovics Lali és Pista, Karsai Irénke, Galambos Dezső, Cieger Bandj, Fischer Nelly és Évi, Ifkovics Ivandékics Pali, Temunovics Ilonka, Vig Laci, Schmidt Klári, Brankovics Rózsi.

A jutalmat Kovács Sándor (Kula, Szvetozár Miletics-ucca) nyerte meg.

ÜZENETEK:

Szántó Margit: Végtelenül sajnálom, de a hiányzó Habostortákat nem tudom elküldeni. Nekünk sincs meg.
Jákli Kami: Küldj be 10 dinárt és elküldjük a táblát.
Szbellédy István: Versed jön legközelebb. **Berky Ily:** Legközelebb elmegyek.

néztek a csöpp ember tehetetlen vergődését és hallgatták hasztalan sirását.

— Anyám! — mondták a Szimurgnak, — mentsd meg a szegényt, hiszen ugy sem lakhatunk föl belőle!

Szimurg kiterjesztte hatalmas szárnyait, melyek-föl elsötétült az ég, lebbensüktől szelvíhar kerekedett. Gyöngéden fogta föl karmával a kis gyermeket és fölvitte fészkebe, ott letette a fiát közé.

De a gyermek csak sirt, mert nagyon éhes volt. Szi-murg gondolkodott, hogy mit adjon enni a tehetetlennek, kinek sem foga, sem kemény csőre nincsen. Végre is szí-veből megszanta, fölhasította bört és meleg vérvél megszoptatta a csecsemőt. Napról-napra mindjobbban megerősödött, hial is szívesen elhátzadoztak vele, nem győztek bámulni rózsaszín bört, szép, lengő fehér haját és fölvidultak, ha hallgatták édes nevetését.

Az őszhajú gyerek pedig nőtt, erőben és szépségben. Évek múlva már sziklától, sziklára ugrándozott, mint va-lami ügyes zerge.

Egy nap fényes lovagokat, ragyogó sátras tevéket, büszke palotákat látott elvonulni a hegy alatt.

— Anyám! kérdezte Szimurgtól, — mond meg ne-kem, kik azok, akik ott lenn járnak?

Ez fiám, csatából hazatérő sereg.

Jobbán megerősödte szemét és akkor így kiáltott föl: — Ott lovagol elől, Szám, a győzhetetlen! Meni fiám, menj eléje! Atyád ő, ideje, hogy elvigyen magával, mert mégis csak ember vagy és közüjük tartozol.

— Nem fog rám ismerni!

— Csak menj! Ősz hajadról megismer. Ha kérdi, hogy hívják, mondd:

— Deszta-Zánd a nevem. (Erőszakról sujtott.)

Az őszhajú elbucszot testvéreitől és nevelőanyjától, lement a völgybe, megállt a vezér előtt. A vezér allig ölelte fiát:

Oh, te mindennem! Hát elsz és megvagy? Szászor-bánom, mit tettem veled!

Deszta-Zánd elbeszélte atyjának mint nevelte őt föl a Szimurg.

De erre kétségbeesetten fakadt sírva Szám sáh: — Szászor gonosz vagyok, mert kitétem azt, akit még a verengző Szimurg is megszánt!

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ vasárnapi ingven melléklete

Subot, ca, 1928. február 5.

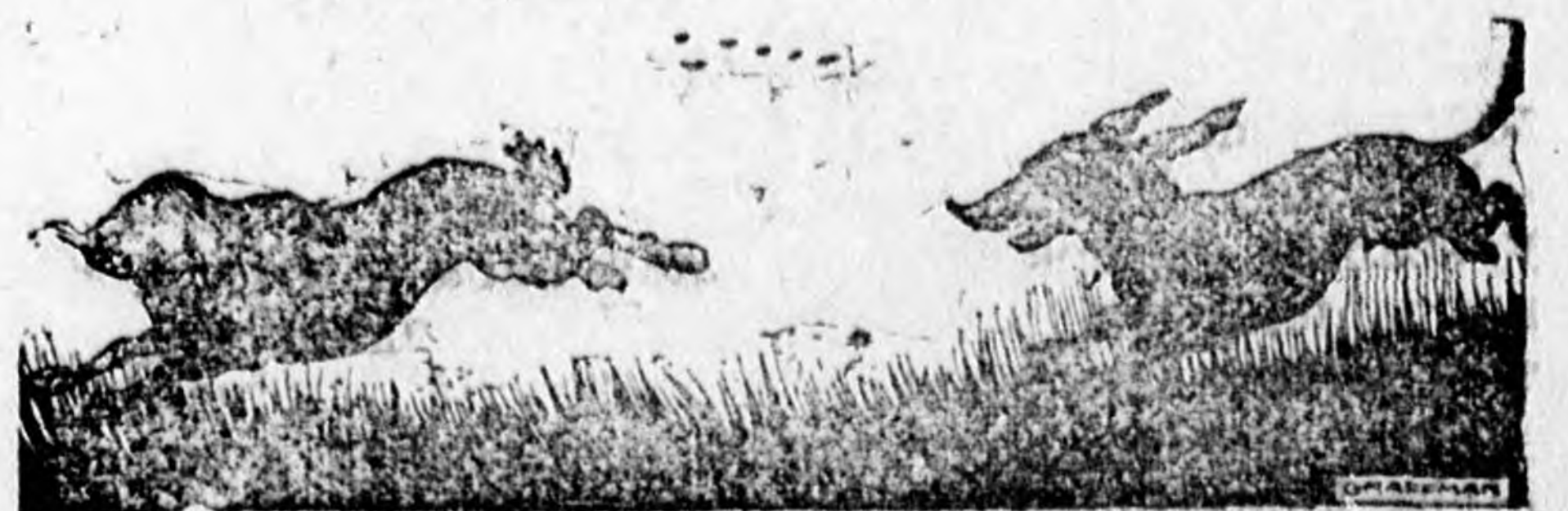
6

Nyulak futása

Jaj, mi történt, jaj mi történt	Kopófalca a nyomukban?
Tapsifüles vitézek?	Agár, nem is egy, de száz?
Ugy szaladnak, a világból	Hosszucsövű puskájával
Kiszaladni is készek.	Üldözi a sok vadász?
Egyik jobbra, másik balra,	Egyik tán már kint a tarlón
A harmadik meg hátra.	A farkukra is hágott
Hej, hiába, e három nyul	S azért futják be rémülten
A világ három bátra!	Most az egész világot?

Megkérdezném tőlük én is,
Ha megállnának ottan.
De így csak azt tudom épp, hogy
Ostorom suhintottam.
Egyet cserdült az ostorom
A kerti fűzfák alatt
És a három nyulvitéz most
Bizony csak ettől szalad...

Ott állottak tétlenül és várták, hogy mi lesz. Desztán-Zánd mikor meghallotta atyja üzenetét, egy-maga indult el, hogy apját kiengesztelje. Ő is eljutott a Kesefhez, de hogy meglátta a rettenetes állapot, nagy felelem szállotta meg. — Anyám, anyám, jó nevelőanyám, Szimurg, ha valaha szeretted, jöjj most is segítségemre! Anyám másodszor támad saját húságáért ellenem! — kiáltozott két-ségbeesetten Desztán-Zánd. A tüle körül lagy szelet érzett fujdogálm, amely igr-susogott: — Ne féj! Váji a fejére buzogányoddal! Desztán-Zánd fölemelte súlyos buzogányát, szembe-mindjárt kettészakadt. Ekkor haldokolva így szólt a sárkány: — Eg áldjon, tiám! En voltam a Szimurg! Desztán-Zánd zokogva borult a tetemre, majd elkezdett önkével sirt ásni. Addig ájtott Szám is a seregével. Megütödvé nézte, mint ás a fia. — Ki az, ki kedvesebb atyádnál, hogy neki sirt ásol. — Ez — mondta sirva az özshaju — nevelőanyám volt, a Szimurg. Egyszer megmentette az életemet, mikor te ellagytál, most másodszer meghalt értem, mikor te megint elhagytál. Szám sah megszégyenülten állt a csodatevő állat-teménél és megfogadta szent esküvéssel, hogy ezentúl fia boldogságát előbbreválónak fogja tartani, a magánál. Nem sokára nagy szél kerekedett, a patakban hullt feljűről a víz. A Szimurg fűk jöttek nagy könnyhullatás-sal, fölkapták anyjuk testét és elvitték magukkal az Al-burtra. De ott maradt a sárkány fejéből kiömlött agyvelő, nagy hegy képződött belőle és szép zöld erdő nőtt a hegy-oidalakon. Ide az erdő melle építette kastélyát Desztán-Zánd, idehozta szépséges feleségét Rindabét is. Esténként kísértáltak a földre és hátomszor megcsókolták azt. Csókjuk nyomán boldogan megrázkódott a hegy és sze-liden nevettek a fák.

Kocák hattyudala

Négy hizócska szép sorrendben
Megjelent a hangversenyen.
Lakkban, frakkban, amint illik,
S jókedvűen énekelik:
Rövid az élet, örök a sir!
Teljék hát pocakunk ameddig bir.
Bálba is járunk, ez már dukál,
Rajtunk a frakk, az igen jó áll.
Ez legyen dalunk vig cimborák,
Együnk és feledjük a világ baját.

Beküldte *Nojcsék Márta Szubotica.*

Éneklő kocák

Hizott kocák énekelnek
Sőt mi több, frakkot viselnek.
Pápaszemet is tett lám a
Legöregebb az orrára.
Zsebórájuk is van nekik
Ők maguk csak nevetik.
A fülük is égnek mered,
Ugy fujják az énekeket.
A nadrágjuk elől hátul,
Csakugy feszül a sok hájtul.

Beküldte *Kováts Jolánka és Sárka Temerin.*

Röfi komák

Röfi komák, összeállnak
Frakkot huznak, kornyikálnak
Röfi Miki szerelmének
Érzelmét fujják négyek.

Koca Marcsa egy hét óta
Cvikkereshez szive vonzza.
Vigyázzatok szép legények!
Torkotokra fagy az ének...

Beküldte *Weidinger Norbert.*

rosszul tette, hogy hazulról engedelem nélkül elmentél. De megszenvedél érte és amellett sokat tanultál. Ilyen fiu kell nekem! En most Afrikába készülök oroszlanva-dászatra. Szívesen elvinnélek oda magammal. Ha elé-gezzük az utat, gondoskodom róla, hogy hazakerülj. Pali szeme fölcsillogott: — O, örömmel megyek! Hanem aztán szomorú lett: — Csak hogy akkor el kell válnom legjobb barátom-tól, Johntól. — De hogy kell elválnom. Magunkkal visszük. Menj most hozzá és mond meg neki. — Nem kell azért hazáig menni! Jahn itt van! Ezzel Kilics Pali föligrött, kirohant és néhány perc múlva már hozta is magával legjobb barátját, Johnt. Astornak Jahn is kedvére volt és szívesen fogadta kíséretébe. A két fiúnak még aznap ot kellett hagyni eddigi laká-sukat. Az Astor-palotában kaptak lakást. Mikor régi lakásukról kihurcolkodtak, elhatározták, hogy cipőpuccoló szerzsámjukat eladják. De amint men-tek az utcán, két szegény munkanélküli embert láttak és az egész felszerelést azoknak ajándékozták oda. A két megajándékozott embert ezzel boldogga tették, mert mire újra visszatértek az Astor-palotába, egy inas megmutatta nekik a szobájukat, ahol mindégylük szá-mára egy-egy vadonatúj ruha volt kikészítve. — Ugy nézünk ki, mint a hercegek — mondta Jahn, mikor tetőtől-talpig át voltak öltözve. A következő napok gyorsan teltek el. Mindenféle előkészületet kellett tenni az utra, mely hónapokig fog tartani. Eszenként Astor a két fiúnak előadásokat tartott Af-rikáról, mert nem akarta, hogy azok úgy kerüljenek oda, hogy arról a földről semmit se tudjanak. Még egy vaskos könyvet is adott nekik, melyben sok kép volt Afrikáról. Azt mondta, hogy azt szorgalmasan nézegetessék és ol-vassgassák. A két fiu szót is fogadott és nem sokára már ugy ismerték Afrikát, akár a tenyerüket. — Most már akár oda se menjünk, — jegyezte meg mosolyogva Jahn, — hiszen már ugy is tudjuk, hogy mi van Afrikában.

pedig a valóságban magamban nevetek, mert sikerült elérni, hogy nem kell a második osztályba menni.

Diótörő Dolfinak nagyon megtetszett a dolog és ki-jelentette:

— Én is így fogok csinálni, akkor nekem se kell többet tanulni csak azt, amit Zenebona Zebulon tanít az első osztályban.

Hát ez a Bömbölő Behemót egy napon, amikor ha-zafelé mentünk az iskolából, így szólt:

— Bocsok, tudjátok-e, hogy milyen nap lesz mához egy hétre?

— Jó vicc, — mondtam én, — miután ma csütörtök van, hát mához egy hétre is csütörtök lesz.

— Nem ugy értettem, — heveskedett Bömbölő Be-hemót, — hanem ugy, hogy tudjátok-e, hogy mához egy hétre milyen nevezetes nap lesz?

Ezt bizony egyikünk se tudta és azért mélyen hall-gattunk.

— A tanító ur névnapja lesz mához egy hétre, — mondta diadalmasan Bömbölő Behemót.

— Hát éltesse az Isten, — kurjantott Nyafogó Nándi.

— Hát persze, hogy éltesse, — mondta Bömbölő, — de tudjátok-e, hogy ilyenkor az iskolába mi a szokás?

Mínt hogy erre egyikünk se tudott felelni, ennél fogva a saját kérdésére maga Bömbölő Behemót válaszolt:

— Az iskolában az a szokás, hogy ajándékot ve-szünk a tanító urnak. És hogy az ajándékot megvehessük, azért gyűjtést rendezünk. Minden bocs kérjen otthon öt dinárt és hozza el. Én leszek a gyűjtési pénztáros, min-der ki nekem adja az öt dinárt.

Tallérosi Töhötöm itt közbe kiáltott:

— Miért adjuk neked a pénzt? Nem te vagy a tanító

Bömbölő Behemót azonban nem is figyelt Töhötöm szavaira, hanem folytatta:

— Ha aztán együtt lesz a pénz, akkor majd veszünk a tanító urnak valami szép ajándékot. Azt aztán a név-napján átadjuk és egyben felköszöntjük.

Ebbe aztán mindnyájan belementünk. Elhatároztuk azt is, hogy ha majd együtt lesz a pénz, akkor én és Bömbölő fogjuk az osztály nevében az ajándékot meg-vásárolni. Azonkívül megbíztak a bocsok engem azzal is, hogy csináljak egy verset és az ajándék átadása előtt azzal köszöntsem fel Zenebona Zebulon tanító urat.

